

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
JORDBRUK MED BINÄRINGAR

JORDBRUK OCH BOSKAPSSKÖTSEL
1960

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

STOCKHOLM 1961

INLEDNING

TILL

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1913-1963.

1914-1934 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. – 1935-1949 även med fransk parallelltitel: Agriculture et élevage du bétail en ... – 1951-1963 med innehållsförteckning, sammanfattning samt parallelltitel på engelska: Farming and stockraising in 1951, från 1952 och framåt: Agriculture.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. N, Jordbruk och boskapsskötsel. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1867-1912.

Täckningsår: 1865-1911.

Efterföljare:

Jordbruksstatistisk årsbok / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1965-. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1964-. – Publiceras elektroniskt fr.o.m. 2001 på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se, och fr.o.m. 2002 även på Statistiska centralbyråns webbplats www.scb.se.

Översiktspublikationer:

Svensk jordbruksstatistik 200 år / Statistiska centralbyrån. – Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1999.

Jordbruket i siffror 1866-2007 / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Jönköping ; Stockholm, 2011. – (Sveriges officiella statistik).

Jordbruk och boskapsskötsel. År 1960. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2012.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
JORDBRUK MED BINÄRINGAR

JORDBRUK OCH BOSKAPSSKÖTSEL
1960

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

STOCKHOLM 1961

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN

AGRICULTURE AND FISHERIES

AGRICULTURE

1960

CENTRAL BUREAU OF STATISTICS

STOCKHOLM 1961

KUNGL. BOKTRYCKERIET P. A. NORSTEDT & SÖNER

TILL KONUNGEN

Statistiska centralbyrån får härmed överlämna sin berättelse angående jordbruk och boskapsskötsel år 1960. Berättelsen innehåller även vissa översikter för tioårsperioden 1951—1960.

Vid utarbetandet av texten till det kapitel av berättelsen, som behandlar statistiken över husdjuren, har t. f. amanuensen Ann-Marie Lagerlöf medverkat.

Stockholm den 20 april 1960.

Underdånigst

INGVAR OHLSSON

KNUT MEDIN

K. Ziverts

Innehållsförteckning

Text	Sid.		Sid.
Engelsk översikt	XII	IV. Boskapskötsel	41
I. Inledning	1	1. Husdjuren 1960 och jämförelse med föregående år	42
II. Undersökningarnas planläggning och genomförande	3	Hästar	42
1. Arealinventeringar, husdjursräkningar och arbetskraftsundersökningar	3	Nötkreatur	42
Stickprovsförfarande	3	Får	45
Urvalets storlek och sammansättning	5	Svin	45
Materialinsamling och bearbetning	6	Höns	49
Redovisningsmetoder och förändringar i dessa jämfört med föregående år	6	2. Antalet husdjur inom olika delar av landet	50
Bortfall av bruksningsenheter	7	3. Antalet husdjur inom olika storleksgrupper av jordbruk	51
Resultatens noggrannhet	8	4. Förändringar i antalet husdjur sedan 1941. Sammanfattning för senaste tioårsperioden	53
2. Årsväxt- och skörderapporter	9	5. Antal husdjur uttryckt i nötkreatursenheter	56
Materialinsamling och bearbetning	9	V. Arbetskraften i jordbruket	57
Resultatredovisning	10		
Uppgifternas tillförlitlighet	10		
3. Övriga undersökningar m. m.: utsäde, galthållning och betäckningar, andra uppgifter	11		
III. Jordbruk	11		
1. Ägoslagsfördelning	11		
2. Åkerjordens användning	13		
Arealen av olika växtslag 1960 och jämförelse med föregående år	13		
Åkerjordens användning inom olika delar av landet	17		
Åkerjordens användning inom olika storleksgrupper av jordbruk	18		
Utvecklingen av åkerjordens användning på längre sikt	20		
Odlingen av vallfrö år 1960	22		
3. Utsäde	22		
4. Skördens storlek och beskaffenhet	23		
Skörd per hektar 1960 och jämförelse med föregående år	23		
Hektarskördar inom olika delar av landet	24		
Hektarskördar under perioden 1913—1960	26		
Totalskörden 1960 och jämförelse med föregående år	29		
Totalskörden mot bakgrund av utvecklingen på längre sikt	31		
Skörden uttryckt i skördeenheter	33		
Skördens beskaffenhet	35		
Allmän skördesiffr	37		
5. Hösten 1960 besädda arealer	38		
6. Översikt för åren 1951—1960	39		
		Texttabeller	
		Tab. A. Absoluta och relativa storleken på det år 1960 använda urvalet för de jordbruksstatistiska undersökningarna	5
		Tab. B. Åkerjordens användning, i procent, inom olika storleksgrupper, hela riket, år 1960	19
		Tab. C. Arealerna för olika växtslagsgrupper i procent av hela åkerarealen under tiden 1913—1960 (för perioden 1916—1955 femårsmedeltal)	20
		Tab. D. Skörden per hektar av viktigare växtslag, i deciton, inom vissa större produktionsområden, år 1960	25
		Tab. E. Medelskörden per hektar för åren 1930/39, 1950/59, 1955/59 och hektarskörden år 1960, i deciton, hela riket	27
		Tab. F. Totalskörden i hela riket år 1960 samt medeltal av totalskörden för åren 1930/39, 1950/59 och 1955/59, i ton	32
		Tab. G. Åkerns och den naturliga ängens avkastning i skördeenheter, åren 1956—1960	34
		Tab. H. Sädesslagens medelvikt samt maxi- och minimivikt, i kilogram per hektoliter, inom hela riket åren 1960 och 1959 samt medeltal 1950/59	35
		Tab. I. Antal kor, fördelade på två åldersgrupper, och antal kalvar, avsedda för pålägg och slakt, åren 1960 och 1959	43

	Sid.		Sid.
Tab. J. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor för varje månad åren 1956—1960	48	Tab. 11. Åkerjordens användning, i 1 000-tal hektar, 1951—1960, hela riket	89
Tab. K. Antal husdjur den 1 juni 1960 per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper, hela riket	51	Tab. 12. Totalskörden i 1 000-tal ton 1951—1960, hela riket	90
Tab. L. Relativa förändringar i husdjursantalet 1941—1960, hela riket (1941 = 100) . . .	53	Tab. 13. Skörden per hektar i deciton, totalavkastning i milj. skördeenheter och avkastning per hektar i skördeenheter, samt allmän skördesiffrå åren 1951—1960 . . .	91
Tab. M. Antal svinbesättningar och svin i Götaland och Svealand 1951—1960	56	Tab. 14. Antal hästar, nötkreatur och får inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, den 1 juni 1960	92
Tab. N. Antal i jordbruket den 1 juni 1960 sysselsatta personer över 15 år och de relativa förändringarna i förhållande till den 1 juni 1959 och den 2 juni 1958	57	Tab. 15. Antal kor, fördelade på åldersgrupper och antal kalvar, avsedda för pålägg och slakt, vid brukningsenheter med över 2 hektar åker inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, den 1 juni 1960	94
Tab. O. Procentuell fördelning på olika storleksgrupper av arbetskraften i jordbruket i jämförelse med åkerarealens och bruknings enheternas fördelning	60	Tab. 16. Antal nötkreatur den 11 april och den 10 oktober 1960 i Götaland, Svealand och Gästrikland	96
Tabeller		Tab. 17. Antal kor samt kalvar under 1 år med fördelning på åldersgrupper m. m. den 11 april och den 10 oktober 1960 i Götaland, Svealand och Gästrikland	97
Tab. 1. Hela ägoviiddens fördelning på särskilda ägoslag, i hektar, och antalet brukningsenheter inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, år 1960	62	Tab. 18. Antal svin den 11 april och den 10 oktober 1960 samt antal höns den 11 april 1960 i Götaland, Svealand och Gästrikland inom län och hushållningssällskapsområden	98
Tab. 2. Åkerjordens användning, i hektar, inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, år 1960	64	Tab. 19. Antal husdjur år 1960 på 100 hektar reducerad jordbruksareal	100
Tab. 3. Åkerjordens användning, i procent, inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, år 1960	68	Tab. 20. Antal svin den 9 januari 1961 i jämförelse med antalet den 11 januari 1960 och den 10 oktober 1960	102
Tab. 4. Åkerjordens användning, i hektar, år 1960 inom olika storleksgrupper, större riksområden och hela riket	70	Tab. 21. Beräknat antal nötkreatursenheter inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, år 1960	103
Tab. 5. Skörden per hektar, i kilogram, inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, år 1960	72	Tab. 22. Antal husdjur fördelat på olika storleksgrupper den 1 juni 1960, större riksområden och hela riket	104
Tab. 6. Skörden, i ton, inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, år 1960	76	Tab. 23. Antal husdjur åren 1951—1960	105
Tab. 7. Åkerns och den naturliga ängens avkastning, i skördeenheter per hektar, inom län och hushållningssällskapsområden, år 1960	80	Tab. 24. I jordbruket sysselsatt arbetskraft över 15 år den 1 oktober 1959, 11 april, 1 juni och 3 oktober 1960	106
Tab. 8. Sädesslagens medelvikt, i kilogram per hektoliter, inom län och hushållningssällskapsområden, år 1960	81	Tab. 25. Antal i jordbruket den 1 juni 1960 sysselsatta personer över 15 år samt antal lejda arbetstimmar år 1959, storleksgruppsvis inom huvudområden och hela riket	107
Tab. 9. Skördens beskaffenhet inom hushållningssällskapsområden, år 1960	82	Tab. 26. Antal i jordbruket den 1 juni 1960 sysselsatta personer över 15 år samt antal lejda arbetstimmar år 1959, per 100 hektar åker, storleksgruppsvis inom huvudområden och hela riket	108
Tab. 10. Utsädet inom län och hushållningssällskapsområden, i ton, år 1960	88		

	Sid.		Sid.
Diagram		Diagram 6. Relativa förändringar i husdjurs- antalet 1941—1960 (1941 = 100)	54
Diagram 1. Åkerjordens användning, i %, inom huvudområdena, år 1960	18	Diagram 7. Antal lejda arbetstimmar åren 1957 och 1959 per 100 hektar åker storleks- gruppvis	57
Diagram 2. Åkerjordens användning, i %, inom olika storleksgrupper, år 1960	20		
Diagram 3. Arealerna för olika slag av stråsäd i procent av hela åkerarealen under tiden 1913—1960 (för perioden 1916—1955 femårsmedeltal)	21	Bilagor	
Diagram 4. Skörden per hektar av höstvet, höstråg, korn och havre, i deciton, inom huvudområdena år 1960	26	1. Förteckning över tabeller i publikationen »Jordbruk och boskapskötsel 1960» och över motsvarande tabeller i »Jordbruk och boskapskötsel 1959»	109
Diagram 5. Skörden per hektar av höstvet, höstråg, vårvete, korn, havre och blandsäd inom hela riket åren 1913—1960	28	2. Formulär	110

Symboler använda i tabellerna

Explanation of symbols

Repetition	▪	Repetition
Intet finnes att redovisa	—	Magnitude nil
Mindre än $\left\{ \begin{smallmatrix} 0,5 \\ 0,05 \end{smallmatrix} \right\}$ av enheten	$\left\{ \begin{smallmatrix} 0 \\ 0,0 \end{smallmatrix} \right\}$	Magnitude less than half of unit employed
Uppgift ej tillgänglig eller alltför osäker för att angivas	..	Data not available

Contents

Text	Page		Page
Summary	XII	Crops expressed in crop units	33
I. Introduction	1	Quality of the harvest	35
II. The planning and carrying out of surveys	3	General crop index	37
1. Acreage and livestock inventories and investigating the labour force	3	5. Areas sown in the autumn of 1960	38
Sampling method	3	6. Summary of years 1951—1960	39
The size of samples	5	IV. Stock-raising	41
Collection and processing of the material	6	1. Livestock kept in 1960 compared with 1959	42
Reporting methods and changes in these methods compared with previous year	6	Horses	42
The number of non-respondents in the surveys	7	Cattle	42
The accuracy of the results	8	Sheep	45
2. Reports on the year's crops and harvest	9	Pigs	45
The collection and processing of the material	9	Poultry	49
Reporting the results	10	2. The number of livestock kept in different parts of the country	50
The reliability of figures shown	10	3. The number of livestock kept on farms in various size-groups	51
3. Other investigations etc.: sowings, keeping of boars and serving, other information	11	4. Changes in the number of livestock since 1941. Summary of last ten years	53
III. Agriculture	11	5. Number of livestock expressed in units of cattle	56
1. Types of land	11	V. The labour force in agriculture	57
2. Use of arable land	13	Tables in text	
Areas under various types of crop in 1960, compared with 1959	13	Table A. The number and area of farms in the sample in 1960	5
Use of arable land within different parts of the country	17	Table B. Use of arable land within different size groups in 1960, %	19
Use of arable land within various farm size-groups	18	Table C. The areas of different kinds of crop groups as percentages of the total area of arable land for the period 1913—1960 (for period 1916—1955, five year average)	20
Long-term development in use of arable land	20	Table D. Yield per hectare of more important crops, in metric quintals, within major production regions in 1960	25
The cultivation of certain kinds of meadow-hay seed in 1960	22	Table E. The average annual yield per hectare for the years 1930/39, 1950/59, 1955/59 and yield per hectare for year 1960 in metric quintals	27
3. Sowings	22	Table F. The total harvest for the year 1960 and the average annual harvest for the years 1930/39, 1950/59 and 1955/59, in metric tons	32
4. Size and quality of harvest	23	Table G. Total crops in millions of crop units from arable land and natural pastures for the period 1956—1960	34
Yield per hectare in 1960 compared with 1959	23		
Yield per hectare in various parts of the country	24		
Yield per hectare, 1913—1960	26		
Total harvest in 1960 compared with 1959	29		
Total harvest against the background of long-term development	31		

	Page		Page
Table H. Average weight and maximum and minimum weight of the different kinds of grain, in kilogrammes per hectolitre, in 1960 and 1959 and annual average for the years 1950/59	35	manent pasturage. Col. 19: Winter rape. Col. 20: Spring rape. Col. 21: Turnip rape. Col. 22: Oil flax. Col. 23: Other oleiferous plants. Col. 24: Vegetables. Col. 25: Other crops. Col. 26: Fallow and temporarily untilled arable land. Col. 27: Permanently untilled arable land. Col. 28: Total.	
Table I. Number of cows by two age groups and number of calves intended for breeding and slaughter in 1960 and 1959	43	Table 3. Use of arable land within county agricultural societies and natural farming regions in 1960, %	68
Table J. Number of boars and covered sows per month in 1956—1960	48	Col. 1: Areas. Col. 2: Winter wheat. Col. 3: Spring wheat. Col. 4: Rye. Col. 5: Barley. Col. 6: Oats. Col. 7: Mixed grain. Col. 8: Peas, dry edible. Col. 9: Fodder peas and vetches. Col. 10: All grain left to ripen for harvest. Col. 11: Potatoes. Col. 12: Sugar beets. Col. 13: Fodder roots. Col. 14: Green forage from grain and leguminous crops. Col. 15: Hay. Col. 16: Permanent pasturage. Col. 17: Other meadowland. Col. 18: Oleiferous plants. Col. 19: Other crops. Col. 20: Fallow and temporarily untilled arable land. Col. 21: Permanently untilled arable land. Col. 22: Total.	
Table K. Number of livestock, by kind, per 100 hectares of arable land by size groups of farms, as at 1st June 1960	51	Table 4. Use of arable land within different size groups and major regions, in hectares, in 1960	70
Table L. Number of livestock, by kind, during the period 1941—1960. Index 1941 = 100	53	Table 5. Yield per hectare, in kilogrammes, within county agricultural societies and natural farming regions in 1960	72
Table M. Number of piggeries and pigs kept in Götaland and Svealand, 1951—1960	56	Col. 1: Areas. Col. 2: Winter wheat. Col. 3: Spring wheat. Col. 4: Winter rye. Col. 5: Spring rye. Col. 6: Barley. Col. 7: Oats. Col. 8: Mixed grain. Col. 9: Peas, dry edible. Col. 10: Fodder peas and vetches. Col. 11: Potatoes. Col. 12: Sugar beets. Col. 13: Fodder roots. Col. 14: Winter rape. Col. 15: Spring rape. Col. 16: Winter turnip rape. Col. 17: Spring turnip rape. Col. 18: Oil flax. Col. 19: Hay from cultivated land. Col. 20: Field straw of winter grain. Col. 21: Field straw of spring grain. Col. 22: Field straw of leguminous plants.	
Table N. Number of persons over 15 years of age engaged in agriculture on 1st June 1960 as compared with 1st June 1959 and 2nd June 1958	57	Table 6. Crops, in metric tons, within county agricultural societies and natural farming regions in 1960	76
Table O. Distribution of the labour force in agriculture into groups of varying size as compared with the distribution of arable land and the number of farms, %	60	Col. 1: Areas. Col. 2: Winter wheat. Col. 3: Spring wheat. Col. 4: Winter rye. Col. 5: Spring rye. Col. 6: Barley. Col. 7: Oats. Col. 8: Mixed grain. Col. 9: Peas, dry edible. Col. 10: Fodder peas and vetches. Col. 11: Potatoes. Col. 12: Sugar beets. Col. 13: Fodder roots. Col. 14: Winter rape. Col. 15: Spring rape. Col. 16: Winter turnip rape. Col. 17: Spring turnip rape. Col. 18: Oil flax. Col. 19: Hay from cultivated land. Col. 20: Field straw of winter grain. Col. 21: Field straw of spring grain. Col. 22: Field straw of leguminous plants.	
Tables			
Table 1. Distribution of the entire compass of land by separate types of land, in hectares, and number of farms, within county agricultural societies and natural farming regions in 1960	62		
Col. 1: Regions. Col. 2: Arable land. Col. 3: Cultivated pasture. Col. 4: Other pasture. Col. 5: Forest. Col. 6: Other types of land. Col. 7: Total land area. Col. 8: Number of farms.			
Table 2. Use of arable land, in hectares, within county agricultural societies and natural farming regions in 1960	64		
Col. 1: Areas. Col. 2: Winter wheat. Col. 3: Spring wheat. Col. 4: Winter rye. Col. 5: Spring rye. Col. 6: Barley. Col. 7: Oats. Col. 8: Mixed grain. Col. 9: Peas, dry edible. Col. 10: Fodder peas and vetches. Col. 11: Potatoes. Col. 12: Sugar beets. Col. 13: Fodder roots. Col. 14: Green forage from grain and leguminous crops. Col. 15: Hay. Col. 16: Clover and grass seed. Col. 17: Green forage, silage and pasturage from temporary pasture land. Col. 18: Per-			

	Page		Page
Spring rape. Col. 16: Winter turnip rape. Col. 17: Spring turnip rape. Col. 18: Oil flax. Col. 19: Hay from cultivated land. Col. 20: Field straw of winter grain. Col. 21: Field straw of spring grain. Col. 22: Field straw of leguminous plants.		Table 15. Number of cows divided into age groups and number of calves under 1 year for breeding and slaughter on farms of more than 2 hectares (5 acres) arable land within county agricultural societies and natural farming regions in June 1960 . . .	94
Table 7. Crops from arable land and grassland in crop units per hectare within county agricultural societies in 1960	80	Col. 1: Regions. Col. 2: Cows that have calved once. Col. 3: Other cows. Col. 4: Total number of cows. Col. 5: Calves under 1 year for breeding. Col. 6: Calves under 1 year for slaughter. Col. 7: Total number of calves under 1 year.	
Table 8. Average weight of the different kinds of grain, in kilogrammes per hectolitre, within county agricultural societies in 1960	81	Table 16. Number of cattle in April and October 1960	96
Col. 1: Areas. Col. 2: Winter wheat. Col. 3: Spring wheat. Col. 4: Winter rye. Col. 5: Spring rye. Col. 6: Barley. Col. 7: Oats. Col. 8: Mixed grain. Col. 9: Peas, dry edible. Col. 10: Fodder peas and vetches.		Col. 1: Regions. Col. 2—3: Bulls for breeding, 1 year old and over. Col. 4—5: Cows. Col. 6—7: Heifers, 1 year old and over for breeding. Col. 8—9: Steers and heifers, 1 year old and over for slaughter. Col. 10—11: Calves under 1 year. Col. 12—13: Total head of cattle.	
Table 9. Quality of the harvest within county agricultural societies in 1960 . . .	82	Table 17. Number of cows and calves in April and October 1960 divided into age groups	97
Col. 1: Areas. Col. 2: Winter wheat. Col. 3: Winter rye. Col. 4: Spring grain. Col. 5: Leguminous plants. Col. 6: Potatoes. Col. 7: Sugar beets. Col. 8: Fodder roots. Col. 9: Oleiferous plants. Col. 10: Hay. Col. 11: Field straw of winter grain. Col. 12: Field straw of spring grain.		Col. 1: Regions. Col. 2—3: Cows that have calved once. Col. 4—5: Cows that have calved 2—4 times. Col. 6—7: Cows that have calved 5—7 times. Col. 8—9: Cows that have calved 8 times and more. Col. 10—11: Calves under 1 year for breeding. Col. 12—13: Calves 3—12 months, for slaughter. Col. 14—15: Calves under 3 months for slaughter.	
Table 10. The sowings within county agricultural societies, in metric tons, in 1960 . .	88	Table 18. Number of hogs on 11th April and 10th October 1960 and number of poultry on 11th April 1960 in Götaland, Svealand and Gästrikland, within county agricultural societies	98
Col. 1—10: Cf. above Table 8, col. 1—10: Col. 11: Potatoes.		Col. 1: Regions. Col. 2—3: Number of piggeries. Col. 4—5: Breeding hogs. Col. 6—7: Other hogs of 3 months and over. Col. 8—9: Pigs under 3 months. Col. 10—11: Total number of hogs and pigs. Col. 12: Poultry owners. Col. 13: Poultry hatched in 1958 and earlier. Col. 14: Poultry hatched in 1959. Col. 15: Chickens hatched in 1960. Col. 16: Total number of poultry and chickens.	
Table 11. Use of arable land in 1 000 hectares in 1951—1960	89	Table 19. Number of livestock per 100 hectares agricultural land in 1960	100
Table 12. Total crops in 1 000 metric tons, 1951—1960	90	Col. 1: Regions. Col. 2: Horses. Col. 3: Cattle. Col. 4: Number of cows included in previous col. Col. 5: Sheep. Col. 6: Hogs. Col. 7: Units of cattle.	
Table 13. Yield per hectare in metric quintals, total crops in millions of crop units, crops in crop units per hectare and general crop index, 1951—1960	91		
Table 14. Number of horses, cattle and sheep within county agricultural societies and natural farming regions in June 1960 . . .	92		
Col. 1: Regions. Col. 2: Horses, 3 years old and over. Col. 3: Colts, 1 and 2 years old. Col. 4: Foals. Col. 5: Total number of horses. Col. 6: Bulls for breeding, 1 year old and over. Col. 7: Cows. Col. 8: Heifers, 1 year old and over for breeding. Col. 9: Steers and heifers, 1 year old and over for slaughter. Col. 10: Calves under 1 year. Col. 11: Total head of cattle. Col. 12: Sheep and lambs.			

	Page
Table 20. Number of hogs on 9th January 1961	102
Col. 1: County. Col. 2: Breeding hogs. Col. 3: First litter. Col. 4: Other sows in litter. Col. 5: Hogs of 3 months and over. Col. 6: Pigs under 3 months. Col. 7: Total number of hogs and pigs. Col. 8: Hogs bred for own consumption.	
Table 21. Estimated number of units of cattle within county agricultural societies and natural farming regions in 1960 . . .	103
Col. 1: Regions. Col. 2: Number of units of cattle.	
Table 22. Number of livestock within different size groups and in major regions . . .	104
Table 23. Number of livestock	105
Table 24. Number of persons over 15 years of age engaged in agriculture on farms of more than 2 hectares (5 acres) of arable land	106
Table 25. Number of persons over 15 years of age engaged in agriculture and number of paid working-hours	107
Table 26. Number of persons over 15 years of age engaged in agriculture and number of paid working-hours per 100 hectares arable land	108

Diagrams

	Page
Diagram 1. Use of arable land in major regions, in 1960, %	18
Diagram 2. Use of arable land within different size groups in 1960, %	20
Diagram 3. The areas of different kinds of grain as a percentage of the total area of arable land for the period 1913—1960 (for the period 1916—1955, five year average) .	21
Diagram 4. Yield per hectare of winter wheat, winter rye, barley and oats, in metric quintals, in major regions in 1960 . . .	26
Diagram 5. Yield per hectare of winter wheat, winter rye, spring wheat, barley, oats and mixed grain in 1913—1960	28
Diagram 6. Number of livestock, by kind, during the period 1941—1960. Index 1941 = 100	54
Diagram 7. Number of paid working-hours in 1957 and 1959, per hectares arable land within different size groups	57

Appendices

1. List of tables in »Jordbruk och boskaps-skötsel 1960» and corresponding tables in the 1959 edition	109
2. Forms	110

Summary

In the present publication an account is given of the final results of the acreage and livestock inventory as on the 1st June 1960 and also of the estimated harvest of different crops in 1960. Further, figures are given showing the results of the census of hogs and poultry in April and the hog census in October 1960. The publication also contains results from surveys of the labour force in agriculture in 1960. All these surveys were carried out by the sampling method.

Compared with 1959 there was an increase in 1960 of the area under bread cereals, fodder cereals, leguminous plants, potatoes, green forage and pasture, as well as for vegetables grown on fields and other types of plants, while there was reduced cultivation of root crops, tame hay, seeds and oleiferous plants. The area of fallow and untilled arable land also increased. The increase in area was 7,5 % for bread cereals, 1,0 % for fodder cereals, 6,2 % for leguminous plants, 4,6 % for potatoes, 6,7 % for green forage and pasture, and 21,7 % for vegetables grown on fields and for other types of plants. In respect of the crops whose area was reduced the decrease was 1,5 % for root crops, 2,6 % for tame hay, 17,6 % for seeds and 52,3 % for oleiferous plants. The area of fallow and untilled arable land was 5,8 % greater than in 1959.

As regards weather conditions and growth trends during this production year the following may be mentioned. On account of a long period of drought the sowing of winter wheat and winter rye was delayed and their growth very much hampered during the autumn of 1959. Nevertheless sowing took place under favourable conditions and very much more widely than in the immediately preceding year. Winter rape and winter turnip rape were sown during unusually dry and warm weather. As a result germination as poor and large areas were harrowed over that very autumn. Wintering of autumn-sown cereals was not as good as usual. Oleiferous plants fared consider-

ably worse than cereals during the winter, a large part of the area of autumn-sown oleiferous plants having to be harrowed over, too, during the spring. Spring sowing could be commenced at the normal time and was carried out under favourable conditions. To start with, growth was held back by cool and dry weather by development was rapid, however, in the heat and rain of June. In the middle of July there appeared to be good prospects for the 1960 harvest. However there was a lot of rain from the end of June with a result that the harvesting and carrying of all the crops were delayed and made more difficult. Improved weather conditions in September enabled the greater part of the cereals to be carried, but the harvest was very much damaged by sprouting. For the majority of crops the harvest was thus good in regard to quantity but poor in quality, but for some crops it was bad.

According to the final harvest reports the total harvest of bread cereals was only 0,6 % more than in 1959. The harvest of fodder cereals was 34 % more than in the immediately preceding year. The leguminous plant harvest, was 11 % less than in 1959. The harvest of potatoes, sugar beet and fodder roots represented an increase over 1959 by 24 %, 39 % and 32 % respectively. The harvest of oleiferous plants only amounted to 61 000 tons, which is 67 % less than in the previous year. The total harvest of hay was 22 % greater than in 1959.

As regards crops with a greater total harvest than in 1959, for rye and potatoes the increase was due both to an increased area and to a higher yield per acre. The very greatly increased harvest of oats and of barley can principally be explained by a higher yield per hectare, the increase in area being of less importance. The increased harvest of mixed grain, sugar beet, fodder roots, spring turnip rape and tame hay was entirely due to a higher yield per hectare. As regards crops with a smaller

harvest than in 1959 the decrease for winter wheat and dry peas was only due to a lower yield per hectare but for fodder peas and vetches both to a lower yield per hectare and to a reduced area. The considerable decrease in the harvest of winter rape and winter turnip rape was principally caused by a very great reduction in area and also by a lower yield per hectare.

The number of horses continued to decline in 1960 was 8,6 % lower than in 1959. There was also a reduction in the total number of cattle (3,1 %). The decrease was relatively greatest for the group bulls and for the group »other cows»; on the other hand heifers and steers intended for slaughter, 1 year and over, and cows that had only calved once, increased in number. The number of sheep and lambs, which showed an increase in 1959 after a period of continual reduction since the middle of the 1940's, continued to increase in 1960, the figures being 7,3 % greater than in the immediately preceding year. The number of hogs and pigs decreased by 13,1 %. This re-

duction was chiefly apparent in the case of fattening hogs. Fowls and chicken also showed a decline in comparison with 1959 (5,0 %). The greatest reduction was in the number of chicken.

Data on the number of persons engaged in agriculture are collected annually and data on the total number of hours of hired labour for the immediately preceding year. On 1st June there were 559 000 persons engaged in agriculture, 332 000 of them being men and 227 000 women. Of this total 476 000 were farmers and the members of their families, 42 000 were permanent employes and 41 000 casual labour, i.e. 2,5 % fewer engaged in agriculture than in 1959. The decrease in the permanently employed was greatest while casual labour showed an increase, there being 14,5 % more persons casually employed in June 1960 than at the same time in 1959. The total number of hours of hired labour for 1959 amounted to 133,4 millions, this figure being 10,6 % less than in 1958.

The areas under different kinds of crops on arable land in 1960 (see also Table 2), compared with corresponding data for the years 1958—1959:

	Hectares			Per cent		
	1960	1959	1958	1960	1959	1958
Winter wheat	242 530	202 890	107 180	6,7	5,6	3,0
Spring wheat	95 940	111 820	175 250	2,7	3,1	4,9
Rye	104 130	97 010	92 090	2,9	2,7	2,6
Barley	322 820	316 820	293 180	9,0	8,8	8,1
Oats	557 610	536 270	532 410	15,5	14,9	14,8
Mixed grain	231 170	247 320	254 830	6,4	6,9	7,1
Peas, dry edible	10 960	8 540	10 940	0,3	0,2	0,3
Fodder peas and vetches	9 450	10 670	13 360	0,3	0,3	0,4
Green forage from grain and le-						
guminous crops	59 740	55 220	67 120	1,7	1,5	1,9
Potatoes	124 270	118 840	113 660	3,5	3,3	3,1
Sugar beets	50 730	51 120	51 410	1,4	1,4	1,4
Fodder roots	25 180	25 940	26 080	0,7	0,7	0,7
Hay, tame	1 091 820	1 120 780	1 152 280	30,3	31,2	32,0
Yield of other meadows	349 750	347 380	326 040	9,7	9,7	9,1
Oleiferous plants	40 440	84 750	87 400	1,1	2,4	2,4
Other crops	28 020	23 020	21 410	0,8	0,6	0,6
Fallow and untilled arable land .	253 380	239 550	273 300	7,0	6,7	7,6
Total	3 597 940	3 597 940	3 597 940	100,0	100,0	100,0

Yield per hectare and total crop for the entire country 1960 (see also Tables 5 and 6):

	Yield per hectare in kg			Total crop in metric tons	
	1960	1959	1958	1960	1959
Winter wheat	2 440	3 010	2 420	592 800	611 060
Spring wheat	2 410	2 010	1 930	230 810	225 050
Winter rye	2 230	2 210	1 870	223 430	207 720
Spring rye	1 500	1 130	1 180	6 160	3 280
Barley	2 620	2 100	2 250	846 800	664 490
Oats	2 110	1 470	1 680	1 175 620	787 060
Mixed grain	2 440	1 960	2 040	563 090	485 560
Peas, dry edible	940	1 400	1 140	10 310	11 940
Fodder peas and vetches	1 570	1 540	1 440	14 850	16 430
Potatoes	14 110	11 880	12 260	1 752 840	1 411 360
Sugar beets	47 600	33 900	34 300	2 413 730	1 732 840
Fodder roots	38 310	28 280	32 700	964 800	732 190
Hay, tame	3 930	3 140	3 690	4 294 270	3 516 980
Field straw of winter grain	2 640	2 680	2 570	904 910	796 720
Field straw of spring grain	2 130	1 510	1 940	2 580 720	1 832 790
Field straw from leguminous plants	1 540	1 310	1 670	31 460	25 210

Number of livestock in 1960; the data regarding horses, cattle and sheep relate to the 1st June
the number of hogs and poultry as on the 11th April

Horses	209 260
Cattle	2 501 450
Of which cows	1 298 500
" " bulls, 1 year old and over	24 990
" " heifers and steers, 1 year old and over	620 910
" " calves under 1 year old	557 050
Sheep and lambs	156 370
Hogs and pigs	1 914 670
Poultry and chickens	11 924 890

I. Inledning

Denna redogörelse har till syfte att lämna en statistisk översikt över förhållandena inom det svenska jordbruket under år 1960 på grundval av de olika undersökningar, som utförts av statistiska centralbyrån.

Den officiella jordbruksstatistiken

Enligt nuvarande organisation av den officiella jordbruksstatistiken¹ insamlas uppgifter om växtodling, boskapsskötsel m. m. genom dels allmänna jordbruksräkningar, dels årlig statistik och dels tillfälliga undersökningar.

De grundläggande uppgifterna om arealen för olika ägoslag och antalet brukningsenheter m. m. inom olika storleksgrupper och områden inhämtas vid allmänna jordbruksräkningar. Den första jordbruksräkningen verkställdes år 1927, och följdes av liknande åren 1932, 1937, 1944, 1951 och 1956. Enligt den ursprungliga planen skulle jordbruks-

ringarna. De längre tidsintervallerna före 1944 och 1951 års jordbruksräkningar sammanhängde med att fastighetstaxeringarna på grund av krisförhållandena blev uppskjutna i två år. Sedan år 1956 användes ett nytt system och jordbruksräkningarna verkställdes ej i direkt anslutning till den allmänna fastighetstaxeringen. Detta system skall tillämpas även för nästa jordbruksräkning år 1961.

För att belysa den årliga utvecklingen i fråga om odlingen av olika växtslag, antalet husdjur m. m. har sedan år 1950 enligt stickprovsmetodik utförts ett flertal olika undersökningar (se även tablå på sid. 8).

Sålunda har under år 1960 företagits i nedanstående tablå angivna stickprovsundersökningar.

Dessutom redovisas i denna publikation uppgifter från extra svinräkningen i januari 1961, vilken utföres i fyra län, nämligen Kristianstads, Malmöhus, Hallands och Skaraborgs län.

Benämning på undersökningen	Tidpunkt för undersökningen	Populationens omfång
Arealinventering	Juni	Hela riket
Inventering av höstaädda arealer	Oktober	Götaland, Svealand och Gävleborgs län
Inventering av areal, som använts för vallfröskörd	"	D:o
Husdjursräkning	Juni	Hela riket
Nötkreatursräkning	April	Götaland, Svealand och Gästrikland
"	Oktober	Götaland, Svealand och Gävleborgs län
Svin- och hönsräkningar	Juni	Hela riket
"	April	Götaland, Svealand och Gästrikland
Svinräkning	Oktober	D:o
Arbetskraftsundersökning	April	Götaland, Svealand och Gästrikland
" (inkl. uppgifter om i jordbruket lejda arbetstimmar)	Juni	Hela riket
Arbetskraftsundersökning	Oktober	Götaland, Svealand och Gävleborgs län

räkningar anordnas vart femte år i samband med de allmänna fastighetstaxe-

Utöver de nämnda uppgifterna, som införskaffas genom urvalsundersökningar, upprättas månadsstatistik över tjänstbara galtar och betäckta suggor. Denna

¹ En fullständigare redogörelse för jordbruksstatistikens organisation t. o. m. år 1953 återfinnes i Statistisk Tidskrift 1953:10.

har fr. o. m. 1 februari 1954 formen av totalundersökning inom hela riket. Dessutom avger hushållningssällskapens underavdelningar årligen dels årsväxt- och skörderapporter senast den 15 maj, 15 juli och 15 oktober och dels definitiva uppgifter om skörden senast den 15 januari året efter skördeåret. På grundval av dessa rapporter upprättar statistiska centralbyrån sammandrag (jfr sid. 10).

De tillfälliga undersökningarna utgöres dels av speciella bearbetningar av material, som insamlas för den årliga statistiken och dels av undersökningar grundade på särskilt material. Såsom exempel kan nämnas att på framställning av statens jordbruksnämnd inhämtades år 1960 vid juniinventeringen uppgifter om svin-slaktens omfattning under tiden 1/1—31/12 1959.

Arealinventeringar och kreatursräkningar under åren 1950—1955 utfördes med stöd av särskilda kungörelser varje år. År 1956 utfärdades allmänna bestämmelser¹ angående insamlande av årliga uppgifter till rikets officiella jordbruksstatistik, enligt vilka ägare eller brukare av fastighet efter anmodan av statistiska centralbyrån är skyldiga att lämna uppgift om bl. a. åkerjordens användning och antalet husdjur. De extra svinräkningarna i januari utföres fortfarande med stöd av särskilda kungörelser från år till år.²

Berättelsens uppläggning

Berättelsens innehåll är i huvudsak detsamma som de närmast föregående åren, men några ändringar har vidtagits. Sålunda har uppgifterna om ängens användning och om skörden av hö från naturlig äng nu uteslutits. Den areal slät-

teräng, som legat till grund för uppskattningen av skörden av hö från naturlig äng, beräknades för åren 1957—1959 på grundval av arealen naturlig äng enligt jordbruksräkningen 1956. Arealen slätteräng antogs därvid utgöra lika stor del av den naturliga ängen som år 1944, då fördelningen på slätteräng och betesäng senast redovisades. Det är emellertid sannolikt, att den sålunda beräknade arealen slätteräng blivit något för stor. Av den naturliga ängen torde numera en mindre del användas för slätter än år 1944.

Av liknande skäl har i berättelsen ej medtagits uppgifter om antalet getter.

De färskaste statistiska uppgifterna för brukningsenheter och lägenheter med högst 2 hektar åker härstammar från 1951 års jordbruksräkning. Dessa siffror är numera föråldrade och därför mycket osäkra. Då uppgifterna likväl återges i föreliggande berättelse, sker detta i sådan form (se tab. 4), att de lätt kan särskiljas. Nya uppgifter för brukningsenheter och lägenheter med högst 2 hektar åker kommer att insamlas vid 1961 års jordbruksräkning.

Föreliggande berättelse innehåller uppgifter om ägoslagsfördelningen, åkerjordens användning och skördens storlek, antalet husdjur samt arbetskraften i jordbruket. Dessa uppgifter redovisas efter vissa regionala enheter (naturliga jordbruksområden, hushållningssällskapsområden, län och hela riket), medan åkerjordens användning, antalet husdjur samt arbetskraften även redovisas efter storleksgrupper och tidsmoment. Publikationens innehåll är uppdelat på fem kapitel. Det inledande kapitlet omfattar kortfattad historik och uppgifter om den författningsmässiga grunden för undersökningarna. I kap. II lämnas en redogörelse för de olika un-

¹ Kungl. kungörelse den 13 april 1956 (nr 116).

² Se t. ex. kungl. kungörelse den 2 december 1960 (nr 639).

dersökningarnas planläggning och genomförande samt för uppgifternas tillförlitlighet. Kap. III redogör dels för ägoslagsfördelningen på grundval av senaste jordbruksräkning, dels för åkerjordens användning, dels för utsäde av vissa grödor och dels för skördens storlek (hektar- och totalskörd) och beskaffen-

het enligt s. k. subjektiv metod samt lämnar slutligen en sammanfattande översikt för den sista tioårsperioden. I kap. IV meddelas uppgifter om antalet husdjur och en översikt häröver för den sista tioårsperioden. Kap. V innehåller uppgifter om arbetskraften i jordbruket.

II. Undersökningarnas planläggning och genomförande

De uppgifter, som ligger till grund för denna berättelse, har insamlats genom ett flertal undersökningar. Planläggningen av dessa undersökningar har skett på olika sätt, och olika mät- och bearbetningsmetoder har kommit till användning. För att man skall få en uppfattning om uppgifternas karaktär och tillförlitlighet, lämnas i detta kapitel en kortfattad redovisning för hur primärmaterialen erhållits, hur bearbetningen skett och vilken kvalitet resultaten kan förutsättas ha. Härvid redogöres först för planläggningen och genomförandet av de urvalsundersökningar, som har varit aktuella under redovisningsåret. I fråga om jordbruksräkningarna hänvisas till respektive publikationer.

1. Arealinventeringar, husdjursräkningar och arbetskraftsundersökningar

Den plan, som under senare år legat till grund för användningen av stickprovsmetodik vid arealinventeringarna och kreatursräkningarna m. m., utarbetades under 1949—1950¹. Därvid eftersträvades ett förfarande, som i sig förenade kravet på en rimlig kostnad och enkelhet med tillfredsställande och mätbar precision. Planen har med vis-

sa modifieringar tillämpats sedan arealinventeringen i juni 1950. Metodiken avviker väsentligt från den under 1930-talet tillämpade, främst i avseende på utformningen och uttagningen av stickprovet.

Stickprovsförfarande

Undersökningarnas population består av samtliga brukningsenheter i riket med mer än 2 hektar åker. För husdjursräkningarna tillkommer vissa andra grupper av djurhållare, från vilka dock bortses i närmast följande avsnitt.

Urvalet har formen av stratifierat systematiskt urval, varvid stratifieringen sker efter jordbruksområde och storleksgrupp enligt den inom jordbruksstatistiken tillämpade indelningen. Urvalsfraktionen varierar mellan strata, men inom dessa är urvalssannolikheten lika för samtliga brukningsenheter; inom storleksgruppen med över 100 hektar åker uttages samtliga brukningsenheter. Med utgångspunkt från det ungefärligt fixerade antalet urvalsenheter (10 % av det totala antalet brukningsenheter i landet) i hela urvalet eftersträvas en fördelning av dessa på områden och storleksgrupper, som ger största möjliga precision vid skattningarna. Undersökningar har visat, att en god approximation

¹ Närmare redogörelse återfinnes i tidskriften Jordbruksekonomiska Meddelanden 1951:2.

till en optimal fördelning erhålles genom att antalet urvalsenheter göres proportionellt mot den totala åkerarealen inom strata.

Urvalet för 1950 års arealinventering baserades på blankettmaterialet från motsvarande totala inventering 1949. Detta urval bibehölls till och med 1953, varefter ett nytt urval gjordes på grundval av det jordbruksregister som Riksförbundet Landsbygdens Folk (RLF) upprättade i början av 1950-talet och som sedan fortlöpande aktualiserats.¹ Detta register har också kommit till användning vid uttagningen av de nya urval, som började användas på hösten 1957 respektive i juni 1960.

De uttagna urvalsenheterna har ordnats församlingsvis, varefter listor upprättats med angivande av fastighetens beteckning, brukarens namn och adress samt totala åkerarealen enligt RLF:s register. Dessa listor har tillställts de kommunstyrelser, som ombesörjer uppgiftsinsamlingen.

På grundval av de uppgifter, som erhålles från de i stickprovet ingående brukningsenheterna, verkställles skattningarna storleksgruppvis inom de olika områdena.

Vid arealinventeringarna skattas totalarealer av olika växtslag med ledning av förhållandet mellan den i urvalet redovisade åkerarealen och den totala åkerarealen enligt de allmänna jordbruksräkningarna. Skattningar göres för varje storleksgrupp inom naturliga jordbruksområden. Därvid användes senast tillgängliga uppgifter om totalpopulationen, nämligen resultaten från den senaste jordbruksräkningen. Under åren mellan jordbruksräkningarna grundas skattningarna sålunda på samma åkerareal.

Vid förnyade skattningar, som för vissa år verkställts på grundval av aktuella uppgifter om populationen enligt jordbruksräkningarna, har i allmänhet erhållits en reducering av tidigare skattningar. Avvikelsen har emellertid varit olika för skilda data, vilket berott på att populationen ej blott undergår en minskning utan även samtidigt ändras i fråga om sammansättning (fördelning på storleksgrupper av areal och antal brukningsenheter). De i denna publikation redovisade uppgifterna för åren 1956—1960 är skattade på basis av 1956 års jordbruksräkning.

Med ledning av förhållandet mellan den i urvalet redovisade åkerarealen och den totala åkerarealen enligt sista jordbruksräkningen skattas också för varje storleksgrupp inom naturliga jordbruksområden

a) antalet nötkreatur vid räkningarna i april och oktober samt antalet husdjur vid juniräkningen,

b) antalet sysselsatta i april, juni och oktober samt antalet vid juniinventeringen registrerade arbetstimmar för lejd arbetskraft inom jordbruket under föregående år (ej storleksgruppvis).

Däremot använder man förhållandet mellan antalet brukningsenheter ingående i stickprovet och det totala antalet brukningsenheter enligt sista jordbruksräkningen såsom basis för skattningen inom varje storleksgrupp och naturligt jordbruksområde av

a) antalet svin vid extra svinräkningen i januari,

b) antalet svin och höns vid räkningen i april samt

c) antalet svin i oktober.

De två sistnämnda räkningarna har i motsats till kreatursräkningen i juni även omfattat lägenheter och bruknings-

¹ Se SOS Jordbruksräkningen 1956, sid 5° och 6°.

Tab. A. Absoluta och relativa storleken på det år 1960 använda urvalet för de jordbrukstatistiska undersökningarna *The number and area of farms in the sample*
 Här avses endast bruksenheter med över 2 hektar åker

Områden	Antal bruksenheter vid 1956 års jordbruksräkning	Hela åkerarealen vid 1956 års jordbruksräkning, hektar	Uttagna bruksenheter		Antal uttagna bruksenheter i % av antalet vid 1956 års jordbruksräkning	Urvalets åkerareal i % av hela åkerarealen vid 1956 års jordbruksräkning
			Antal	Åkerareal, hektar		
Stockholms län och stad	5 555	140 252	1 029	60 195	18,5	42,9
Uppsala län	5 352	146 641	1 097	62 131	20,5	42,4
Södermanlands län	5 874	167 818	1 287	81 646	21,9	48,7
Östergötlands län	9 735	236 972	1 782	99 935	18,3	42,2
Jönköpings län	13 755	122 826	946	17 797	6,9	14,5
Kronobergs län	11 576	87 596	673	9 784	5,8	11,2
Kalmar län	10 905	173 297	1 312	48 153	12,0	27,8
därav norra delen	3 629	58 684	445	17 290	12,3	29,5
" södra "	7 276	114 613	867	30 863	11,9	26,9
Gotlands län	4 731	82 577	641	20 521	13,5	24,9
Blekinge län	4 767	53 355	396	10 863	8,3	20,4
Kristianstads län	15 507	217 334	1 647	58 201	10,6	26,8
Malmöhus län	15 004	321 841	2 406	130 121	16,0	40,4
Hallands län	10 116	139 423	1 064	34 785	10,5	24,9
Göteborgs o. Bohus län . . .	9 108	85 422	645	11 073	7,1	13,0
Älvsborgs län	19 852	195 462	1 533	31 181	7,7	16,0
därav norra delen	11 182	126 035	992	22 830	8,9	18,1
" södra "	8 670	69 427	541	8 351	6,2	12,0
Skaraborgs län	17 834	306 412	2 310	91 442	13,0	29,8
Värmlands län	16 748	167 744	1 297	35 710	7,7	21,3
Örebro län	8 246	141 563	1 063	46 556	12,9	32,9
Västmanlands län	5 863	157 843	1 196	63 588	20,4	40,3
Kopparbergs län	10 284	90 023	740	14 006	7,2	15,6
Gävleborgs län	11 097	101 449	816	14 364	7,4	14,2
Västernorrlands län	14 909	88 898	723	7 871	4,8	8,9
Jämtlands län	9 744	59 877	523	5 547	5,4	9,3
Västerbottens län	18 631	122 929	946	9 179	5,1	7,5
Norrbottnens län	12 908	80 444	664	6 448	5,1	8,0
Hela riket	268 101	3 487 998	26 736	971 097	10,0	27,8

enheter med högst 2 hektar åker samt andra innehavare av svin och höns än jordbrukare. Detta betyder att uppgifter om antalet svin och höns infordrats dels från två olika urval av jordbruksfastigheter (med högst 2 hektar och med mer än 2 hektar åker), dels från annan fastighet än jordbruk. I fråga om bruksenheter med över 2 hektar åker har därvid använts arealinventeringens urval, medan särskilda urval gjorts för övriga kategorier. Härvid har besättningar, som överstigit c:a 500 svin eller 1 000 höns och kycklingar, totalräknats med hjälp

av bl. a. adressförteckningar erhållna från Sveriges Slakteriförbund och Svenska Ägghandelsförbundet.

Urvalets storlek och sammansättning

För att belysa sammansättningen av det urval som utnyttjades första gången i juni 1960 har i tab. A gjorts en sammanställning, som för varje län visar urvalets absoluta och relativa storlek i förhållande till totala antalet bruksenheter och hela åkerarealen enligt 1956 års jordbruksräkning.

Urvalets relativa storlek varierar avsevärt mellan de olika områdena. Sålunda omfattade 1960 års urval endast 4,8 % av det totala antalet brukningsenheter i Västernorrlands län, medan motsvarande siffra för Södermanlands län utgjorde 21,9 %. I förhållande till 1956 års åkerareal omfattade det uttagna stickprovets areal endast 7,5 % i Västernorrlands län men 48,7 % i Södermanlands län. Dessa skiljaktigheter förklaras av att enligt urvalsmetoden större relativ andel av brukningsenheterna uttagits i de högre storleksgrupperna än i de lägre. Urvalsprocenten för olika storleksgrupper har varierat mellan c:a 3 % i de lägsta storleksgrupperna och 100 % i de högsta. I områden med huvudsakligen små brukningsenheter, såsom Norrland, har ett relativt litet antal brukningsenheter uttagits. Då gårdarna i de högre storleksgrupperna representerar större relativ andel av åkerarealen än av antalet brukningsenheter, blir variationerna mellan länen större i fråga om åkerarealen än beträffande antalet brukningsenheter.

Materialinsamling och bearbetning

Undersökningarnas primärdata inhämtas från brukarna av de uttagna brukningsenheterna enligt uppgiftsformulär, som fastställts av centralbyrån i samråd med jordbruksnämnden och lantbruksstyrelsen. Vilka uppgifter som insamlas framgår av uppgiftsformulären (se bilagor 2—4). Blanketter och anvisningar samt förteckningar över de uppgiftsskyldiga tillställas av centralbyrån de kommunala myndigheterna. Det åligger dessa att vidarebefordra blanketterna till uppgiftslämnarna, att infordra de ifyllda blanketterna samt att efter granskning och erforderlig komplettering insända dessa till centralbyrån.

Vid bearbetningen inom centralbyrån verkställs först identifiering av brukningsenheterna samt granskning av de lämnade uppgifterna. Ofullständiga uppgifter kompletteras och felaktiga uppgifter rättas av centralbyrån dels genom s. k. logisk kontroll, dels genom jämförelse med närmast föregående års uppgifter och dels genom direkta telefonförfrågningar hos uppgiftslämnarna. Efter granskningen ordnas materialet på naturliga jordbruksområden och inom dessa på storleksgrupper efter åkerarealen samt summeras grupppvis. Skattningar av totalsiffror verkställs sedan för samma grupper. Genom successiva summeringar erhålles totalsiffror för naturliga jordbruksområden, hushållnings-sällskapsområden, län och hela riket.

Redovisningsmetoder och förändringar i dessa jämfört med föregående år

I berättelsens tre efterföljande kapitel — om jordbruket, boskapsskötseln och arbetskraften — ges en översikt över resultaten på så sätt att inom varje enskilt avsnitt i regel behandlas: a) läget det berörda året jämfört med förhållandena närmast föregående år, b) jämförelser mellan olika delar av landet, c) jämförelser mellan olika storleksgrupper av brukningsenheter och d) jämförelser med utvecklingen på längre sikt.

Vad beträffar arealinventeringarna och husdjursräkningarna m. m. innehåller föreliggande berättelse i huvudsak samma uppgifter som de närmast föregående årens med det undantaget, att jämförelser med utvecklingen på längre sikt något utvidgats; även ett särskilt avsnitt med översikt för åren 1951—1960 inrymmer. Redovisningssättet har däremot avsevärt förändrats. Man har eftersträvat en mera överskådlig resultatredovisning dels genom att minska an-

delen siffror i texten och i stället använda enkla texttablåer och diagram, dels genom att stora tabeller i textavdelningen antingen har flyttats till tabellavdelningen eller uppdelats på flera texttabeller eller texttablåer. Samtidigt har en del tabeller omarbetats i syfte att göra dem lättare tillgängliga för konsumenterna. Dessa förändringar i fråga om tabeller redovisas i en sammanställning som bilaga 1.

De årliga arealinventeringarna och kreatursräkningarna omfattar ej lägenheter och brukningsenheter med högst 2 hektar åker. För denna storleksgrupp användes senast tillgängliga uppgifter, nämligen från 1951 års jordbruksräkning. Vid 1956 års jordbruksräkning inhämtades ej uppgifter om åkerjordens användning och antalet husdjur vid brukningsenheter med högst 2 hektar åker.

Även i fråga om antalet hästar, nötkreatur och får har beträffande det antal, som redovisas för lägenheter och brukningsenheter med högst 2 hektar åker, använts motsvarande antal husdjur enligt 1951 års jordbruksräkning. Liksom vid de närmast föregående räkningarna har däremot uppgifter om antalet svin och höns i april och antalet svin i oktober införskaffats genom stickprovsmetod även från lägenheter och brukningsenheter med högst 2 hektar åker (se sid. 5). Också beträffande arméns hästar, som redovisas i gruppen lägenheter m. m. med högst 0,25 hektar åker, har uppgifter inhämtats för varje år.

Resultaten från alla de urvalsundersökningar, som företages årligen (jfr sid. 1) framlägges utom i denna publikation även i stencilerade rapporter. Med undantag av husdjursräkningen i juni sammanställs en sådan rapport för varje slutförd undersökning; uppgifter från

alla tre arbetskraftsundersökningarna redovisas emellertid i denna form en gång om året. På grundval av arealinventeringen i juni sammanställs en särskild rapport beträffande vallfröarealerna.

De preliminära uppgifterna från arealinventeringen i juni publiceras i »Årsväxten». Dessutom publiceras i tidskriften Jordbruksekonomiska Meddelanden resultaten från arealinventeringarna i juni och oktober samt en sammanfattande analys på grundval av nötkreatursräkningarna. Kortfattade meddelanden lämnas dels i sistnämnda tidskrift över varje svin- och hönsräkning, dels i Statistisk Tidskrift över arealinventeringen i juni, svin- och hönsräkningen i juni och nötkreatursräkningen i oktober.

Bortfall av brukningsenheter

Bortfall inträffar strängt taget vid alla statistiska undersökningar. Ordet »bortfall» har i den moderna statistiken en speciell innebörd. Man talar sålunda om bortfall vid en urvalsundersökning endast under följande förutsättningar:

a) en undersökning utföres enligt en plan i vilken direkt eller indirekt utsäges, att vissa namngivna eller på annat sätt specificerade enheter »observeras» eller mätes,

b) men endast en del av dessa enheter blir i verkligheten observerade.

Förekomsten av ett stort eller litet bortfall vid en viss undersökning är beroende av flera faktorer, bland vilka kan nämnas metoden för kontakt med uppgiftslämnarna, undersökningens omfattning, undersökningens objekt etc. Fastän vid arealinventeringarna och husdjursräkningarna uppgifter här lämnas av brukaren personligen genom posten-

Undersökningar	Antal uttagna brukningsenheter	Antal inkomna och använda uppgifter	Bortfall i %
1. Svin- och hönsräkningen i april:			
a) jordbruksfastigh. med över 2 ha åker	23 609	22 593	4,3
b) jordbruksfastigh. med högst 2 ha åker	3 916	3 266	16,6
c) annan fastighet med högst 2 ha åker	4 547	4 137	9,0
Nötkreatursräkningen och undersökningen om arbetskraften i april (se p. a.)	23 609	22 593	4,3
2. Arealinventeringen och husdjursräkningen samt undersökningen om arbetskraften i juni	26 736	25 485	4,7
3. Svinräkningen i oktober:			
a) jordbruksfastigh. med över 2 ha åker	23 324	22 708	2,6
b) jordbruksfastigh. med högst 2 ha åker	3 917	3 224	17,7
c) annan fastighet med högst 2 ha åker (se p. 1c)	4 547	4 137	9,0
Inventering av höstsädda arealer och arealer för vallfrö samt nötkreatursräkningen och undersökningen om arbetskraften i oktober	23 892	23 235	2,7
4. Extra svinräkningen i januari 1961	7 422	7 281	1,9

kät och urvalet är av betydande omfattning, brukar bortfallet icke vara stort. Förklaringen härtill torde vara dels att brukarna är skyldiga att lämna uppgifter, dels att mycket arbete nedlägges av kommunala myndigheter och centralbyrån för att införskaffa resterande uppgifter.

Ovanstående tablå utvisar bortfallets storlek vid de urvalsundersökningar, vilkas resultat redovisas i föreliggande publikation.

Den i sammanställningen redovisade bortfallsprocenten för hela urvalet av brukningsenheter med över 2 hektar åker är snarast lägre än man skulle vänta när det gäller undersökningar, som utföres genom postenkät. Bortfallet är emellertid av rätt varierande omfattning inom olika storleksgrupper av brukningsenheter, såsom framgår av tablån här nedan för arealinventeringen och husdjursräkningen i juni 1960. Det är störst inom de två lägsta storleksgrupperna och minskas tämligen successivt

ju högre storleksgrupp det gäller. Denna omständighet har inverkan på skattningsresultatet. Samtidigt med jordbrukets rationalisering pågår nedläggning av jordbruk. Eftersom förhållandevis många nedlagda brukningsenheter, framförallt i de lägsta storleksgrupperna, ingår i bortfallet, blir obrukad åkerjord ej fullständigt redovisad. Detta torde medföra någon överskattning av arealen för olika växtslag (se sid. 9), särskilt i fråga om de mindre brukningsenheterna. Närmare undersökningar rörande bortfallets storlek och konsekvenser pågår inom centralbyrån.

Resultatens noggrannhet

I de årliga jordbruksstatistiska undersökningarna enligt stickprovsmetod är de erhållna resultaten behäftade med vissa slumpfel. För hela riket och större områden torde emellertid de relativa medelfelen vara obetydliga. Beräkningar för antalet kor vid husdjursräkningen år 1950 har givit ett medelfel för hela

Bortfall i % av	Storleksgrupper, hektar åker							Summa
	2—5	5—10	10—20	20—30	30—50	50—100	Över 100	
a) antalet uttagna BE	6,7	5,4	5,0	4,5	4,1	4,2	1,5	4,7
b) åkerarealen för uttagna BE	6,5	5,4	5,0	4,4	4,0	4,2	1,3	3,2

riket av c:a 0,3 %. Medelfelet relativa storlek hos länssiffrorna varierade mellan 0,8 och 2,7 %. För växt- och djurslag med ojämn förekomst är de skattdade uppgifterna mera osäkra, särskilt för små områden, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna.

Beträffande sockerbetor finns möjlighet att erhålla kontroll av tillförlitligheten i den skattade arealen, som år 1960 utgjorde 50 987 hektar. Enligt uppgift från Sockerfabriksaktiebolaget uppgick den odlade arealen till 50 729 hektar. För denna gröda förelåg således god överensstämmelse, trots att den omfattade relativt liten areal.

Under åren mellan jordbruksräkningar grundas skattningarna vid arealinventeringen, som förut nämnts, på en och samma åkerareal. Den fortgående nedläggningen av jordbruk och den därmed sammanhängande reduceringen av åkerarealen har ej alltid beaktats vid de årliga skattningarna i samband med arealinventeringen. Detta medför en tendens till successivt stigande överskattning av åkerarealen under åren mellan jordbruksräkningarna.

2. Årsväxt- och skörderapporter

Rapporterna om årsväxten och skörden är den äldsta grenen av den svenska jordbruksstatistiken.¹ Dessa rapporter, som omfattar uppgifter om överbintning av höstsåden, skördeutsikter och skördeutfall, lämnas för närvarande fyra gånger per år. För beräkningar av de hektar- och totalskördar, som meddelas i denna publikation, användes de definitiva skörderapporterna, vilka innehåller uppgifter för närmast föregående år och avgives årligen senast den 15 januari. I fråga om övriga rapporter hänvisas till publikationen Årsväxten.

Materialinsamling och bearbetning

Enligt år 1956 utfärdade föreskrifter² skall årliga uppgifter om skörden insändas till hushållningssällskapen av deras underavdelningar. Hushållningssällskapens underavdelningar utgöres av sockengillen, som i regel omfattar minst en socken. Inom dessa gillen utses i allmänhet ett ombud, som för varje socken resp. församling inom gillet område avger rapporterna om årsväxten och skördeutsikterna.

I de definitiva skörderapporterna meddelas uppgifter om skörden per hektar för alla sädesslag, för potatis, sockerbetor, foderrotfrukter, hö från odlad jord och från naturlig äng samt för halm av höstsäd, vårstråsäd och halvväxter. Där lämnas dessutom numera uppgifter om hektarsköörden även för vissa slag av oljeväxter, nämligen höstraps, våraps, höstrybs, vårrybs och oljelin samt för klöverfrö och gräsfrö. I de definitiva skörderapporterna meddelas vidare uppgifter om skördens beskaffenhet och om beräknad avkastning i foderenheter av betet på slätter- och betesvallar, naturlig äng och kultiverad betesmark.

Enligt direktiven till hushållningssällskapen skall rapporterna baseras på de genomsnittliga förhållandena inom vederbörande område (vanligen en församling). Det förutsattes att uppgifterna grundas på okulära uppskattningar och tröskningsresultat. Hektarsköörden angives utan avdrag för utsädet och avser endast den areal, från vilken mogen säd skördats. Uppgifter om skörden m. m. sammanfattas i rapporter enligt fastställt formulär (se bilaga 5). Införskaffandet av rapporterna från gillesombuden omhändertas av hushållningssällskapen, som efter granskning insänder dessa till statistiska centralbyrån.

¹ Se närmare Statistisk Tidskrift 1953:10.

² Kungl. kungörelse den 13 april 1956 (nr 116).

Trots att rapporterna underkastas granskning av hushållningssällskapen, kvarstår en hel del brister, när statistiska centralbyrån övertar dem. Dessa brister i materialet undanröjs delvis vid bearbetningen inom centralbyrån dels genom s. k. logisk kontroll, dels genom jämförelse med annat material (uppgifter om definitiva hektarskörden jämföres t. ex. med preliminära uppgifter, som inlämnats per d. 15 oktober). I viss utsträckning tages härvid telefonkontakt med hushållningssällskapen. På grund av den korta tid, som står till förfogande för bearbetningen av rapporterna, måste man likväl räkna med, att en del brister efter granskningen kvarstår i materialet.

Efter granskningen på centralbyrån beräknas medeltal av hektarskörden för varje naturligt jordbruksområde genom sammanvägning av församlingssiffrorna med arealuppgifterna från senaste jordbruksräkning. Erhållna områdesmedeltal sammanväges därefter med arealuppgifterna från årets arealinventering för beräkning av såväl hektar- som totalskördar för varje län resp. hushållningssällskapsområde och för hela riket.

Resultatredovisning

Uppgifter om övervintringen för de höstsådda grödorna (rapporterna för den 15 maj) samt medeltal av sifferomdömena och hektarskörden redovisas för hushållningssällskapsområden, tre huvudområden och hela riket och publiceras i tryckta sammandrag. De på grundval av rapporterna i oktober beräknade medeltalen av skördeomdömen och hektarskörd för hushållningssällskapsområden och hela riket publiceras även i »Årsväxten». De preliminärt beräknade skörderesultaten i nämnda publikation grundas på sistnämnda rapporter. De definitiva skörderapporterna

i januari användes för beräkningar av de hektar- och totalskördar, som meddelas i föreliggande publikation, och redovisas ej i särskilda sammandrag. Någon förändring i fråga om redovisningen och publiceringen av uppgifterna har ej skett för 1960 jämfört med föregående år.

Uppgifternas tillförlitlighet

Som allmänt omdöme om tillförlitligheten hos skördeuppgifterna torde kunna sägas att de subjektiva uppskattningarna och bedömningarna är behäftade med en viss osäkerhet, beroende dels på själva metoden, dels på brister i materialet.

Gillesombuden har tämligen begränsade möjligheter att uppskatta en medelhektarskörd eller avge ett medelomdöme av skördeutsikterna för en hel församling. Eftersom ombuden icke använder sig av någon enhetlig uppskattningsmetod, måste noggrannheten i bedömningarna dessutom bli ojämn.

Bristerna i materialet är av ganska varierande omfattning för olika delar av landet. De vanligaste bristerna är följande:

a) Rapporter inkommer ej från samtliga församlingar eller insändes så sent, att de ej kan medtagas vid bearbetningen.

b) Insända rapporter innehåller ej alltid omdömessiffror eller uppgift om hektarskörd för samtliga på blanketten upptagna växtslag.

De metoder, som ligger till grund för årsväxt- och skörderapporterna, är sålunda av subjektiv karaktär och lämnar inte helt tillfredsställande underlag för skördeberäkningar; hektarskörden synes därför i regel bli för lågt uppskattad. För att finna ett objektivt och mera exakt sätt att uppskatta skörden har se-

dan 1952 försöksvis bedrivits undersökningar enligt den s. k. provytemetoden. De grödor, för vilka hektarskörden hittills skattats enligt denna metod, är höstvetete, höstråg, vårvete, korn, havre, potatis och slättervall. Undersökningsresultaten enligt de objektiva skördeuppskattningarna har hitintills publicerats i Statistisk Tidskrift; uppgifterna för 1960 beräknas inflyta i häftena 5 och 7 till årgång 1961. De objektiva skördeuppskattningarna år 1960 omfattade c:a 12 000 brukningsenheter, varmed uppgjorda planer för skördeuppskattningarnas utbyggnad blivit slutförda.

3. Övriga undersökningar m. m.

Utöver de förut beskrivna undersökningarna redovisas i denna publikation resultat från vissa andra undersökningar och källor.

a) *Utsäde*. År 1946 inhämtades genom hushållningssällskapens gillesombud uppgifter angående utsädesmängden per hektar. De sålunda erhållna uppgifterna har legat till grund för beräkningen av de totala utsädesmängderna även år 1960.

b) *Månadsstatistik över tjänstbara galtar och betäckta sugor*. Enligt särskilda bestämmelser¹ skall envar innehavare av galt, som utnyttjas för avelsändamål, dels föra journal med fortlöpande uppgifter om betäckningar samt om försäljning och inköp av fargalt, dels första

dagen efter varje kalendermånads utgång till vederbörande hushållningssällskap insända kopia av de uppgifter, som under månaden införts i betäckningsjournalen. Det åligger varje hushållningssällskap att kontrollera galthållarnas redovisning, att upprätta sammandrag för sällskapets område och insända detta till statistiska centralbyrån senast 10 dagar efter kalendermånadens utgång. Inom centralbyrån göres omedelbart därefter en sammanställning, som utges i stencil samt publiceras i »Jordbruksekonomiska Meddelanden» m. fl. tidskrifter.

c) *Andra källor*. Uppgifter om förändringar i total landareal införskaffas från Rikets allmänna kartverk.

Beträffande sockerbetor erhålles från Sockerfabriksaktiebolaget uppgifter dels om den odlade arealen och dels om totalskörden avseende de till fabriken levererade kvantiteterna.

Sveriges Oljeväxtintressenter lämnar uppgifter om areal samt skörd per hektar och totalskörd av olika slag av oljeväxter för hela riket. För redogörelseåret lämnas preliminära uppgifter men för året dessförinnan definitiva siffror.

Från Riksförbundet Lin och Hampa erhålles likaså preliminära och definitiva uppgifter för hela riket om skörden av spånadslin och hampa; uppgifterna specificeras på frö, tåga och blånor.

III. Jordbruk

1. Ägoslagsfördelning

Fullständiga uppgifter om arealerna av olika ägoslag erhålles endast vid de allmänna jordbruksräkningarna. De i tab. 1 för län, hushållningssällskapsområden och naturliga jordbruksområden

angivna arealerna av kultiverad betesmark, naturlig äng och skogsmark är sålunda utan ändring hämtade från 1956 års jordbruksräkning. Vid denna jordbruksräkning erhöles uppgifterna om ägoslagens arealer genom bearbetning av RLF:s jordbruksregister. Detta regis-

¹ Kungl. kung. den 30 december 1953 (nr 758).

ster avser att omfatta samtliga som jordbruk taxerade fastigheter. Åkerareal kan emellertid även förekomma på »annan fastighet», som ej omfattas av registret. Dylika fastigheter förekommer huvudsakligen i storleksgruppen med högst 2 hektar åker. För att få fullständigare redovisning av åkerarealen och bättre anslutning till tidigare angiven areal har man gjort approximativ beräkning av åkerarealen för »annan fastighet». I tab. 1 redovisas åkerarealen inklusive tillägg för annan fastighet med högst 2 hektar åker enligt 1951 års jordbruksräkning.

För vissa områden avviker arealen av »övrig mark» och hela landarealen från uppgifterna enligt jordbruksräkningen 1956. Uppgifterna om den totala landarealen korrigeras nämligen varje år med ledning av uppgifter om förändringar, som centralbyrån erhåller från Rikets allmänna kartverk.

Beträffande landarealen för hela riket uppstår förändringar genom att mer aktuella uppgifter erhålles vid nymätningar. För län och hushållningssällskapsområden kan arealen dessutom även ändras genom gränsregleringar. Ändringarna har reglerats på arealen »övrig mark», som utgör skillnaden mellan hela landarealen och den sammanlagda arealen av de olika ägoslagen.

Då korrigering för ändringar i arealerna av olika ägoslag ej kan göras årligen utan endast vid jordbruksräkningarna, uppstår därvid rätt stora arealändringar, vilka således hänför sig till samtliga år mellan jordbruksräkningarna.

Under perioden mellan de två senaste jordbruksräkningarna minskade åkerarealen med 49 350 hektar eller 1,4 %. Den fortsatta ökningen av arealen obrukad åkerjord enligt arealinventeringar-

na (se sid. 22) tyder på fortskridande minskning i den produktivt använda åkerarealen även efter år 1956. Denna reducering sammanhänger med den fortgående rationaliseringen inom jordbruket. Sålunda sker i viss utsträckning utläggning till betes- och skogsmark av sämre och olämpligt belägen åkerjord. Vidare tages en del åkerareal i anspråk för tomter, upplagsplatser, vägbyggnad m. m.

Som ovan nämnts uppstår arealförändringar även på grund av gränsjusteringar mellan administrativa områden. I tab. 1 genomföres årligen korrigering härför. Under år 1960 har sådana justeringar endast förekommit inom samma naturliga jordbruksområde. Liksom fallet är vid nymätningar — som endast förekommit i Örebro län — erhålles ej uppgifter om den mellan områden förflyttade arealens fördelning på ägoslag. Korrigeringen i tab. 1 har därför gjorts på arealen »övrig mark».

Tidigare (före år 1954) gjordes varje år tillägg till den vid senaste allmänna jordbruksräkning redovisade åkerarealen för därefter nyodlade arealer. Då utvecklingen inom jordbruket för närvarande är sådan, att nedläggning av åkerjord kan antagas förekomma i större utsträckning än nyodling, har det ej ansetts motiverat att göra dylika årliga tillägg. För årligen utförda nyodlingar, varom uppgifter erhålles i samband med de definitiva uppgifterna om skörden m. m., lämnas dock separat redovisning i efterföljande sammanställning, som visar den sammanlagda arealen nyodlad åker åren 1953—1960 med fördelning på de tre huvudområdena.

Under denna period har enligt inkomna rapporter uppodlats 3 629 hektar åker. Nyodling har förekommit huvudsakligen i norra delen av landet, främst

Områden	Hektar							
	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960
Södra och mellersta Sveriges slättbygder . .	126	133	170	79	42	45	17	38
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	77	47	36	41	19	13	12	17
Norra Sverige	959	636	317	434	130	81	79	81
Summa	1 162	816	523	554	191	139	108	136

i Västerbottens och Norrbottens län. För åren 1957—1960 konstateras emellertid att nyodlingen varit obetydlig även i norra Sverige.

2. Åkerjordens användning

De uppgifter om arealer för olika växtslag år 1960, som redovisas i denna publikation, grundar sig på arealinventeringen den 1 juni 1960.

De tidigare publicerade resultaten från denna arealinventering har emellertid här blivit föremål för vissa mindre justeringar, som föranletts av skörde-rapporternas uppgifter i januari om besädd areal, som ej lämnat mogen skörd. En viss reducering av spannmålsarealen och en motsvarande ökning av arealen grönfoder av säd och baljväxter har blivit följden.

Utförliga uppgifter om åkerjordens användning sommaren 1960 redovisas i *tabellerna 2 och 4*. I den förstnämnda tabellen redovisas arealerna av olika växtslag för län, hushållningssällskapsområden och naturliga jordbruksområden samt för hela riket fr. o. m. år 1956. Tab. 4 redogör för åkerjordens användning fördelad på samtliga storleksgrupper av brukningsenheter för hela riket samt för de tre naturliga huvudområdena med fördelning på grupperna högst 2 och över 2 hektar åker.

Arealen av olika växtslag 1960 och jämförelse med föregående år

Arealdispositionen under år 1960 utmärktes av ökad areal för brödsäd, fodersäd, baljväxter, potatis, kökssväxter

på åkern, andra växtslag och varaktigt obrukad åkerjord samt minskning av arealerna för foderrotfrukter, foderväxter, oljeväxter samt helträda och tillfälligt obrukad åkerjord. I fråga om de enskilda grödorna förelåg mycket stor arealökning för höstvetete och havre men stark minskning för höstsådda oljeväxter, vall till hö, blandsäd och vårvetete. Relativt sett var avvikelserna stora även för baljväxter och vall till fröskörd.

Brödsädsarealen år 1960 var 7,5 % större än år 1959. Relativa förändringar i arealerna för olika slag av brödsäd framgår av nedanstående tablä. Arealutvidgningen kom huvudsakligen på höstsåden. Den starka ökningen av höstsädsarealen jämfört med föregående år sammanhänger med att odlingen 1959 var begränsad på grund av dåliga väderleksförhållanden för sådden hösten 1958, medan 1959 års höstsädd gynnades av bättre väderlek. En bidragande orsak till arealökningen var även, att en stor del av de arealer som besåts med oljeväxter hösten 1959, måste harvas upp på grund av torkan, varefter de besåddes främst med vete. Den här redovisade höstsädsarealen är dock avsevärt mindre än den areal som besåddes hösten 1959, eftersom utvintringen blev be-

Växtslag	Areal. 1 000 ha 1960	Förändring, i %, i förhållande till	
		1959	1958
Höstvetete	242,5	+ 19,5	+ 126,3
Vårvetete	95,9	— 14,2	— 45,3
Höstråg	100,1	+ 6,3	+ 12,4
Värråg	4,1	+ 40,7	+ 32,8
Summa brödsäd	442,6	+ 7,5	+ 18,2

tydande. Arealen för vårvete minskade betydligt jämfört med år 1959. Man får gå tillbaka till 1940-talet för att finna något år med så liten vårveteareal som 1960 års. Reduceringen torde främst förklaras av den starkt ökade höstveteadlingen. Den kalla och torra väderleken under våren 1960 medförde försening av vårsådden i vissa områden, vilket även bidragit till minskningen av vårvetearealen. Arealen för varråg hade däremot ökat relativt starkt.

I fråga om höstvetete var utvecklingen för enskilda län rätt olikartad. Betydande utvidgning av höstvetetearealen förekom i östra Svealand och Götaland samt i Hallands län; Uppsala och Östergötlands län redovisade den största arealökningen med 70,8 resp. 54,9 % jämfört med år 1959. Minskning av arealen för höstvetete konstaterades i flera län, men kraftigast (20 % och däröver) var den i Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs läns södra del, Värmlands och Kopparbergs län. För höstråg förelåg minskning av arealen i södra Götaland, nordöstra och delar av västra Svealand samt i södra Norrland. I övriga delar av landet var odlingen större än år 1959. Odlingen av vårvete minskade i samtliga län i Svealand och Götaland, med undantag av Kalmar läns södra del, Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs läns norra del samt Värmlands län, där en ökning förelåg. Nedgången var stor för alla övriga län i Svealand samt även för vissa län i Götaland (särskilt Östergötlands, Gotlands och Skaraborgs län). Arealökningen för varråg hänförde sig till södra och östra Svealand samt Götaland utom Hallands län, där liksom i västra och delar av östra Svealand en arealminskning förelåg.

Arealen *fodersäd* år 1960 var 1,0 % större än år 1959. De relativa föränd-

ringarna i arealerna för de olika fodersädsslagen var emellertid skiftande, såsom tablån här nedan utvisar.

Växtslag	Areal, 1 000 ha 1960	Förändring, i %, i förhållande till 1959	1958
Korn	322,8	+ 1,9	+ 10,1
Havre	557,6	+ 4,0	+ 4,7
Blandsäd	231,2	— 6,5	— 9,3
Summa fodersäd	1 111,6	+ 1,0	+ 2,9

Odlingen av såväl korn som havre fortsatte att öka, medan man för blandsäd kunde notera samma minskningstendens som under hela 1950-talet. Arealen för korn har sålunda ökat med 1,9 %. Havre uppvisade ännu större arealutvidgning än korn. En så stor havreareal som den nu redovisade har ej konstaterats sedan början av 1940-talet. Arealökningen för fodersäd synes, liksom utvidgningen av brödsädsodlingen, delvis sammanhånga med upphavningen av höstsådda oljeväxter. Dessutom torde en del av de under våren 1960 upplöjda arealerna för oljeväxter, höstsäd och förstaårsvallar ha besåts med fodersäd.

En jämförelse länsvis för fodersäden visar, att arealökning för korn förekom i flertalet län; ökningen var störst i Kristianstads och Malmöhus län. Minskningen av kornarealen var mest betydande i Gävleborgs, Jönköpings och Uppsala län. I många län var emellertid avvikelserna från föregående år ganska små. Detta gäller även för havre, fastän antalet län med arealökning var större för havre än för korn. En framträdande ökning av havrearealen förekom i Östergötlands län, medan Blekinge län hade en betydande arealminskning. Med undantag av Kopparbergs och Västernorrlands län hade samtliga län i Svealand och Norrland större odling av havre än år 1959. För blandsäd förelåg arealök-

ning endast i Uppsala, Blekinge, Värmlands, Västmanlands och Västernorrlands län, medan de övriga länen hade mindre odling än närmast föregående år. Minskningen var starkast i Norrbottens län, Kalmar läns norra del och Gotlands län.

Arealen för *baljväxter* (kokärter samt foderärter och vicker) år 1960 var 1 200 hektar (6,2 %) större än år 1959. De relativa förändringarna framgår av nedanstående sammanställning. Odlingen av kokärter hade ökat starkt, under det att foderärter och vicker minskat.

Växtslag	Areal, 1 000 ha	Förändring, i %, i förhållande till	
	1960	1959	1958
Kokärter	11,0	+ 28,4	+ 0,2
Foderärter o. vicker	9,4	— 11,4	— 29,3
Summa baljväxter	20,4	+ 6,2	— 16,0

Den sammanlagda arealen för odling av säd (till mognad) år 1960 uppgick till 1 575 900 hektar, vilket innebär en ökning med 43 600 hektar eller 2,8 % jämfört med år 1959.

Odlingen av *potatis*, som efter nedgången åren 1956—1958 uppvisade en ökning under år 1959, hade år 1960 utvidgats med ytterligare 5 400 hektar. *Sockerbetsarealen* år 1960 var nästan lika stor som 1959 och 1958. Arealen för *foderrotfrukter* fortsatte att minska.

Växtslag	Areal, 1 000 ha	Förändring, i %, i förhållande till	
	1960	1959	1958
Potatis	124,3	+ 4,6	+ 9,3
Sockerbeter . . .	50,7	— 0,8	— 1,3
Foderrotfrukter .	25,2	— 2,9	— 3,4
Summa potatis o. rotfrukter	200,2	+ 2,2	+ 4,7

Man måste gå tillbaka till början av detta århundrade för att finna så liten areal för foderrotfrukter som år 1960.

Arealen för *vall*, som kännetecknades av en nedgång år 1959, reducerades ytterligare år 1960. Av tablån här nedan framgår, att det endast var permanent betesvall samt grönfoder av säd och baljväxter, som uppvisade arealökning, medan de tre övriga slagen av vallar minskade i areal.

Växtslag	Areal, 1 000 ha	Förändring, i %, i förhållande till	
	1960	1959	1958
Grönfoder av säd o. baljväxter	59,8	+ 8,2	— 11,0
Vall till hö	1 091,8	— 2,6	— 5,2
Vall till fröskörd	36,9	— 17,6	— 15,8
Vall till bete och grönfoder (även till ensilage)	101,6	— 2,1	+ 23,0
Permanent betesvall . .	211,2	+ 6,2	+ 5,8
Summa foderväxter	1 501,3	— 1,4	— 2,9

Särskilt arealen för vall till fröskörd reducerades starkt. Minskningen berodde på den dåliga utvecklingen för förstaårsvallarna, som i stor omfattning måste plöjas upp. Även reduceringen av arealen vall till hö, torde delvis sammanhänga därmed. En del av den upplöjda vallarealen besåddes med grönfoder av säd och baljväxter, varför den sistnämnda arealen ökade.

Den sammanlagda arealen av *oljeväxter* år 1960 uppgick icke ens till hälften av 1959 års areal. Det var endast oljelin, som visade en relativt betydande arealökning. Minskningen kom främst på de höstsädda oljeväxterna. Sålunda var den odlade arealen för höstraps mindre än hälften och för höstrybs endast drygt en fjärdedel av närmast föregående års areal. Den långvariga torkan under säningsperioden år 1959 förorsakade dålig utveckling, och groningen blev mycket ojämn, varför stora arealer redan under hösten harvades upp. Följden blev, att den höstsädda arealen, som redovisades vid oktoberinventering-

en, var ovanligt liten. Härtill kom en mycket stark utvintring.

Växtslag	Areal, 1 000 ha 1960	Förändring, i %, i förhållande till	
		1959	1958
Höstraps	23,8	— 54,2	— 55,6
Värraps	3,6	— 6,3	— 52,0
Höstrybs	6,7	— 71,5	— 60,3
Värrybs	1,1	— 6,5	— 61,7
Oljelin	2,2	+ 205,5	+ 39,4
Övriga oljeväxter	3,0	— 15,1	— 39,1
Summa oljeväxter	40,4	— 52,3	— 53,7

En jämförelse med år 1959 för enskilda län visar, att en betydande utvidgning av oljeväxtodlingen förelåg endast i Kristianstads och Malmöhus län. Ökning förekom även i vissa andra delar av Götaland och Svealand (t. ex. Kronobergs, Göteborgs och Bohus samt Kopparbergs län), men där utgjorde arealen för oljeväxterna en obetydlig andel av åkerarealen. Däremot gick oljeväxtodlingen tillbaka i alla övriga län. Nedgången var stark i östra Götaland och Svealand, särskilt i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Gotlands och Västmanlands län.

I följande tablå redovisas den relativa fördelningen av hela arealen oljeväxter på olika slag under de tre senaste åren.

Växtslag	Procent		
	1960	1959	1958
Höstraps	58,8	61,2	61,2
Värraps	8,8	4,5	8,5
Höstrybs	16,6	27,8	19,4
Värrybs	2,9	1,5	3,5
Vitsenap	7,4	4,1	5,6
Oljelin	5,5	0,9	1,8
Summa	100,0	100,0	100,0

Liksom de närmast föregående två åren dominerades denna odling starkt av de höstsådda oljeväxterna, fastän andelen av dessa hade minskats till 3/4 av hela

arealen mot 9/10 år 1959. Höstrapsarealen år 1960 hade endast något mindre relativ omfattning än åren 1959 och 1958. För höstrybs konstateras däremot en kraftig minskning, medan andelen vårsådda oljeväxter ökade jämfört med år 1959.

De relativa förändringarna i åkerarealen i övrigt jämfört med åren 1959 och 1958 framgår av sammanställningen här nedan.

Växtslag	Areal, 1 000 ha 1960	Förändring, i % i förhål- ande till	
		1959	1958
Köksväxter på åkern . .	13,5	+ 22,1	+ 40,9
Andra växtslag	14,5	+ 21,3	+ 22,7
Helträda och tillfälligt obrukad åkerjord . .	154,8	— 5,8	— 25,6
Varaktigt obrukad åker- jord	98,6	+ 31,0	+ 51,0

Odling av *köksväxter på åkern*, som efter minskningen åren 1957—1958 noterade en ökning under år 1959, utvidgades under år 1960 med ytterligare 2 400 hektar.

Arealen för *andra växtslag*, där bl. a. spånadsväxter ingår, var 2 600 hektar större än år 1959.

Arealen *helträda och obrukad åkerjord* redovisas på två grupper, nämligen dels helträda och tillfälligt obrukad åkerjord, dels varaktigt obrukad åkerjord. Den sammanlagda arealen år 1960 översteg föregående års areal med 13 800 hektar. För den förstnämnda gruppen förelåg en minskning, medan den sistnämnda ökade i areal. Genom denna särredovisning av varaktigt obrukad åkerjord erhålles möjlighet till en viss bedömning av den årliga minskningen av den produktivt använda åkerarealen under åren mellan jordbruksräkningarna.

Åkerjordens användning inom olika delar av landet

Uppgifter om de olika växtslagens procentuella andel av åkerarealen för län, hushållningssällskapsområden, naturliga jordbruksområden och hela riket lämnas i tab. 3.

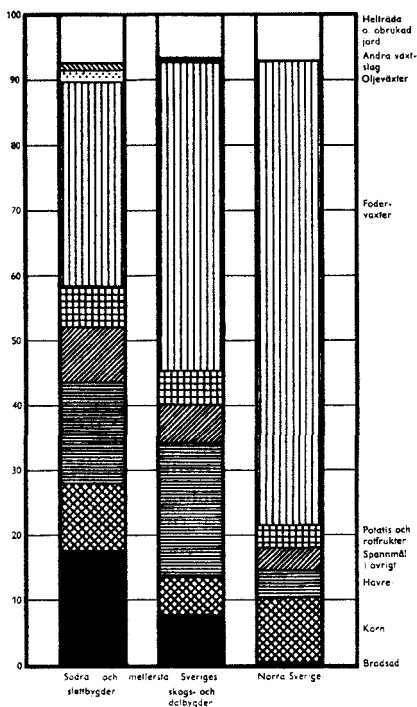
De olika växtslagens relativa omfattning varierar betydligt mellan olika områden. Veteodlingen hade år 1960 den största relativa omfattningen i Östergötlands län, där den uppgick till drygt 23 % av åkerarealen. I östra Svealand och Malmöhus län användes även stor del av åkern för veteodling (13—20 %). Odlingen av råg var relativt störst i Kalmar läns södra del, Gotlands, Blekinge och Kristianstads län (6—7 %). Den relativt största odlingen av korn år 1960 förekom på Gotland, drygt 20 % av åkerarealen. Betydande odling av korn (10 % och däröver) hade även Kalmar läns södra del, Kristianstads, Malmöhus, Hallands och Kopparbergs län. I Norrland, där korn fortfarande användes i viss utsträckning som brödsäd, omfattade kornarealen 9—12 % av åkerarealen med undantag för Norrbottens län. Kornodlingen upptog där endast omkring 7 %, vilket torde sammanhånga med sämre mognadsförhållanden. Havreodlingen svarade för en relativt stor del av åkerarealen i Södermanlands, Jönköpings och Kronobergs län, Kalmar läns norra del, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Örebro och Västmanlands län (21—29 %). Även Hallands och Värmlands län hade stor havreodling (17—20 %). I de områden, där havreodlingen hade mindre omfattning, förekom i stället större odling av blandsäd, nämligen i Stockholms, Uppsala, Kristianstads och Malmöhus län (12—17 %). Med undantag för Gävleborgs län, där drygt 15 % av åkern an-

vändes för havre, hade norrlandslänen relativt liten odling av havre och blandsäd. Potatis odlades relativt sett mest i Blekinge och Kristianstads län (cirka 16 respektive 10 %). På Öland och Gotland samt i Kristianstads och Malmöhus län användes en betydande del av åkerarealen för odling av sockerbeter och foderrotfrukter. Sålunda upptog odlingen av dessa grödor nära 12 % i Malmöhus län och 6—9 % i de tre övriga områdena. Vall till hö omfattade i samtliga län med undantag för Södermanlands, Östergötlands, Malmöhus, Skaraborgs, Örebro och Västmanlands län större andel av åkern än något annat växtslag. Skillnaderna mellan olika områden i fråga om slättevallens relativa storlek var emellertid betydande. I en stor del av Norrland utgjorde slättevallen omkring två tredjedelar av åkerarealen, men i Malmöhus län endast cirka 14 %. Odlingen av oljväxter hade år 1960 den relativt största omfattningen i Stockholms, Uppsala, Kristianstads, Malmöhus, Skaraborgs och Örebro län (1,1—6,0 %). Under rubriken »andra växtslag», som inrymmer specialodlingar av olika slag, fröodlingar, fruktodlingar m.m., redovisas endast en ringa del av åkerarealen. Den största omfattningen därav förekom på Öland, där nära 5 % av åkerarealen upptogs under denna rubrik.

De olika växtslagens relativa omfattning inom de tre huvudområdena belyses i *diagram 1*. Odlingen av brödsäd — främst av vete — dominerar i södra och mellersta Sveriges slättbygder. Även odlingen av fodersäd hade totalt sett den största andelen av åkerarealen i det sistnämnda området, men skillnaderna mellan huvudområdena i fråga om de olika fodersädslagens relativa storlek var betydande. Sålunda var odlingen av

Diagram 1. Åkerjordens användning, i %, inom huvudområdena, år 1960

Used of arable land in major regions, in 1960, %

havre relativt störst (21 %) i södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygd, medan kornarealen var praktiskt taget av samma relativa storlek i norra Sverige (9,9 %) som i södra och mellersta Sveriges slättbygd (10,4 %). Potatisodlingen svarade för större andel av åkerarealen i skogs- och dalbygderna än i de två andra områdena, medan odlingen av sockerbetor och oljeväxter hade den relativt största omfattningen i slättbygderna. Odlingen av foderväxter hade

den förhållandevis största arealen i norra Sverige, där den år 1960 utgjorde drygt 70 % av åkerarealen, medan den i slättbygderna uppgick till endast 30 %.

Åkerjordens användning inom olika storleksgrupper av jordbruk

En särskild bearbetning av uppgiftsmaterialet till 1960 års arealinventering har företagits i syfte att belysa växtodlingen inom olika storleksgrupper av jordbruk fördelade efter åkerarealen. I tab. B redovisas för hela riket i relativa tal arealen av olika växtslag inom olika storleksgrupper. Diagram 2 visar i huvudsak de olika växtslagsgruppernas procentuella andel av hela åkerarealen inom storleksgrupper. Fördelningen av den totala åkerarealen i riket på olika storleksgrupper hänför sig till år 1956, det sista år, för vilket dylika uppgifter föreligger. På grund av den fortgående sammanslagningen av mindre jordbruk till större brukningsenheter sker årligen förskjutningar i storleksgruppfördelningen.

Av tab. B framgår vissa karakteristiska skillnader mellan de olika storleksgrupperna i fråga om åkerjordens relativa användning. Odlingen av brödsäd, baljväxter och oljeväxter samt förekomsten av heltråda och tillfälligt obrukad åkerjord synes öka med åkerarealen. Ett motsatt förhållande kännetecknar odlingen av potatis och rotfrukter samt foderväxter. Fodersädsarealens relativa andel av åkerarealen är något mindre i de två lägsta storleksgrupperna men varierar endast obetydligt mellan övriga storleksgrupper. I fråga om de enskilda växtslagen konstateras mindre samvariation med åkerarealen för råg än för ve-

Tab. B. Åkerjordens användning, i procent, inom olika storleksgrupper, hela riket, år 1960

Use of arable land within size groups, %

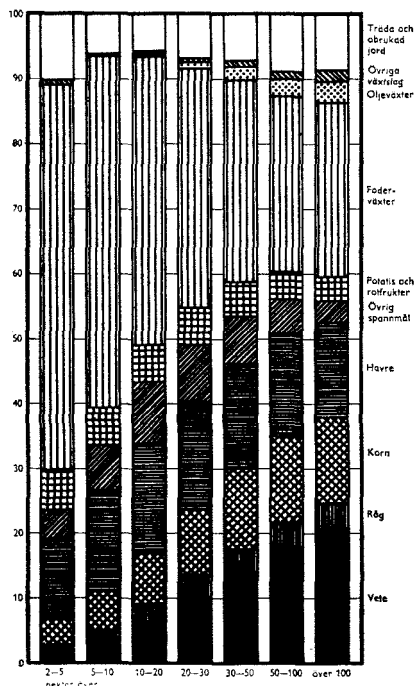
Växtslag	Storleksgrupper, hektar åker								Samtliga
	0—2	2—5	5—10	10—20	20—30	30—50	50—100	Över 100	
Höstvete	0,4	0,7	1,8	4,4	7,2	10,2	13,3	15,8	6,7
Vårvete	1,4	1,2	1,6	1,9	2,8	3,6	4,5	4,9	2,7
Höstråg	0,6	0,9	1,7	2,8	3,5	3,7	3,8	3,9	2,8
Vårråg	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Summa brödsäd	2,5	2,9	5,2	9,2	13,6	17,6	21,7	24,6	12,3
Korn	1,7	3,9	6,0	7,8	10,1	12,4	13,2	13,3	9,0
Havre	9,2	12,3	15,4	16,9	16,5	16,2	16,0	14,6	15,5
Blandsäd	4,1	4,5	6,9	8,9	8,4	6,4	4,2	2,2	6,4
Summa fodersäd	15,0	20,7	28,3	33,6	35,0	35,0	33,4	30,1	30,9
Kokärter	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4	0,5	0,6	0,6	0,3
Foderärter och vicker	0,1	0,1	0,1	0,3	0,2	0,4	0,4	0,6	0,3
Summa baljväxter	0,1	0,1	0,1	0,5	0,6	0,9	1,0	1,2	0,6
All säd	17,6	23,7	33,6	43,3	49,2	53,5	56,1	55,9	43,8
Potatis	9,5	5,1	4,3	3,6	2,9	2,5	2,1	1,6	3,5
Sockerbeter	0,5	0,4	0,6	1,3	2,0	2,3	1,9	1,8	1,4
Foderrotfrukter	1,2	0,7	0,9	0,9	0,8	0,5	0,3	0,3	0,7
Summa potatis och rotfrukter	11,2	6,2	5,8	5,8	5,7	5,3	4,3	3,7	5,6
Grönfoder	3,0	2,6	1,9	1,7	1,5	1,2	1,1	1,2	1,7
Vall till hö	60,1	49,7	43,7	32,6	25,0	19,9	15,3	12,0	30,3
Vall till fröskörd	0,1	0,2	0,4	0,7	1,1	1,5	2,1	2,1	1,0
Vall till grönfoder o. bete (även ensilage)	1,2	2,5	2,6	3,3	3,3	2,7	2,3	2,9	2,8
Permanent betesvall	1,9	4,2	5,5	6,0	5,8	5,8	6,2	8,6	5,9
Summa foderväxter	66,3	59,2	54,1	44,3	36,7	31,1	27,0	26,8	41,7
Hösträps	0,2	—	0,1	0,2	0,6	1,2	1,5	1,8	0,7
Vårräps	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,3	0,4	0,1
Höstrybs	0,1	—	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,6	0,2
Vårrys	0,0	—	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0
Oljelin	0,0	—	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0
Övriga oljeväxter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,3	0,1
Summa oljeväxter	0,3	0,0	0,1	0,4	1,0	2,0	2,6	3,3	1,1
Köksväxter på åkern	0,9	0,3	0,1	0,2	0,3	0,5	0,6	0,8	0,4
Andra växtslag	0,5	0,4	0,2	0,3	0,3	0,4	0,6	0,9	0,4
Helträda och tillfälligt obrukad åkerjord	3,2	2,5	2,3	3,5	4,8	5,6	7,0	6,7	4,3
Varaktigt obrukad åkerjord	—	7,7	3,8	2,2	2,0	1,6	1,8	1,9	2,7
Summa åker	100	100	100	100	100	100	100	100	100

te. De tre slagen av fodersäd visar olika förhållande till åkerarealens storlek. Den relativa omfattningen av kornodlingen ökar med åkerarealen, medan havreodlingen har ungefär samma omfattning i

de olika storleksgrupperna med undantag av den lägsta gruppen, där något mindre andel av åkern användes här för. Blandsäd odlas relativt mest på de medelstora brukningsenheterna. Potatis-

Diagram 2. Åkerjordens användning, i %, inom olika storleksgrupper, år 1960

*Use of arable land within different size groups
in 1960, %*

odlingen sjunker successivt, när åkerarealen ökar. Detsamma gäller även vall till hö. Den för vall till frö använda åkerarealen ökar däremot från lägre till högre storleksgrupper; lika tydlig tendens kan ej iaktas i fråga om permanent betesvall. Vid jämförelse av åkerjordens användning mellan olika storleksgrupper måste man taga hänsyn till att uppgifterna angående den lägsta storleksgruppen (0,26—2,00 hektar) är föråldrade (se sid. 2) och därför rätt osäkra.

Utvecklingen av åkerjordens användning på längre sikt

I tab. C redovisas de olika växtslagsgruppernas procentuella andel av hela åkerarealen under tiden 1913—1959 i femårsmedeltal (utom perioderna 1913/15 och 1956/59) och för år 1960. Av tabellen framgår, att den relativa odlingen av brödsäd inte företer någon märkbar långtidsutveckling under de senaste femtio åren. Fodersädsodlingen däremot kännetecknades t. o. m. sista hälften av 1940-talet av en bestämd nedgång, men har under 1950-talet åter utvidgats till den omfattning, som redovi-

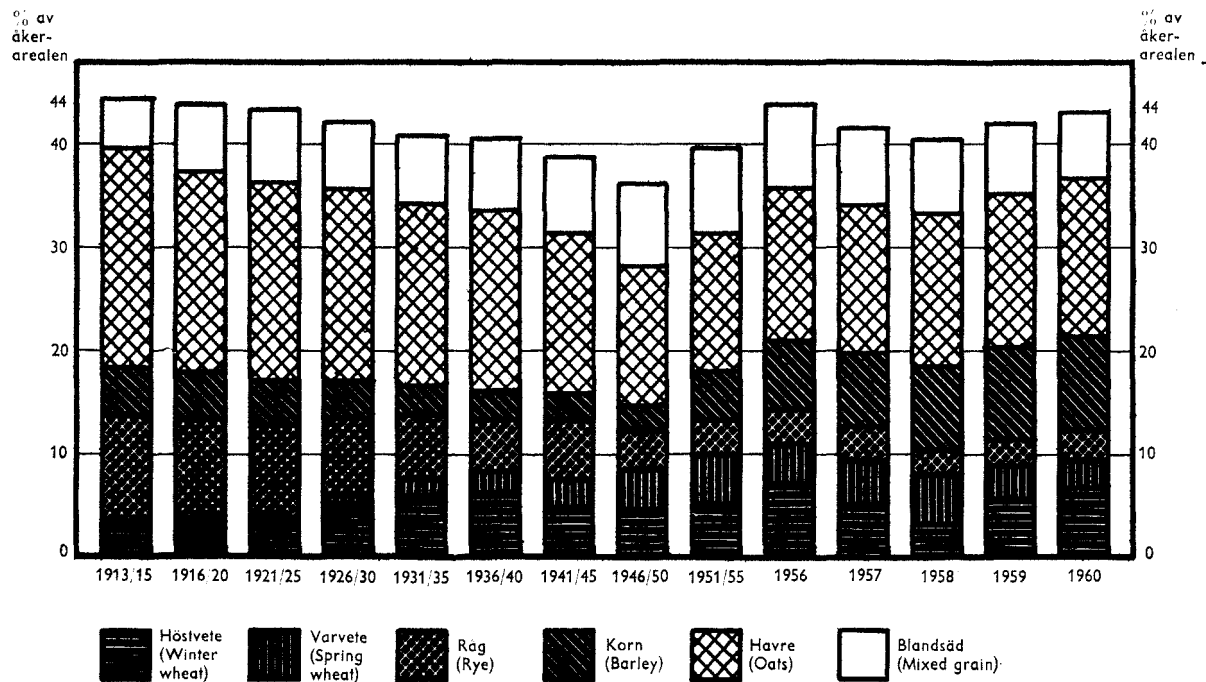
Tab. C. Arealerna för olika växtslag i procent av hela åkerarealen, 1913—1960

The areas of different crops as percentages of the total area of arable land

[illegible]

Diagram 3. Arealerna för olika slag av stråsäd i procent av hela åkerarealen under tiden 1913—1960 (för perioden 1916—1955 femårsmedeltal)

The areas of different kinds of grain as a percent age of the total area of arable land for the period 1913—1960 (for the period 1916—1955, five year average)

sades under de sista åren före första världskriget. Samma tendens visar den procentuella andelen av totala spannmålsodlingen, fastän andelen åkerareal, som använts för odling av spannmål, under sista femårsperioden ej uppnådde samma storlek som under perioden 1913—15. Odlingen av potatis och rotfrukter utvidgades till början av 1920-talet, men sedan dess har en tillbakagång skett, om man bortser från en obetydlig ökning under sista krigsåren. Den relativa odlingen av foderväxter ökade starkt t. o. m. sista femårsperioden under 1940-talet, men har sedan åter begränsats; dock utgör den fortfarande drygt två femtedelar av hela åkerarealen. Den relativa omfattningen av träda och obrukad åkerjord minskade successivt till 1950-talet, men har ökat under sista tioårsperioden; särskilt är det arealen varaktigt obrukad åkerjord som ökat sedan sista jordbruksräkningen.

Odlingen av de olika spannmålsgrödnarna under ovan nämnda tidsperiod belyses i *diagram 3*. För vårvete och råg konstateras en olikartad utveckling under ifrågavarande period. Den relativa odlingen av vårvete har ökat avsevärt, medan odlingen av råg gått starkt tillbaka. Under början av 1950-talet utvidgades rågodlingen något men har sedan åter begränsats. Även för vårvete har en mindre tillbakagång av odlingen skett efter mitten av 1950-talet; den har varit särskilt markant under de två senaste åren. Den relativa omfattningen av höstveteodlingen företer ingen märkbar långtidsutveckling. För senare år konstateras årliga variationer, som i huvudsak sammanhänger med växlande betingelser för höstsådd och övervintring.

Kornodlingen kännetecknades tidigare av tillbakagång men har efter år 1950 utvidgats starkt. Sålunda utgjorde korn-

arealen 9,0 % av åkerarealen år 1960 mot endast 2,5 % år 1950. Arealen för korn år 1960 är den största kornareal som hittills förekommit i vårt land. Havreodlingens relativa omfattning har gått tillbaka något sedan år 1913, medan odlingen av blandsäd kännetecknats av någon utvidgning.

Odlingen av vallfrö år 1960

I följande tablå redovisas uppgifter om de arealer, som under sommaren 1960 användes för odling av vallfrö samt motsvarande uppgifter för åren 1959 och 1958. Dessa uppgifter avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker inom Götaland och Svealand.

År	Timotejfrö, hektar	Rödklöverfrö, hektar	Alsikeklöverfrö, hektar	Annat vallfrö, hektar
1960	21 130	11 810	1 460	4 490
1959	22 350	17 400	3 160	4 690
1958	19 350	21 960	4 130	4 640
Förändring, i %, i förh. till				
1959	— 5,5	— 32,1	— 53,8	— 4,3
1958	+ 9,2	— 46,2	— 64,6	— 3,2

I jämförelse med år 1959 förelåg arealminskning för samtliga vallfröväxter. Minskningen av arealen för timotejfrö och annat vallfrö var liten, medan arealen av rödklöver- och alsikeklöverfrö reducerades betydligt. Den kraftiga nedgången av arealen för de två sistnämnda grupperna torde förklaras dels av att stora arealer av förstaårsvallarna hade upplöjts (se sid. 15) och de återstående blivit klöverfattiga, och dels av den regniga väderleken under sommaren 1960.

3. Utsäde

I tablåen på sid. 23 angives medeltalen för utsädet per hektar för hela riket,

Växtslag	Utsäde per hek- tar, kg	Total utsädes- kvantitet år 1960, ton
Höstvete	218	52 870
Vårvete	226	22 010
Höstråg	199	19 940
Vårråg	201	810
Korn	197	65 270
Havre	223	124 520
Blandsäd	214	49 670
Säd till bete och grön- foder	250	14 940
Kokärter	238	2 550
Foderärter och vicker Potatis	223 2 151	2 090 267 740

enligt en undersökning 1946, och totala utsädeskvantiteter för hela riket år 1960.

I tab. 10 meddelas de för län och hushållningssällskapsområden beräknade totala utsädesmängderna för 1960 års skörd. I samma tabell ingår även uppgifter för hela riket om motsvarande utsädesmängder under några föregående år.

4. Skördens storlek och beskaffenhet

I detta avsnitt lämnas en redogörelse för skördens storlek (hektar- och total-skörd) och beskaffenhet år 1960 enligt s. k. subjektiv metod (se sid. 9 och 10). De uppgifter om hektarskörd, som lämnas här nedan, grundar sig för flertalet växtslag på de definitiva skörderapporterna från hushållningssällskapen.

Skörd per hektar 1960 och jämförelse med föregående år

I följande tablå redovisas för hela riket skörden per hektar av de olika växtslagen år 1960 och dess relativa förändringar jämfört med de två närmast föregående åren. Av tablå framgår, att hektarsköörden år 1960 var högre för samtliga växtslag med undantag av höstvete, kokärter samt höstsädda oljevaxter

och oljelin, vilka lämnade lägre avkastning än år 1959. Avvikelsena var emellertid ganska stora i båda riktningarna utom för höstråg samt foderärter och vicker, som gav nästan oförändrad skörd per hektar. Hektaravkastningen för höstvete och kokärter var sålunda 19 respektive 33 % lägre än år 1959. För alla övriga vårsädsgrödor, potatis, sockerbeter och foderrotfrukter samt hö, var däremot ökningen av hektarsköörden stor; för samtliga dessa växtslag var skörden omkring 20 % högre eller däröver.

Växtslag	Hektarskörd Deciton		Förändring i %, 1960 i förhål- lande till	
	1960	1959	1959	1958
Höstvete . . .	24,4	30,1	- 18,9	+ 0,8
Vårvete . . .	24,1	20,1	+ 19,9	+ 24,9
Höstråg . . .	22,3	22,1	+ 0,9	+ 19,3
Vårråg . . .	15,0	11,3	+ 32,7	+ 27,1
Korn . . .	26,2	21,0	+ 24,8	+ 16,4
Havre . . .	21,1	14,7	+ 43,5	+ 25,6
Blandsäd . . .	24,4	19,6	+ 24,5	+ 19,6
Kokärter . . .	9,4	14,0	- 32,9	- 17,5
Foderärter och vicker . . .	15,7	15,4	+ 1,9	+ 9,0
All säd . . .	23,3	19,7	+ 18,3	+ 19,5
Höstraps . . .	¹ 17,4	² 25,1	- 30,7	- 7,4
Vårrops . . .	¹ 11,9	² 11,4	+ 4,4	+ 13,3
Höstrys . . .	¹ 12,3	² 19,4	- 36,6	- 5,4
Vårrys . . .	¹ 8,9	² 8,2	+ 8,5	+ 39,1
Oljelin . . .	¹ 12,4	² 14,1	- 12,1	- 0,8
Vitsenap . . .	² 12,9	² 12,5	+ 3,2	+ 65,4
Potatis . . .	141,1	118,8	+ 18,8	+ 15,1
Sockerbeter . .	476,0	339,0	+ 40,4	+ 38,8
Foderrotfrukter	383,1	282,8	+ 35,5	+ 17,2
Hö från odlad jord . . .	39,3	31,4	+ 25,2	+ 6,5
Halm av:				
Höstsäd . . .	26,4	26,8	- 1,5	+ 2,7
Vårsträsäd . .	21,3	15,1	+ 41,1	+ 9,8
Baljväxter . .	15,4	13,1	+ 17,6	- 7,8

¹ Preliminär hektarskörd, ej vattenhaltsbestämd. — ² Definitiv hektarskörd, avser frö med 18 % vattenhalt. — ³ Preliminär hektarskörd, avser frö med 18 % vattenhalt.

Ökningen var särskilt framträdande för vårråg, havre, sockerbeter och foderrotfrukter. I förhållande till år 1958 förelåg i allmänhet avvikelser för samtliga växtslag utom höstvete och vårrys

i samma riktning som i jämförelse med år 1959. För ett flertal växtslag var skillnaderna ganska stora. Trots de svåra bärgningsförhållandena under år 1960 och därigenom nedsatt skördeutbyte var detta sålunda kvantitativt sett bättre än år 1959, då emellertid skördeutfallet — särskilt för fodersäd, foderrotfrukter och hö — blev dåligt på grund av torkan. Kvaliteten på åtskilliga grödor var däremot till följd av regnskador sämre år 1960 än närmast föregående år.

Hektarskördar inom olika delar av landet

Hektarskördarnas storlek år 1960 inom län, hushållningssällskapsområden och naturliga jordbruksområden redovisas i *tab. 5*. Betydande variationer föreligger mellan dels olika län och dels olika delar inom länen. I Götaland och Svealand hade slättbygdsområdena utom Vänerslätten i allmänhet högre skörd per hektar år 1960 för spannmål och rotfrukter än övriga områden. I Norrland, där odlingen domineras av korn, havre och blandsäd, potatis och vallhö, konstateras för år 1960 i flertalet fall högre skördeutbyte i inlands- än i kustområdena. I fråga om potatis och vallhö hade skogs- och dalbygderna ofta högre hektaravkastning än slättbygderna.

Såsom framgår av *tab. 5* var skördeutfallet av höstvetete högst i Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län, där skörden översteg 30 dt per hektar. I de övriga länen låg hektarskörden under 26 dt; lägst var den i Värmlands län (9,6 dt). De fyra förstnämnda länen hade också det bästa skördere-sultatet för vårvetete (26 dt och däröver), men även i Stockholms, Uppsala, Gotlands, Göteborgs och Bohus samt Västmanlands län översteg hektarskörden 20 dt. I fråga om höstråg låg skörden över 22 dt per hektar i Gotlands, Ble-

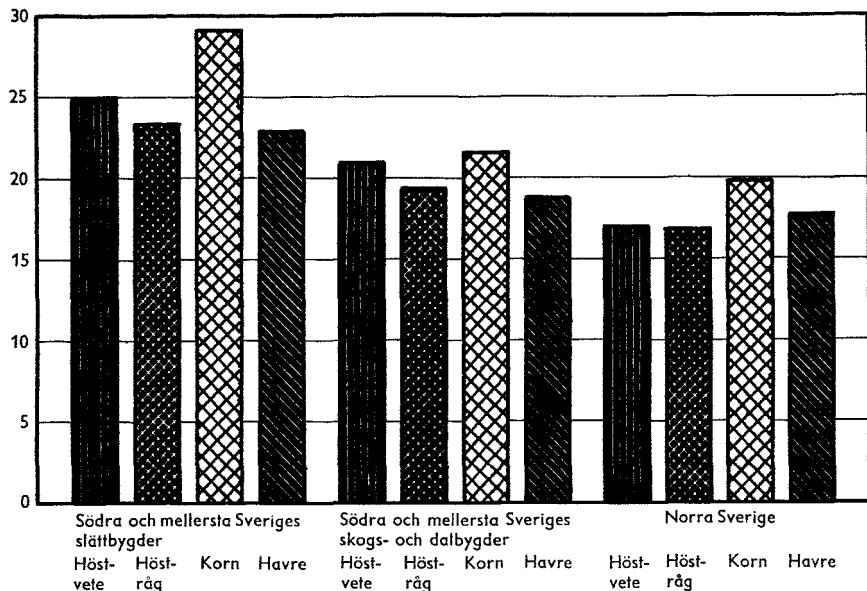
kinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län. Hektaravkastningen för fodersäd uppgick i Malmöhus län till över 30 dt, och till över 25 dt per hektar i Kristianstads och Hallands län för samtliga tre grödor (korn, havre och blandsäd); skördeutfallet över 20 dt per hektar för samtliga fodersädslag förekom i ett flertal län. Det bästa skördeutbytet för kokärter förelåg i Kalmar läns södra del och för foderärter och vicker i Malmöhus län. Den högsta hektarskörden av potatis (över 190 dt) hade Västerbottens och Norrbottens län. Den låg även i övriga Norrland och i flertalet län i Götaland över 100 dt per hektar. Södermanlands och Örebro län hade den lägsta avkastningen för potatis. Hektaravkastningen för hö från odlad jord var högst i Kronobergs län och på Gotland, där den översteg 50 dt. Ett skördeutbyte på slät-tervallar av över 40 dt förelåg i ett flertal län, nämligen i Södermanlands och Jönköpings län, Kalmar läns norra del, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus samt Jämtlands län. Med undantag av Värmlands län hade alla övriga län 30—40 dt per hektar av vallhö.

För att lämna en mera överskådlig bild av skördeutfallet i olika delar av landet har i *tab. D* de naturliga områdena sammanförts till ett mindre antal produktionsområden. Skörden per hektar för de viktigare växtslagen utom sockerbetor och oljeväxter har där angivits dels i absoluta tal, dels i relativa tal, varvid medelhektarskörden för hela riket satts lika med 100. Såsom framgår av tabellen var hektarskörden år 1960 för flertalet växtslag större än riksmedeltalet i områdena Skåne-Hallands slättbygder, Sydsvenska mellanbygden samt på Öland och Gotland. De två förstnämnda områdena hade högre hektaravkastning än me-

Diagram 4. Skörden per hektar av höstvet, höstråg, korn och havre, i deciton, inom huvudområdena år 1960

Yield per hectare of winter wheat, winter rye, barley and oats, in metric quintals, in major regions in 1960

Deciton

delhektarskörden för hela riket för samtliga i tabellen angivna grödor; i Skåne-Hallands slättbygder var skillnaden särskilt stor (50 %) för spannmålsgrödornas medelskörd. I fråga om de sistnämnda grödorna hade även Östgötaslätten något högre skörd än den genomsnittliga för hela riket, vilket beror på högre hektaravkastning för höstvet och havre. Högre hektarskörd än riksmedeltalet eller skörd i närhet av detsamma för enskilda grödor förekom endast i enstaka fall i övriga områden. Detta gäller främst Västsvenska dalbygden och Kustlandet i övre Norrland. I fråga om potatis hade hela norra Sverige högre hektaravkastning än medeltalet för hela riket.

De stora variationerna mellan olika områden i hektaravkastningen för sädeslagen orsakas normalt främst av

skiljaktigheter i jordmån och klimat. För enskilda år kan emellertid skillnaderna i hektarskörd mellan olika områden utjämnas eller förstoras genom olikheter i väderleksförhållandena. Sålunda var de för år 1960 redovisade skördesiffrorna jämförelsevis låga på Vänerslätten, Östsvenska dalbygden, södra Bergslagen, Västsvenska dalsjöområdet och norra Bergslagen, vilket torde förklaras dels av den rikliga nederbörden, dels av tillfälliga förhållanden.

Hektarskörderna för höstvet, höstråg, korn och havre inom de tre huvudområdena år 1960 belyses i *diagram 4*.

Hektarskördar under perioden 1913—1960

Hektaravkastningen för de olika växtslagen år 1960 i jämförelse med femårsmedeltalen för perioden 1955/59 samt

Tab. E. Medelskörden per hektar för åren 1930/39, 1950/59, 1955/59 och år 1960 i deciton, hela riket

The average annual yield per hectare for the years 1930/39, 1950/59, 1955/59 and yield per hectare for year 1960, in quintals

Växtslag	I medeltal åren			År 1960	1960 i % av		
	1930/39	1950/59	1955/59		1930/39	1950/59	1955/59
	Deciton						
Höstvete	24,5	25,0	25,2	24,4	99,6	97,6	96,8
Vårvete	18,2	19,2	19,6	24,1	132,4	125,5	123,0
Höstråg	19,1	20,5	20,3	22,3	116,8	108,8	109,9
Vårråg	13,5	12,0	11,8	15,0	111,1	125,0	127,1
Korn	20,3	22,2	21,9	26,2	129,1	118,0	119,6
Havre	18,2	16,7	16,2	21,1	115,9	126,3	130,2
Blandsäd	21,6	21,0	20,3	24,4	113,0	116,2	120,2
Kökärter	15,2	13,9	12,4	9,4	80,9	67,6	75,8
Foderärter o. vicker		15,0	15,0	15,7		104,7	104,7
All säd	19,9	19,8	19,6	23,3	117,1	117,7	118,9
Höstraps	..	¹ 20,5	21,4	² 17,4	..	84,9	81,3
Vårraps	..	¹ 11,6	11,7	² 11,9	..	102,6	101,7
Höstrybs	..	¹ 15,2	16,0	² 12,3	..	80,9	76,9
Vårrybs	..	¹ 8,2	7,9	² 8,9	..	108,5	112,7
Oljelin	..	¹ 12,5	14,0	² 12,4	..	99,2	88,6
Vitsenap	..	¹ 12,1	12,0	² 12,9	..	106,6	107,5
Potatis	138,8	129,4	127,4	141,1	101,7	109,0	110,8
Sockerbeter	352,0	342,7	349,4	476,0	135,2	138,9	136,2
Foderrotfrukter	376,2	315,7	307,0	383,1	101,8	121,3	124,8
Hö från odlad jord	36,4	35,9	33,5	39,3	108,0	109,5	117,3
Halm av:							
Höstsäd	30,2	25,9	25,2	26,4	87,4	101,9	104,8
Vårsträsäd	22,2	19,0	17,8	21,3	95,9	112,1	119,7
Baljväxter	17,5	15,5	14,7	15,4	88,0	99,4	104,8

¹ Uppgifter för år 1950 saknas. — ² Preliminär hektarskörd, ej vattenhaltsbestämd. — ³ Preliminär hektarskörd enligt Sveriges Oljeväxtintressenter, avser frö med 18 % vattenhalt.

tioårsmedeltalen för perioderna 1950/59 och 1930/39 redovisas i tab. E.

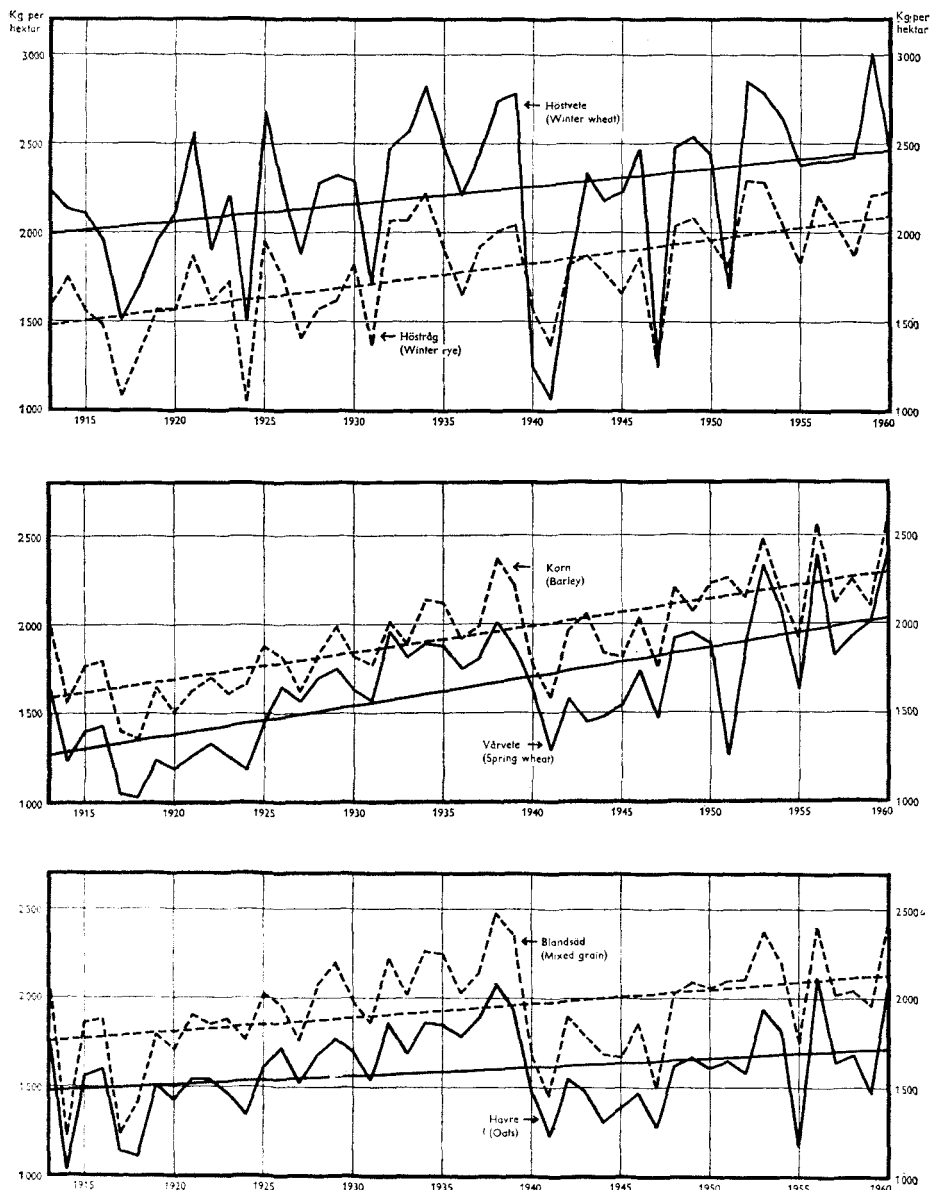
I förhållande till medelskörden per hektar för tioårsperioden 1950—1959 gick för samtliga grödor avvikelseerna under redogörelseåret i samma riktning som vid jämförelse med år 1959; skillnaderna var dock i de flesta fall mindre. Hektarskördarna var sålunda högre för samtliga spannmålsgrödor utom höstvete och kökärter, och för flera växtslag låg hektaravkastningen år 1960 omkring 20 % över den genomsnittliga för de senaste tio åren. Vid jämförelse med medeltalen för femårsperioden 1955—1959 konstateras i huvudsak samma förhållande. I tabellen göres även jämförelse

med medelskördarna för tioårsperioden 1930—1939 vad beträffar spannmål, potatis, rotfrukter och slättervall. Av denna framgår, att avvikelseerna från medelskördarna för sistnämnda period i huvudsak gick i samma riktning som vid jämförelse med år 1959; differenserna var emellertid i flera fall av annan storlek. Emellertid är det anmärkningsvärt, att de relativa avvikelseerna i fråga om den genomsnittliga skörden för all säd var nästan lika stora vid jämförelse mellan 1960 års skörd och medelskördarna för samtliga perioder.

Vid sidan av de årliga variationerna i avkastningen per hektar har en fortgående ökning av hektarskördarna ägt

Diagram 5. Skörden per hektar av höstvet, höstråg, vårvete, korn, havre och blandsäd inom hela riket åren 1913—1960

Yield per hectare of winter wheat, winter rye, spring wheat, barley, oats and mixed grain in 1913—1960

rum för flertalet grödor. För höstvetete och höstråg, vårvete och korn samt för havre och blandsäd belyses denna utveckling för tiden 1913—1960 i *diagram 5*. Detta visar dels de årliga växlingarna i hektaravkastningen och dels den genomsnittliga förändringen under hela perioden. Utjämningen till en rät linje har utförts enligt minsta kvadratmetoden. Den sålunda beräknade genomsnittliga årliga ökningen av hektarskörden för ifråga-varande period utgjorde för höstvetete 10,0 kg, för höstråg 13,0 kg, för vårvete 16,2 kg, för korn 14,9 kg, för havre 5,2 och för blandsäd 8,2 kg. En framträdande skillnad konstateras mellan höstsäd och vårsäd i fråga om de årliga variationerna; dessa är betydligt större för höstsäden. Framförallt höstvetete uppvisar stor känslighet för de årliga skördebetingelserna, medan särskilt korn, men även vårvete, synes vara mera stabilt i detta hänseende.

Totalskörden 1960 och jämförelse med föregående år

Totalskörden har beräknats med användande av uppgifter om skörden per hektar som lämnas av hushållningssällskapen samt den vid sommarens arealinventering erhållna arealen för de särskilda växtslagen. I fråga om sädesslagen har vid beräkningen av skörden av såväl halm som kärna hänsyn tagits endast till den areal, från vilken mogen säd skördats.

Beträffande skörden av sockerbetor har uppgifter erhållits från Svenska Sockerfabriksaktiebolaget, avseende de till fabrikerens levererade kvantiteterna. Vidare har, såsom förut nämnts, uppgifter om totalskörden av spånadsväxter samt vissa uppgifter om skörden av oljeväxter erhållits från vederbörande centrala organisationer. Definitiva uppgifter om

den totala skörden år 1960 av olika växtslag inom län, hushållningssällskapsområden och naturliga jordbruksområden samt för hela riket 1956—1960 redovisas i *tab. 6*. Här nedan lämnas uppgifter om totalskörden år 1960 för hela riket och dess relativa förändringar jämfört med åren 1959 och 1958.

Totalskörden år 1960 var större än närmast föregående år i fråga om brödsäd, fodersäd, potatis och rotfrukter samt hö, medan skörden av baljväxter och oljeväxter var mindre. För vissa enskilda grödor inom nämnda huvudgrupper konstateras dock avvikande utveckling. Sålunda förelåg skördeminskning för höstvetete; skörden av varraybs och oljelin var till skillnad från övriga oljeväxter större än år 1959.

Tablån här nedan visar, att den totala skörden av *brödsäd* var praktiskt taget lika stor som år 1959.

Växtslag	Totalskörd, 1 000 ton, 1960	Förändring, i %, i förhållande till	
		1959	1958
Höstvetete	592,8	— 3,0	+ 128,8
Vårvete	230,8	+ 2,6	— 31,8
Höstråg	223,4	+ 7,6	+ 34,5
Vårråg	6,2	+ 87,8	+ 68,8
Summa brödsäd	1 053,2	+ 0,6	+ 37,3

Vid jämförelse bör dock ihågkommas, att av denna kvantitet en relativt stor andel har fått så betydande kvalitetsskador att den icke kunnat användas som brödsäd. Skörden år 1959 var som bekant av god kvalitet.

Totalskörden av höstvetete var endast något mindre än närmast föregående år, vilket helt berodde på lägre hektaravkastning. Vad beträffar vårvetet, minskade arealen med 14 %, men hektarskörden översteg föregående års avkastning med en femtedel, varför totalskörden blev något högre än år 1959. Skördeökningen för vårråg orsakades av både

ökad areal och högre avkastning per hektar, medan ökningen för höstråg huvudsakligen sammanhänger med arealutvidgning.

Den totala fodersädsskörden låg en tredjedel över 1959 års skörd, vilket framgår av nedanstående tablå.

Växtslag	Totalskörd, Förändring, i %, 1 000 ton, i förhållande till		
	1960	1959	1958
Korn	846,8	+ 27,4	+ 28,5
Havre	1 175,6	+ 49,4	+ 31,5
Blandsäd	563,1	+ 16,0	+ 8,3
Summa fodersäd	2 585,5	+ 33,5	+ 24,8

Redogörelseårets fodersädskvantiteter översteg samtidigt med nära 6 % 1956 års skörd, vilken hittills varit den största fodersädsskörden i landet. Även i fråga om fodersäd bör observeras, att omfattande kvalitetsskador förekom på de redovisade skördekvantiteterna för år 1960, ehuru rätt stora geografiska olikheter förelåg i detta hänseende. Den mycket stora skördeökningen för korn och havre år 1960 förklaras främst av högre hektarskörd, medan arealutvidgning hade mindre betydelse. Skördeökningen för blandsäd däremot berodde helt på högre hektaravkastning.

Skörden av *baljväxter* (kokärter samt foderärter och vicker) var betydligt lägre än år 1959. Kokärterna har under de senaste åren lämnat dåligt skördeutbyte, och inom vissa områden har skördeutfallet betecknats nästan som missväxt, vilket var fallet även år 1960.

Minskningen av den totala skörden för kokärter har sin grund enbart i lägre

Växtslag	Totalskörd, Förändring, i %, 1 000 ton, i förhållande till		
	1960	1959	1958
Kokärter	10,3	— 13,7	— 17,7
Foderärter o. vicker	14,9	— 9,6	— 22,8
Summa baljväxter	25,2	— 11,3	— 20,8

skörd per hektar, men för foderärter och vicker enbart i reducerad areal.

Hela skörden av säd utgjorde 3 664 000 ton, vilket var 651 000 ton eller 22 % mer än närmast föregående år.

Den totala skörden av potatis och rotfrukter översteg 1959 års skörd med närmare en tredjedel, såsom framgår av nedanstående tablå.

Växtslag	Totalskörd, Förändring, i %, 1 000 ton, i förhållande till		
	1960	1959	1958
Potatis	1 752,8	+ 24,2	+ 25,8
Sockerbeter	2 413,7	+ 39,3	+ 36,8
Foderrotfrukter	964,8	+ 31,8	+ 13,2
Summa potatis o. rotfrukter	5 131,3	+ 32,4	+ 28,0

Potatiskvaliteten var mycket växlande inom olika delar av landet, men skördens totala kvantitet för hela riket låg nästan en fjärdedel över närmast föregående års skörd. Skördeökningen orsakades av både ökad areal och högre hektaravkastning. För sockerbeter uppgavs en rekordstor kvantitet; 39 % högre än år 1959. Skördens relativa ökning var också mycket stor för foderrotfrukter; den var i det närmaste en tredjedel större än 1959 års. Rotfrukternas skördeökning sammanhänger uteslutande med högre skörd per hektar.

Totalskörden av vallhö, som uppskattades till 4 294 000 ton, var 22 % större än närmast föregående år, men översteg 1958 års skörd endast med 1 %. I fråga om kvaliteten förelåg dock stora skilligheter mellan olika delar av landet, och i stort sett var en icke obetydlig kvalitetsnedsättning för handen.

Även den totala halm-skörden var rekordstor, och den låg nästan en tredjedel över 1959 års skörd, såsom följande tablå visar.

Det var främst den regniga väderleken, som medförde denna stora halm-

Växtslag	Totalskörd, 1 000 ton 1960	Förändring i %, i förhållande till 1959 1958
Halm av höstsäd . .	904,9	+ 13,6 + 79,3
» » vårsträsäd	2 580,7	+ 40,8 + 5,6
» » baljväxter	31,5	+ 24,8 - 22,6
Summa halm	3 517,1	+ 32,5 + 17,7

skörd. Skördeökningen var störst för halm av vårsträsäd och lägst för halm av höstsäd.

Med ledning av hushållningsskillnans uppskattningar av skörden per hektar för raps, rybs och oljelin samt preliminära uppgifter från Sveriges Oljväxtintressenter beträffande vitsenap har den totala skörden av oljväxter år 1960 preliminärt beräknats till en kvantitet, som utgör endast knappt en tredjedel av 1959 års skörd. Den betydande minskningen hänfödde sig huvudsakligen till de höstsädda oljväxterna, medan endast vår-rybs och oljelin uppvisade ökning. Skördeminskningen för höstraps och höstrybs orsakades främst av mycket stor arealminskning (se sid. 15 och 16), men även av lägre hektarskörd. De i tablån här nedan angivna skördeuppgifterna för år 1960, som för raps, rybs och oljelin avser tröskad, ej vattenhaltsbestämd skörd, är emellertid ej direkt jämförbara med uppgifterna för år 1959, som avser skörd med 18 % vattenhalt.

De här redovisade skördeuppgifterna för år 1959 grundar sig på arealer enligt

Växtslag	Totalskörd, 1 000 ton, 1960 ¹	1959	Förändr. 1960 i %, i förhållande till 1959 1958
Höstraps .	41,3	130,1	- 68,3 - 58,9
Vårrips .	4,3	4,3	- 1,6 - 45,3
Höstrybs .	8,2	45,8	- 82,1 - 62,9
Vårrys .	1,0	1,0	+ 2,0 - 47,2
Oljelin .	2,8	1,0	+ 168,9 + 38,5
Vitsenap .	3,8	4,4	- 12,3 + 1,3
Summa oljväxter	61,4	186,6	- 67,1 - 55,5

¹ Preliminära uppgifter. — ² Tröskad ej vattenhaltsbestämd vara. — ³ Avser frö med 18 % vattenhalt.

1959 års arealinventering och definitiva uppgifter om hektarsköörden från Sveriges Oljväxtintressenter.

Totalsköörden av spånadsväxter var i fråga om lin betydligt högre än år 1959. Detta gäller såväl frö som tåga och blånor. För hampa var däremot skörden av frö och blånor avsevärt lägre än närmast föregående år, såsom framgår av nedanstående tablå, medan beträffande skörden av tåga ingenting finns att redovisa. Enligt uppgift från Riksförbundet Lin och Hampa framställdes ingen tåga under år 1960, då det på grund av prisläget visade sig oekonomiskt. Vallfröskörden var nära 45 % mindre än närmast föregående år och understeg 1958 års skörd med en dryg femtedel. Tobakssköörden¹ år 1960 var något högre än år 1959.

Växtslag	Totalskörd, ton 1960 1959	Förändr. 1960 i %, i förhållande till 1959 1958
Spånadslin:		
frö . . .	13 000 2 029	+ 47,9 + 48,5
tåga . .	1530 372	+ 42,5 - 5,4
blånor .	1 590 1 042	+ 52,6 + 2,6
Hampa:		
frö . . .	115 59	- 74,6 - 75,0
tåga . .	— 16	— —
blånor .	1380 690	- 44,9 - 34,5
Tobak . .	390 330	+ 18,2 + 5,4
Klöver- och gräsför .	8 750 15 720	- 44,3 - 21,9

¹ Preliminära uppgifter.

Totalsköörden mot bakgrund av utvecklingen på längre sikt

Uppgifter om totalsköörden för de olika växtslagen år 1960 jämfört med femårsmedeltalen för perioden 1955/59 samt tioårsmedeltalen för perioderna 1950/59 och 1930/39 lämnas i tab. F.

Vid jämförelse med medelskördarna för tioårsperioden 1950—1959 konstaterades för flertalet växtslag avvikelser i

¹ Enligt Aktiebolaget Svenska Tobaksmonopolers årsredovisning.

Tab. F. Totalskörden i hela riket år 1960 samt medeltal av totalskörden för åren 1930/39, 1950/59 och 1955/59, i ton

The total harvest for the year 1960 and the average annual harvest for the years 1930/39, 1950/59 and 1955/59, in metric tons

	I medeltal åren			1960	1960 i % av		
	1930/39	1950/59	1955/59		1930/39	1950/59	1955/59
Höstvete	553 010	461 260	473 240	592 800	107,2	128,5	125,3
Vårvete	121 470	319 020	289 220	230 810	190,0	72,3	79,8
Höstråg	391 390	229 290	205 800	223 430	57,1	97,4	108,6
Våråg	10 140	4 300	3 950	6 160	60,7	143,3	155,9
Korn	218 320	451 600	580 080	846 800	387,9	187,5	146,0
Havre	1 201 590	845 130	851 540	1 175 620	97,8	139,1	138,1
Blandsäd	541 060	614 670	555 880	563 090	104,1	91,6	101,3
Kökärter	36 950	18 050	16 380	10 310	68,1	57,1	62,9
Foderärter o. vicker . . .		16 260	16 820	14 850		91,3	88,3
All säd	3 073 930	2 959 580	2 992 910	3 663 870	119,2	123,8	122,4
Hösträps	..	¹ 116 550	106 480	² 41 260	..	35,4	38,7
Vårträps	..	¹ 12 160	6 450	² 4 270	..	35,1	66,2
Höstrybs	..	¹ 27 170	28 930	² 8 260	..	30,4	28,6
Vårrybs	..	¹ 2 580	1 480	² 1 030	..	39,9	69,6
Oljelin	..	¹ 8 160	1 890	² 2 770	..	33,9	146,6
Vitsenap	..	¹ 12 430	7 600	³ 3 840	..	30,9	50,5
Potatis	1 844 130	1 583 070	1 519 890	1 752 840	95,0	110,7	115,3
Sockerbetor	1 682 220	1 820 190	1 809 810	2 413 730	143,5	132,6	133,4
Foderrotfrukter	2 970 050	1 096 820	863 080	964 800	32,5	88,0	111,8
Hö från odlad jord . . .	4 989 990	4 240 350	3 826 950	4 294 270	86,1	101,3	112,2
Halm av höstsäd	1 299 410	764 000	724 810	904 910	69,6	118,4	124,8
» » vårsträsäd	2 423 330	2 221 820	2 169 580	2 580 720	106,5	116,2	119,0
» » baljväxter	44 460	37 140	36 380	31 460	70,8	84,7	86,5

¹ Uppgift för år 1950 saknas. — ² Preliminära uppgifter, tröskad ej vattenhaltsbestämd vara. —

³ Preliminär uppgift, avser frö med 18 % vattenhalt.

samma riktning som i förhållande till år 1959. Vete, höstråg, blandsäd, vårrybs och oljelin samt foderrotfrukter utgjorde undantag härifrån. Jämfört med tioårsperioden var skörden även för höstvete avsevärt högre, medan för de övriga nämnda grödorna totalskörden var lägre år 1960. Avvikelserna från medelskördarna som gick i samma riktning var dock i vissa fall av annan storlek. Sålunda var skörden av korn nästan dubbelt så stor som medelskörden för den närmast föregående tioårsperioden, men endast drygt en fjärdedel större än 1959 års skörd. Likaså understeg totalskörden av kokärter tioårsmedeltalet med 43 %, men 1959 års skörd endast med 14 %. Ett motsatt förhållande förelåg för pota-

tis- och höskörden, som översteg tioårsmedeltalen, men skillnaderna var ej så stora som i jämförelse med 1959 års skörd. Även i förhållande till medelskördarna åren 1955—1959 var 1960 års skörd större för flertalet grödor. Avvikelserna var dock i de flesta fall något mindre än jämfört med närmast föregående år. För vårvete, baljväxter och samtliga oljeväxter utom oljelin låg skörden 1960 under femårsmedeltalen.

I tab. F göres även jämförelse med de totala medelskördarna för tioårsperioden 1930—1939 angående spannmål, potatis, rotfrukter och slättervall. Den relativa ökningen av den genomsnittliga skörden för all säd år 1960 var endast något lägre jämfört med medelskördar-

Tab. G. Åkerns och den naturliga ängens avkastning i skördeenheter, åren 1956—1960

Total crop in millions of crop units

År	Avkastning från		Hö och	Blast	Bete o.	Hela	Natur-	Åker och
	Spann-	Potatis	halm		grön-	åkern	liga	naturlig
	mål	och rot-			foder		äng	äng tills.
		frukter						
<i>Milj. skördeenheter</i>								
1956	3 457	1 053	2 615	88	1 448	8 661	633	9 294
1957	2 739	991	2 633	100	1 576	8 039	667	8 706
1958	2 675	875	2 655	85	1 705	7 995	702	8 697
1959	2 837	859	2 224	82	1 296	7 298	590	7 888
1960	3 417	1 138	2 787	114	1 766	9 222	659	9 881
<i>Relativa förändringar</i>								
1960 i % av								
1958	127,7	130,1	105,0	134,1	103,6	115,3	93,9	113,6
1959	120,4	132,5	125,3	139,0	136,3	126,4	111,7	125,3

grödor. Därvid har en skördeenhets satts lika med 0,5 kg oljeväxtfrö; då hela skörden av oljeväxtfrö år 1960 enligt preliminära skördeuppgifter uppgick till 61 000 ton, motsvarade denna 122 milj. skördeenheter. Vid jämförelse med 1959 års siffror hade en minskning skett med nära 60 %.

Den totala avkastningen från åkern och den naturliga ängen, med ovan angivna inskränkningar, redovisas i Tab. G för åren 1956—1960 i milj. skördeenheter. Hela avkastningen (för åker undantaget vall till frö-, olje-, spånads- och köksväxter samt »andra växtslag») uppgick för år 1960 till 9 881 milj. skördeenheter, vilket var betydligt mera (25,3 %) än år 1959. I fråga om avkastningen på åkern förelåg ökning för samtliga i tabellen angivna grödgrupper.

Enligt de definitiva skördeuppgifterna lämnade höskörden och betet år 1960 följande avkastning i milj. skördeenheter räknat: första skörd och efterslätter på slättervall 1 952, bete på slättervall 1 074, på betesvall 595, bete på naturlig äng 377 samt på kultiverad betesmark 282. Den beräknade avkastningen av betet per hektar för hela riket var

mellan 23—40 % större för år 1960 jämfört med föregående år.

I tab. 7 meddelas för riket, län och hushållningssällskapsområden uppgifter om den beräknade avkastningen, uttryckt i skördeenheter per hektar, år 1960 och under tioårsperioden 1950—1959 samt femårsperioden 1955—1959. Vid beräkningen av hektaravkastningen för hela åkern har emellertid arealerna för olje-, spånads- och köksväxter samt »andra växtslag» frändragits åkerarealen, på grund av att hänsyn här ej kunnat tagas till skörden av dessa växtslag. Vidare har uteslutits arealen varaktigt obrukad åkerjord samt för år 1960 hö från den naturliga ängen. En jämförelse av den naturliga ängens avkastning för år 1960 med fem- eller tioårsmedeltalen är därför inte helt adekvat. För hela riket uppgick den sålunda beräknade avkastningen per hektar åker år 1960 till 2 720 och per hektar äng till 960 skördeenheter. Den genomsnittliga avkastningen per hektar under tioårsperioden 1950—1959 utgjorde för åkern 2 340 och för ängen 880 och under den närmast föregående femårsperioden 2 250 respektive 910 skördeenheter. Avkastningen på den areal,

Tab. H. Sädesslagens vikt, i kilogram, per hektoliter inom hela riket
Weight of the different kinds of grain, in kilogrammes per hectolitre

Växstlag	Vikt i kilogram per hektoliter						
	Medelvikt			Maximum		Minimum	
	1960	1959	1950/59	1960	1959	1960	1959
Höstvete	73,1	78,6	75,7	77,5	82,0	68,5	72,7
Vårvete	74,8	79,1	75,4	77,5	82,5	69,3	70,0
Höstråg	68,9	72,5	70,6	72,0	75,7	66,4	69,5
Värråg	67,5	68,8	67,8	75,0	75,0	53,0	60,0
Korn	63,6	66,6	64,3	68,8	69,5	58,6	59,5
Havre	48,6	50,7	48,6	57,8	55,1	45,0	44,8
Blandsäd	56,1	58,3	56,2	60,4	62,5	49,8	52,1
Kokärter	75,6	79,2	78,1	78,7	81,0	63,3	74,0
Foderarter o. vicker	74,4	77,5	75,7	78,0	81,5	66,3	68,0

som användes för odling av säd, potatis och rotfrukter samt foderväxter uppvissade högre siffror per hektar 1960 för hela riket än fem- och tioårsmedeltalen. Liksom tidigare hade Malmöhus län den högsta avkastningen per hektar åker, nämligen 4 800 skördeenheter, och den lägsta hektaravkastningen, 1 750 skördeenheter, förekom i Värmlands län.

Skördens beskaffenhet

Uppgifter om skördens beskaffenhet och sädesslagens medelvikt lämnas av hushållningssällskapens lokalombud i samband med de definitiva uppgifterna om skörden. På grundval härav har i *tab. 9* för de olika hushållningssällskapsområdena sammanställts uppgifter rörande skördens bärning och beskaffenhet. Vidare har medeltal uträknats för spannmålsens vikt per hektoliter inom olika områden. Dessa framläggs i *tab. 8*, där beträffande rikssiffrorna även jämförelsetal från föregående år meddelas. I *tab. H* angives riksmåttal för hektolitervikten åren 1960 och 1959 samt för tioårsperioden 1950—1959 liksom maximi- och minimisiffror för hushållningssällskapsområdena under de båda senaste åren. Hektolitervikten år

1960 var betydligt lägre än närmast föregående år. Den låg även under medelvikten för perioden 1950—1959. Särskilt för höst- och vårvete konstateras låg volymvikt år 1960.

För att man skall erhålla en uppfattning om kvaliteten hos 1960 års brödsäddsskörd inom olika områden av landet, har liksom under flera föregående år kvalitetsundersökningar verkställt av Sveriges Utsädesförenings cereallaboratorium i Svalöv. En kort redogörelse för resultaten av dessa undersökningar har ställts till centralbyråns förfogande och publicerats i den preliminära redogörelsen Årsväxten 1960.

Beträffande *väderleksförhållandena och växtlighetens utveckling* under produktionsåret 1959/60 har en detaljerad redogörelse lämnats i Årsväxten 1960. Här återgives endast en kortfattad översikt; i övrigt hänvisas till nämnda publikation.

Sådden av höstvete och höstråg år 1959 kunde i allmänhet utföras under gynnsamma förhållanden. Den hade emellertid försenats på grund av den långvariga torkan, varför groningen och broddens utveckling blev mycket fördröjd. För höstsådden av oljeväxter

var väderleksbetingelserna ogynnsammare. Sården verkställdes under ovanligt torr och varm väderlek, vilket förorsakade dålig groning.

Övervintringen för höstsåden var sämre än normalt för landet i genomsnitt. Höstrågen övervintrade dock bättre än höstvetet. Ifråga om oljeväxterna var övervintringen betydligt sämre än för höstsåden. Förstaårsvallarna hade övervintrat dåligt, vilket främst orsakades av dålig groning sommaren 1959. För övriga vallar var övervintringen i allmänhet normal. Genom relativt snabb snösmältning och tjällossning kunde vårsåden påbörjas i normal tid, och den utfördes under gynnsamma förhållanden.

Den torra och kyliga väderleken under våren hämmade utvecklingen — fastän i olika grad inom skilda områden — såväl av höst- och vårsåden som av potatis och rotfrukter. Tack vare värme och nederbörd i juni utvecklades emellertid växtligheten snabbt och i mitten av juli ansågs skördeutsikterna goda för dessa grödor. Även för vallar och ängar — utom förstaårsvallarna — väntades god avkastning. De sistnämnda var i allmänhet klöverfattiga och ogräsbemängda. Skörd och bärkning på vallarna utfördes fram till slutet av juni under gynnsam väderlek. Sedan inträdde en regnig period, och redan vid mitten av juli blev bärningen av hö försenad och kvaliteten nedsatt i hela landet, utom i södra Götaland och Norrbottens län. För betesvallarna uppgavs god återväxt i hela landet. De höstsådda oljeväxterna hade lidit mer av vårens kyla, nattfrost och torra väderlek än övriga grödor, varför de hade utvecklats dåligt, särskilt i Svealand och västra Götaland. För de vårsådda oljeväxterna var utvecklingen gynnsammare.

Den regniga väderleken, som inträdde vid månadsskiftet juni—juli, fortsatte till början av september. Detta medförde, att i slutet av augusti skörden och bärningen av såden var avsevärt försvarad och försenad. Tack vare väderleksförbättringen under september kunde dock såden bärgas i stor utsträckning. Vid mitten av oktober uppgavs för stora delar av landet, att såden blivit mycket groddskadad. Höstrågen, som mognade under regnperioden, blev mer groddskadad än höstvetet. Kvaliteten på höstvetet var också bättre än på höstrågen. I de flesta länen kunde dock endast en del av skörden användas för kvarnändamål. Liksom i fråga om höstrågen erhöles den minst mältningsskadade varan i Götaland — främst i södra, men även i västra delarna. Den rikliga nederbörden medförde för vårsådens del mycket liggsåd, vilket åtföljdes av grönskottsutveckling och ojämn mognad. Följden blev försämrad kvalitet på vårsåden med låg volymvikt, särskilt på havre. Bärningen av vårsåden var ej helt avslutad i mitten av oktober. I de nederbördsrikaste områdena, särskilt Mälardalskapen och nordöstra Götaland, kunde ej all säd bärgas. Även skörden av potatis försämrades. Skador av bladmögel och brunröta förekom i stora delar av landet och i vissa områden även avsevärda vattenskadorna. Potatisen var ofta angripen av virussjukdomar, främst i södra Götaland. På lätta och höglänta jordar lämnade potatisen gott skördeutbyte, medan utvecklingen var dålig på lerjordar. I flera län var upptagningen av potatis ej avslutad i mitten av oktober; en stor del av skörden var helt förstörd och skulle ej tillvaratagas. Rotfrukterna väntades däremot lämna gott skörderesultat. Kvantiteten på höskörden var tillfredsställande, men kvalite-

ten hade blivit betydligt nedsatt. I flertalet län måste en del av höstkörden kasseras och i vissa områden kunde en del ej bärgas. Skörden av oljeväxter blev ojämn; skörderesultaten var i allmänhet bättre för de vårsådda än för de höst-sådda oljeväxterna. Med undantag av Skåne försämrades skörden av oljeväxter ofta av groddskador och insektsangrepp.

Allmän skördesiffra

I den preliminära redogörelsen Årsväxten 1960 redovisade statistiska centralbyrån allmänna omdömen om skördeutfallet år 1960 på grundval av skördesiffror enligt årsväxt- och skörderapporterna vid mitten av oktober. Nämda omdömen utgjorde medeltal för län och hela riket av de av hushållningssällskapens lokalombud avgivna omdömena: 5 = mycket god skörd, 4 = god skörd, 3 = medelmåttig skörd (medelskörd), 2 = betydligt under medelskörd, 1 = nära missväxt och 0 = fullständig missväxt.

Då årsväxtrapporterna för den 15 oktober icke kunde grundas på en slutgiltig kännedom om skördens storlek och beskaffenhet, har de däri meddelade skördesiffrorna omräknats med hänsyn till de i denna berättelse föreliggande definitiva hektarskördarna. Omräkningen har utförts med ledning av förhållandet mellan de preliminära och definitiva hektarskördarna för hela riket.

För bete och grönfoder från odlad jord och halm saknas skördesiffror. Beträffande den förstnämnda grödan har använts på ovan angivet sätt korrigerade skördesiffror för hö från odlad jord. För halm av höstsäd, vårsäd och baljväxter har skördesiffror beräknats med ledning av dels medelhektarskördarna för nämnda slag av halm under åren 1950—1959, dels medeltalen av

skördesiffrorna under samma period för höstsäd, vårsträsäd och baljväxter samt dels halmaskörden per hektar år 1960.

I efterföljande tablå redovisas sålunda beräknade skördesiffror för den definitiva skörden. Vidare anges i tablå de olika växtslagens relativa andel av totalskörden, uttryckt i skördeenheter i medeltal under åren 1950—1959.

Växtslag	Beräknad skördesiffra för den definitiva skörden	Andel i total-skörden i medeltal under tiden 1950—1959, %
Höstvete	2,5	5,7
Vårvete	3,0	3,9
Höstråg	2,8	2,8
Värråg	2,8	0,1
Korn	3,2	5,5
Havre	3,0	8,8
Blandsäd	3,1	6,9
Kokärter	1,7	0,2
Foderarter o. vicker	2,7	0,2
Potatis	3,0	5,0
Sockerbeter	3,6	6,5
Foderrotfrukter	3,4	1,6
Hö från odlad jord	3,3	23,8
Bete o. grönfoder från odlad jord	3,3	20,1
Halm av höstsäd	3,0	1,9
» » vårsträsäd	3,0	6,9
» » baljväxter	2,6	0,1
Summa	—	100

För att erhålla en allmän skördesiffra för hela skörden har ett vägt medeltal av ovan angivna skördesiffror beräknats med användning av de olika växtslagens genomsnittliga andel i totalskörden uttryckt i skördeenheter under perioden 1950—1959 som vikter. Den sålunda erhållna allmänna skördesiffran för år 1960 utgjorde 3,2, d. v. s. något över medelmåttig skörd. Vid dessa beräkningar har hänsyn tagits endast till kvantiteten och icke till kvaliteten.

Den på detta sätt beräknade allmänna skördesiffran för samtliga grödor påverkas i hög grad av avkastningen av hö, bete och halm och motsvarar vissa år ej skördeutbytet för enbart säd, potatis och rotfrukter. Särskilda skördesiffror har

därför beräknats för de två huvudkategorierna av grödor. Därvid har för säd, potatis och rotfrukter erhållits 3,1 och för hö, bete och halm 3,2.

5. Hösten 1960 besädda arealer

Liksom under de föregående åren verkställdes även år 1960 inom Götaland, Svealand och Gävleborgs län en särskild inventering i oktober av de arealer, som besåts med höstvete, höstråg, hösträps och höstrybs. Resultaten av inventeringen för hela det undersökta området redovisas i följande tablå, där jämförelse göres med motsvarande uppgifter för år 1959.

	Besädd areal, hektar, hösten		För- ändring i %
	1960	1959	
Höstvete	165 260	268 660	— 38,5
Höstråg	76 790	108 440	— 29,2
Summa höstsäd	242 050	377 100	— 35,8
Hösträps	37 490	34 970	+ 7,2
Höstrybs	12 180	17 710	— 31,2
Summa höstsädda oljevaxter	49 670	52 680	— 5,7

Den ovanligt regniga väderleken under sensommaren och hösten medförde, att sådden av oljevaxter och höstsäd på flera områden blev försenad eller helt måste inställas. Sådden av oljevaxter, som sker tidigare än sådden av höstsäd, genomfördes under ogynnsamma väderleksförhållanden. Åkrarna var på många håll så upplödda, att endast en mindre del av den normala arealen kunde besås. I Skåne och i Hallands län kunde sådden av både oljevaxter och höstsäd i allmänhet verkställas under gynnsamma betingelser. Förutsättningar för normal säd av höstsäd förelåg också i andra delar av södra och västra Götaland, där nederbörden var måttligare. I östra Götaland, större delen av Svealand och

södra Norrland var läget sämre. Plöjning och brukning av för höstsädd avsedda arealer försvarades här starkt av regnet, som även medförde att skördearbetet drog ut på tiden. Följden blev att också sådden sträcktes ut över en lång tidsperiod. Stora arealer blev sålunda sådda först under början av oktober; på vissa orter sådde man även så sent som under andra hälften av denna månad. De stora regnmängder som föll omkring mitten av oktober avbröt sådden av höstsäd på flera håll, ofta definitivt; i vissa områden förorsakades också fläckar och andra skador på brodden av tidigare sädd höstsäd. Det synes dock ha varit lättare att genomföra sådden av såväl höstsäd som oljevaxter på vallbrott än på träda. För höstsädden kunde man använda i huvudsak utsäde av årets skörd, fastän det ej alltid var av bästa kvalitet, vilket särskilt gällde rågen. De goda gröningsbetingelserna under hösten kompenserade dock delvis bristerna hos utsädet.

Inom de 20 län, som inventeringen omfattade, minskade den höstsädda arealen med ej mindre än 35,8 % jämfört med föregående år. Arealen reducerades för både vete och råg. Vid denna jämförelse hör man dock beakta, att de 1959 höstsädda arealerna var ovanligt stora. På grund av gynnsamma förutsättningar, såsom tidig skörd, tämligen goda väderleksförhållanden, god tillgång på bra utsäde och stora arealer, som kunde disponeras för höstsädd till följd av bl. a. uppharvning av höstsädda oljevaxter, utvidgades höstsädsodlingen starkt hösten 1959.

De höstsädda oljevaxterna hade år 1960 en sammanlagd areal av blott 49 700 hektar, vilket var 5,7 % mindre än föregående höst. Redan den besädda areal som redovisades för 1959 var på

grund av torkan osedvanligt liten, men en så liten oljeväxtareal, som besåddes hösten 1960, har ej förekommit under 1950-talet. Minskningen kom på rybsodlingen. Arealminskningen för höstrybs var huvudsakligen lokaliserad till Götaland samt mellersta och östra Svealand; i Skåne och i Södermanlands län utgjorde den hösten 1960 besådda rybsarealen endast drygt en tredjedel av 1959 års areal. Den otjänliga väderleken under sista produktionsåret och årets dåliga skördeutfall torde vara den huvudsakliga förklaringen därtill. En betydande arealutvidgning för höstrybs förelåg dock i Uppsala och Östergötlands län. Arealökningen av höstraps hänförde sig främst till Götaland och nordöstra Svealand. Ökningen var störst på Gotland, där den 1960 besådda arealen hade fyrdubblats jämfört med hösten 1959.

Det bör observeras, att uppgifterna om de höstsådda arealerna kan vara behäftade med viss osäkerhet, beroende på att höstsådden stundom ej är helt avslutad vid tidpunkten för inventeringen.

6. Översikt för åren 1951—1960

Med hänsyn till att en tioårsperiod 1951—1960 avslutas i och med år 1960, har det ansetts påkallat att liksom tidigare i motsvarande fall i denna redogörelse lämna en kortfattad översikt av de uppgifter som framläggs i statistiska centralbyråns publikationer angående jordbruk och boskapsskötsel för denna period. Beträffande boskapsskötseln under nämnda tid hänvisas till sid. 53—55.

Uppgifter om *åkerjordens användning* för olika växtslag lämnas i *tab. 11*, dels för de enskilda åren under 10-årsperioden och dels medeltal under perioden samt dessa medeltals förhållande till motsvarande siffror för perioden 1941—

1950. I fråga om brödsåden kan man iakta att den totala arealen minskat något under den senare perioden. För de olika slagen av brödsäd kan man märka dels en fortsättning av den sedan länge pågående övergången från råg- till veteodling och dels en stor utökning av den vårsådda arealen vete. Fastän arealen för det höstsådda veteet fortfarande i medeltal är större än för det vårsådda, har den sistnämnda arealen under flera år (1951—1953 och 1958) av årtiondet överstigit arealen höstvete; den vårsådda arealen har emellertid under sista åren uppvisat en tendens till minskning. Särskilda uppgifter för arealen höst- resp. vårråg införskaffades inte före 1954, men vårrågen var då av ganska ringa betydelse, och vidare har under 1950-talet den sammanlagda arealen råg minskat med en dryg tredjedel av närmast tidigare tioårsperiods.

Arealen fodersäd har under perioden 1951—1960 ökat med 10 % i förhållande till åren 1941—1950. Emellertid förhåller det sig olika med skilda sädeslag. Både havre och blandsäd har gått tillbaka något, medan korn visar en mycket kraftig ökning; arealen korn var i medeltal under sista årtiondet mer än två gånger så stor som genomsnittet under 1940-talet.

Beträffande halvväxterna företedde dessa en relativt stor minskning under sista tioårsperioden. Främst gällde detta kokärterna.

Medelarealen av samtliga sädesslag ökade med drygt 5 % jämfört med åren 1941—1950.

Potatis- och rotfruktsarealen minskade med 19 % under den sista perioden. Reduceringen kom främst på odlingen av foderrotfrukter, som undergått en kontinuerlig nedgång under hela årtiondet och endast var hälften så stor som

1940-talets medelareal. Vad beträffar foderväxterna minskade deras areal med 11 % under sista tioårsperioden. Arealen vall till slätter, som är den betydelsefullaste, minskade ungefär i samma utsträckning (med 12 %). Däremot visade oljeväxternas medelareal en betydande ökning. Under större delen av 1940-talet var odlingen av dessa ganska begränsad, men ökade mycket kraftigt de sista åren under perioden. Stor oljeväxtareal visade också de första åren under 1950-talet, men efter år 1957 har arealen minskat kontinuerligt. Arealen träda och obrukad åkerjord har under åren 1951—1960 ökat med 13 %; ökningen under senare år kommer huvudsakligen på varaktigt obrukad åkerjord.

Till belysning av skördeutfallet under tioårsperioden 1951—1960 meddelas i tab. 13 uppgifter för varje år dels om *skörden per hektar* av varje särskilt växtslag, dels åkerns och den naturliga ängens totala avkastning i milj. skördeenheter och avkastning per hektar i skördeenheter samt slutligen de beräknade medeltalen under nämnda period för de olika växtslagen resp. grupperna av växtslag och dessa tals förhållande till motsvarande siffror för åren 1941—1950. I tab. 13 redovisas även den allmänna skördesiffran för åren 1951—1960. Skörden per hektar har för samtliga växtslag varit större för den sistlidna perioden med undantag för potatis och foderrotfrukter. Brödsäden, med undantag av varråg, och fodersäden hade den största ökningen av hektarskördarna för perioden (15—21 %); jämförbara uppgifter om hektarsköörden för oljeväxter under perioden 1941—1950 saknas.

I tab. 12 redovisas *totalsköörden* för varje år och växtslag. Som tidigare sagts påverkas totalskördresultaten av ändringar i såväl areal- som hektarskörd.

Beträffande sädens medelskörd ökade denna under åren 1951—1960 med drygt en fjärdedel av föregående tioårsperiods. Av brödsäden ökade höst- och vårvete, det senare kraftigare, medan rågen gick tillbaka. Fodersädens totalskörd ökade också varvid korn lämnade nästan tre gånger så stor medelskörd för sista tioårsperioden som för den tidigare. Potatis och foderrotfrukter minskade till följd av den reducerade arealen, medan sockerbetorna höll sig på ungefär samma medelskörd som föregående tioårsperiod. Höskörden understeg något medelsköörden under åren 1941—1950. Jämförbara uppgifter rörande oljeväxterna för de två perioderna saknas.

De olika årens skörderesultat framgår bäst av uppgifterna om den totala avkastningen, uttryckt i *skördeenheter* (tab. 13). För att man skall erhålla en uppfattning om skördeutbytet under årtiondet 1951—1960 i förhållande till tidigare år, har jämförelse gjorts med skördetalen för perioden 1941—1950.

Medelantalet totala skördeenheter för det sista årtiondet överstiger 1940-talets siffror med c:a 6 % i fråga om avkastning från åkern, medan avkastningen från naturlig äng var 4 % lägre än under perioden 1941—1950; avkastningen per hektar i skördeenheter var däremot drygt 13 % högre från åkern och 29 % högre från naturlig äng än under 1940-talet.

Den i genomsnitt sämsta skörden under det sista årtiondet gav året 1955, då ogynnsamma väderleksförhållanden för ett flertal växtslag nedsatte avkastningen betydligt under medelmåttan, och den allmänna skördesiffran blev endast 2,3. Även år 1959 gav på grund av stark torka ett dåligt skörderesultat med en allmän skördesiffra av 2,6. Åren 1953 och 1960 uppvisade de högsta skörde-

siffrorna, nämligen något över medelmåttig skörd. Under åren 1952 och 1954 kom den allmänna skördesiffran upp till 3,0 och år 1956 var skörden nästan me-

delgod. De återstående åren av årtiondet i fråga, 1951 samt 1957 och 1958, lämnade alla tre ett skörderesultat, som var något under medelmåttigt.

IV. Boskapskötsel

De vid 1960 års kreatursräkning i juni inhämtade uppgifterna om antalet husdjur omfattade hästar, nötkreatur, får och lamm, svin samt höns och kycklingar. Specificeringen av husdjuren på olika kategorier och åldersgrupper framgår av bilaga 3.

Resultaten av kreatursräkningen i juni framlägges i *tab. 14, 15 och 22*. Den förstnämnda tabellen redovisar antalet husdjur inom län, hushållningssällskapsområden och naturliga jordbruksområden samt inom hela riket fr. o. m. år 1956. I denna tabell är antalet kor respektive kalvar ej fördelat på de i uppgiftsformuläret angivna grupperna. En fullständig specificering av antalet kor och kalvar lämnas i *tab. 15*. Uppgifterna i denna tabell avser till skillnad från uppgifterna i *tab. 14* endast brukningsenheter med över 2 hektar åker. *Tab. 22* redogör för husdjurens fördelning på olika storleksgrupper av brukningsenheter för hela riket samt för de tre huvudområdena, fördelade på lägenheter och brukningsenheter med 0,26—2 och över 2 hektar åker.

Efter framställning av Sveriges Slakteriförbund och med tillstyrkan av statens jordbruksnämnd inhämtade statistiska centralbyrån liksom föregående år i samband med svinräkningarna i april och oktober även 1960 särskilda uppgifter om antalet nötkreatur med fullständigare specificering av kor och slakt-

kalvar. För att få bättre underlag för beräkningar av köttproduktionen har det för nämnda marknadsorgan ansetts vara av stor betydelse att få dels uppgifter om antalet kreatur vid mer än en tidpunkt under året, dels fullständigare åldersfördelning, särskilt av kor. För övriga grupper av nötkreatur användes samma specificering som vid räkningen i juni.

Uppgifter från nötkreatursräkningarna i april och oktober 1960 redovisas i *tab. 16 och 17*. I *tab. 16* anges antalet nötkreatur med samma specificering som i *tab. 14*. *Tab. 17* redovisar fördelningen av kor, och kalvar under 1 år, på åldersgrupper m. m. i enlighet med uppgiftsformuläret.

Resultat från svin- och hönsräkningen i april samt svinräkningen i oktober lämnas i *tab. 18*. Uppgifterna om antalet svin och höns specificerades i formuläret och denna specificering framgår av bilaga 2.

För att erhålla säkrare underlag för bedömningen av fläskproduktionen och marknadstillförseln under första kvartalet har svinräkningar i mer begränsad omfattning ansetts erforderliga i början av året. Centralbyrån har verkställt dylik svinräkning även per den 9 januari 1961. Resultaten av denna extra svinräkning framlägges i föreliggande publikation (se sid. 46 och 47).

1. Husdjuren 1960 och jämförelse med tidigare år

Hästar

Minskningen i antalet hästar, till följd av den ökade mekaniseringen inom jordbruk och skogsbruk, fortsatte även under år 1960. Att minskningen hänför sig till gruppen hästar, 3 år och däröver, framgår av tablan här nedan. När det gäller unghästar, 1—2 år, samt föl kan man däremot iaktta en ökning av beståndet.

Djurslag	Antal hästar 1/1 1960	Förändring, i %, i förhållande till	
		1959	1958
Hästar, 3 år o. däröver	188 730	- 9,8	- 16,3
Unghästar, 1 och 2 år	14 200	+ 4,9	+ 7,9
Föl	6 330	+ 3,3	+ 15,1
Summa hästar	209 260	- 8,6	- 14,3

Nedgången av antalet hästar, 3 år och däröver, var störst (15,3 %) i södra och mellersta Sveriges slättbygder och minst (6,3 %) i norra Sverige jämfört med 1959. Det sistnämnda området uppvisade även den minsta ökningen av antalet unghästar och en minskning av antalet föl, medan södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder hade den största uppgången för gruppen unghästar och slättbygdena den största för antalet föl.

Nötkreatur

Antalet nötkreatur i hela riket (inkl. lägenheter och brukningsenheter med

högst 2 ha åker) den 1 juni 1960 efter gruppering på djurslag och relativa förändringar i antalet jämfört med åren 1959 och 1958 framgår av nedanstående tabla.

Djurslag	Antal nötkreatur 1/1 1960	Förändring, i %, i förhållande till	
		1959	1958
Tjurar (för avel) 1 år och däröver . . .	24 990	- 16,1	- 18,5
Kor, som kalvat endast 1 gång . . .	253 080	+ 2,8	+ 1,6
Övriga kor	1 045 420	- 5,6	- 7,8
Kvigor, 1 år och däröver, avsedda för pålägg	449 860	- 2,0	+ 0,4
Stutar, kvigor och kalvar, 1 år och däröver, avsedda för slakt	171 050	+ 7,6	+ 42,9
Kalvar under 1 år, avsedda för pålägg . .	320 950	- 3,4	- 1,2
Kalvar under 1 år, avsedda för slakt . .	236 100	- 4,3	- 0,0
Summa nötkreatur	2 501 450	- 3,1	- 1,6

Det totala antalet nötkreatur var 3,1 % mindre än närmast föregående år. Minskning förelåg på samtliga grupper med undantag av kor, som kalvat endast en gång, och ungnöt, avsedda för slakt.

Relativt sett var minskningen störst för tjurarna samt för gruppen »övriga kor». Däremot skedde en stor ökning av ungnöt, 1 år och däröver, avsedda för slakt, medan övriga grupper av ungdjur minskade. Denna tendens — ökning av antalet ungnöt samtidigt som koantalet reducerats, vilket innebär en övergång från mjölkproduktion till ökad

Tidpunkt	Antal ungnöt och kalvar per 100 kor				Samtliga för pålägg och slakt
	Ungnöt 1 år och däröver för		Kalvar under 1 år för		
	pålägg	slakt	pålägg	slakt	
Juni 1952	32,0	2,2	20,8	8,3	63,3
» 1955	33,0	4,4	22,4	10,3	70,1
» 1956	33,9	5,1	22,7	10,9	72,6
» 1957	33,6	6,7	24,4	12,9	77,6
» 1958	33,9	9,2	24,5	17,6	85,2
» 1959	35,7	12,5	25,7	18,8	92,7
» 1960	36,5	14,0	25,9	18,8	95,2

Tab. I. Antal kor, fördelade på två åldersgrupper, och antal kalvar, avsedda för pålägg och slakt åren 1960 och 1959

Number of cows and calves

Här avses brukningsenheter med över 2 ha åker.

Områden m. m.			Kor, som kalvat endast en gång	Övriga kor	Summa kor	Kalvar under 1 år		
						avsedda för		Summa
						pålägg	slakt	
Södra o. mellersta Sveriges slättbygder	1960	ant.	118 290	421 410	539 700	170 890	104 650	275 540
		%	21,9	78,1	100	62,0	38,0	100
	1959	ant.	115 300	440 330	555 630	173 510	105 510	279 020
		%	20,8	79,2	100	62,2	37,8	100
Södra o. mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	1960	ant.	89 460	374 360	463 820	109 950	80 660	190 610
		%	19,3	80,7	100	57,7	42,3	100
	1959	ant.	85 330	403 530	488 860	118 230	90 100	208 330
		%	17,5	82,5	100	56,8	43,2	100
Norra Sverige	1960	ant.	34 630	174 300	208 930	33 190	42 870	76 060
		%	16,6	83,4	100	43,6	56,4	100
	1959	ant.	34 920	187 840	222 760	33 600	43 200	76 800
		%	15,7	84,3	100	43,7	56,3	100
Hela riket	1960	ant.	242 380	970 070	1 212 450	314 030	228 180	542 210
		%	20,0	80,0	100	57,9	42,1	100
	1959	ant.	235 550	1 031 700	1 267 250	325 340	238 810	564 150
		%	18,6	81,4	100	57,7	42,3	100

produktion av kött — har kännetecknat hela 1950-talet. För att belysa detta har i tablan nederst på sid. 42 gjorts en sammanställning för hela riket, som för åren 1952 och 1955—1960 visar antalet ung-
nöt och kalvar per 100 kor på brukningsenheter med över 2 hektar åker.

Den uppdelning av kor och kalvar på skilda grupper, som ägt rum vid de senaste kreatursräkningarna, har avsett att belysa rekryteringen av nötkreatursstammen och förändringar i fråga om antalet slaktdjur. I tab. I lämnas specificerade uppgifter om antalet kor och kalvar i absoluta och relativa tal för de tre huvudområdena och hela riket år 1960 i jämförelse med motsvarande uppgifter för år 1959. I tab. 15 lämnas dessa uppgifter för län, hushållningssällskapsområden och naturliga jordbruksområden.

Av denna tabell framgår att antalet

kor, som kalvat endast en gång, har ökat i södra och mellersta Sveriges slättbygder liksom i dess skogs- och dalbygder, medan en obetydlig minskning har skett för denna grupp nötkreatur i norra Sverige. Den starkaste ökningen uppvisar skogs- och dalbygderna. Antalet »övriga kor» har reducerats i samtliga områden; minskningen har i enlighet med vad som sagts ovan varit större än för totala antalet kor.

Fördelningen på de två grupperna kor var liksom tidigare år olika i de tre huvudområdena. Det relativa antalet kor, som kalvat endast en gång, var sålunda större i slättbygderna än i skogs- och dalbygderna och i norra Sverige, nämligen 21,9 % mot 19,3 resp. 16,6 %. Denna skillnad har försvagats något under år 1960. Vid jämförelse med närmast föregående år konstateras för samtliga tre huvudområden en ökning av det rela-

Områden

	Antal kor den 10 oktober 1960, i %, som kalvat				
	endast 1 gång	2—4 gångar	5—7 gångar	8 gånger o. däröver	Summa
Södra o. mellersta Sveriges slättbygder . . .	21,6	43,6	28,9	5,9	100
Södra o. mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	18,5	40,6	32,8	8,1	100
Summa	20,2	42,2	30,7	6,9	100

tiva antalet kor, som kalvat endast en gång.

Beträffande antalet kalvar under 1 år har en minskning skett sedan föregående år inom samtliga huvudområden för såväl påläggs- som slaktkalvar. Fördelningen på de två slagen av kalvar visar för år 1960 liksom tidigare, att den procentuella andelen av påläggskalvar var störst i slättbygderna och minst i norra Sverige.

Under 1950-talet har antalet kalvar avsedda för slakt ökat starkt, medan antalet påläggskalvar har blivit i huvudsak oförändrat. För slättbygden har denna utveckling fortsatt under år 1960, fastän betydligt mindre markerat, medan för skogs- och dalbygderna minskningen av antalet slaktkalvar varit större än för påläggskalvar, varför de sistnämndas andel något ökats. Norra Sverige visar ungefär samma tendens som södra Sveriges slättbygder.

Det större relativa antalet kor, som kalvat endast en gång, och kalvar, avsedda för pålägg, i södra och mellersta Sveriges slättbygder tyder på en starkare nyrekrytering och snabbare om-

sättning av kreatursstammen i detta område än i övriga delar av landet.

En fullständigare belysning av korernas åldersfördelning erhålles av ovanstående tablå, som visar det relativa antalet kor inom fyra åldersgrupper för de två huvudområdena i södra och mellersta Sverige. Uppgifterna avser brukningsenheter med över 2 hektar åker och är grundade på husdjursräkningen i oktober 1960. För hela norra Sverige saknas motsvarande uppgifter, vilket sammanhänger med att den nämnda räkningen ej omfattade hela landet.

Av sammanslällningen framgår, att kostammen har en yngre sammansättning i slättbygderna än i skogs- och dalbygderna. Det kan antagas, att den konstaterade skillnaden står i samband med att brukningsenheternas storleksfördelning är olika i de två områdena. I slättbygderna är sålunda större brukningsenheter betydligt starkare representerade än i skogs- och dalbygderna. Som framgår av tablå nedan, är det uppenbart att kobesättningarna har betydligt yngre sammansättning vid stora brukningsenheter än vid små. Denna tablå

Storleksgrupper	Antal kor den 11 april och den 10 oktober 1960, i %, som kalvat									
	endast 1 gång		2—4 gånger		5—7 gånger		8 gånger o. däröver		Summa	
	april	okt.	april	okt.	april	okt.	april	okt.	april resp. okt.	
2— 5 hektar . .	14,5	13,5	40,5	41,7	35,1	34,4	9,9	10,4		100
5— 10 " . .	16,1	17,4	41,3	41,2	35,0	33,3	7,6	8,1		100
10— 20 " . .	18,8	19,4	41,9	41,6	32,8	32,2	6,5	6,8		100
20— 30 " . .	20,7	21,9	42,4	42,2	31,2	29,8	5,7	6,1		100
30— 50 " . .	23,0	23,9	42,6	42,9	28,8	27,9	5,6	5,3		100
50—100 " . .	24,1	25,6	45,7	45,1	25,3	24,5	4,9	4,8		100
Över 100 " . .	27,7	28,9	46,4	45,4	21,3	21,1	4,6	4,6		100

grundar sig på husdjursräkningarna i april och oktober.

En jämförelse mellan de två tidpunkterna i april och oktober 1960 visar, att det relativa antalet kor, som kalvat endast en gång, var större i oktober än i april och det relativa antalet övriga kor i motsvarande grad lägre. Sådana skillnader förelåg även år 1959. De beror på slaktens och även kalvningarnas säsongvariation. Under hösten 1959 förstärktes olikheterna i åldersfördelningen mellan april och oktober av extra utslaktning av äldre kor; under hösten 1960 reducerades skillnaderna genom återhållen slakt. Det senare visar sig bl. a. i att andelen kor, som kalvat 8 gånger och däröver, ökat från april till oktober. En analys av hela nötkreatursstammens sammansättning på grundval av dessa nötkreatursräkningar finns redovisad i »Jordbruksekonomiska Meddelanden» 1961: 2.

Får

Sedan mitten av 1940-talet har fårstammen undergått en fortgående reduktion. Man kunde emellertid 1959 konstatera ett avbrott i denna utveckling och iaktta en ökning med 4,9 % i förhållande till föregående år. De nu redovisade siffrorna visar fortsatt ökning. Antalet får och lamm den 1 juni 1960 utgjorde 156 400, vilket var 10 600 eller 7,3 % mer än närmast föregående år. Ökningen hänförde sig till spridda delar av landet. Sålunda ökade antalet får i 14 av landets 26 hushållningssällskapsområden. Relativt sett var ökningen störst i Östergötlands (85 %), Skaraborgs (62 %) och Norrbottens (61 %) län.

Svin

Uppgifter om antalet svin har, utom vid husdjursräkningen i juni, under

1960 inhämtats vid de särskilda svinräkningarna i april och oktober. Dessa räkningar omfattade Götaland, Svealand och Gästrikland. Norrland i övrigt är befriat från skyldighet att lämna uppgifter för dessa räkningar. För att erhålla en beräknad uppgift om antalet svin i hela riket har en komplettering av antalet svin enligt räkningarna i april utförts beträffande Norrland i övrigt. Härvid har för brukningsenheter med högst 2 hektar åker använts uppgifter om antalet svin enligt allmänna jordbruksräkningen år 1951. För brukningsenheter med mer än 2 hektar åker har använts antalet svin enligt husdjursräkningen i juni 1960. Då dessa uppgifter hänförde sig till en senare tidpunkt av året, har de korrigerats för att bättre motsvara antalet i april. Det sålunda erhållna antalet svin för hela riket i april 1960 redovisas i tablan här nedan i jämförelse med motsvarande uppgifter åren 1959 och 1958.

Djurslag	Antal svin 1 ¹ / ₄ 1960	Förändring, i %, i förhållande till	
		1959	1958
Färgaltar	7 540	+ 0,3	+ 1,2
Modersuggor . . .	220 900	- 9,3	- 5,4
Övriga svin, 3 mån.			
och däröver . . .	770 230	- 16,8	- 12,2
Grisar under 3 mån.	916 000	- 10,7	+ 0,4
Summa svin	1 914 670	- 13,1	- 5,7

I jämförelse med 1959 har en betydande minskning skett för samtliga grupper av svin med undantag för färgaltar, som visade en obetydlig ökning. Starkast var reduktionen för gruppen »övriga svin, 3 månader och däröver» (gödsvin).

Beträffande utvecklingen april—oktober 1960, som visar 14 % ökning, bör framhållas, att denna till största delen är säsongbetingad. Om antalet svin i april resp. oktober jämföres med anta-

let vid motsvarande tidpunkter för åren 1958 och 1959, då säsongvariationerna blir utan inverkan, kan man iaktta en minskning för 1960 vid både april- och oktoberräkningarna, men starkaste reduktionen visar — som framgår av tablan här nedan — aprilsiffrorna.

	Antal svin 1960, 1 000-tal	Förändring, i %, i förhållande till 1959 1958
$\frac{11}{4}$. . .	1 839,7	— 13,0 — 6,0
$\frac{10}{10}$. . .	2 099,1	— 7,3 — 3,0

Resultaten av den extra svinräkningen den 9 januari 1961 redovisas i *tab. 20* i jämförelse med motsvarande antal i januari resp. oktober 1960.

Det totala antalet svin i januari 1961 var i Malmöhus, Hallands och Skaraborgs län lägre än vid motsvarande tidpunkt år 1960. I Kristianstads län förekom en obetydlig ökning, vilket visade sig i ökat antal svin för samtliga grupper utom för gödsvin, 3 mån. och däröver. Minskningen i Malmöhus län hänförde sig till modersuggor, dräktiga första gången samt gödsvin och grisar under 3 mån. I Hallands län minskade antalet avelssvin — om man undantager första gången dräktiga sugor — och grisar under 3 månader. Skaraborgs län företedde minskning för samtliga grupper. I jämförelse med antalet svin i oktober 1960 förelåg nedgång för totala antalet svin i samtliga län. I Kristianstads och Malmöhus län hänförde sig minskningen till samtliga angivna slag av svin, medan i Hallands och Skaraborgs län minskningen gällde avelssvin (främst övriga modersuggor) och grisar under 3 månader. Tabellen visar även utvecklingen av antalet hushållssvin för de berörda länen. Från oktober 1960 till januari 1961 konstateras

en stark nedgång, vilket i huvudsak torde återspegla en säsongmässig förändring.

I *tab. 18* redovisas för län och hushållningssällskapsområden antalet svinbesättningar och antalet svin i april och oktober år 1960. På grund av viss osäkerhet för mindre områden beträffande antalet fargaltar har dessa redovisats tillsammans med modersuggorna under rubriken avelssvin. I not till tabellen anges för hela det undersökta området avelssvins fördelning på fargaltar samt modersuggor av olika slag.

Vid jämförelse mellan svinstammens storlek i april och oktober framgår, att både antalet besättningar och antalet svin är betydligt större på hösten än våren och att ökningen främst hänför sig till gödsvin (över 3 månader). Däremot är antalet modersuggor i regel något högre på våren. Dessa förhållanden återspeglar en naturlig säsongvariation. Särskilt för antalet första gången dräktiga sugor är säsongvariationen stark, och betydligt högre tal redovisas vid april- än vid oktoberräkningen. Under våren ökas i allmänhet produktionen av smågrisar, som uppfödes under sommaren, vilket kommer till uttryck i högre antal gödsvin, bl. a. hushållssvin, på hösten. Det högre antalet besättningar på hösten står i samband med det större antalet hushållssvin under denna del av året. År 1960 konstateras dock i fråga om modersuggor nästan samma antal i april som i oktober (se nedan).

För de viktigaste svinproducerande länen kan man erhålla en fullständigare belysning av förändringarna i antalet svin under året. Svinräkningar har företagits fyra gånger under 1960 samt dessutom i januari 1961 i Kristianstads, Malmöhus, Hallands och Skaraborgs län. I tablan på nästa sida har gjorts en sam-

	Kristian- stads län	Malmöhus län	Hallands län	Skaraborgs län	Samtliga fyra län
<i>Avelssvin</i>					
jan. 1960	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
april »	103,1	103,7	100,1	98,5	101,7
juni »	100,8	105,9	99,5	98,5	101,5
okt. »	105,1	106,5	99,5	98,7	103,0
jan. 1961	102,6	102,7	96,8	98,4	100,5

Övriga svin 3 mån. och däröver

jan. 1960	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
april »	89,2	86,0	84,6	70,3	83,9
juni »	84,1	85,2	94,9	58,6	81,3
okt. »	102,0	94,5	102,7	74,0	94,3
jan. 1961	96,2	91,6	114,0	78,8	94,0

Grisar under 3 mån.

jan. 1960	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
april »	102,5	92,3	92,8	96,3	96,0
juni »	98,8	92,6	84,9	87,4	91,6
okt. »	109,6	105,0	96,8	97,5	103,0
jan. 1961	104,8	96,9	87,1	89,1	95,4

Summa svin

jan. 1960	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
april »	96,0	90,4	90,8	85,2	91,1
juni »	91,7	90,3	90,3	76,2	88,0
okt. »	105,4	100,1	99,2	87,4	99,1
jan. 1961	100,3	94,9	97,9	85,7	95,3

manställning av indextal, där antalet i januari 1960 har satts lika med 100.

Om den gemensamma utvecklingen för samtliga fyra län betraktas, framgår att det totala antalet svin minskade från januari till april, och fortsatte att minska till juni. I oktober förelåg en ökning, som uttryckte den säsongmässiga förändringen. Denna nådde emellertid ej upp till januarisiffran 1960. Till januari 1961 hade svinantalet återigen minskat. Om man fortsätter att betrakta utvecklingen i samtliga län, i fråga om de tre kategorierna av svin, kan man konstatera för avelssvinen en relativt obetydlig ökning under år 1960. Största siffran för hela året visar oktober; även de övriga anförda tidpunkterna har högre siffror än januari 1960. Antalet gödsvin, 3 månader och däröver, visade den kraftigaste minskningen bland svingrupperna. Nedgången fortsatte till juni. I oktober kunde man däremot iaktta en ök-

ning, men antalet minskade åter — fastän obetydligt — till januari 1961. Även antalet grisar, under 3 månader, minskade från januari till april och juni. I oktober hade antalet ökat och var större än i januari, medan beståndet minskat till januari 1961 och var lägre än vid samma tidpunkt året innan. De förändringar i antalet svin under året, som betingas av enbart säsongmässiga faktorer, framträder emellertid ej fullt isolerade vid denna jämförelse, då svinantalet samtidigt påverkas av utvecklingstendenser, som sträcker sig över växlingarna inom året. Uppgifter om avelssvin från räkningen i januari 1960 gav sålunda vid handen, att under vintern 1959—1960 en reducering av avelssvinbeståndet för begränsning av slaktsvinproduktionen hade skett. Räkningsresultaten för januari 1961 tyder på, att nämnda minskningstendens har avtagit eller upphört, dock utan att övergå i

Tab. J. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor för varje månad åren 1956—1960*Number of boars and covered sows*

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal per år resp. summa
<i>Svealand och Götaland</i>													
Tjänstbara galtar													
Antal													
1956	4 608	4 659	4 740	4 811	4 815	4 808	4 838	4 876	4 938	5 053	5 091	5 265	4 875
1957	5 346	5 449	5 481	5 613	5 735	5 828	5 907	5 962	5 960	5 949	5 917	6 090	5 770
1958	6 265	6 259	6 366	6 431	6 402	6 390	6 409	6 363	6 349	6 297	6 322	6 434	6 357
1959	6 449	6 599	6 630	6 705	6 696	6 628	6 558	6 587	6 609	6 654	6 629	6 532	6 606
1960	6 513	6 475	6 560	6 602	6 610	6 554	6 516	6 537	6 453	6 406	6 419	6 391	6 503
Betäckta suggor													
Antal													
1956	27 142	21 687	28 607	29 332	27 462	25 313	23 989	26 289	23 553	26 598	27 608	30 324	317 904
1957	32 614	31 180	31 184	31 130	33 192	32 171	33 990	30 451	24 962	24 417	28 837	33 078	367 206
1958	34 934	28 753	29 279	29 520	29 974	30 353	28 619	28 320	25 026	27 741	32 555	35 035	360 109
1959	33 993	30 114	30 407	30 906	32 732	30 119	28 508	27 844	27 752	28 630	29 771	28 212	358 988
1960	27 190	26 875	30 346	29 464	29 356	27 226	26 480	27 384	24 859	27 325	29 253	29 500	335 258
Index													
1956	100	79,9	105,4	108,1	101,2	93,3	88,4	96,9	86,8	98,0	101,7	111,7	—
1957	100	95,6	95,6	95,4	101,8	98,6	104,2	93,4	76,5	74,9	88,4	101,4	—
1958	100	82,3	83,8	84,5	85,8	86,9	81,9	81,1	71,6	79,4	93,2	100,3	—
1959	100	88,6	89,5	90,9	96,3	88,6	83,9	81,9	81,6	84,2	87,6	83,0	—
1960	100	98,8	111,6	108,4	108,0	100,1	97,4	100,7	91,4	100,5	107,6	108,5	—
<i>Hela riket</i>													
Tjänstbara galtar													
Antal													
1960	6 783	6 754	6 843	6 878	6 876	6 816	6 773	6 791	6 703	6 658	6 671	6 643	6 766
Betäckta suggor													
Antal													
1960	28 227	27 764	31 322	30 395	30 361	28 207	27 333	28 175	25 636	28 197	30 272	30 532	346 421

märkbar ökning. I redogörelser för resultat av svinräkningarna i april och oktober 1960, som publicerats i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1960: 7 och 1961: 1, finnes utförliga analyser av utvecklingen.

Uppgifter om antalet tjänstbara galtar och betäckta suggor har sedan år 1954 insamlats genom hushållningssällskapen (se sid. 11). I tab. J återges resultaten för senaste 5-årsperioden i Svealand och

Götaland för de olika månaderna. För betäckta suggor anges i tabellen även indextal, som visar förändringarna under året; antalet i januari respektive år har satts lika med 100. Tabellen innehåller även uppgifter för hela riket för år 1960.

Beträffande utvecklingen av antalet betäckningar under år 1960 konstateras en obetydlig nedgång från januari till februari. I mars ökade antalet starkt,

men minskade sedan under de följande månaderna. I augusti förelåg en ny ökning, men efterföljdes av nedgång i september, som visade den lägsta månads-siffran. Årets sista månader visade en ganska stor ökning. I jämförelse med de närmast föregående åren var antalet betäckningar år 1960 mindre än motsvarande antal de tre närmast föregående åren. Antalet tjänstbara gallar varierade endast obetydligt mellan olika månader. Antalet var något lägre för år 1960 än för 1959, men översteg siffrorna för de närmast föregående åren.

Höns

Samtidigt med svinräkningen i april 1960 utfördes även hönsräkning i Götaland, Svealand och Gästrikland. Vid 1951 års jordbruksräkning redovisade det nämnda undersökningsområdet 95 % av totala antalet höns och kycklingar i hela riket. Uppgifter om antalet höns i april 1960 i jämförelse med åren 1959 och 1958 lämnas i tablån här nedan, vilka avser hela riket. Dessa siffror har erhållits genom komplettering för Norrland utom Gästrikland. Därvid har för hönsinnehavare med högst 2 hektar åker använts uppgifter om antalet höns och kycklingar enligt jordbruksräkningen år 1951. För brukningsenheter med mer än 2 hektar åker har använts antalet enligt husdjursräkningen i juni 1960, som omfattade hela riket. Dessa uppgifter har emellertid korrigerats med hänsyn till att de avsåg en senare tidpunkt på året. Antalet höns och kycklingar i april 1960 i hela riket hade efter nämnda komplet-

teringar minskat med 5 % i jämförelse med 1959. Starkaste reduktionen visade antalet kycklingar. Siffrorna för 1958 är ej helt jämförbara med 1960 års. Detta beror på att vissa kompletteringar företogs vid hönsräkningarna i april 1959 och 1960 för gruppen hönsinnehavare med högst 2 hektar åker. Inom denna grupp har stickprovet ej omfattat de stora besättningarna vid annan fastighet än jordbruksfastighet, för vilka totalräkning eftersträfvats; på så sätt kunde man erhålla en fullständigare redovisning vid 1959 och 1960 års hönsräkningar. Därför redovisas ej i föregående tablå de relativa förändringarna av antalet höns år 1960 i förhållande till år 1958. För att få en belysning av utvecklingen sedan år 1958 måste man jämföra antalet höns endast vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. För denna kategori var ökningen 3,6 % beträffande höns år 1960 jämfört med år 1958, medan antalet kycklingar uppvisade en minskning med 4,2 %. Det sammanlagda antalet höns och kycklingar var enligt denna jämförelse 1,4 % högre än år 1958; dessa uppgifter avser Svealand, Götaland och Gästrikland. Jämförelsen av antalet i den lägsta gruppen (med högst 2 hektar åker) är mest osäker för antalet kycklingar, eftersom dessa dominerar vid de stora besättningarna utanför jordbruket. Följande sammanställning visar den relativa fördelningen av höns och kycklingar på brukningsenheter med mer än 2 hektar åker respektive högst 2

	Antal 11/4 1960	Förändring, i %, i för- hållande till 1959	Höns %	Kyck- lingar %	Sum- ma %
Höns . . .	7 643 060	— 2,9			
Kycklingar .	4 281 830	— 8,5			
Summa höns o. kycklingar	11 924 890	— 5,0			
Brukningenheter med mer än 2 hektar åker . . .			84,3	55,9	73,9
Brukningenheter och lägen- heter m. m. med högst 2 hektar åker			15,7	44,1	26,1
Summa			100	100	100

hektar åker i Götaland, Svealand och Gästrikland år 1960. Såsom framgår härav kom år 1960 en mycket stor del av antalet kycklingar på innehavare med högst 2 hektar åker, och huvuddelen av dessa kycklingar hänförde sig till förut nämnda totalräknade stora besättningsar, nämligen 91,8 %. Antalet kycklingar vid dessa stora besättningar utgjorde 40,4 % av totala antalet i undersökningsområdet.

2. Antalet husdjur inom olika delar av landet

För att visa husdjurens relativa antal i olika delar av landet har man beräknat antalet djur per 100 hektar reducerad jordbruksjord (åkerareal + till åkerareal omräknad ängsareal¹) för län, hushållningssällskapsområden och naturliga jordbruksområden. Uppgifterna härom för de olika slagen av husdjur lämnas i *tab. 19*.

Antalet hästar i förhållande till den reducerade jordbruksarealen varierar betydligt mellan olika områden. Sålunda föreligger det lägsta relativa antalet hästar i Uppsala, Gotlands och Västmanlands län, medan Jönköpings, Kronobergs, Göteborgs och Bohus län, södra delen av Älvsborgs län och Kopparbergs län samt de norrländska länen uppvisar de högsta talen. Det stora relativa antalet hästar i skogs- och dalbygderna och i Norrland sammanhänger med att i dessa områden åkerjorden i större utsträckning är uppdelad på små brukningsenheter med mindre omfattande mekanisering. Vidare har man för det omfattande skogsbruket i dessa områden stort behov av hästar.

¹ Äng. omräkning av arealerna för betesmark och äng till reducerad jordbruksareal se SOS Jordbruksräkningen 1956, sid. 15¹ och 18².

Även det relativa antalet nötkreatur visar betydande variationer mellan olika delar av landet. Talen är väsentligt lägre för slättbygderna i södra och mellersta Sverige än för skogs- och dalbygderna och norra Sverige. Slättbygden i Värmland visar år 1960 det lägsta relativa antalet nötkreatur totalt (38,5), medan slättbygden i Malmöhus län presenterar de lägsta siffrorna om man endast tar hänsyn till antalet kor (20,3). Högst var motsvarande siffror för Dalarnas fjällbygd. Här finns både de flesta nötkreaturen totalt och de flesta korna per 100 hektar jordbruksareal (125,9 resp. 95,8).

Olikheterna mellan skilda områden i detta hänseende sammanhänger bl. a. med att brukningsenheterna är större i slättbygdsområdena än i övriga områden.

Relativt sett är således antalet nötkreatur betydligt större på små än på stora brukningsenheter. De i *tab. 19* angivna siffrorna för det relativa antalet nötkreatur är emellertid inte helt jämförbara som uttryck för kött- och mjölkproduktionens relativa storlek, eftersom djurens avkastning i allmänhet är större i slättbygderna än i övriga delar av landet.

Vad beträffar antalet får är detta relativt sett mindre i södra och mellersta delarna av landet än i norra Sverige. Gotland intar emellertid en särställning i detta hänseende och uppvisar de högsta talen (50,2) i landet per 100 hektar reducerad jordbruksareal.

I fråga om svinskötselns relativa omfattning visar södra och mellersta Sveriges slättbygder den högsta siffran. Inom detta område skiljer sig Kristianstads, Hallands och Malmöhus län från de övriga länen genom betydligt högre relativt antal svin. De lägsta relativa värdena föreligger för norra Sverige.

Tab. K. Antal husdjur den 1 juni 1960 per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper, hela riket
Number of livestock per 100 hectares of arable land within size groups

Djurslag	Antal djur på 100 hektar åker inom storleksgrupper								
	0—2	2—5	5—10	10—20	20—30	30—50	50—100	Över 100	Sa
Hästar, 3 år och däröver . .	15,0	10,7	9,8	5,2	2,9	1,9	1,3	1,1	5,2
Unghästar, 1 och 2 år	0,2	0,3	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4
Föl	0,1	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2
Summa hästar	15,3	11,2	10,6	5,9	3,5	2,4	1,7	1,5	5,8
Tjurar (för avel) 1 år och däröver	0,5	0,3	0,7	1,0	0,9	0,7	0,5	0,5	0,7
Kor, som kalvat endast 1 gång	9,7	6,9	8,7	8,4	7,2	5,7	4,5	4,5	7,0
Övriga kor	68,5	41,7	41,6	33,0	24,7	18,0	13,3	11,3	29,1
Kvigor och kvigkalvar 1 år och däröver avsedda för pålägg .	6,8	8,7	12,6	15,1	14,5	12,8	10,7	10,4	12,5
Stutar, ungtjurar, kvigor och kalvar 1 år och däröver avsedda för slakt	0,7	1,8	3,1	4,6	5,6	6,5	6,1	7,0	4,7
Kalvar under 1 år avsedda för pålägg	6,3	6,6	9,2	10,9	10,2	8,8	7,2	7,1	8,9
Kalvar under 1 år avsedda för slakt	7,2	9,9	8,3	6,3	5,3	5,3	5,1	5,6	6,6
Summa nötkreatur	99,7	75,9	84,2	79,3	68,4	57,8	47,4	46,4	69,5
Får och lamm	15,1	7,3	4,8	3,6	3,5	3,0	2,7	3,7	4,3
Fårgaltar	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,4	0,2	0,1	0,2
Modersugor	1,3	3,8	6,3	8,8	7,8	6,4	4,1	2,3	6,1
Övriga svin, 3 mån. och däröver	28,9	13,5	15,2	23,1	25,1	24,1	24,7	22,2	21,5
Grisar under 3 månader . . .	20,0	16,7	27,2	33,5	29,8	23,5	16,7	11,5	24,6
Summa svin och grisar	50,3	34,1	48,8	65,7	63,0	54,4	45,7	36,1	52,4

Den sista kolumnen i tab. 19 omfattar nötkreatursenheter; denna fråga behandlas i avsnitt 5.

3. Antalet husdjur inom olika storleksgrupper av jordbruk

I likhet med arealuppgifterna har även uppgifterna till kreatursräkningen år 1960 blivit föremål för en särskild bearbetning, avsedd att belysa husdjurens fördelning på olika storleksgrupper efter åkerarealen; siffror för reducerad jordbruksareal storleksgruppsvis föreligger ej. Uppgifter för hela riket om det absoluta antalet hästar, nötkreatur, får och svin lämnas i tab. 22, med fördelning på olika storleksgrupper. Med reservation för att uppgifterna i den lägs-

ta gruppen icke är fullt jämförbara med uppgifterna i övriga grupper redovisas i tab. K antalet husdjur inom olika storleksgrupper per 100 hektar åker.

För den storleksgrupp (0—2 ha åker), som var utesluten vid kreatursräkningen i juni 1960, har komplettering företagits med användande av uppgifter från jordbruksräkningen år 1951. Fördelningen av antalet husdjur på olika storleksgrupper grundar sig på storleksgruppfördelningen av den totala åkerarealen enligt jordbruksräkningen år 1956.

Av tabellen framgår vissa karakteristiska skillnader mellan de olika storleksgrupperna i fråga om antalet husdjur i förhållande till åkerarealen. Det största antalet hästar påträffades inom den lägsta storleksgruppen. Med stigande åker-

areal sjunker därefter antalet hästar per 100 hektar åkerareal. Tendensen är ganska likformig inom de olika områdena, med den skillnaden, att hästarnas relativa antal är större i norra Sverige än i de två övriga områdena. Den relativa fördelningen av unghästar och föl efter åkerarealen inom olika storleksgrupper visar ej något utmärkande drag. Man får en klarare belysning av denna fråga, om antalet unghästar och föl beräknas på 100 vuxna hästar, så som gjorts i nedanstående sammanställning. De låga

Storleksgrupper efter åkerarealen	Antal unghästar och föl per 100 vuxna hästar
0— 2 ha	1,7
2— 5 ”	4,3
5—10 ”	7,9
10—20 ”	13,1
20—30 ”	19,4
30—50 ”	26,0
50—100 ”	34,0
Över 100 ”	37,8
Samtliga	10,9

medeltalen för de mindre brukningsenheterna är ett uttryck för det förhållandet, att småbrukarna i allmänhet inte uppföder sina hästar själva utan hellre inköper dem vuxna.

Även nötkreaturen totalt uppvisar de största relativa talen inom de lägre storleksgrupperna. Det mindre jordbruket håller i förhållande till sin åkerareal be-

tydligt flera kreatur än det större; detta gäller särskilt kor samt får och lamm. Antalet tjurar över 1 år för hela riket var i förhållande till åkerarealen störst vid gårdar på 10—20 hektar åker. Mellan de mindre och större brukningsenheterna råder även olikheter i fråga om boskaps-skötselns inriktning. Ett uttryck härför lämnar nedanstående tablå, som anger antalet kvigor och kalvar — uppdelade på två grupper: för pålägg och för slakt — på 100 kor enligt juniräkningen 1960. Såsom synes av uppgifterna i tabblån ökar det relativa antalet kvigor och kalvar — såväl avsedda för pålägg som för slakt — regelbundet med stigande gårdsstorlek. Utvecklingen är mycket likformig inom de två områdena i södra och mellersta Sverige, medan tendensen ej är så utpräglad för norra Sverige, särskilt angående ungnöt för slakt.

Vad beträffar svinuppfödningen var aveln i stor utsträckning förlagd till de medelstora och större brukningsenheterna, såsom tab. K utvisar. De mindre gårdarna i mellersta och norra Sverige inköper vanligen grisar för gödning, särskilt om inköpet endast avser hus-hållssvin. Gödsvinuppfödning förekom främst på medelstora (10 hektar åker och däröver) och stora jordbruk, fastän den lägsta storleksgruppen (med högst 2

Storleksgrupper efter åkerarealen	Södra och mellersta Sveriges				Norra Sverige		Hela riket	
	slättbygder		skogs- och dalbygder					
	Antalet kvigor och kalvar per 100 kor för							
	pålägg	slakt	pålägg	slakt	pålägg	slakt	pålägg	slakt
0— 2 ha	17,6	4,6	16,5	7,3	16,6	13,5	16,8	10,0
2— 5 ”	36,8	16,4	36,4	23,5	23,4	27,5	31,4	24,1
5—10 ”	51,7	20,4	47,1	23,6	31,0	23,2	43,3	22,8
10—20 ”	66,9	26,7	64,2	27,8	43,4	21,0	62,7	26,4
20—30 ”	79,5	35,0	75,8	33,7	57,4	20,3	77,6	34,1
30—50 ”	91,1	52,5	92,0	42,9	74,0	26,0	91,0	49,9
50—100 ”	100,5	60,9	99,9	72,0	70,7	23,2	100,0	62,7
Över 100 ”	112,5	80,6	105,0	79,5	76,3	11,9	110,9	79,8
I medeltal	76,0	38,5	55,7	28,1	30,1	22,1	59,4	31,4

hektar åker) uppvisade det största relativa antalet gödsvin per 100 hektar åker. Antalet gödsvin och grisar under 3 månader per 100 hektar åker var störst vid de mindre jordbruken i södra och mellersta Sveriges slättbygder och antalet avtog i stort sett med stigande åkerareal. I de båda andra områdena hölls det största relativa antalet svin i mellangrupperna. Även totala antalet svin i förhållande till åkerarealen var störst i södra och mellersta Sveriges slättbygder och minst i norra Sverige.

4. Förändringar i antalet husdjur sedan 1941. Sammanfattning för senaste tioårsperioden

Utvecklingen av husdjursstammen under en längre tidsperiod belyses av *tab. L* och *diagram 6*, som visar relativa för-

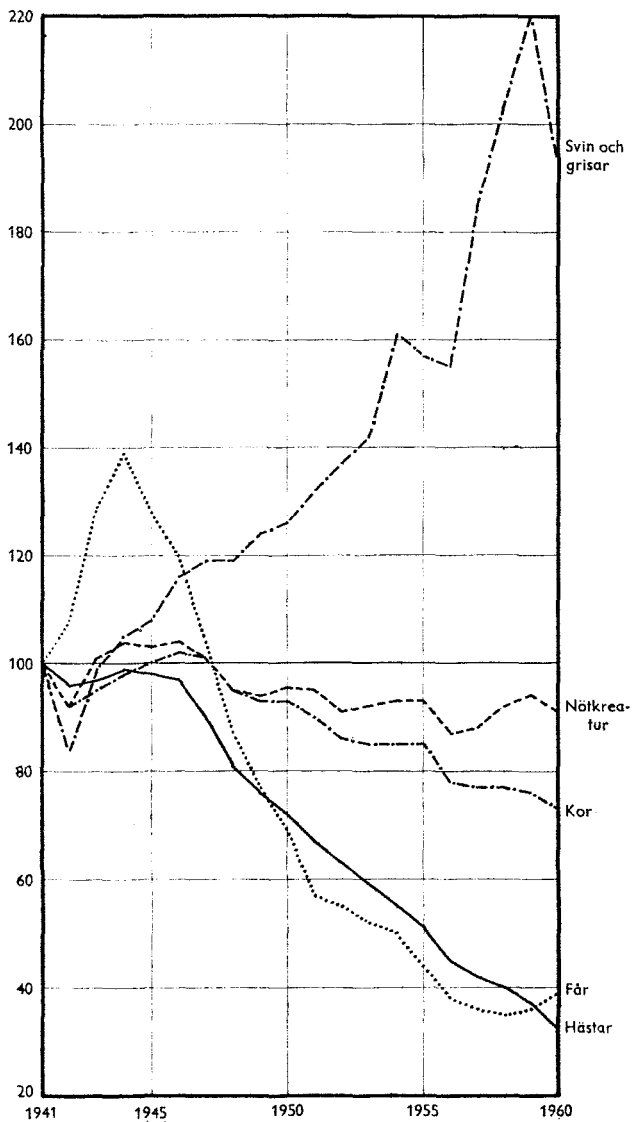
ändringar av antalet husdjur under tiden 1941—1960 för hela riket enligt husdjursräkningarna i juni. Antalet för år 1941 har satts lika med 100. Av tabellen framgår att reduceringen varit starkast av hästar samt får och lamm. Får och lamm företedde emellertid en ökning under första hälften av 1940-talet, men har sedan stadigt minskat i antal under åren fram till 1959, då man åter kunde iaktta en svag ökning, som även fortsatte 1960. Även antalet nötkreatur har, efter en obetydlig ökning under sista krigs- och närmaste efterkrigsåren, successivt minskat; detta gäller särskilt kor. Antalet svin och grisar har ökat betydligt. Tendensen kunde märkas redan 1944. Stammens tillväxt har sedan fortsatt under 1940- och 1950-talen, med undantag för några enstaka år.

En sammanfattande översikt över antalet husdjur för senaste tioårsperioden lämnas i det följande. I *tab. 23* redovisas

Tab. L. Relativa förändringar i husdjursantalet 1941—1960, hela riket (1941 = 100)

Number of livestock by kinds. Index 1941 = 100

	Hästar	Nötkreatur		Får och lamm	Svin och grisar
		Summa	därav kor		
Juni 1941	100	100	100	100	100
» 1942	96	92	92	108	84
» 1943	97	101	95	129	99
» 1944	99	104	98	139	105
» 1945	98	103	100	128	108
» 1946	97	104	102	120	116
» 1947	90	101	101	104	119
» 1948	81	95	95	87	119
» 1949	76	94	93	77	124
» 1950	72	96	93	69	126
» 1951	67	95	90	57	132
» 1952	63	91	86	55	137
» 1953	59	92	85	52	142
» 1954	55	93	85	50	161
» 1955	51	93	85	44	157
» 1956	45	87	78	38	155
» 1957	42	88	77	36	185
» 1958	40	92	77	35	203
» 1959	37	94	76	36	220
» 1960	34	91	73	39	191

Diagram 6. Relativa förändringar i husdjursantalet 1941—1960 (1941 = 100)*Number of livestock, by kind, during the period 1941—1960. Index 1941 = 100*

antalet husdjur åren 1951—1960. Vidare har i denna tabell medeltal för perioden 1951—1960 beräknats samt dessa tal satts i förhållande till medeltalen för åren 1941—1950. På grund av olika klassificeringar av husdjuren under denna tid har inte alla dessa relativa tal kunnat beräknas.

Vad beträffar hästarna fortsatte den i mitten av 1940-talet påbörjade minskningen av antalet, och medeltalet per år av summa hästar utgjorde endast drygt hälften av medeltalet 1941—1950; tillbakagången var kraftigare under åren 1955 och 1956, då den uppgick till 11,7 %. Den starkaste nedgången uppvissade antalet unghästar och föl; deras medeltal per år hade minskat med drygt 70 % jämfört med perioden 1941—1950.

Antalet tjurar (1 år och däröver) minskade successivt under sista årtiondet med undantag av åren 1954 och 1955. Även medeltalet kor reducerades, nämligen med 16 %, medan antalet kalvar under 1 år ökade ungefär i samma proportion. Utvecklingen under 1950-talet präglades av starkt ökat antal ungnöt (1 år och däröver) och kalvar (under 1 år) avsedda för slakt. Antalet kalvar och ungnöt för pålägg har däremot förändrats relativt litet. Man skulle ha väntat att antalet av de senare gått tillbaka något med tanke på kostamens minskning. Av olika orsaker har antalet ungnöt och kalvar för pålägg dock blivit i huvudsak oförändrat. Nedgången av totala antalet nötkreatur uppgick endast till drygt 7 %.

Antalet får och lamm, som sedan mitten av 1940-talet varit på tillbakagång, fortsatte att minska under sista decenniet, och endast de två sista åren (1959 och 1960) uppvissade en ökning. Medeltalet får och lamm utgjorde dock en-

dast något över 40 % av antalet under perioden 1941—1950.

En betydande ökning kan man däremot iakttä för medeltalet av alla de olika slagen av svin och grisar under 1950-talet. Det totala antalet svin och grisar översteg 1940-talets siffra med mer än 50 %.

Även medeltalet höns och kycklingar, främst de senare, ökade under sista årtiondet jämfört med 1940-talet.

Antalet nötkreatursenheter minskade under 1950-talet; det var i medeltal per år 14 % lägre än under närmast föregående årtionde. Nedgången var särskilt kraftig under åren 1956 och 1960.

I tab. M lämnas ytterligare uppgifter till belysning av svinbeståndets utveckling sedan 1951. Den utgör en sammanställning över antalet svinbesättningar och antalet svin i Götaland och Svealand enligt vår- och hösträkningarna åren 1951—1960.

Antalet svin har som nämnts tidigare ökat starkt sedan 1951, med undantag för åren 1955 och 1956, då en relativt svag tillbakagång kunde märkas, samt för år 1960, då en starkare reducering gav sig tillkänna. Om man däremot betraktar antalet svinbesättningar, har en motsatt tendens gjort sig gällande. En minskning av antalet har noterats för samtliga år utom 1957. Den motsatta utvecklingen i fråga om antalet besättningar och svin torde sammanhånga med att antalet ettsvinsbesättningar (hushållssvin) minskat samtidigt som större besättningar ökat i antal, vilket kommer till uttryck i tabellens sista kolumn (antal svin per besättning). Denna utveckling belyses närmare av följande tablå, där antalet hushållssvin i Götaland och Svealand i oktober för vissa av åren

Tab. M. Antal svinbesättningar och svin i Götaland och Svealand

Number of piggeries and pigs kept in Götaland and Svealand

Tidpunkt	Svinbesättningar		Svin		Antal svin- per be- sättning
	Antal	Index	Antal 1 000 st	Index	
<i>Värräkningarna</i>					
²⁴ / ₄ 1951	147 400	100,0	1 265	100,0	8,6
²¹ / ₄ 1952	138 900	94,3	1 304	103,1	9,4
²⁰ / ₄ 1953	140 700	95,5	1 351	106,8	9,6
²⁰ / ₄ 1954	137 900	93,6	1 543	122,0	11,2
¹⁵ / ₄ 1955	129 200	87,7	1 504	119,0	11,6
¹⁶ / ₄ 1956	114 100	77,4	1 496	118,3	13,1
¹² / ₄ 1957	124 600	84,5	1 787	141,4	14,3
¹¹ / ₄ 1958	123 900	84,1	1 956	154,7	15,8
¹³ / ₄ 1959	122 500	83,1	2 115	167,3	17,3
¹¹ / ₄ 1960	106 600	72,3	1 840	145,5	17,3
<i>Hösträkningarna</i>					
²² / ₁₀ 1951	201 000	100,0	1 379	100,0	6,9
¹³ / ₁₀ 1952	195 200	97,1	1 577	114,4	8,1
¹² / ₁₀ 1953	188 300	93,7	1 558	113,0	8,3
¹¹ / ₁₀ 1954	181 000	90,0	1 685	122,2	9,3
¹⁰ / ₁₀ 1955	165 000	82,1	1 614	117,1	9,8
¹⁵ / ₁₀ 1956	153 900	76,6	1 720	124,7	11,2
¹⁴ / ₁₀ 1957	165 500	82,3	2 023	146,7	12,2
¹³ / ₁₀ 1958	159 300	79,3	2 165	157,0	13,6
¹² / ₁₀ 1959	152 900	76,1	2 264	164,2	14,8
¹⁰ / ₁₀ 1960	143 500	71,4	2 099	152,2	14,6

1943—1960 sammanställts med motsvarande antal svinbesättningar.

	Hushållssvin		Svin- besättn. Index (1943 = 100)
	Antal	Index (1943 = 100)	
Oktober 1943 . . .	391 710	100,0	100,0
” 1947 . . .	260 980	66,6	73,4
” 1951 . . .	204 760	52,3	61,1
” 1953 . . .	182 840	46,7	57,2
” 1955 . . .	148 080	37,8	50,2
” 1956 . . .	128 710	32,9	46,8
” 1957 . . .	158 390	40,4	50,3
” 1958 . . .	150 320	38,4	48,4
” 1959 . . .	145 520	37,1	46,5
” 1960 . . .	132 400	33,8	43,6

Här kan man iakttä, att antalet hushållssvin sjunkit starkt samtidigt som besättningarnas antal har reducerats. Liksom i fråga om besättningarna konstateras för år 1957 ett avbrott i den tidigare utvecklingen, och en ökning av antalet hushållssvin kan noteras.

5. Nötkreatursenheter¹

För att erhålla jämförbara siffror för den totala kreatursskötselns omfattning inom olika områden har de olika slagen av husdjur omräknats till en gemensam enhet, nötkreatursenhet, enligt de sedan länge inom jordbruksstatistiken tillämpade grunderna. Resultaten av denna omräkning för län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden meddelas i *tab. 21*. Antalet nötkreatursenheter år 1960 för hela riket var mindre än för år 1959. Minskningen utgjorde 5,9 %. Betraktar man siffrorna för de enskilda länen, uppvisar Malmöhus och Kristianstads län de högsta värdena.

Beräknar man antalet nötkreatursen-

¹ 1 nötkreatursenhet = 1 fullvuxet nötkreatur, 2 ungnöt eller kalvar, ²/₃ vuxen häst, ⁴/₅ unghäst eller föl, 4 svin resp. 10 får. Till getter, kaniner, fjäderfä och bisamhällen har hänsyn ej tagits.

heter per 100 hektar reducerad jordbruksjord, kommer man fram till de resultat, som redovisas i tab. 19. Därav framgår, att södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder år 1960 liksom de närmast föregående åren hade det högsta relativa antalet nötkreatursenheter, nämligen 86,9. Norra Sverige upp-

visade en något lägre siffra, medan antalet för södra och mellersta Sveriges slättbygder skilde sig betydligt från de övriga två huvudområdena; för det sistnämnda området var siffran nämligen 62,5 enheter per 100 hektar jordbruksareal.

V. Arbetskraften i jordbruket

Uppgifter om i jordbruket sysselsatta personer har liksom tidigare infordrats tre gånger om året, i april, juni och oktober. Dessutom har vid arealinventeringen i juni inhämtats uppgifter om det totala antalet under närmast föregående år i jordbruket lejda arbetstimmar.

Det beräknade antalet i jordbruket sysselsatta personer i början av juni år

1960 och dess relativa förändringar jämfört med de två närmast föregående åren redovisas i tab. N.

Av tabellen framgår, att det totala antalet i jordbruket sysselsatta personer den 1 juni 1960 på brukningsenheter med mer än 2 hektar åker i hela riket enligt undersökningen var drygt 2 % mindre än år 1959 och drygt 4 % mindre jämfört med år 1958. Antalet i jordbruket

Tab. N. Antal i jordbruket den 1 juni 1960 sysselsatta personer över 15 år

Number of persons over 15 years of age engaged in agriculture

Uppgifterna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

	Södra och mellersta Sveriges				Norra Sverige		Hela riket	
	slättbygder		skogs- och dalbygder		Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor				
<i>Brukaren jämte familjemedlemmar</i>								
Antal $\frac{1}{6}$ 1960	100 030	70 220	106 620	79 450	65 510	53 840	272 160	203 510
Förändring, i %, i förh. till $\frac{1}{6}$ 1959	- 2,8	- 3,0	- 4,4	- 3,2	- 3,9	+ 0,3	- 3,7	- 2,2
$\frac{2}{6}$ 1958	- 4,4	- 2,3	- 6,1	- 3,7	- 7,2	+ 0,2	- 5,8	- 2,2
<i>Lejd arbetskraft</i>								
<i>Fast antällda</i>								
Antal $\frac{1}{6}$ 1960	25 430	3 660	7 580	2 720	1 040	1 300	34 050	7 680
Förändring, i %, i förh. till $\frac{1}{6}$ 1959	- 9,4	- 6,2	- 15,7	+ 0,7	- 6,3	- 5,1	- 10,8	- 3,6
$\frac{2}{6}$ 1958	- 14,2	+ 3,7	- 22,2	+ 30,8	- 5,5	- 7,8	- 15,9	+ 9,4
<i>Tillfälligt anställda</i>								
Antal $\frac{1}{6}$ 1960	13 990	11 640	7 370	2 630	4 310	1 320	25 670	15 590
Förändring, i %, i förh. till $\frac{1}{6}$ 1959	+ 4,9	+ 16,1	+ 15,2	+ 89,2	+ 5,9	+ 65,0	+ 7,8	+ 27,6
$\frac{2}{6}$ 1958	- 6,5	+ 18,4	+ 2,9	+ 92,0	- 18,7	+ 16,8	- 6,4	+ 26,4
<i>Samtliga sysselsatta</i>								
Antal $\frac{1}{6}$ 1960	139 450	85 520	121 570	84 800	70 860	56 460	331 880	226 780
Förändring, i %, i förh. till $\frac{1}{6}$ 1959	- 3,4	- 0,9	- 4,2	- 1,6	- 3,4	+ 1,1	- 3,7	- 0,7
$\frac{2}{6}$ 1958	- 6,6	+ 0,3	- 6,8	- 1,3	- 8,0	+ 0,3	- 7,0	- 0,3

sysselsatta fördelade sig den 1 juni 1960 på det sätt, som sammanställningen här nedan utvisar.

	Män	Kvinnor	Summa
Brukaren jämte familjemedlemmar . .	82,0	89,7	85,1
Lejd arbetskraft . .	18,0	10,3	14,9
Därav:			
Fast anställda . .	10,3	3,4	7,5
Tillfälligt anställda	7,7	6,9	7,4
Samtliga sysselsatta	100	100	100

I fråga om utvecklingen för hela riket under tiden 1958—1960 för de olika kategorierna av arbetskraft var nedgången relativt sett störst för den fast anställda manliga arbetskraften. Sålunda minskade denna grupp med 16 %. För gruppen brukare jämte familjemedlemmar var nedgången under samma tid 6 % för män och 2 % för kvinnor. I fråga om gruppen tillfälligt anställda minskade antalet män med 6 %, medan däremot antalet kvinnor ökade med 26 %. Utvecklingen inom de två första huvudområdena föredde en likartad tendens i fråga om grupperna brukare jämte familjemedlemmar och fast anställd manlig arbetskraft, medan i norra Sverige den första gruppen minskade starkare än den sista. För grupperna fast anställda kvinnor och tillfälligt anställd arbetskraft däremot var utvecklingen mera ojämn. Främst gäller detta de båda kategorierna anställda kvinnor, vilkas antal uppvisar större relativa förändringar mellan enskilda år än antalet män.

Variationer i antalet sysselsatta, särskilt tillfälligt anställda, kan orsakas av olika faktorer, t. ex. onormala väderleks-

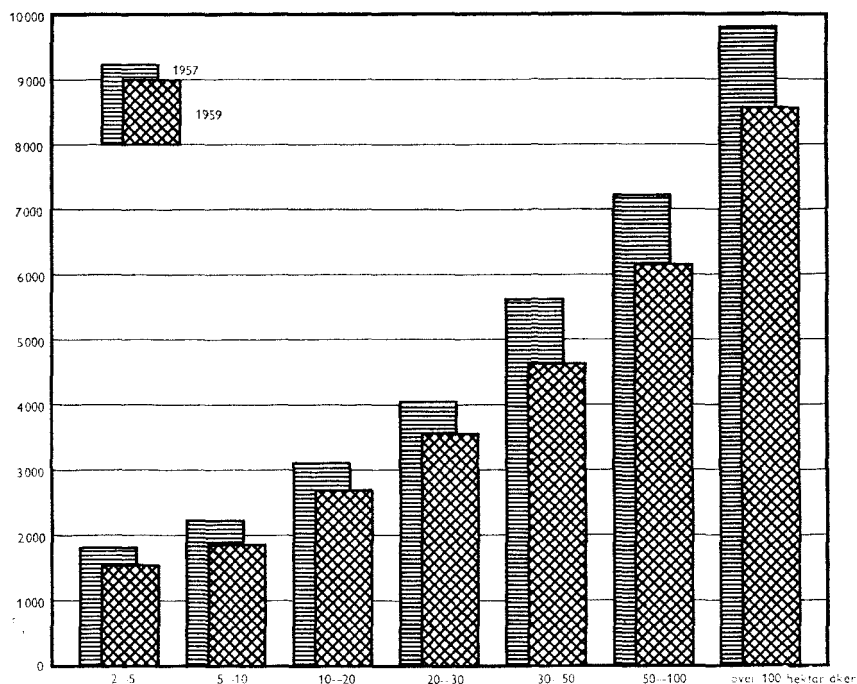
förhållanden, särskilt markant för åren 1959 och 1960, förskjutningar i växtlighetens utveckling, förändringar i driften o. d. Därför bör antalet i jordbruket under hela året lejda arbetstimmar bättre belysa utvecklingen från år till år. Uppgifterna om totala antalet arbetstimmar för lejd arbetskraft under kalenderåret vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker samt de relativa förändringarna av arbetsvolymen redovisas i nedanstående tablå och i *diagram 7*.

I *tab. 25* lämnas för de tre huvudområdena och hela riket uppgifter om arbetskraftens storlek inom olika storleksgrupper år 1960. *Tab. 0* visar för de tre huvudområdena och hela riket den relativa fördelningen på storleksgrupper av dels samtliga kategorier av sysselsatta i jordbruket, — dels antalet lejda arbetstimmar i jämförelse med åkerarealens och brukningsenheternas fördelning enligt 1956 års jordbruksräkning.

Arbetskraftens storlek i förhållande till åkerarealen belyses storleksgruppvís i *tab. 26*. Såsom framgår därav är antalet i jordbruket sysselsatta brukare jämte familjemedlemmar per 100 hektar åker helt naturligt högst i den lägsta storleksgruppen och avtar starkt med ökad storlek på brukningsenheterna. För fast anställda män liksom för antalet lejda arbetstimmar konstateras ett motsatt förhållande. Beträffande fast anställda kvinnor och tillfälligt anställda av båda könen föreligger ej något utpräglat samband mellan antalet anställda per 100 hektar åker och brukningsenheternas storlek. En jämförelse storleksgruppvís

	Södra och mellersta Sveriges slättbygder	skogs- och dalbygder	Norra Sverige	Hela riket
Totala antalet lejda arbetstimmar i milj. 1959	91,36	32,76	9,29	133,41
Minskning, i %, i förhållande till 1958	10,5	11,9	7,5	10,6
1957	13,5	16,0	17,3	14,4

Diagram 7. Antal lejda arbetstimmar åren 1957 och 1959 per 100 hektar åker storleksgruppsvis
Number of paid working hours in 1957 and 1959, per 100 hectares arable land within different size groups

mellan de tre huvudområdena visar för de lägsta grupperna något högre antal brukare jämte familjemedlemmar per 100 hektar åker i södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder samt i norra Sverige än i slättbygderna. I fråga om den lejda arbetskraften konstateras för fast anställda män något högre antal i slättbygderna och för tillfälligt anställda något högre antal i norra Sverige än i de övriga områdena. Beträffande anställda kvinnor är skillnaderna mellan områdena mindre.

I tab. 24 har gjorts en sammanställning av antalet i jordbruket sysselsatta per-

soner vid fyra tidpunkter under ett produktionsår, nämligen den 1 oktober 1959 samt den 11 april, 1 juni och 3 oktober 1960. En uppfattning om variationerna i arbetskraftens storlek under ett produktionsår erhålles genom jämförelse mellan de olika tidpunkterna. Jämförelsen kan emellertid ej göras för hela riket utan endast för de två huvudområdena i södra och mellersta Sverige. Undersökningarna i april och oktober har ej omfattat de fyra nordligaste länen.

Av tabellen framgår, att det totala antalet sysselsatta för hela området minskade från oktober 1959 till april 1960 med

5 % för män och 10 % för kvinnor. Från april till juni skedde däremot en ökning med drygt 4 respektive 9 %. I oktober hade antalet sysselsatta ökats ytterligare, nämligen med 3 % för män och 6 % för kvinnor. Jämfört med samma tidpunkt år 1959 var antalet för de två kategorierna 1 respektive 5 % högre. Den här beskrivna utvecklingen avser samtliga sysselsatta. För de tre grupperna av jordbrukets arbetskraft konstateras stora skillnader i fråga om variationerna under året. Som väntat föredro gruppen brukare jämte familjemedlemmar de minsta växlingarna, medan antalet tillfälligt sysselsatta varierade starkt. Beträffande den förstnämnda gruppen framträdde en säsongmässig nedgång i april jämfört med oktober 1959. Efter en obetydlig uppgång i juni var antalet i oktober något lägre för män, medan det för båda könen var lägre än vid samma tidpunkt 1959. För fast anställda män förelåg en minskningstendens under hela perioden, och antalet var 9 % lägre i oktober 1960 än ett år dessförinnan. Antalet fast anställda kvinnor minskade i april och avtog ytterligare i juni; det steg åter i oktober, då det var 11 % högre än vid samma tidpunkt år 1959.

I fråga om den tillfälligt anställda arbetskraften förelåg en mycket stark nedgång i april, vilken särskilt gällde kvinnor. Därefter ökade antalet kraftigt i juni och även i oktober; vid den sistnämnda tidpunkten var antalet tillfälligt anställda betydligt högre (59 %) än i oktober 1959. Det höga antalet tillfälligt sysselsatta i oktober var särskilt märkligt vad beträffar kvinnorna. Orsaken härtil synes främst vara de genom regnet under sommaren och hösten starkt försvårade förhållandena vid 1960 års skörd, som blev både utdragen och mycket arbetskrävande, då bl. a. maskiner vid skörden av sockerbetor och potatis kunde användas endast i begränsad omfattning. Säsongväxlingarna var större för kvinnor än för män. Sålunda var antalet tillfälligt anställda kvinnor i april 1960 omkring en sjättedel av antalet i oktober 1959.

Mellan de två huvudområdena förelåg inga mera framträdande skillnader i säsongförändringarna i fråga om brukare jämte familjemedlemmar samt fast anställd manlig arbetskraft. För övriga kategorier förelåg däremot betydande säsongvariationer, som närmare framgår av tabellen.

Tab. 1. Hela ägoviddens fördelning på särskilda ägoslag, i hektar, och antalet bruksområden, år 1960

Distribution of the entire compass of land by separate types of land, in hectares, and Uppgifterna grundar sig på 1956 års jordbruksräkning se sid. 5.

1	2	3	4	5	6	7	8
Områden	Ägoslag						Antal bruks- enheter m. mer än 2 hektar åker
	Åker	Kulti- verad betes- mark	Natur- lig äng	Skogs- mark	Övrig mark	Summa landareal	
Stockholms län och stad	142 395	7 281	12 385	374 475	227 256	763 792	5 555
Uppsala län	147 896	4 086	11 495	289 003	72 769	525 249	5 352
Södermanlands län	168 751	8 528	15 977	337 168	94 587	625 011	5 874
Östergötlands län	239 060	17 311	48 509	557 944	142 909	1 005 733	9 735
Norra skogsbygden	36 013	4 637	5 533	165 826	47 474	259 483	1 770
Östgötaslätten	152 424	7 986	22 059	120 634	46 536	349 639	4 517
Södra skogsbygden	38 869	4 115	18 823	230 114	32 203	324 124	2 923
Södra kustlandet	11 754	573	2 094	41 370	16 696	72 487	525
Jönköpings län	125 789	22 290	38 446	643 571	228 840	1 058 936	13 755
Kronobergs län	91 949	13 239	23 625	575 254	193 586	897 653	11 576
Kalmar län	175 643	8 214	39 326	691 179	195 398	1 109 760	10 905
länets norra del	59 175	5 069	9 542	297 524	76 904	448 214	3 629
Norra kustlandet	45 536	3 891	6 937	218 555	64 461	339 380	2 520
Skogsbygden	13 639	1 178	2 605	78 969	12 443	108 834	1 109
länets södra del	116 468	3 145	29 784	393 655	118 494	661 546	7 276
Kalmarslätten	43 572	1 039	6 923	116 714	22 565	190 813	2 014
Norra kustlandet	2 652	150	332	20 426	5 839	29 399	183
Skogsbygden	30 530	1 545	10 384	234 980	29 736	307 175	2 897
Öland	39 714	411	12 145	21 535	60 354	134 159	2 182
Gotlands län	84 307	5 204	9 223	141 191	74 085	314 010	4 731
Blekinge län	56 464	2 943	9 458	184 349	37 649	290 863	4 767
Skogsbygden	22 792	1 686	4 902	124 516	14 104	168 000	2 660
Slättbygden	33 672	1 257	4 556	59 833	23 545	122 863	2 107
Kristianstads län	222 507	17 096	23 579	259 547	92 865	615 594	15 507
Skogsbygden	62 669	6 967	8 256	187 926	58 767	324 585	6 467
Mellanbygden	79 224	6 566	11 325	51 802	20 429	169 346	4 846
Slättbygden	80 614	3 563	3 998	19 819	13 669	121 663	4 194
Malmöhus län	326 779	13 928	17 909	67 840	48 727	475 183	15 004
Skogsbygden	26 137	2 403	4 132	33 717	6 590	72 979	1 987
Mellanbygden	80 565	5 375	6 183	21 121	10 726	123 970	4 346
Slättbygden	220 077	6 150	7 594	13 002	31 411	278 234	8 671
Hallands län	141 900	5 976	8 449	204 460	114 626	475 411	10 116
Slättbygden	86 197	2 146	2 769	38 322	18 022	147 456	4 446
Skogsbygden	30 959	3 346	4 342	132 309	67 049	238 005	3 548
Norra Halland	24 744	484	1 338	33 829	29 555	89 950	2 122
Göteborgs och Bohus län	88 865	4 351	14 933	161 823	225 609	495 581	9 108
Älvsborgs län	202 599	13 012	30 506	655 352	269 498	1 170 967	19 852
länets norra del	128 906	3 452	14 592	316 397	147 715	611 062	11 182
Slättbygden	77 285	1 466	6 142	89 535	52 035	226 463	5 482
Östbygden	32 369	1 096	3 987	87 365	48 068	172 885	3 043
Östlunds bergsbygd	16 525	717	4 335	126 265	42 943	190 785	2 282
Södra höglandet	2 727	173	128	13 232	4 669	20 929	375

bruksenheter, inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jord-

number of farms

1	2	3	4	5	6	7	8
Områden	Ägoslag						Antal brukn- enheter m. mer än 2 hektar åker
	Åker	Kulti- verad betes- mark	Natur- lig äng	Skogs- mark	Övrig mark	Summa landareal	
länets södra del	73 693	9 560	15 914	338 955	121 783	559 905	8 670
Dalbygderna	10 521	534	1 071	25 323	7 308	44 757	870
Södra höglandet	63 172	9 026	14 843	313 632	114 475	515 148	7 800
Skaraborgs län	309 374	12 898	29 623	343 110	112 088	807 093	17 834
Slättbygden	218 102	6 144	13 359	161 424	57 735	456 764	11 834
Fälbygden	45 488	3 367	9 046	33 988	18 653	110 542	2 733
Nordöstra höglandet	16 364	861	2 300	73 455	18 538	111 518	1 313
Sydöstra höglandet	29 420	2 526	4 918	74 243	17 162	128 269	1 954
Värmlands län	178 523	3 653	29 597	1 264 633	284 102	1 760 508	16 748
Slättbygden	86 691	1 548	5 427	203 080	60 810	357 556	4 915
Centr. o. västra Värmland	73 410	1 650	14 818	522 570	88 942	701 390	9 408
Bergslagen	8 060	283	2 915	126 574	27 965	165 797	739
Norra Värmland	10 362	172	6 437	412 409	106 385	535 765	1 686
Örebro län	145 496	5 205	11 779	532 300	139 773	834 553	8 246
Södra skogsbygden	20 304	1 389	2 551	107 597	24 683	156 524	1 396
Slättbygden	91 578	2 179	4 279	91 218	34 730	223 984	3 959
Bergslagen	33 614	1 637	4 949	333 485	80 360	454 045	2 891
Västmanlands län	159 023	3 802	9 719	381 393	90 724	644 661	5 863
Bergslagen	15 125	1 173	2 149	135 277	31 948	185 672	817
Slättbygden	143 898	2 629	7 570	246 116	58 776	458 989	5 046
Kopparbergs län	98 097	1 196	35 489	2 004 865	695 506	2 835 153	10 284
Bergslagen	7 548	230	3 923	151 028	28 973	191 702	743
Östra Dalarna	53 784	485	8 573	321 195	67 154	451 191	4 072
Mellanbygden	33 912	466	19 653	1 037 400	303 389	1 394 820	5 043
Fjällbygden	2 853	15	3 340	495 242	295 990	797 440	426
Gävleborgs län	107 182	1 497	17 766	1 408 692	284 495	1 819 632	11 097
Gästrikland	33 024	848	3 191	307 618	73 421	418 102	2 927
Hälsinglands kustland	63 418	513	10 742	648 070	114 838	837 581	6 843
Inlandet	10 740	136	3 833	453 004	96 236	563 949	1 327
Västernorrlands län	99 213	2 690	34 014	1 853 841	422 515	2 412 273	14 909
Kustlandet	63 765	1 481	19 226	574 983	171 505	830 960	8 665
Inlandet	33 528	1 100	13 654	1 204 374	232 807	1 485 463	5 861
Stuorområdet	1 920	109	1 134	74 484	18 203	95 850	383
Jämtlands län	66 909	3 821	16 051	2 604 655	2 059 432	4 750 868	9 744
Stuorområdet	42 807	2 710	7 418	833 984	405 068	1 291 987	5 579
Mellanbygden	10 137	306	2 822	502 009	83 126	598 400	1 688
Fjällbygden	13 965	805	5 811	1 268 662	1 571 238	2 860 481	2 477
Västerbottens län	129 872	3 598	3 906	3 184 246	2 217 920	5 539 542	18 631
Kustlandet	106 925	1 528	3 054	1 255 633	423 502	1 790 642	14 006
Inlandet	22 947	2 070	852	1 928 613	1 794 418	3 748 900	4 625
Norrbottnens län	89 346	2 395	8 488	3 784 471	6 006 363	9 891 063	12 908
Kustlandet	74 087	1 184	5 082	1 575 303	755 613	2 411 269	10 180
Inlandet	15 259	1 211	3 406	2 209 168	5 250 750	7 479 794	2 728
Hela riket	3 597 939	184 214	500 252	22 505 362	14 331 322	41 119 089	268 101

Tab. 2. Åkerjordens användning, i hektar, inom län, hushållningssällskapsområden samt Use of arable land, in hectares

Beträffande komplettering av uppgiftsmaterialet se sid. 4.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Områden	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Vår-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Kök-ärter	Foder-ärter och vicker	Potatis	Socker-betor	Foder-rot-frukter
1 Stockholms läns stad	18 061	6 154	1 269	77	9 740	17 418	18 160	689	138	3 237	—	219
2 Uppsala län	21 014	8 088	1 240	56	12 393	16 191	24 886	1 383	115	2 259	—	94
3 Södermanlands län .	26 549	4 227	2 728	1	11 269	40 256	6 383	1 436	398	2 315	—	355
4 Östergötlands län .	48 088	7 524	10 365	196	19 158	39 138	21 266	3 462	574	3 747	—	1 130
5 Norra skogsbygden .	4 137	644	1 746	30	2 173	8 167	2 085	245	41	655	—	104
6 Östgötalätten	38 895	5 984	6 857	65	14 885	21 711	12 160	2 846	436	1 890	—	743
7 Södra skogsbygden .	3 096	732	1 554	100	1 608	6 215	6 662	257	77	1 046	—	255
8 Södra kustlandet . .	1 960	164	208	1	492	3 045	359	114	20	156	—	28
9 Jönköpings län . . .	2 481	2 601	2 421	342	4 341	31 286	7 227	53	177	5 515	—	1 207
10 Kronobergs län . . .	1 072	1 297	2 300	171	2 827	22 015	5 145	2	105	5 644	2	1 012
11 Kalmar län	13 808	4 450	10 126	689	14 355	23 404	12 415	302	186	7 047	3 155	1 580
12 länets norra del . . .	4 943	1 678	1 962	180	2 060	13 842	2 970	213	92	1 572	—	373
13 Norra kustlandet . .	4 713	1 282	1 434	105	1 601	10 114	2 407	212	84	964	—	230
14 Skogsbygden	230	396	528	75	459	3 728	563	1	8	608	—	143
15 länets södra del . . .	8 865	2 772	8 164	509	12 295	9 562	9 445	89	94	5 475	3 155	1 207
16 Kalmarlätten	4 073	1 093	3 819	69	4 544	3 802	3 637	5	67	2 093	213	526
17 Norra kustlandet . .	71	151	80	16	50	488	164	—	—	109	—	18
18 Skogsbygden	692	850	1 513	132	2 019	4 644	2 305	—	4	1 834	—	171
19 Öland	4 029	678	2 752	292	5 682	628	3 339	84	23	1 439	2 942	492
20 Gotlands län	10 016	708	5 810	100	17 277	1 086	2 770	831	361	2 080	3 404	1 793
21 Blekinge län	2 690	1 698	3 646	302	4 957	3 846	4 304	4	39	8 933	993	937
22 Skogsbygden	402	348	1 180	97	1 018	2 349	1 928	—	3	3 051	26	354
23 Slättbygden	2 288	1 350	2 466	205	3 939	1 497	2 376	4	36	5 882	967	583
24 Kristianstads län . .	7 611	5 985	12 717	741	23 311	10 430	29 715	80	1 340	21 005	10 969	4 463
25 Skogsbygden	133	458	1 923	106	3 755	4 519	10 496	4	108	5 993	605	1 413
26 Mellanbygden	1 561	1 723	7 628	483	9 148	2 056	8 922	8	209	10 977	3 524	1 592
27 Slättbygden	5 917	3 804	3 166	152	10 408	3 855	10 297	68	1 023	4 036	6 840	1 458
28 Malmåhus län	22 740	19 766	13 306	504	45 109	12 454	39 538	154	1 889	11 229	31 400	6 565
29 Skogsbygden	492	440	695	25	2 504	965	5 920	—	48	1 542	438	988
30 Mellanbygden	2 965	2 148	4 454	190	8 338	2 615	14 129	41	383	4 613	8 734	2 858
31 Slättbygden	19 283	17 178	8 157	289	34 267	8 874	20 089	113	1 458	5 074	27 228	2 719
32 Hallands län	2 460	4 976	8 094	212	14 867	24 797	8 959	17	826	8 197	806	3 315
33 Slättbygden	2 129	3 308	5 893	149	10 569	12 740	5 888	16	659	5 414	782	2 267
34 Skogsbygden	46	498	1 225	42	2 046	6 693	1 791	1	119	1 926	24	820
35 Norra Halland	285	1 170	976	21	2 252	5 364	1 280	—	48	857	—	228
36 Göteborgs o. Bohus län	2 249	4 367	1 596	86	4 876	19 135	4 492	41	512	3 325	—	299
37 Älvsborgs län	5 016	4 751	3 776	151	12 051	51 447	4 342	73	580	6 255	—	734
38 länets norra del . . .	4 645	3 172	2 755	9	8 748	32 757	2 081	64	536	2 729	—	226
39 Slättbygden	3 191	1 518	1 871	3	5 981	20 836	1 228	44	443	1 274	—	155
40 Dalbygderna	1 051	1 188	662	—	1 842	8 243	711	19	75	872	—	64
41 Dalstamns bergsbygd .	354	403	192	4	821	2 819	124	1	18	408	—	5
42 Södra högländet . . .	49	63	30	2	104	859	18	—	—	175	—	2

¹ Även till ensilage

naturliga jordbruksområden, år 1960

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Grön- foder av säd och balj- växter	Vall till hö	Vall till frö- skörd	Vall till bete och grön- foder ¹	Per- ma- nent betes- vall	Höst- raps	Vår- raps	Rybs	Olje- lin	Öv- riga olje- väx- ter	Köks- väx- ter på åkern	And- ra växt- slag	Helträ- da och tillfall- obr- åker- jord	Var- aktigt obr- åker- jord	Summa åker
1 269	33 820	910	3 084	7 477	1 125	65	575	2	79	242	444	13 662	4 479	142 395
2 134	28 272	1 001	2 751	7 128	624	120	854	63	19	99	284	13 870	2 958	147 896
2 363	35 308	2 636	3 632	10 576	629	65	258	71	19	147	303	14 123	2 704	168 751
3 147	44 561	5 182	3 971	6 614	780	43	106	175	50	52	340	16 726	2 665	239 060
579	9 111	593	1 043	1 653	92	—	18	20	8	12	44	2 132	681	36 013
1 751	20 032	3 698	2 135	3 400	631	43	80	155	42	36	270	12 808	871	152 424
721	12 414	407	499	1 174	57	—	8	—	—	3	18	1 029	937	38 869
96	3 004	484	294	387	—	—	—	—	—	1	8	757	176	11 754
2 483	49 087	367	2 902	7 356	197	13	34	5	—	26	363	1 596	3 709	125 789
1 471	33 999	182	2 946	6 973	24	82	88	7	—	22	144	1 241	3 178	91 949
1 979	46 073	1 074	7 786	11 080	902	23	189	33	106	1 794	904	6 330	5 853	175 643
724	17 267	584	1 945	3 937	95	14	13	8	4	3	248	2 516	1 932	59 175
558	12 803	537	1 399	2 694	82	14	13	8	4	2	241	2 346	1 689	45 536
166	4 464	47	546	1 243	13	—	—	—	—	1	7	170	243	13 639
1 255	28 806	490	5 841	7 143	807	9	176	25	102	1 791	656	3 814	3 921	116 468
584	9 618	217	2 654	3 518	374	—	124	1	35	111	234	1 027	1 134	43 572
77	844	6	243	132	—	—	—	—	—	1	—	84	118	2 652
406	9 880	81	1 152	1 971	1	8	—	—	—	117	36	821	1 893	30 530
188	8 464	186	1 792	1 522	432	1	52	24	67	1 562	386	1 882	776	39 714
491	20 577	618	2 851	5 301	181	41	371	114	139	802	756	5 017	812	84 307
530	13 469	88	1 777	4 833	200	—	8	3	32	187	432	668	1 888	56 464
271	7 445	18	757	1 900	14	—	—	—	13	35	65	316	1 202	22 792
259	6 024	70	1 020	2 933	186	—	8	3	19	152	367	352	686	33 672
4 187	47 460	2 527	7 787	17 420	2 360	88	224	317	425	1 385	3 281	1 932	4 747	222 507
879	19 772	157	3 198	6 611	124	—	—	7	19	27	337	367	1 658	62 669
1 070	15 976	486	2 264	6 463	644	—	77	43	45	273	1 722	519	1 811	79 224
2 238	11 712	1 884	2 325	4 346	1 592	88	147	267	361	1 085	1 222	1 046	1 278	80 614
8 567	45 040	4 358	7 987	19 263	13 856	487	1 150	935	1 872	7 151	3 404	3 300	4 755	326 779
534	7 283	430	1 103	2 120	158	—	10	4	27	222	70	108	611	26 137
2 387	16 769	471	2 767	6 204	1 562	17	257	82	259	97	440	1 065	1 720	80 565
5 646	20 988	3 457	4 117	10 939	12 136	470	883	849	1 586	6 832	2 894	2 127	2 424	220 077
4 178	34 110	931	7 549	11 241	222	77	9	136	76	601	1 245	1 828	2 171	141 900
2 784	16 914	795	4 778	7 377	199	73	9	136	71	352	973	1 005	917	86 197
783	9 968	36	1 378	2 432	9	—	—	—	4	25	140	299	654	30 959
611	7 228	100	1 393	1 432	14	4	—	—	1	224	132	524	600	24 744
1 336	28 264	501	2 505	7 395	48	86	32	38	4	307	121	4 436	2 814	88 865
2 818	75 298	1 777	7 552	12 150	257	241	143	15	9	204	319	6 992	5 648	202 599
1 722	44 251	1 556	4 965	7 224	233	199	143	15	6	116	70	6 340	4 344	128 906
1 065	22 508	1 094	3 562	4 410	197	162	114	7	—	97	26	3 768	1 731	77 285
374	10 878	390	886	1 971	36	37	29	8	6	16	15	1 711	1 285	32 369
263	7 629	63	473	782	—	—	—	—	—	2	29	854	1 281	16 525
20	1 236	9	44	61	—	—	—	—	—	1	—	7	47	2 727

TAB. 2 (forts.). ÅKERJORDENS ANVÄNDNING, I HEKTAR, INOM LÄN, HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPS-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Områden	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Fo- der- ärter och vicker	Pota- tis	Soc- ker- betor	Fo- der- rot- fruk- ter
1 länets södra del . . .	371	1 579	1 021	142	3 303	18 690	2 261	9	44	3 526	—	508
2 Dalbygdena	114	400	275	—	803	2 288	540	—	5	383	—	76
3 Södra höglandet . . .	257	1 179	746	142	2 500	16 402	1 721	9	39	3 143	—	432
4 Skaraborgs län . . .	26 552	2 299	12 508	75	24 932	85 604	7 562	813	1 522	6 174	—	624
5 Slättbygden	22 639	1 624	8 885	52	17 979	60 684	5 251	778	1 326	3 219	—	404
6 Falbygden	2 268	275	1 526	1	3 541	13 049	1 550	17	136	1 074	—	83
7 Norra höglandet . . .	712	189	875	9	1 081	4 022	247	4	33	482	—	31
8 Sydöstra höglandet . .	933	211	1 222	13	2 331	7 849	514	14	27	1 399	—	106
9 Värmlands län . . .	6 365	3 086	1 847	9	10 295	35 689	2 917	47	128	4 423	—	57
10 Slättbygden	4 067	2 142	1 452	6	6 884	20 052	1 833	40	68	1 304	—	37
11 Centr. o. vä Värml.	2 015	800	341	2	2 764	13 106	601	5	46	2 307	—	16
12 Bergslagen	165	33	17	—	419	1 217	262	1	4	189	—	1
13 Norra Värmland . . .	118	111	37	1	228	1 314	221	1	10	623	—	3
14 Örebro län	9 094	3 710	3 426	254	14 362	41 672	1 967	229	150	2 769	—	176
15 Södra skogsbygden . .	976	277	895	8	1 714	5 495	256	7	21	542	—	32
16 Slättbygden	7 350	2 913	2 269	228	10 247	28 587	1 126	217	127	1 294	—	105
17 Bergslagen	768	520	262	18	2 401	7 590	585	5	2	933	—	39
18 Västmanlands län . .	12 817	9 248	1 036	54	15 164	43 346	9 324	1 213	254	1 503	—	100
19 Bergslagen	417	263	126	—	1 102	4 281	248	33	34	183	—	9
20 Slättbygden	12 400	8 985	910	54	14 062	39 065	9 076	1 180	220	1 320	—	91
21 Kopparbergs län . . .	2 572	227	1 569	25	13 994	15 825	2 092	92	19	2 537	—	183
22 Bergslagen	108	16	21	—	797	1 210	51	—	1	172	—	2
23 Östra Dalarna	2 039	185	1 081	25	8 991	11 164	1 398	43	17	912	—	74
24 Mellanbygden	425	25	467	—	4 174	3 390	642	49	1	1 288	—	92
25 Fjällbygden	—	1	—	—	32	61	1	—	—	165	—	15
26 Gävleborgs län . . .	1 214	672	186	30	9 113	16 306	5 607	33	23	3 196	—	73
27 Gästrikland	736	460	117	14	1 798	6 193	1 106	13	8	1 044	—	21
28 Hälsinglands kustl. .	462	210	69	16	6 080	9 064	4 017	20	14	1 769	—	42
29 Inlandet	16	2	—	—	1 235	1 049	484	—	1	383	—	10
30 Västernorrlands län .	61	82	51	21	9 500	3 451	4 768	1	21	4 132	—	59
31 Kustlandet	56	71	40	6	6 706	2 207	3 675	—	20	2 719	—	31
32 Inlandet	5	11	11	15	2 720	1 232	1 066	1	1	1 333	—	23
33 Silurområdet	—	—	—	—	74	12	27	—	—	80	—	5
34 Jämtlands län	3	14	5	—	7 401	1 105	1 419	—	51	2 555	—	44
35 Silurområdet	3	14	5	—	5 861	669	1 097	—	46	1 601	—	38
36 Mellanbygden	—	—	—	—	877	322	193	—	2	454	—	3
37 Fjällbygden	—	—	—	—	663	114	129	—	3	500	—	3
38 Västerbottens län . .	—	11	7	—	15 433	852	4 223	—	30	3 575	—	109
39 Kustlandet	—	11	7	—	15 051	625	3 944	—	19	2 440	—	88
40 Inlandet	—	—	—	—	382	227	279	—	11	1 135	—	21
41 Norrbottens län . . .	—	—	6	1	6 090	862	1 690	—	13	2 614	—	54
42 Kustlandet	—	—	6	1	5 986	821	1 688	—	13	2 191	—	52
43 Inlandet	—	—	—	—	104	41	2	—	—	423	—	2
44 Hela riket år 1960	242 533	95 941	100 035	4 097	322 815	557 615	231 171	10 955	9 451	124 266	50 729	25 182
45 " " " 1959	202 893	111 819	94 103	2 911	316 824	536 268	247 323	8 535	10 672	118 838	51 118	25 938
46 " " " 1958	107 179	175 253	89 001	3 085	293 177	532 410	254 826	10 935	13 361	113 655	51 412	26 073
47 " " " 1957	179 979	153 156	111 034	3 475	262 785	515 200	271 770	14 912	11 388	119 278	53 565	27 068
48 " " " 1956	256 894	139 900	118 847	3 761	239 534	534 672	290 854	16 221	11 090	121 789	50 185	30 868

OMRÅDEN SAMT NATURLIGA JORDBRUKSOMRÅDEN, ÅR 1960

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Grön- foder av säd och balj- växter	Vall till hø	Vall till frö- skörd	Vall till bete och grön- foder	Per- ma- nent betes- vall	Höet- raps	Vår- raps	Rybs	Olje- lin	Öv- riga olje- väx- ter	Köks- väx- ter på åker	An- dra växt- slag	Helträ- da och tillfall. obr. åker- jord	Var- aktigt obru- kad åker- jord	Summa åker
1 096	31 047	221	2 587	4 926	24	42	—	—	3	88	249	652	1 304	73 693 1
269	3 587	51	395	1 018	11	31	—	—	—	3	6	141	125	10 521 2
827	27 460	170	2 192	3 908	13	11	—	—	3	85	243	511	1 179	63 172 3
5 245	79 874	2 342	8 373	18 588	2 152	154	1 921	82	50	125	472	15 625	5 706	309 374 4
3 680	52 605	1 990	5 713	12 100	1 692	147	1 284	77	32	80	381	12 529	2 951	218 102 5
719	13 175	189	1 386	3 276	133	—	491	—	10	12	29	1 362	1 186	45 488 6
413	4 661	81	500	1 218	12	—	34	—	—	18	52	1 075	615	16 364 7
433	9 433	82	774	1 994	315	7	112	5	8	15	10	659	954	29 420 8
1 953	69 462	1 880	6 603	12 103	13	314	231	6	12	59	414	12 141	8 469	178 523 9
751	25 286	1 331	3 702	5 770	12	240	152	6	9	33	152	6 927	4 435	86 691 10
798	35 333	476	2 405	4 850	1	74	79	—	—	16	259	3 999	3 117	73 410 11
211	3 190	72	329	867	—	—	—	—	3	6	3	521	550	8 060 12
193	5 653	1	167	616	—	—	—	—	—	4	—	694	367	10 362 13
1 683	35 009	4 627	3 388	7 900	89	722	888	63	4	98	246	8 458	4 512	145 496 14
360	5 703	375	393	1 363	4	59	76	6	—	14	34	868	826	20 304 15
620	16 988	3 717	2 057	4 307	85	559	783	57	4	64	77	6 271	1 526	91 578 16
703	12 318	535	938	2 230	—	104	29	—	—	20	135	1 319	2 160	33 614 17
1 641	32 904	2 909	3 036	7 365	72	816	332	168	63	99	263	12 743	2 553	159 023 18
207	5 067	110	429	1 136	1	81	19	4	—	2	24	679	670	15 125 19
1 434	27 837	2 799	2 607	6 229	71	735	313	164	63	97	239	12 064	1 883	143 898 20
1 770	40 860	315	1 858	5 045	5	57	233	2	8	13	64	4 615	4 117	98 097 21
171	3 018	22	246	285	—	—	141	—	—	—	—	269	1 018	7 548 22
809	17 217	173	1 211	3 569	5	57	80	2	2	5	56	3 227	1 442	53 784 23
469	18 443	120	399	1 185	—	—	12	—	6	6	8	1 088	1 623	33 912 24
321	2 182	—	2	6	—	—	—	—	—	2	—	31	34	2 853 25
844	53 637	571	3 216	5 431	6	4	224	—	—	33	413	2 286	4 064	107 182 26
283	14 698	127	1 017	2 284	4	—	128	—	—	19	288	978	1 688	33 024 27
427	32 946	394	1 900	2 678	2	4	96	—	—	14	123	1 191	1 880	63 418 28
134	5 993	50	299	469	—	—	—	—	—	—	2	117	496	10 740 29
2 815	57 335	683	2 235	5 275	21	2	4	—	—	42	197	2 066	6 391	99 213 30
1 402	35 572	601	1 722	3 584	17	2	4	—	—	36	193	855	4 246	63 765 31
1 332	20 503	82	499	1 528	4	—	—	—	—	6	4	1 201	1 951	33 528 32
81	1 260	—	14	163	—	—	—	—	—	—	—	10	194	1 920 33
2 468	43 585	94	1 494	3 340	8	5	2	—	12	12	10	707	2 575	66 909 34
868	27 303	66	1 106	2 389	5	5	2	—	12	5	6	366	1 340	42 807 35
695	6 263	24	135	360	2	—	—	—	—	1	2	85	719	10 137 36
905	10 019	4	253	591	1	—	—	—	—	6	2	256	516	13 965 37
3 024	82 710	772	3 695	7 118	4	56	—	—	—	33	49	1 833	6 338	129 872 38
1 513	66 671	660	3 397	5 842	4	50	—	—	—	18	46	1 407	5 132	106 925 39
1 511	16 039	112	298	1 276	—	6	—	—	—	15	3	426	1 206	22 947 40
1 348	61 103	572	2 623	4 255	—	18	—	—	—	9	14	2 577	5 497	89 346 41
925	50 042	562	2 086	3 646	—	18	—	—	—	8	12	2 311	3 719	74 087 42
423	11 061	10	537	609	—	—	—	—	—	1	2	266	1 778	15 259 43
59 744	1 091 817	36 917	101 601	211 227	23 775	3 579	7 876	2 235	2 979	13 542	14 482	154 772	98 603	3 597 939 44
55 225	1 120 776	44 780	103 756	198 837	51 901	3 817	24 787	731	3 513	11 094	11 935	164 278	75 267	3 597 939 4
67 121	1 152 281	43 834	82 621	199 594	53 490	7 455	19 962	1 604	4 891	9 612	11 804	208 020	65 283	3 597 939 46
67 782	1 135 797	43 260	96 795	182 268	58 654	6 407	22 482	1 747	6 571	10 178	13 282	175 506	53 600	3 597 939 47
78 175	1 130 152	28 629	102 308	184 972	8 618	5 278	6 169	1 657	7 661	12 139	13 768	203 798	—	3 597 939 48

Tab. 3. Åkerjordens användning, i procent, inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, år 1960

Use of arable land, %

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Områden	Höstvete	Vårvete	Råg	Korn	Harv	Blandad	Kokarter	Foderarter och vickor	All säd till mogn skörd	Potatis	Sokebetor	Foderrotfrukter	Grönfoder av säd	Vall till hö	Permanent betesvall	Annan vall	Oljewäxter	Andra växtslag	Heltäckad åkerjord	Varakäft obrädd åkerjord	Summa
Stockholms län och stad	12,7	4,3	0,9	6,8	12,2	12,8	0,5	0,1	50,3	2,3	—	0,2	0,9	23,7	5,3	2,8	1,3	0,5	9,6	3,1	100
Uppsala län	14,2	5,5	0,9	8,4	10,9	16,8	0,9	0,1	57,7	1,5	—	0,1	1,5	19,1	4,8	2,5	1,1	0,3	9,4	2,0	100
Södermanlands län	15,7	2,5	1,6	6,7	23,9	3,8	0,8	0,2	55,2	1,4	—	0,2	1,4	20,9	6,3	3,7	0,6	0,3	8,4	1,6	100
Östergötlands län	20,1	3,1	4,4	8,0	16,4	8,9	1,5	0,2	62,6	1,6	—	0,5	1,3	18,6	2,8	3,8	0,5	0,2	7,0	1,1	100
Norra skogsbygden	11,5	1,8	4,9	6,0	22,7	5,8	0,7	0,1	53,5	1,8	—	0,3	1,6	25,3	4,6	4,5	0,4	0,2	5,9	1,9	100
Östgötalätten	25,5	3,9	4,5	9,8	14,2	8,0	1,9	0,3	68,1	1,2	—	0,5	1,2	13,2	2,2	3,8	0,6	0,2	8,4	0,6	100
Södra skogsbygden	8,0	1,9	4,2	4,1	16,0	17,1	0,7	0,2	52,2	2,7	—	0,7	1,9	31,9	3,0	2,3	0,2	0,1	2,6	2,4	100
Södra kustlandet	16,7	1,4	1,8	4,2	25,9	3,0	1,0	0,2	54,2	1,3	—	0,2	0,8	25,6	3,3	6,6	—	0,1	6,4	1,5	100
Jönköpings län	2,0	2,1	2,2	3,5	24,9	5,7	0,0	0,1	40,5	4,4	—	1,0	2,0	39,0	5,8	2,6	0,2	0,3	1,3	2,9	100
Kronobergs län	1,2	1,4	2,7	3,1	23,9	5,6	0,0	0,1	38,0	6,1	0,0	1,1	1,6	37,0	7,6	3,4	0,2	0,2	1,3	3,5	100
Kalmar län	7,9	2,5	6,1	8,2	13,3	7,1	0,2	0,1	45,4	4,0	1,8	0,9	1,1	26,2	6,3	5,1	0,7	1,6	3,6	3,3	100
länets norra del	8,3	2,8	3,6	3,5	23,4	5,0	0,4	0,2	47,2	2,7	—	0,6	1,2	29,2	6,7	4,3	0,2	0,4	4,2	3,3	100
Norra kustlandet	10,3	2,8	3,4	3,5	22,2	5,3	0,5	0,2	48,2	2,1	—	0,5	1,2	28,1	5,9	4,3	0,3	0,5	5,2	3,7	100
Skogsbygden	1,7	2,9	4,4	3,4	27,3	4,1	0,0	0,1	43,9	4,5	—	1,1	1,2	32,7	9,1	4,3	0,1	0,1	1,2	1,8	100
länets södra del	7,6	2,4	7,4	10,6	8,2	8,1	0,1	0,1	44,5	4,7	2,7	1,0	1,1	24,7	6,1	5,4	1,0	2,1	3,3	3,4	100
Kalmarlätten	9,4	2,5	8,9	10,4	8,7	8,3	0,0	0,2	48,4	4,8	0,5	1,2	1,3	22,1	8,1	6,6	1,2	0,8	2,4	2,6	100
Norra kustlandet	2,7	5,7	3,6	1,9	18,4	6,2	—	—	38,5	4,1	—	0,7	2,9	31,8	5,0	9,4	—	0,0	3,2	4,4	100
Skogsbygden	2,3	2,8	5,4	6,6	15,2	7,5	—	0,0	39,8	6,0	—	0,6	1,3	32,4	6,5	4,0	0,0	0,5	2,7	6,2	100
Öland	10,1	1,7	7,7	14,3	1,6	8,4	0,2	0,1	44,1	3,6	7,4	1,2	0,5	21,3	3,8	5,0	1,5	4,9	4,7	2,0	100
Gotlands län	11,9	0,8	7,0	20,5	1,3	3,3	1,0	0,4	46,2	2,5	4,0	2,1	0,6	24,4	6,3	4,1	1,0	1,8	6,0	1,0	100
Blekinge län	4,8	3,0	7,0	8,8	6,8	7,6	0,0	0,1	38,1	15,8	1,8	1,7	0,9	23,8	8,6	3,3	0,4	1,1	1,2	3,3	100
Skogsbygden	1,8	1,5	5,6	4,5	10,3	8,4	—	0,0	32,1	13,4	0,1	1,6	1,2	32,7	8,3	3,4	0,1	0,4	1,4	5,3	100
Slättbygden	6,8	4,0	7,9	11,7	4,5	7,1	0,0	0,1	42,1	17,5	2,9	1,7	0,8	17,9	8,7	3,2	0,6	1,5	1,1	2,0	100
Kristianstads län	3,4	2,7	6,0	10,5	4,7	13,4	0,0	0,6	41,3	9,5	4,9	2,0	1,9	21,3	7,8	4,7	1,5	2,1	0,9	2,1	100
Skogsbygden	0,2	0,7	3,2	6,0	7,2	16,8	0,0	0,2	34,3	9,6	1,0	2,3	1,4	31,5	10,5	5,4	0,2	0,6	0,6	2,6	100
Mellanbygden	2,0	2,2	10,2	11,5	2,6	11,3	0,0	0,3	40,1	13,9	4,4	2,0	1,3	20,2	8,2	3,5	1,0	2,5	0,6	2,3	100
Slättbygden	7,3	4,7	4,1	12,9	4,8	12,8	0,1	1,3	48,0	5,0	8,5	1,8	2,8	14,5	5,4	5,2	3,0	2,9	1,3	1,6	100
Malmöhus län	7,0	6,1	4,2	13,8	3,8	12,1	0,0	0,6	47,6	3,4	9,6	2,0	2,6	13,8	5,9	3,8	5,6	3,2	1,0	1,5	100
Skogsbygden	1,9	1,7	2,7	9,6	3,7	20,3	—	0,2	40,1	5,9	1,7	3,8	2,0	27,9	8,1	5,9	0,8	1,1	0,4	2,3	100
Mellanbygden	3,7	2,7	5,8	10,3	3,2	17,5	0,1	0,5	45,8	5,7	4,6	3,6	3,0	20,8	7,7	4,0	2,7	0,7	1,3	2,1	100
Slättbygden	8,8	7,8	3,8	15,6	4,0	9,1	0,1	0,7	49,9	2,3	12,4	1,2	2,6	9,5	5,0	3,4	7,2	4,4	1,0	1,1	100
Hallands län	1,7	3,5	5,9	10,5	17,5	6,3	0,0	0,6	46,0	5,8	0,6	2,3	2,9	24,0	7,9	6,0	0,4	1,3	1,3	1,5	100
Slättbygden	2,5	3,8	7,0	12,3	14,8	6,8	0,0	0,8	48,0	6,3	0,9	2,6	3,2	19,6	8,5	6,5	0,6	1,5	1,2	1,1	100
Skogsbygden	0,2	1,6	4,1	6,6	21,6	5,8	0,0	0,4	40,3	6,2	0,1	2,6	2,5	32,2	7,9	4,6	0,0	0,5	1,0	2,1	100
Norra Halland	1,2	4,7	4,0	9,1	21,7	5,2	—	0,2	46,1	3,5	—	0,9	2,5	29,2	5,8	6,0	0,1	1,4	2,1	2,4	100
Göteborgs och Bohus län	2,5	4,9	1,9	5,5	21,5	5,1	0,0	0,6	42,0	3,8	—	0,3	1,5	31,8	8,3	3,4	0,2	0,5	5,0	3,2	100

Älvsborgs län	2,5	2,3	1,9	6,0	25,4	2,1	0,0	0,3	40,5	3,1	—	0,4	1,4	37,2	6,0	4,6	0,3	0,3	3,4	2,8	100
länets norra del	3,6	2,5	2,1	6,8	25,4	1,6	0,1	0,4	42,5	2,1	—	0,2	1,3	34,3	5,6	5,1	0,5	0,1	4,9	3,4	100
Slättbygden	4,1	2,0	2,4	7,7	26,9	1,6	0,1	0,6	45,4	1,7	—	0,2	1,4	31,7	5,7	6,0	0,6	0,2	4,9	2,2	100
Dalbygden	3,2	3,7	2,0	5,7	25,5	2,2	0,1	0,2	42,6	2,7	—	0,2	1,1	38,6	6,1	3,9	0,4	0,1	5,3	4,0	100
Dalslands bergsbygd	2,1	2,4	1,2	5,0	17,1	0,8	0,0	0,1	28,7	2,5	—	0,0	1,6	46,2	4,7	3,2	—	0,2	5,2	7,7	100
Södra höglandet	1,8	2,3	1,2	3,8	31,5	0,7	—	—	41,3	6,4	—	0,1	0,7	45,3	2,2	2,0	—	0,0	0,3	1,7	100
länets södra del	0,5	2,1	1,6	4,5	25,3	3,1	0,0	0,1	37,2	4,8	—	0,7	1,5	42,1	6,7	3,8	0,1	0,4	0,9	1,8	100
Dalbygden	1,1	3,8	2,6	7,6	21,8	5,1	—	0,1	42,1	3,6	—	0,7	2,6	34,1	9,7	4,2	0,4	0,1	1,3	1,2	100
Södra höglandet	0,4	1,9	1,4	3,9	26,0	2,7	0,0	0,1	36,4	5,0	—	0,7	1,3	43,5	6,2	3,7	0,0	0,5	0,8	1,9	100
Skaraborgs län	8,6	0,7	4,1	8,0	27,7	2,4	0,3	0,5	52,3	2,0	—	0,2	1,7	25,8	6,0	3,5	1,4	0,2	5,1	1,8	100
Slättbygden	10,4	0,8	4,1	8,2	27,8	2,4	0,4	0,6	54,7	1,5	—	0,2	1,7	24,1	5,5	3,5	1,5	0,2	5,7	1,4	100
Fälbygden	5,0	0,6	3,4	7,8	28,7	3,4	0,0	0,3	49,2	2,3	—	0,2	1,6	29,0	7,2	3,4	1,4	0,1	3,0	2,6	100
Nordöstra höglandet	4,3	1,2	5,4	6,6	24,6	1,5	0,0	0,2	43,8	2,9	—	0,2	2,5	28,5	7,4	3,6	0,3	0,4	6,6	3,8	100
Sydöstra höglandet	3,2	0,7	4,2	7,9	26,7	1,7	0,1	0,1	44,6	4,7	—	0,4	1,5	32,1	6,8	2,9	1,5	0,1	2,2	3,2	100
Värmlands län	3,6	1,7	1,0	5,8	20,0	1,6	0,0	0,1	33,8	2,5	—	0,0	1,1	38,9	6,8	4,8	0,3	0,3	6,8	4,7	100
Slättbygden	4,7	2,5	1,7	7,9	23,1	2,1	0,0	0,1	42,1	1,5	—	0,0	0,9	29,2	6,7	5,8	0,5	0,2	8,0	5,1	100
Centr. o. v. Värmland	2,7	1,1	0,5	3,8	17,8	0,8	0,0	0,1	26,8	3,1	—	0,0	1,1	48,1	6,6	3,9	0,2	0,4	5,5	4,3	100
Bergslagen	2,0	0,4	0,2	5,2	15,1	3,3	0,0	0,1	26,3	2,3	—	0,0	2,6	39,6	10,8	5,0	0,0	0,1	6,5	6,8	100
Norra Värmland	1,1	1,1	0,4	2,2	12,7	2,1	0,0	0,1	19,7	6,0	—	0,0	1,9	54,6	6,0	1,6	—	0,0	6,7	3,5	100
Örebro län	6,3	2,5	2,5	9,9	28,6	1,4	0,2	0,1	51,5	1,9	—	0,1	1,2	24,1	5,4	5,5	1,2	0,2	5,8	3,1	100
Södra skogsbygden	4,8	1,4	4,4	8,4	27,1	1,3	0,0	0,1	47,5	2,7	—	0,1	1,8	28,1	6,7	3,8	0,7	0,2	4,3	4,1	100
Slättbygden	8,0	3,2	2,7	11,2	31,2	1,2	0,2	0,2	57,9	1,4	—	0,1	0,7	18,6	4,7	6,3	1,6	0,2	6,8	1,7	100
Bergslagen	2,3	1,6	0,8	7,1	22,6	1,7	0,0	0,0	36,1	2,8	—	0,1	2,1	36,7	6,6	4,4	0,4	0,5	3,9	6,4	100
Västmanlands län	8,1	5,8	0,7	9,5	27,2	5,9	0,8	0,2	58,2	1,0	—	0,1	1,0	20,7	4,6	3,7	0,9	0,2	8,0	1,6	100
Bergslagen	2,8	1,7	0,8	7,3	28,3	1,7	0,2	0,2	43,0	1,2	—	0,1	1,4	33,5	7,5	3,5	0,7	0,2	4,5	4,4	100
Slättbygden	8,6	6,2	0,7	9,8	27,1	6,3	0,8	0,2	59,7	0,9	—	0,1	1,0	19,4	4,3	3,8	0,9	0,2	8,4	1,3	100
Kopparbergs län	2,6	0,2	1,6	14,3	16,1	2,2	0,1	0,0	37,1	2,6	—	0,2	1,8	41,7	5,1	2,2	0,3	0,1	4,7	4,2	100
Bergslagen	1,4	0,2	0,3	10,6	16,0	0,7	—	0,0	29,2	2,3	—	0,0	2,3	40,0	3,8	3,5	1,9	—	3,5	13,5	100
Östra Dalarna	3,8	0,3	2,1	16,7	20,8	2,6	0,1	0,0	46,4	1,7	—	0,1	1,5	32,0	6,6	2,6	0,3	0,1	6,0	2,7	100
Mellanbygden	1,2	0,1	1,4	12,3	10,0	1,9	0,1	0,0	27,0	3,8	—	0,3	1,4	54,4	3,5	1,5	0,1	0,0	3,2	4,8	100
Fjällbygden	—	0,0	—	1,1	2,2	0,0	—	—	3,3	5,8	—	0,5	11,2	76,5	0,2	0,1	—	0,1	1,1	1,2	100
Gävleborgs län	1,2	0,6	0,2	8,5	15,2	5,3	0,0	0,0	31,0	3,0	—	0,1	0,8	50,0	5,1	3,5	0,2	0,4	2,1	3,8	100
Gästrikland	2,2	1,4	0,4	5,4	18,8	3,4	0,0	0,0	31,6	3,2	—	0,1	0,8	44,5	6,9	3,5	0,4	0,9	3,0	5,1	100
Nilssinglands kustland	0,7	0,3	0,1	9,6	14,3	6,4	0,0	0,0	31,4	2,8	—	0,1	0,7	51,9	4,2	3,6	0,2	0,2	1,9	3,0	100
Inlandet	0,1	0,0	—	11,5	9,8	4,5	—	0,0	25,9	3,6	—	0,1	1,2	55,8	4,4	3,3	—	0,0	1,1	4,6	100
Västernorrlands län	0,1	0,1	0,1	9,5	3,5	4,8	0,0	0,0	18,1	4,2	—	0,1	2,8	57,8	5,3	2,9	0,0	0,2	2,1	6,5	100
Kustlandet	0,1	0,1	0,1	10,5	3,5	5,8	—	0,0	20,1	4,3	—	0,0	2,2	55,8	5,6	3,6	0,0	0,4	1,3	6,7	100
Inlandet	0,0	0,0	0,1	8,1	3,7	3,2	0,0	0,0	15,1	4,0	—	0,1	4,0	61,1	4,6	1,7	0,0	0,0	3,6	5,8	100
Siluroräddet	—	—	—	3,9	0,6	1,4	—	—	5,9	4,2	—	0,3	4,2	65,6	8,5	0,7	—	—	0,5	10,1	100
Jämtlands län	0,0	0,0	0,0	11,1	1,7	2,1	—	0,1	15,0	3,8	—	0,1	3,7	65,1	5,0	2,4	0,0	0,0	1,1	3,8	100
Siluroräddet	0,0	0,0	0,0	13,7	1,6	2,6	—	0,1	18,0	3,7	—	0,1	2,0	63,8	5,6	2,7	0,1	0,0	0,9	3,1	100
Mellanbygden	—	—	—	8,7	3,2	1,9	—	0,0	13,8	4,5	—	0,0	6,9	61,8	3,5	1,6	0,0	0,0	0,8	7,1	100
Fjällbygden	—	—	—	4,8	0,8	0,9	—	0,0	6,5	3,6	—	0,0	6,5	71,8	4,2	1,8	0,0	0,1	1,8	3,7	100
Västerbottens län	—	0,0	0,0	11,9	0,7	3,2	—	0,0	15,8	2,8	—	0,1	2,3	63,7	5,5	3,4	0,0	0,1	1,4	4,9	100
Kustlandet	—	0,0	0,0	14,1	0,6	3,7	—	0,0	18,4	2,3	—	0,1	1,4	62,3	5,5	3,8	0,0	0,1	1,3	4,8	100
Inlandet	—	—	—	1,7	1,0	1,2	—	0,0	3,9	4,9	—	0,1	6,6	69,9	5,6	1,8	0,0	0,1	1,9	5,2	100
Norrhottens län	—	—	0,0	6,8	1,0	1,9	—	0,0	9,7	2,9	—	0,1	1,5	68,4	4,8	3,6	0,0	0,0	2,9	6,1	100
Kustlandet	—	—	0,0	8,1	1,1	2,3	—	0,0	11,5	3,0	—	0,1	1,3	67,5	4,9	3,6	0,0	0,0	3,1	5,0	100
Inlandet	—	—	—	0,7	0,3	0,0	—	—	1,0	2,8	—	0,0	2,8	72,5	4,0	3,6	—	0,0	1,7	11,6	100
Hela riket	6,7	2,7	2,9	9,0	15,5	6,4	0,3	0,3	43,8	3,5	1,4	0,7	1,7	30,3	5,9	3,8	1,1	0,8	4,3	2,7	100

Tab. 4. Åkerjordens användning, i hektar, år 1960 inom olika storleksgrupper,
Use of arable land within different size groups and major regions, in hectares

Växtslag	Storleksgrupper, hektar åker					
	0—2	2—5	5—10	10—20	20—30	30—50
Höstvete	468	2 302	11 241	37 842	33 186	46 137
Vårvete	1 479	3 838	9 961	16 264	12 610	16 013
Höstråg	689	2 705	10 735	23 855	15 873	16 712
Vårråg	68	419	811	1 069	683	575
Summa brödsäd	2 704	9 264	32 748	79 030	62 352	79 437
Korn	1 893	12 549	38 295	67 047	46 210	55 862
Havre	10 054	39 437	97 424	145 515	75 319	72 906
Blandsäd	4 507	14 287	43 937	76 703	38 601	29 074
Summa fodersäd	16 454	66 273	179 656	289 265	160 130	157 842
Kökärter	19	72	296	1 821	1 851	2 314
Foderärter och vicker	119	176	696	1 966	1 061	1 822
Summa baljväxter	138	248	992	3 787	2 912	4 136
All säd	19 296	75 785	213 396	372 082	225 394	241 415
Potatis	10 479	16 301	27 547	30 845	13 464	11 381
Sockerbeter	596	1 248	3 792	11 338	9 323	10 325
Foderrotfrukter	1 266	2 383	5 553	7 816	3 446	2 381
S:a potatis och rotfrukter	12 341	19 932	36 892	49 999	26 233	24 087
Grönfoder	3 348	8 191	12 166	14 644	7 015	5 478
Vall till hö	66 085	159 256	277 570	280 640	114 713	89 697
Vall till fröskörd	80	716	2 427	6 302	4 835	6 795
Vall till grönfoder och bete	1 276	7 927	16 457	28 515	14 939	12 458
Permanent betesvall	2 108	13 547	35 014	51 331	26 438	26 060
Summa foderväxter	72 897	189 637	343 634	381 432	167 940	140 488
Höstraps	179	—	284	2 099	3 040	5 570
Vårraps	12	1	100	213	240	536
Hösträbs	52	—	64	557	796	1 308
Värräbs	8	—	40	153	121	280
Oljelin	8	—	2	179	306	541
Övriga oljväxter	38	6	83	95	336	683
Summa oljväxter	297	7	573	3 296	4 839	8 918
Köksväxter på åkern	951	1 060	853	1 965	1 345	2 178
Andra växtslag	587	1 288	1 248	2 482	1 248	1 876
Helträda o. tillf. obrukad åkerjord	3 572	7 955	14 589	29 684	21 842	25 009
Varaktigt obrukad åkerjord	—	24 616	23 865	19 310	9 133	7 300
Summa åker	109 941	320 280	635 050	860 250	457 974	451 271

större riksområden och hela riket

50—100	Över 100	Summa åker	Därav inom					
			Södra och mellersta Sveriges slättbygder		Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder		Norra Sverige	
			0—2 ha	Över 2 ha	0—2 ha	Över 2 ha	0—2 ha	Över 2 ha
49 132	62 225	242 533	324	208 371	130	32 623	14	1 071
16 573	19 203	95 941	370	73 530	1 037	20 548	72	384
14 122	15 344	100 035	371	72 781	290	25 951	28	614
282	190	4 097	20	2 452	40	1 546	8	31
80 109	96 962	442 606	1 085	357 134	1 497	80 668	122	2 100
48 696	52 263	322 815	371	210 782	75	61 414	1 447	48 726
59 327	57 633	557 615	2 250	312 752	6 205	215 260	1 599	19 549
15 536	8 526	231 171	2 897	150 203	971	59 635	639	16 826
123 559	118 422	1 111 601	5 518	673 737	7 251	336 309	3 685	85 101
2 223	2 359	10 955	11	9 789	6	1 078	2	69
1 434	2 177	9 451	34	7 592	62	1 622	23	118
3 657	4 536	20 406	45	17 381	68	2 700	25	187
207 325	219 920	1 574 613	6 648	1 048 252	8 816	419 677	3 832	87 388
7 827	6 422	124 266	3 519	57 274	4 130	42 239	2 890	14 274
6 901	7 206	50 729	587	49 047	9	1 086	—	—
1 225	1 112	25 182	840	15 734	374	7 806	52	376
15 953	14 740	200 177	4 946	122 055	4 513	51 131	2 882	14 650
4 041	4 861	59 744	344	31 089	734	16 378	2 270	8 929
56 580	47 276	1 091 817	9 250	395 623	20 360	356 634	36 475	273 475
7 661	8 101	36 917	28	27 521	33	6 649	19	2 667
8 742	11 287	101 601	358	54 839	734	32 856	184	12 630
22 856	33 873	211 227	582	112 694	1 244	71 765	282	24 660
99 880	105 398	1 501 306	10 562	621 766	23 105	484 282	39 230	322 361
5 581	7 022	23 775	169	22 336	10	1 225	—	35
1 061	1 416	3 579	8	2 818	4	664	—	85
1 497	2 446	6 720	49	6 106	3	481	—	81
207	347	1 156	6	671	1	445	1	32
658	541	2 235	8	2 113	—	114	—	—
619	1 119	2 979	32	2 827	6	96	—	18
9 623	12 891	40 444	272	36 871	24	3 025	1	251
2 226	2 964	13 542	780	11 393	140	1 107	31	91
2 283	3 470	14 482	357	10 842	171	2 709	59	344
25 584	26 537	154 772	1 057	110 367	1 587	31 457	928	9 376
6 733	7 646	98 603	—	36 282	—	37 120	—	25 201
369 607	393 566	3 597 939	24 622	1 997 828	38 356	1 030 508	46 963	459 662

Tab. 5. Skörden per hektar, i kilogram, inom län, hushållningssällskapsområden
Yield per hectare, in kilogrammes

Medieval stil utmärker, att direkt uppgift för området saknas eller att arealen för vederbörande

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Områden	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker
1 Stockholms län och stad	2 560	2 080	1 920	1 410	2 260	1 910	1 960	1 100	1 420
2 Uppsala län	2 560	2 500	2 100	1 450	2 750	2 450	2 450	1 200	1 100
3 Södermanlands län . . .	2 060	1 930	1 730	1 200	2 370	1 990	2 040	680	790
4 Östergötlands län	2 510	1 990	2 070	1 180	2 390	2 070	2 150	590	660
5 Norra skogsbygden	2 220	1 810	1 940	1 100	2 020	1 820	1 970	490	830
6 Östgötaslätten	2 570	2 060	2 150	1 300	2 470	2 290	2 250	550	600
7 Södra skogsbygden	2 210	1 620	1 930	1 130	2 230	1 780	2 030	470	810
8 Södra kustlandet	2 310	1 740	1 710	1 000	2 220	1 810	1 980	2 130	1 000
9 Jönköpings län	2 350	1 810	2 060	1 340	2 100	1 950	2 020	1 500	1 670
10 Kronobergs län	2 380	1 770	2 200	1 620	2 290	1 880	2 040	1 000	1 270
11 Kalmar län	2 480	1 750	1 920	1 230	2 200	1 470	1 880	1 200	950
12 länets norra del	2 460	1 480	1 610	900	1 790	1 410	1 620	680	460
13 Norra kustlandet	2 500	1 550	1 670	890	1 860	1 400	1 650	670	410
14 Skogsbygden	1 600	1 260	1 470	900	1 530	1 420	1 500	800	1 000
15 länets södra del	2 490	1 910	2 000	1 340	2 270	1 560	1 960	2 450	1 430
16 Kalmarslätten	2 580	1 880	2 050	1 500	2 370	1 870	2 030	1 200	1 400
17 Norra kustlandet	1 500	1 000	1 300	1 000	1 100	1 000	1 000	—	—
18 Skogsbygden	2 670	1 650	1 880	1 240	2 080	1 330	1 710	—	840
19 Öland	2 380	2 480	2 020	1 370	2 260	1 800	2 100	2 520	1 600
20 Gotlands län	2 440	2 240	2 380	1 800	2 770	2 290	2 490	1 500	1 570
21 Blekinge län	3 230	2 600	2 280	1 560	2 970	2 000	2 430	1 600	1 550
22 Skogsbygden	2 810	1 710	2 060	1 410	2 550	1 820	2 140	—	1 400
23 Slättbygden	3 310	2 830	2 380	1 630	3 080	2 280	2 670	1 600	1 560
24 Kristianstads län	3 440	2 900	2 490	1 770	3 220	2 510	2 770	1 820	1 800
25 Skogsbygden	2 780	1 920	2 180	1 500	2 480	1 990	2 240	1 300	1 400
26 Mellanbygden	3 180	2 610	2 440	1 840	3 100	2 500	2 660	1 400	1 400
27 Slättbygden	3 520	3 150	2 800	1 750	3 590	3 130	3 410	1 900	1 930
28 Malmöhus län	3 640	3 360	2 920	2 180	3 810	3 410	3 280	1 970	2 030
29 Skogsbygden	3 040	2 510	2 650	1 400	2 760	2 630	2 560	—	2 270
30 Mellanbygden	3 220	2 670	2 490	1 650	3 250	2 950	2 970	1 900	2 310
31 Slättbygden	3 720	3 470	3 170	2 600	4 020	3 630	3 690	2 000	1 940
32 Hallands län	3 320	2 750	2 530	1 420	3 190	2 680	2 840	1 090	1 910
33 Slättbygden	3 500	3 020	2 620	1 530	3 380	3 060	3 010	1 100	1 950
34 Skogsbygden	2 610	2 270	2 410	1 200	2 840	2 320	2 610	900	1 870
35 Norra Halland	2 090	2 190	2 130	1 110	2 610	2 250	2 430	—	1 540
36 Göteborgs och Bohus län	2 110	2 290	1 910	1 330	2 600	2 430	2 340	2 000	1 690
37 Älvsborgs län	1 540	1 560	1 640	1 130	2 290	1 980	2 050	1 170	1 420
38 länets norra del	1 530	1 540	1 600	770	2 360	2 130	2 240	1 200	1 420
39 Slättbygden	1 510	1 460	1 720	700	2 450	2 140	2 240	1 340	1 410
40 Dalbygden	1 820	1 690	1 370	—	2 270	2 250	2 330	900	1 550
41 Dalslänns bergsbygd . . .	760	1 380	1 060	800	1 950	1 810	1 680	800	1 100
42 Södra höglandet	2 600	2 010	2 430	800	2 350	2 010	2 430	—	—

samt naturliga jordbruksområden, år 1960

växtslag är obetydlig (i fråga om vederbörande naturliga jordbruksområde understiger 10 hektar).

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Potatis	Socker- beter	Foder- rot- fruk- ter	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs	Olje- lin	Hö från odlad jord	Halm av		
									höst- säd	vår- strå- säd	balj- växter
9 510	—	27 290	1 320	880	1 290	500	800	3 940	3 070	2 620	2 460 1
10 100	—	27 110	1 560	1 500	1 440	1 210	500	3 820	2 670	2 220	1 630 2
6 370	—	23 800	530	380	730	500	200	4 040	2 490	2 210	1 640 3
8 940	—	26 750	570	1 170	440	700	580	3 710	3 200	2 330	1 390 4
10 660	—	40 000	700	—	400	—	450	3 740	3 230	2 280	1 000 5
8 390	—	27 630	560	1 170	440	700	590	3 720	3 220	2 390	1 540 6
9 010	—	20 040	550	—	550	—	—	3 610	3 030	2 230	520 7
7 860	—	15 470	—	—	—	—	—	3 930	3 180	2 090	750 8
13 620	—	36 010	1 410	1 020	1 180	800	900	4 740	2 910	2 540	2 090 9
15 680	42 000	30 450	1 680	1 440	1 740	—	200	5 090	2 720	2 310	2 470 10
10 990	40 500	32 100	1 380	1 040	1 120	700	1 130	4 020	2 530	1 790	1 750 11
9 030	—	21 880	960	1 000	600	—	300	4 060	2 320	1 710	1 960 12
7 030	—	23 450	950	1 000	600	—	300	4 220	2 340	1 670	1 990 13
12 220	—	19 360	1 000	—	—	—	—	3 610	2 200	1 860	1 000 14
11 550	40 500	35 260	1 430	1 100	1 160	700	1 400	4 000	2 610	1 830	1 410 15
11 470	..	35 740	1 510	—	1 190	700	400	3 650	2 860	2 060	1 400 16
14 000	—	35 000	—	—	—	—	—	3 400	1 800	1 500	— 17
13 100	—	26 870	1 200	1 100	—	—	—	3 800	2 080	1 500	700 18
9 500	..	37 670	1 370	1 100	1 070	700	1 440	4 690	2 510	1 880	1 440 19
9 880	38 000	39 370	1 420	1 530	1 310	1 270	1 420	5 040	2 950	2 310	1 940 20
17 910	45 300	38 200	2 000	—	1 600	—	600	4 120	3 630	2 570	1 230 21
16 200	..	33 350	1 950	—	—	—	—	4 040	3 490	2 600	1 600 22
18 790	..	41 140	2 010	—	1 600	—	600	4 210	3 670	2 550	1 200 23
16 920	45 100	41 950	2 040	1 600	1 570	—	1 410	4 740	3 200	2 490	1 140 24
15 800	..	38 490	1 570	—	—	—	700	4 770	2 780	2 480	1 800 25
17 700	..	41 390	1 910	—	980	—	700	4 510	3 170	2 490	2 540 26
16 460	..	45 910	2 130	1 600	1 890	—	1 550	5 010	3 320	2 500	790 27
15 620	50 400	45 390	1 980	1 560	970	1 060	1 440	4 450	2 960	2 270	1 220 28
18 260	..	40 980	1 880	—	1 800	—	1 400	4 210	2 770	2 180	920 29
16 230	..	44 950	2 170	1 600	1 280	—	1 500	4 550	2 710	2 030	1 070 30
14 270	..	47 460	1 960	1 550	860	1 060	1 440	4 450	3 040	2 360	1 270 31
16 500	42 700	39 410	1 440	1 580	800	—	1 650	4 650	2 830	2 380	2 050 32
17 650	..	40 420	1 470	1 600	800	—	1 650	4 320	2 840	2 350	2 070 33
15 890	..	36 970	1 600	—	—	—	—	5 060	2 810	2 250	2 130 34
10 610	—	38 160	900	1 200	—	—	—	4 880	2 760	2 600	1 650 35
11 410	—	34 670	1 630	1 710	—	1 200	1 000	4 050	2 150	2 150	1 500 36
10 630	—	27 790	1 210	1 350	1 220	1 130	800	3 320	1 810	1 760	1 560 37
9 770	—	34 060	1 160	1 380	1 220	1 130	800	3 100	1 770	1 740	1 540 38
9 030	—	37 390	1 140	1 380	1 220	1 130	800	2 910	1 840	1 920	1 580 39
10 180	—	26 920	1 260	1 390	1 230	—	800	3 560	1 810	1 390	1 350 40
7 930	—	20 000	—	—	—	—	—	2 900	960	1 430	1 200 41
17 450	—	40 000	—	—	—	—	—	4 060	2 410	1 780	— 42

TAB. 5 (forts.). SKÖRDEN PER HEKTAR, I KILOGRAM, INOM LÄN, HUSHÅLLNINGSSÄLL-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Områden	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker
1 länets södra del	1 670	1 600	1 760	1 150	2 100	1 720	1 880	1 000	1 430
2 Dalbyggderna	1 710	1 950	2 000	—	2 390	2 040	2 190	—	1 100
3 Södra höglandet	1 650	1 480	1 680	1 150	2 010	1 680	1 780	1 000	1 480
4 Skaraborgs län	2 110	1 810	2 130	970	2 510	2 290	2 340	1 410	1 580
5 Slättbygden	2 110	1 880	2 200	1 000	2 660	2 410	2 430	1 440	1 650
6 Falbygden	2 320	1 670	2 160	900	2 460	2 140	2 300	960	730
7 Norra högländ	1 900	1 920	1 750	800	1 900	2 000	1 920	1 000	2 000
8 Sydöstra höglandet	1 920	1 350	1 860	960	1 760	1 770	1 860	900	1 500
9 Värmlands län	960	1 430	1 100	810	1 760	1 710	1 740	990	1 010
10 Slättbygden	960	1 500	1 100	800	1 780	1 750	1 760	1 000	1 000
11 Centr. o. v. Värmland	930	1 250	1 090	700	1 770	1 700	1 780	900	1 000
12 Bergslagen	870	1 110	1 110	—	1 520	1 410	1 420	800	900
13 Norra Värmland	1 490	1 420	1 300	1 100	1 750	1 560	1 900	1 100	1 200
14 Örebro län	2 090	2 000	1 950	1 190	2 210	1 880	1 840	990	680
15 Södra skogsbygden	1 620	1 350	1 670	900	1 700	1 590	1 450	400	1 000
16 Slättbygden	2 170	2 140	2 080	1 200	2 380	1 980	1 940	1 020	630
17 Bergslagen	1 880	1 550	1 740	1 200	1 870	1 700	1 800	500	500
18 Västmanlands län	1 910	2 330	1 710	1 100	2 600	2 500	2 320	820	890
19 Bergslagen	1 710	1 920	1 550	—	2 120	2 110	2 020	1 080	800
20 Slättbygden	1 920	2 340	1 730	1 100	2 640	2 550	2 330	810	900
21 Kopparbergs län	1 760	1 480	1 820	800	1 930	1 690	1 840	750	1 000
22 Bergslagen	1 830	1 380	1 700	—	1 800	1 490	1 800	—	1 000
23 Östra Dalarna	1 810	1 560	1 860	800	2 070	1 820	1 990	800	1 000
24 Mellanbygden	1 510	1 000	1 720	—	1 660	1 350	1 510	700	900
25 Fjällbygden	—	900	—	—	1 500	1 350	1 300	—	—
26 Gävleborgs län	1 790	1 600	1 570	1 210	1 820	1 820	1 810	1 280	1 580
27 Gästrikland	1 730	1 520	1 440	1 330	1 610	1 520	1 580	920	1 400
28 Hälsinglands kustland	1 890	1 760	1 780	1 100	1 910	2 060	1 890	1 510	1 700
29 Inlandet	1 630	1 430	—	—	1 720	1 530	1 690	—	1 300
30 Västernorrlands län	1 980	1 300	1 620	730	1 800	1 540	1 760	1 000	1 600
31 Kustlandet	2 000	1 370	1 600	800	1 840	1 610	1 800	—	1 600
32 Inlandet	1 700	900	1 700	700	1 710	1 420	1 620	1 000	1 500
33 Silurområdet	—	—	—	—	1 850	1 600	1 300	—	—
34 Jämtlands län	1 500	1 700	1 400	—	2 090	1 810	2 010	—	1 780
35 Silurområdet	1 500	1 700	1 400	—	2 090	1 730	1 990	—	1 820
36 Mellanbygden	—	—	—	—	2 160	2 010	2 100	—	1 500
37 Fjällbygden	—	—	—	—	1 990	1 690	2 080	—	1 300
38 Västerbottens län	—	1 200	1 300	—	2 100	1 830	1 970	—	1 460
39 Kustlandet	—	1 200	1 300	—	2 100	1 800	1 970	—	1 500
40 Inlandet	—	—	—	—	2 160	1 930	2 020	—	1 400
41 Norrbottens län	—	—	1 000	700	2 210	2 040	2 040	—	1 500
42 Kustlandet	—	—	1 000	700	2 210	2 030	2 040	—	1 500
43 Inlandet	—	—	—	—	2 260	2 110	1 800	—	—
Södra och mell. Sveriges									
44 slättbygder	2 500	2 580	2 340	1 670	2 910	2 290	2 630	950	1 600
45 skogs- o. dalbygder	2 090	1 830	1 940	1 260	2 160	1 880	2 110	860	1 450
46 Norra Sverige	1 700	1 530	1 680	890	1 980	1 780	1 880	940	1 600
47 Hela riket	2 440	2 410	2 230	1 500	2 620	2 110	2 440	940	1 570

SKAPSBOMRÅDEN SAMT NATURLIGA JORDBRUKSBOMRÅDEN, ÅR 1960

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Potatis	Socker- betor	Foder- rot- fruk- ter	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs	Olje- lin	Hö från odlad jord	Halm av		
									höst- säd	vår- strå- säd	balj- växter
11 290	—	24 990	1 710	1 170	—	—	—	3 620	2 040	1 800	1 890 1
9 390	—	27 010	1 600	1 200	—	—	—	3 670	1 710	1 420	800 2
11 530	—	24 640	1 800	1 100	—	—	—	3 610	2 170	1 870	2 000 3
11 630	—	22 800	1 210	980	1 310	680	1 190	3 810	2 040	1 960	1 400 4
11 640	—	24 490	1 150	960	1 280	500	1 230	3 670	2 080	2 050	1 410 5
12 310	—	27 390	1 370	—	1 430	1 200	—	4 240	2 440	2 100	1 270 6
6 490	—	3 000	450	—	600	—	—	3 400	1 170	1 010	1 500 7
12 870	—	18 540	1 520	1 200	1 360	—	600	4 170	1 400	1 530	1 500 8
10 990	—	20 380	990	1 010	680	750	600	2 900	1 000	1 400	1 380 9
9 860	—	22 500	1 000	1 040	700	830	600	2 850	990	1 380	1 300 10
11 150	—	17 000	800	900	600	600	—	2 910	1 010	1 460	1 570 11
8 600	—	15 000	—	—	—	—	—	2 780	1 040	1 190	800 12
13 460	—	14 000	—	—	—	—	—	3 150	1 430	1 310	1 500 13
7 630	—	31 340	1 260	1 060	1 210	930	350	3 540	1 920	1 720	1 100 14
5 580	—	15 930	1 370	930	1 030	800	500	3 810	1 930	1 860	1 000 15
7 270	—	36 510	1 260	1 010	1 220	930	330	3 710	1 920	1 710	1 120 16
9 340	—	30 080	—	1 350	1 400	1 100	—	3 180	1 980	1 690	500 17
7 910	—	16 910	790	1 080	1 050	1 050	1 310	3 880	1 850	2 410	1 640 18
7 930	—	20 000	400	1 200	400	600	250	3 550	2 080	1 890	2 000 19
7 900	—	16 600	790	1 070	1 090	1 080	1 340	3 950	1 840	2 450	1 620 20
13 490	—	28 450	1 070	1 000	1 490	910	600	3 670	1 260	1 200	840 21
15 000	—	20 000	—	—	—	700	—	3 560	1 110	940	700 22
12 820	—	36 670	1 070	1 000	1 500	1 400	600	3 980	1 190	1 200	800 23
13 740	—	22 590	—	—	1 400	1 200	—	3 410	1 540	1 260	900 24
13 660	—	25 000	—	—	—	—	—	3 670	—	3 400	— 25
14 680	—	34 210	1 170	1 200	1 580	780	—	3 840	2 550	2 200	2 590 26
14 990	—	35 000	1 200	—	1 750	750	—	3 890	2 840	2 280	2 000 27
15 020	—	35 140	1 100	1 200	1 470	900	—	3 830	2 120	2 250	3 000 28
12 230	—	28 640	—	—	—	—	—	3 710	1 500	1 600	1 000 29
14 760	—	28 230	1 000	1 100	1 200	600	—	3 620	2 950	1 500	1 140 30
14 420	—	30 820	1 000	1 100	1 200	600	—	3 540	3 000	1 480	1 130 31
15 240	—	25 430	1 000	—	—	—	—	3 750	2 640	1 560	1 200 32
18 000	—	25 000	—	—	—	—	—	3 700	—	2 000	— 33
17 110	—	30 470	880	1 000	900	—	—	4 050	1 600	1 900	790 34
17 850	—	30 230	900	1 000	900	—	—	4 090	1 600	1 800	800 35
17 330	—	34 000	850	—	—	—	—	4 480	—	2 490	800 36
14 560	—	30 000	800	—	—	—	—	3 690	—	1 790	700 37
19 540	—	38 110	900	990	—	—	—	3 780	2 500	2 320	1 820 38
19 480	—	39 700	900	1 000	—	—	—	3 710	2 500	2 320	2 000 39
19 680	—	31 420	—	900	—	—	—	4 050	—	2 440	1 500 40
19 080	—	39 810	—	1 000	—	—	—	3 890	1 800	2 220	1 500 41
19 320	—	40 110	—	1 000	—	—	—	3 910	1 800	2 220	1 500 42
17 820	—	32 000	—	—	—	—	—	3 800	—	2 000	— 43
14 000	..	40 760	1 760	1 190	1 220	920	1 270	3 950	2 700	2 220	1 560 44
13 320	..	33 710	1 390	1 250	1 280	830	710	4 040	2 400	2 000	1 460 45
16 610	—	31 700	970	1 010	1 440	960	—	3 780	1 800	1 940	1 430 46
14 110	47 600	38 310	1 740	1 190	1 230	890	1 240	3 930	2 640	2 130	1 540 47

**Tab. 6. Skörden, i ton, inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruks-
Crops, in metric tons**

Skörd, som understiger 5 ton, betecknas med 0.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Områden	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker
1 Stockholms län och stad	46 290	12 820	2 440	110	21 980	33 200	35 630	760	200
2 Uppsala län	53 690	20 190	2 600	89	34 130	39 730	61 000	1 660	130
3 Södermanlands län	54 640	8 150	4 710	0	26 710	79 910	13 030	980	310
4 Östergötlands län	120 530	14 930	21 470	230	45 830	81 140	45 720	2 050	380
5 Norra skogsbygden	9 160	1 160	3 390	30	4 380	14 900	4 100	120	40
6 Östgötaslätten	100 000	12 300	14 720	90	36 780	49 700	27 400	1 570	260
7 Södra skogsbygden	6 840	1 190	3 000	110	3 580	11 040	13 510	120	60
8 Södra kustlandet	4 530	280	360	0	1 090	5 500	710	240	20
9 Jönköpings län	5 840	4 700	5 000	460	9 130	61 130	14 630	80	300
10 Kronobergs län	2 550	2 290	5 060	280	6 470	41 300	10 510	0	130
11 Kalmar län	34 200	7 770	19 480	840	31 560	34 380	23 300	360	170
12 länets norra del	12 140	2 480	3 170	160	3 680	19 480	4 820	140	40
13 Norra kustlandet	11 770	1 980	2 390	90	2 980	14 200	3 980	140	30
14 Skogsbygden	370	500	780	70	700	5 280	840	0	10
15 länets södra del	22 060	5 290	16 310	680	27 880	14 900	18 480	220	130
16 Kalmarlätten	10 510	2 050	7 810	100	10 770	7 110	7 380	10	90
17 Norra kustlandet	110	150	100	20	50	490	160	—	—
18 Skogsbygden	1 840	1 410	2 850	160	4 200	6 170	3 950	—	0
19 Öland	9 600	1 680	5 550	400	12 860	1 130	6 990	210	40
20 Gotlands län	24 400	1 590	13 850	180	47 790	2 490	6 910	1 240	570
21 Blekinge län	8 690	4 410	8 310	470	14 730	7 700	10 460	10	60
22 Skogsbygden	1 130	590	2 430	140	2 600	4 280	4 120	—	0
23 Slättbygden	7 560	3 820	5 880	330	12 130	3 420	6 340	10	60
24 Kristianstads län	26 170	17 370	31 680	1 310	75 060	26 210	82 360	140	2 420
25 Skogsbygden	370	880	4 190	160	9 300	9 000	23 550	0	150
26 Mellanbygden	4 970	4 500	18 630	890	28 370	5 130	23 740	10	300
27 Slättbygden	20 830	11 990	8 860	260	37 390	12 080	35 070	130	1 970
28 Malmöhus län	82 700	66 380	38 780	1 100	171 780	42 430	129 640	300	3 830
29 Skogsbygden	1 500	1 100	1 840	40	6 920	2 530	13 620	—	110
30 Mellanbygden	9 540	5 740	11 090	310	27 070	7 710	41 970	80	890
31 Slättbygden	71 660	59 540	25 850	750	137 790	32 190	74 050	220	2 830
32 Hallands län	8 160	13 680	20 490	300	47 390	66 520	25 480	20	1 580
33 Slättbygden	7 450	9 980	15 460	230	35 700	38 940	17 690	20	1 280
34 Skogsbygden	120	1 130	2 950	50	5 810	15 510	4 680	0	220
35 Norra Halland	590	2 570	2 080	20	5 880	12 070	3 110	—	80
36 Göteborgs och Bohus län	4 730	10 010	3 040	110	12 660	46 500	10 520	80	860
37 Älvsborgs län	7 740	7 430	6 200	170	27 580	102 090	8 890	90	820
38 länets norra del	7 120	4 900	4 400	10	20 650	69 890	4 650	80	760
39 Slättbygden	4 810	2 210	3 210	0	14 620	44 550	2 740	60	620
40 Dalbyderna	1 910	2 010	910	—	4 180	18 520	1 660	20	120
41 Dalslands bergsbygd	270	550	210	10	1 600	5 100	210	0	20
42 Södra höglandet	130	130	70	0	250	1 720	40	—	—

områden, år 1960

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Potatis	Socker- betor	Foder- rot- frukter	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs	Olje- lin	Hö från odlad jord	Halm av		
									höst- säd	vårstrå- säd	balj- växter
30 770	—	5 980	1 490	60	690	20	0	133 080	59 320	135 260	2 040 1
22 820	—	2 550	970	180	1 200	30	30	107 860	59 310	137 030	2 440 2
14 750	—	8 450	330	20	170	10	10	142 640	72 780	137 010	3 010 3
33 490	—	30 230	450	50	50	0	100	165 150	187 300	203 240	5 610 4
6 980	—	4 160	70	—	10	—	10	34 060	19 020	29 890	290 5
15 850	—	20 530	350	50	30	0	90	74 460	147 320	130 770	5 050 6
9 430	—	5 110	30	—	10	—	—	44 840	14 070	34 100	170 7
1 230	—	430	—	—	—	—	—	11 790	6 890	8 480	100 8
75 140	—	43 460	280	10	30	10	10	232 770	14 270	116 370	480 9
88 520	80	30 820	40	120	150	—	0	172 990	9 180	72 750	260 10
77 430	127 640	50 720	1 240	20	180	20	40	185 340	60 430	98 760	860 11
14 200	—	8 160	90	10	10	—	0	70 170	16 040	35 520	600 12
6 770	—	5 390	80	10	10	—	0	54 040	14 380	25 820	590 13
7 430	—	2 770	10	—	—	—	—	16 130	1 660	9 700	10 14
63 230	127 640	42 560	1 150	10	170	20	40	115 170	44 390	63 240	260 15
24 010	..	18 800	560	—	130	10	0	35 100	22 540	27 010	100 16
1 530	—	630	—	—	—	—	—	2 870	270	1 300	— 17
24 020	—	4 590	0	10	—	—	—	37 500	4 580	14 920	0 18
13 670	..	18 540	590	0	40	10	40	39 700	17 000	20 010	160 19
20 540	129 270	70 580	260	60	420	70	160	103 670	46 660	50 620	2 320 20
159 970	44 950	35 790	400	—	10	—	0	55 450	22 980	38 790	50 21
49 430	..	11 810	30	—	—	—	—	30 110	5 520	14 930	0 22
110 540	..	23 980	370	—	10	—	0	25 340	17 460	23 860	50 23
355 370	494 690	187 210	4 820	140	350	—	450	224 880	65 030	174 760	1 620 24
94 670	..	54 380	190	—	—	—	10	94 210	5 720	47 950	200 25
194 270	..	65 890	1 230	—	70	—	30	72 000	29 140	55 610	550 26
66 430	..	66 940	3 400	140	280	—	410	58 670	30 170	71 200	870 27
175 400	1582 700	298 000	27 440	760	1 030	90	1 350	200 470	106 710	266 610	2 500 28
28 160	..	40 490	300	—	20	—	10	30 690	3 290	20 210	50 29
74 850	..	128 450	3 390	30	330	—	120	76 320	20 080	55 720	450 30
72 390	..	129 060	23 750	730	680	90	1 220	93 460	83 340	190 680	2 000 31
135 230	34 400	130 650	320	120	10	—	230	158 710	29 860	127 910	1 730 32
95 540	..	91 630	290	120	10	—	230	73 000	22 810	76 740	1 390 33
30 600	..	30 320	20	—	—	—	—	50 470	3 580	24 940	260 34
9 090	—	8 700	10	0	—	—	—	35 240	3 470	26 230	80 35
37 940	—	10 370	80	150	—	40	40	114 410	8 280	70 790	830 36
66 480	—	20 400	310	330	170	10	10	249 590	15 940	127 990	1 020 37
26 660	—	7 700	270	280	170	10	10	137 210	13 100	81 280	920 38
11 500	—	5 800	220	230	130	10	0	71 320	9 290	56 850	770 39
8 870	—	1 720	50	50	40	—	10	38 720	3 100	16 600	130 40
3 230	—	100	—	—	—	—	—	22 150	520	5 970	20 41
3 060	—	80	—	—	—	—	—	5 020	190	1 860	— 42

TAB. 6 (forts.). SKÖRDEN, I TON, INOM LÄN, HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPSMRÅDEN SAMT NATUR-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Områden	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Vår-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Kök-ärter	Foder-ärter och vicker
1 länets södra del	620	2 530	1 800	160	6 930	32 200	4 240	10	60
2 Dalbygdena	200	780	550	—	1 920	4 660	1 180	—	0
3 Södra höglandet	420	1 750	1 250	160	5 010	27 540	3 060	10	60
4 Skaraborgs län	56 080	4 150	26 590	70	62 650	195 820	17 720	1 150	2 400
5 Slättbygden	47 680	3 040	19 500	50	47 790	146 000	12 730	1 120	2 190
6 Falbygden	5 260	460	3 290	0	8 700	27 890	3 560	20	100
7 Nordöstra höglandet	1 350	360	1 530	10	2 060	8 050	470	0	70
8 Sydöstra höglandet	1 790	290	2 270	10	4 100	13 880	960	10	40
9 Värmlands län	6 110	4 410	2 030	10	18 140	61 120	5 080	50	130
10 Slättbygden	3 910	3 210	1 590	10	12 220	35 130	3 220	40	70
11 Centrala o. västra Värmland	1 880	1 000	370	0	4 880	22 230	1 070	10	50
12 Bergslagen	140	40	20	—	640	1 720	370	0	0
13 Norra Värmland	180	160	50	0	400	2 040	420	0	10
14 Örebro län	18 970	7 410	6 680	300	31 740	78 340	3 610	230	100
15 Södra skogsbygden	1 580	380	1 490	10	2 900	8 730	370	10	20
16 Slättbygden	15 950	6 230	4 730	270	24 350	56 690	2 190	220	80
17 Bergslagen	1 440	800	460	20	4 490	12 920	1 050	0	0
18 Västmanlands län	24 500	21 570	1 770	60	39 380	108 510	21 640	1 000	220
19 Bergslagen	710	510	200	—	2 330	9 050	500	40	20
20 Slättbygden	23 790	21 060	1 570	60	37 050	99 460	21 140	960	200
21 Kopparbergs län	4 520	340	2 850	20	27 030	26 760	3 850	70	20
22 Bergslagen	200	20	40	—	1 430	1 810	90	—	0
23 Östra Dalarna	3 680	290	2 010	20	18 610	20 290	2 790	40	20
24 Mellanbygden	640	30	800	—	6 940	4 580	970	30	0
25 Fjällbygden	—	0	—	—	50	80	0	—	—
26 Gävleborgs län	2 170	1 070	290	40	16 610	29 700	10 130	40	40
27 Gästrikland	1 270	700	170	20	2 900	9 410	1 750	—	10
28 Hälsinglands kustland	870	370	120	20	11 590	18 690	7 570	10	30
29 Inlandet	30	0	—	—	2 120	1 600	810	30	0
30 Västernorrlands län	120	110	80	20	17 100	5 320	8 380	0	30
31 Kustlandet	110	100	60	10	12 320	3 550	6 620	—	30
32 Inlandet	10	10	20	10	4 640	1 750	1 720	—	0
33 Silurumrådet	—	—	—	—	140	20	40	0	—
34 Jämtlands län	0	20	10	—	15 450	2 000	2 850	—	90
35 Silurumrådet	0	20	10	—	12 240	1 160	2 180	—	80
36 Mellanbygden	—	—	—	—	1 890	650	400	—	0
37 Fjällbygden	—	—	—	—	1 320	190	270	—	10
38 Västerbottens län	—	10	10	—	32 430	1 560	8 310	—	40
39 Kustlandet	—	10	10	—	31 610	1 120	7 750	—	30
40 Inlandet	—	—	—	—	820	440	560	—	10
41 Norrbottens län	—	—	10	0	13 470	1 760	3 440	—	20
42 Kustlandet	—	—	10	0	13 240	1 670	3 440	—	20
43 Inlandet	—	—	—	—	230	90	0	—	—
44 Hela riket år 1960	592 800	230 810	223 430	6 160	846 800	1 175 620	563 090	10 310	14 850
45 „ „ „ 1959	611 060	225 050	207 720	3 280	664 490	787 060	485 560	11 940	16 430
46 „ „ „ 1958	259 140	338 400	166 110	3 650	658 780	893 800	519 910	12 520	19 230
47 „ „ „ 1957	432 830	278 130	225 990	4 220	556 930	847 400	547 690	18 930	17 860
48 „ „ „ 1956	616 360	334 870	262 360	5 070	612 690	1 132 870	698 410	27 470	19 760

¹ Preliminära uppgifter, ej vattenhaltsbestämd vara. — * Avser frö med 18 % vattenhalt.

LIGA JORDBRUKSOMRÅDEN, ÅR 1960

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Potatis	Sockerbeter	Foderrotfrukter	Höstraps	Våraps	Höstrybs	Vårrybs	Oljelin	Hö från odlad jord	Halm av		
									höst-säd	vårstråsäd	baljväxter
39 820	—	12 700	40	50	—	—	—	112 380	2 840	46 710	100 1
3 590	—	2 050	20	40	—	—	—	13 170	660	5 740	0 2
36 290	—	10 650	20	10	—	—	—	99 210	2 180	40 970	100 3
71 830	—	14 220	2 610	150	2 410	50	100	304 100	79 770	236 560	3 270 4
37 470	—	9 890	1 950	140	1 570	30	100	193 110	65 630	175 720	2 960 5
13 230	—	2 270	180	—	670	20	—	55 800	9 270	38 580	190 6
3 130	—	90	0	—	20	—	—	15 860	1 850	5 590	60 7
18 000	—	1 970	480	10	150	—	0	39 330	3 020	16 670	60 8
48 590	—	1 160	10	320	10	160	0	201 460	8 230	72 810	240 9
12 850	—	890	10	250	10	110	0	71 990	5 440	42 790	140 10
25 720	—	270	0	70	0	50	—	102 820	2 380	25 270	80 11
1 630	—	20	—	—	—	—	—	8 860	190	2 290	0 12
8 990	—	40	—	—	—	—	—	17 790	220	2 460	20 13
21 140	—	5 510	110	760	960	90	20	124 020	24 070	106 720	420 14
3 020	—	510	0	50	50	20	0	21 750	3 600	14 420	30 15
9 400	—	3 830	110	570	890	50	20	63 100	18 430	73 570	390 16
8 720	—	1 170	—	140	20	20	—	39 170	2 040	18 730	0 17
11 890	—	1 690	60	880	180	170	220	127 790	25 630	185 710	2 400 18
1 450	—	180	0	100	10	0	0	17 980	1 130	11 170	130 19
10 440	—	1 510	60	780	170	170	220	109 810	24 500	174 540	2 270 20
34 220	—	5 210	0	60	50	180	0	150 110	5 220	38 680	90 21
2 580	—	40	—	—	—	100	—	10 750	140	1 950	0 22
11 690	—	2 710	0	60	40	70	0	68 470	3 710	26 090	50 23
17 690	—	2 080	—	—	10	10	—	62 870	1 370	10 380	40 24
2 260	—	380	—	—	—	—	—	8 020	—	320	— 25
46 910	—	2 500	10	0	190	80	—	205 710	3 570	69 780	140 26
15 650	—	730	10	—	80	60	—	57 180	2 420	21 800	40 27
26 580	—	1 480	0	0	110	20	—	126 310	1 130	43 540	100 28
4 680	—	290	—	0	—	—	—	22 220	20	4 440	0 29
60 970	—	1 660	20	0	0	0	—	207 300	330	26 930	20 30
39 210	—	960	20	0	0	0	—	125 820	290	18 680	20 31
20 320	—	580	0	—	—	—	—	76 820	40	8 020	0 32
1 440	—	120	—	—	—	—	—	4 660	—	230	— 33
43 720	—	1 340	10	0	0	—	—	176 620	10	18 840	40 34
28 570	—	1 150	10	0	0	—	—	111 530	10	13 760	40 35
7 870	—	100	0	—	—	—	—	28 090	—	3 460	0 36
7 280	—	90	0	—	—	—	—	37 000	—	1 620	0 37
69 860	—	4 150	0	60	—	—	—	312 240	20	47 640	50 38
47 520	—	3 490	0	50	—	—	—	247 220	20	45 470	40 39
22 340	—	660	—	10	—	—	—	65 020	—	2 170	10 40
49 860	—	2 150	—	20	—	—	—	237 910	10	19 160	20 41
42 320	—	2 090	—	20	—	—	—	195 870	10	18 870	20 42
7 540	—	60	—	—	—	—	—	42 040	—	290	— 43
1 752 840	2 413 730	964 800	141 260	14 270	18 260	11 030	12 770	4 294 270	904 910	2 580 720	31 460 44
1 411 360	1 732 840	732 190	1130 070	14 340	145 760	11 010	11 030	3 516 980	796 720	1 832 790	25 210 45
1 393 470	1 764 260	852 650	1100 460	17 810	220 070	11 950	12 000	4 249 750	504 610	2 443 480	40 650 46
1 497 810	2 102 740	909 560	1158 720	17 980	139 770	11 460	12 610	4 189 490	731 430	2 284 240	40 730 47
2 012 300	1 786 410	1 030 590	114 120	17 950	15 870	11 510	12 840	3 840 150	958 430	2 653 950	48 900 48

Tab. 7. Åkerns och den naturliga ängens avkastning, i skördeenheter per hektar, inom län och hushållningssällskapsonråden, år 1960

Crops from arable land and grassland in crop units per hectare

Områden	Åkerjordens avkastning på												Naturliga ängens avkastning		
	areal för säd till mogen skörd			areal för potatis och rotfrukter			areal för foderväxter			hela åkerarealen ¹					
	1960	Medel-tal 1950/59	Medel-tal 1955/59	1960	Medel-tal 1950/59	Medel-tal 1955/59	1960	Medel-tal 1950/59	Medel-tal 1955/59	1960	Medel-tal 1950/59	Medel-tal 1955/59	1960	Medel-tal 1950/59	Medel-tal 1955/59
Stockholms län o. stad	2 660	2 310	2 190	2 420	2 950	2 550	2 820	2 410	2 340	2 440	2 120	1 990	1 250	1 080	1 100
Uppsala län	2 900	2 510	2 320	2 550	2 610	2 090	2 320	2 270	2 090	2 450	2 170	1 980	1 250	990	1 060
Södermanlands län	2 400	2 430	2 270	1 740	2 490	2 280	2 950	2 610	2 370	2 350	2 270	2 070	1 270	1 170	990
Östergötlands län	2 700	2 810	2 700	2 420	3 550	2 810	2 400	2 470	2 200	2 420	2 510	2 320	970	1 000	880
Jönköpings län	2 390	1 880	1 870	3 530	3 360	3 380	2 540	2 240	2 060	2 500	2 110	2 020	930	830	830
Kronobergs län	2 310	1 850	1 800	3 850	3 550	3 460	3 250	2 690	2 560	2 880	2 360	2 260	1 210	1 010	1 090
Kalmar län	2 270	2 040	1 960	5 290	4 430	4 230	2 280	2 200	1 970	2 400	2 190	2 020	710	690	670
därav norra delen	1 960	1 890	1 750	2 300	2 720	2 200	2 260	2 270	2 020	2 010	1 970	1 770	740	740	710
södra delen	2 440	2 130	2 070	5 880	4 830	4 670	2 290	2 180	1 940	2 610	2 320	2 160	700	670	660
Gotlands län	3 100	2 440	2 460	6 990	5 290	5 320	3 110	2 470	2 470	3 260	2 590	2 560	1 070	870	950
Blekinge län	3 110	2 480	2 470	5 260	4 340	4 250	2 520	2 600	2 360	3 280	2 860	2 720	960	860	820
Kristianstads län	3 350	2 740	2 780	6 980	5 570	5 620	2 800	2 680	2 620	3 750	3 220	3 190	1 450	1 080	1 160
Malmöhus län	3 900	3 410	3 490	10 960	8 020	8 160	2 960	2 820	2 700	4 800	4 120	4 030	1 260	1 510	1 590
Hallands län	3 200	2 400	2 330	4 760	4 150	4 220	2 820	2 500	2 420	3 140	2 520	2 490	1 140	1 000	1 020
Göteborgs och Bohus län	2 660	1 910	1 910	2 940	2 860	2 990	2 470	2 350	2 160	2 450	2 050	1 950	980	960	930
Älvsborgs län	2 170	1 690	1 660	2 710	2 880	2 980	2 500	1 960	2 140	2 280	1 890	1 870	1 010	870	950
därav norra delen	2 260	1 760	1 690	2 550	2 670	2 690	2 580	2 100	2 060	2 300	1 840	1 790	1 130	880	980
södra delen	2 010	1 560	1 590	2 830	3 030	3 200	2 390	2 200	2 250	2 250	1 980	2 010	940	860	930
Skaraborgs län	2 520	2 180	2 150	2 880	3 130	2 940	2 730	2 380	2 160	2 480	2 150	2 030	1 200	910	910
Värmlands län	1 760	1 490	1 390	2 740	2 510	2 550	1 930	1 830	1 680	1 750	1 580	1 450	540	550	570
Örebro län	2 210	2 120	2 040	2 010	2 460	2 220	2 370	2 430	2 190	2 120	2 110	1 940	1 200	990	990
Västmanlands län	2 710	2 200	1 990	1 970	2 380	2 190	2 570	2 260	2 140	2 440	2 000	1 830	1 050	980	980
Kopparbergs län	1 960	1 680	1 650	3 360	2 960	3 090	2 220	1 920	1 830	2 040	1 780	1 700	550	680	760
Gävleborgs län	2 180	1 690	1 610	3 670	2 970	2 930	2 410	2 210	1 990	2 320	2 030	1 840	600	610	620
Västernorrlands län	2 020	1 790	1 790	3 680	2 950	3 000	2 200	1 900	1 790	2 180	1 900	1 810	390	770	710
Jämtlands län	2 460	2 400	2 470	4 260	3 750	3 900	3 280	2 180	1 940	3 160	2 240	2 060	860	810	810
Västerbottens län	2 590	2 200	2 260	4 870	3 880	3 810	1 990	1 820	1 780	2 150	1 930	1 900	680	580	690
Norrbottnens län	2 640	2 030	2 140	4 760	3 510	3 730	2 420	1 830	1 730	2 440	1 850	1 780	710	750	840
Hela riket	2 700	2 330	2 280	6 250	4 990	5 050	2 540	2 270	2 130	2 720	2 340	2 250	960	880	910

¹ Utom arealen för vall till fröskörd, olje-, spånads- och köksväxter, »andra växtslag» samt varaktigt obrukad åker.

Tab. 8. Sädesslagens medelvikt, i kilogram per hektoliter, inom län och hushållningssällskapsområden, år 1960

Average weight of the different kinds of grain, in kilogrammes per hectolitre

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Områden	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Vår-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Kök-ärter	Foder-ärter o. vicker
Stockholms län och stad	73,8	74,4	69,1	..	60,7	45,7	50,4	74,6	..
Uppsala län	74,5	76,4	69,5	..	64,3	48,5	54,9	78,4	..
Södermanlands län . . .	71,0	73,0	67,1	..	58,9	45,0	49,8	75,2	..
Östergötlands län	71,3	70,9	67,0	53,0	60,0	48,3	52,8	74,2	69,8
Jönköpings län	69,8	69,3	67,0	65,6	62,6	49,2	55,5	..	66,5
Kronobergs län	72,6	73,7	70,6	..	65,0	51,6	59,5	..	..
Kalmar län	74,5	74,4	69,4	..	65,9	46,9	55,4	..	..
därav norra delen . . .	75,5	75,0	68,5	..	62,4	46,0	53,7	..	..
södra delen	74,2	74,3	69,6	68,0	66,9	47,1	55,8	..	..
Gotlands län	71,8	72,4	66,4	..	63,9	48,7	57,8	75,2	78,0
Blekinge län	75,7	75,4	71,3	70,8	65,6	50,3	58,2	..	..
Kristianstads län	74,5	75,1	68,6	68,9	65,2	53,1	59,2	75,0	75,4
Malmöhus län	75,4	76,2	69,8	..	66,0	51,7	59,0	..	..
Hallands län	77,5	77,5	71,6	66,5	66,2	51,6	56,4	..	..
Göteborgs och Bohus län	75,3	75,9	71,3	75,0	67,1	51,4	60,4	73,5	76,4
Älvsborgs län	74,8	76,3	71,1	..	66,9	48,8	56,1	..	..
därav norra delen . . .	73,7	74,2	69,5	..	63,1	48,6	54,5	..	68,1
södra delen	75,6	77,3	72,0	71,3	68,6	48,8	57,2	..	..
Skaraborgs län	72,8	73,7	68,0	..	60,9	48,5	53,5	74,7	76,0
Värmlands län	70,2	70,1	67,4	..	58,6	47,5	51,6	..	..
Örebro län	72,3	72,0	67,6	65,5	60,4	45,5	50,2	67,4	66,3
Västmanlands län	71,2	73,6	67,9	..	61,2	47,4	51,6	78,7	..
Kopparbergs län	73,9	71,6	70,0	..	66,0	52,1	51,0	..	..
Gävleborgs län	72,9	70,7	70,4	..	59,8	49,4	54,5	63,3	..
Västernorrlands län . . .	68,5	..	..	..	63,9	51,8	58,6	..	..
Jämtlands län	..	..	..	—	60,3	45,7	53,6	—	..
Västerbottens län	—	..	..	—	60,0	49,4	55,1	—	..
Norrbottens län	—	—	..	..	68,8	57,8	60,3	—	..
Hela riket år 1960	73,1	74,8	68,9	67,5	63,6	48,6	56,1	75,6	74,4
» » » 1959	78,6	79,1	72,5	68,8	66,6	50,7	58,3	79,2	77,5
» » » 1958	74,6	73,6	68,2	67,2	63,0	46,2	53,8	76,0	74,9
» » » 1957	72,5	72,6	68,5	67,1	62,9	47,4	55,1	76,0	74,6
» » » 1956	75,2	75,9	70,1	67,7	64,3	49,1	55,9	78,5	75,6
I medeltal 1950-59	75,7	75,4	70,6	67,8	64,3	48,6	56,2	78,1	75,7

Tab. 9. Skördens beskaffenhet inom hushållningssällskapsområden, år 1960*Quality of the harvest*

1	2	3	4	5	6
Områden	Höstvete	Höstråg	Vårstråsäd	Baljväxter	Potatis
1 Stockholmslän och stad	Dålig bärgning. Stora regn- och groddskador. Stor del till foder.	Dålig bärgning. Mycket regn- och groddskador. Stor del till foder.	Dålig bärgning, delvis obärgad. Mycket svåra regn- och groddskador.	Dålig bärgning. Stora regn- och groddskador. Delvis totalförstörda.	Dålig bärgning, delvis obärgad. Mycket stora skador av regn, bladmögel och brunröta.
2 Uppsala län	D:o	D:o	D:o. Vårvete och korn bättre bärgade än havre.	D:o	D:o
3 Södermanlands län	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o
4 Östergötlands län	D:o samt förekomst av svampskador.	D:o	Dålig bärgning, delvis obärgad. Mycket svåra regn- och groddskador. Vårvetet ofta odugligt till brödsäd.	D:o	D:o
5 Jönköpings län	Delvis dålig bärgning. Regn- och groddskador, även svampskador. En del odugligt till brödsäd.	Delvis dålig bärgning. Mycket svåra regn- och groddskador. En del oduglig till brödsäd.	Delvis dålig bärgning. En del obärgad. Regn- och groddskador. Vårvetet delvis mältningsskadat.	Dålig bärgning. Mycket regn- och groddskador.	Delvis dålig bärgning. Skador av regn, bladmögel och brunröta.
6 Kronobergs län	Delvis väl bärgad. En del regn- och groddskador.	Delvis dåligt bärgad. Regn- och groddskador.	Delvis dålig bärgning. En del havre och blandsäd obärgad.	Dåligt bärgade. Delvis totalförstörda.	D:o
7 Kalmar läns norra del	Dåligt bärgad. Stora regn- och groddskador. Delvis till foder.	Dåligt bärgad. Stora regn- och groddskador. Delvis till foder.	Dåligt bärgad. Svåra regn- och groddskador. Havre och blandsäd delvis obärgade.	Dåligt bärgade, delvis obärgade. Groddskador.	D:o. Delvis obärgad.
8 Kalmar läns södra del	D:o	D:o	Dåligt bärgad, delvis obärgad. Regn- och groddskador. Korn bättre än övriga grödor.	D:o	D:o
9 Gotlands län	D:o samt skador av insekter och svampsjukdomar.	D:o	D:o	Dåligt bärgade, delvis obärgade. Dålig kvalitet.	D:o

7	8	9	10	11	12
Sockerbeter	Foderrotfrukter	Oljeväxter	Hö	Halm av höstsed	Halm av vårsäd
—	Välbärgade.	Delvis dålig bärgning. En del skador av insekter.	Tidigt bärgat hö av god kvalitet. Svåra regnskador på det senare bärgade.	Största delen dåligt bärgad.	Största delen dåligt bärgad. 1
—	D:o	Delvis dålig bärgning. Regn-, grodd- och insektskador.	D:o	D:o	D:o 2
—	D:o	Dålig bärgning. Mycket svåra regn- och insektskador.	D:o	Dålig bärgning.	D:o 3
—	Delvis välbärgade. En del vattenskador.	D:o	Dålig bärgning. Mycket svåra regn- och mögelskador.	D:o	D:o 4
—	I allmänhet välbärgade. En del regn- och köldskador.	Delvis dålig bärgning. Ojämn kvalitet.	Dålig bärgning. Mycket stora regnskador. Dålig kvalitet.	Delvis dåligt bärgad.	Delvis dåligt bärgad. 5
—	Välbärgade. God kvalitet.	D:o	D:o	D:o	D:o 6
—	Delvis dålig bärgning.	Delvis dålig bärgning. Regn- och groddskador.	D:o	Dåligt bärgad.	Dåligt bärgad. 7
Svåra bärgningsförhållanden. God kvalitet.	Svåra bärgningsförhållanden. God kvalitet.	D:o samt skador av insekter.	Delvis dåligt bärgat. Stora regnskador.	Dåligt bärgad eller obärgad.	Dåligt bärgad eller obärgad. 8
D:o men delvis obärgade	D:o	D:o	Dåligt bärgat, delvis obärgat. Stora regnskador.	D:o	D:o 9

TAB. 9 (forts.). SKÖRDENS BESKAFFENHET INOM HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPSORÅDEN, ÅR 1960

1	2	3	4	5	6
Områden	Höstvete	Höstråg	Vårstråsåd	Baljväxter	Potatis
10 Blekinge län	Delvis dålig bärgning, delvis regn- och groddskador.	Delvis dålig bärgning, delvis regn- och groddskador.	Delvis god bärgning. Regn- och groddskador.	Dåligt bärgade, delvis obärgade.	Delvis dålig bärgning. Skador av bladmögel och brunröta. Låg stärkelsehalt.
11 Kristianstads län	Delvis välbärgad men med en del regn- och groddskador. Hög vattenhalt.	D:o. Hög vattenhalt.	Delvis välbärgad. Regn- och groddskador. Hög vattenhalt. Korn och vår-vete bättre än övriga grödor.	Delvis dåligt bärgade.	Delvis dålig bärgning. Stora skador av regn, bladmögel, brunröta och virussjukdomar.
12 Malmöhus län	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o
13 Hallands län	D:o	D:o	Större delen välbärgad. Regn- och groddskador.	Större delen välbärgade.	D:o
14 Göteborgs och Bohus län	D:o	D:o	Större delen dåligt bärgad. Regn- och groddskador.	Delvis dåligt bärgade. Sent och ojämnt utvecklade.	D:o
15 Älvsborgs läns norra del	Större delen dåligt bärgad. Regn- och groddskador.	Större delen dåligt bärgad. Regn- och groddskador. Delvis till foder.	D:o	Större delen dåligt bärgade. Sen och ojämn mognad.	D:o
16 Älvsborgs läns södra del	Större delen välbärgad. En del regn- och groddskador.	Större delen välbärgad. En del regn- och groddskador.	Större delen välbärgad. Havren regn- och groddskador.	Delvis välbärgade.	D:o
17 Skaraborgs län	Större delen dåligt bärgad. Delvis svåra regn- och groddskador.	Dålig bärgning. Regn- och groddskador.	Delvis dålig bärgning. Allmänt regn- och groddskador. Korn bättre än övriga grödor.	Delvis dåligt bärgade. Regn- och groddskador.	Dålig bärgning, delvis obärgad. Skador av regn, bladmögel, brunröta och frost.
18 Värmlands län	Mycket dålig bärgning. Regn- och groddskador. Stor del till foder.	Mycket dålig bärgning. Regn- och groddskador. Stor del till foder.	Större delen dåligt bärgad, en del obärgad. Regn- och groddskador.	Delvis dåligt bärgade.	D:o

7	8	9	10	11	12
Sockerbetor	Foderrotfrukter	Oljevaxter	Hö	Halm av höstsäd	Halm av vårsäd
Svåra bärgningsförhållanden. God kvalitet.	Svåra bärgningsförhållanden. God kvalitet.	Delvis välbärgade.	Dålig bärgning. Stora regnskador.	Delvis dåligt bärgad.	Delvis dåligt bärgad. 10
Mycket svåra bärgningsförhållanden. En del obärgade. I allmänhet god kvalitet, men låg sockerhalt.	Mycket svåra bärgningsförhållanden. Delvis vattenskadade.	D:o	Tidigt bärgat hö av god kvalitet. Stora regnskador på det senare bärgade.	D:o	D:o 11
Svåra bärgningsförhållanden. En del obärgade. Låg sockerhalt.	D:o	I allmänhet välbärgade. Rybs sämre än raps. Låg oljehalt.	D:o	D:o	D:o 12
Större delen välbärgade.	D:o	..	D:o	D:o	D:o 13
—	Större delen välbärgade.	Delvis välbärgade.	Mycket dålig bärgning. Stora regnskador.	D:o	D:o 14
—	D:o	D:o	Dåligt bärgat. Stora regnskador.	Större delen dåligt bärgad.	D:o 15
—	D:o	—	Mycket dåligt bärgat. Stora regnskador.	Delvis dåligt bärgad.	Delvis dåligt bärgad. 16
—	D:o	Delvis dålig bärgning. Regn-, grodd-, insekts- och frostsckador. Höstrybsen bättre än övriga oljevaxter.	Dålig bärgning. Stora regnskador	Största delen dåligt bärgad.	D:o 17
—	D:o	Delvis dåligt bärgade.	D:o	D:o	D:o 18

TAB. 9 (forts.). SKÖRDENS BESKAFFENHET INOM HUSHÅLLNINGSSÄLLSKAPSSOMRÅDEN, ÅR 1960

1	2	3	4	5	6
Områden	Höstvete	Höstråg	Vårstråsåd	Baljväxter	Potatis
19 Örebro län	Mycket dålig bärgning. Regn- och groddskador. Stor del till foder.	Mycket dålig bärgning. Regn- och groddskador. Stor del till foder.	Största delen dåligt bärgad. Regn- och groddskador. Korn bättre än övriga grödor.	Dåligt bärgade, delvis obärgade. Svåra regn- och groddskador.	Dålig bärgning, delvis obärgad. Skador av regn, bladmögel, brunröta och frost.
20 Västmanlands län	D:o	D:o	Största delen dåligt bärgad. Regn- och groddskador.	Dåligt bärgade eller obärgade. Regnskador.	D:o
21 Kopparbergs län	D:o	D:o	D:o	—	Dålig bärgning. Ojämn kvalitet. Stora skador av regn, bladmögel och brunröta.
22 Gävleborgs län	Större delen dåligt bärgat. Regn- och groddskador.	Större delen dåligt bärgad. Regn- och groddskador.	Större delen dåligt bärgad. Regn- och groddskador.	Delvis dåligt bärgade. En del regnskador.	D:o
23 Västernorrlands län	Delvis dåligt bärgat.	Delvis dåligt bärgad.	D:o	—	Största delen dåligt bärgad. Skador av bladmögel och brunröta.
24 Jämtlands län	—	..	Stor del dåligt bärgad, delvis obärgad. Havren dåligt mogen. Regnskador.	Delvis dåligt bärgade. Regnskador.	Till stor del väl bärgad. Delvis skador av regn, brunröta och bladmögel.
25 Västerbottens län	—	—	Större delen dåligt bärgad. Delvis svåra regn- och groddskador.	—	Delvis dålig bärgning. Skador av bladmögel, brunröta och regn samt frost.
26 Norrbottens län	—	—	Större delen väl bärgad. En del regnskador.	—	I allmänhet väl bärgad. God kvalitet.

7	8	9	10	11	12
Sockerbetor	Foderrotfrukter	Oljevaxter	Hö	Halm av höstsäd	Halm av vårsäd
—	Delvis dåligt bärgade	Större delen dåligt bärgade. Skador av regn och insekter.	Dålig bärgning, en del obärgat. Mycket stora regnskador.	Största delen dåligt bärgad.	Dåligt bärgad. 19
—	D:o	D:o	Dåligt bärgat. Stora regnskador.	D:o	D:o 20
—	Delvis välbärgade. En del regnskadade.	Delvis dåligt bärgade.	D:o	D:o	D:o 21
—	Välbärgade.	D:o	D:o	I allmänhet dåligt bärgad.	I allmänhet dåligt bärgad. 22
—	I allmänhet välbärgade.	—	D:o	D:o	D:o 23
—	D:o	—	D:o	—	D:o 24
—	Välbärgade. En del frostska-	—	D:o	—	D:o 25
—	dor.	—	Största delen välbärgat.	—	Delvis välbärgad. 26

Tab. 10. Utsädet inom län och hushållningssällskapsområden, i ton, år 1960*The sowings, in metric tons*

Utsädesmängd, som understiger 5 ton, betecknas med 0.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Områden	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker	Potatis
Stockholms län o. stad	3 940	1 470	250	20	2 060	3 970	4 460	170	30	6 620
Uppsala län	4 500	1 910	250	10	2 630	3 550	6 220	340	30	4 780
Södermanlands län . . .	5 810	1 040	550	0	2 370	8 940	2 080	370	100	4 770
Östergötlands län . . .	10 720	1 740	2 030	40	3 930	8 770	5 450	740	120	7 580
Jönköpings län	540	550	500	70	910	7 380	2 260	10	40	13 340
Kronobergs län	220	270	470	30	600	4 910	1 500	0	20	12 950
Kalmar län	2 960	1 010	2 020	140	2 840	5 170	3 060	70	40	13 450
därav norra delen . .	1 130	400	420	40	420	3 130	860	50	20	3 270
södra delen	1 830	610	1 600	100	2 420	2 040	2 200	20	20	10 180
Gotlands län	2 210	160	1 170	20	3 390	200	660	190	80	3 800
Blekinge län	560	370	740	60	990	850	1 030	0	10	16 360
Kristianstads län	1 650	1 300	2 440	140	4 640	2 160	7 050	20	290	47 600
Malmöhus län	5 090	4 510	2 630	90	9 250	2 550	10 410	40	430	23 460
Hallands län	540	1 090	1 670	40	2 940	5 360	2 910	0	170	19 080
Göteborgs o. Bohus län	500	1 040	320	20	1 110	4 340	1 340	10	120	7 270
Älvsborgs län	1 070	1 040	760	30	2 380	11 620	1 670	20	130	13 070
därav norra delen . .	990	710	560	0	1 790	7 660	930	20	120	5 760
södra delen	80	330	200	30	590	3 960	740	0	10	7 310
Skaraborgs län	5 820	530	2 610	20	5 410	19 860	3 100	190	340	12 800
Värmlands län	1 340	700	340	0	2 120	8 030	1 150	10	30	10 070
Örebro län	1 900	860	650	50	2 930	8 750	840	50	30	5 940
Västmanlands län	2 690	2 200	200	10	3 060	9 540	2 490	290	60	3 090
Kopparbergs län	530	50	290	10	2 710	3 660	940	20	0	5 150
Gävleborgs län	270	150	40	10	1 940	3 700	1 430	10	0	7 290
Västernorrlands län . . .	10	20	10	0	1 960	700	1 680	0	0	10 710
Jämtlands län	0	0	0	—	1 210	190	760	—	10	5 980
Västerbottens län	—	0	0	—	2 820	170	1 500	—	10	7 810
Norrbottnens län	—	—	0	0	1 070	150	620	—	0	4 770
Hela riket år 1960 . . .	52 870	22 010	19 940	810	65 270	124 520	64 610	2 550	2 090	267 740
» » » 1959	44 110	25 670	18 710	580	64 120	119 820	66 780	2 000	2 360	256 070
» » » 1958	23 430	40 490	17 670	620	59 370	119 080	71 390	2 580	2 960	245 020
» » » 1957	39 150	35 250	22 080	690	53 030	115 120	75 280	3 500	2 510	257 350
» » » 1956	56 000	31 620	23 650	760	47 190	119 230	81 780	3 860	2 470	261 970

Tab. 12. Totalskörden i 1 000-tal ton 1951—1960, hela riket*Total crops in 1 000 metric tons*

Växtslag	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	Me- deltal 1951/ 60	1951/ 60 i % av 1941/ 50
Höstvete	249	455	526	582	447	617	433	259	611	593	477	128,9
Vårvete	222	318	461	439	270	335	278	338	225	231	312	157,6
Höstråg	165	272	292	296	167	262	226	166	208	223	228	76,5
Vårråg	4	5	5	5	3	5	4	4	3	6	4	66,7
Summa brödsäd	640	1 050	1 284	1 322	887	1 219	941	767	1 047	1 053	1 021	117,1
Korn	248	328	469	361	407	613	557	659	664	847	515	272,5
Havre	794	784	945	863	597	1 133	847	894	787	1 176	882	111,1
Blandsäd	665	677	716	657	528	698	548	520	486	563	606	116,5
Summa fodersäd	1 707	1 789	2 130	1 881	1 532	2 444	1 952	2 073	1 937	2 686	2 003	133,3
Kokärter	18	17	21	24	11	27	19	13	12	10	17	..
Foderärter o. vicker	18	15	13	14	11	20	18	19	17	15	16	..
Summa baljväxter	36	32	34	38	22	47	37	32	29	25	33	82,5
All säd	2 383	2 871	3 448	3 241	2 441	3 710	2 930	2 872	3 013	3 664	3 057	126,6
Potatis	1 630	1 711	1 727	1 429	1 285	2 012	1 498	1 393	1 411	1 753	1 585	85,2
Sockerbeter	1 732	1 597	1 997	1 848	1 663	1 786	2 103	1 764	1 733	2 413	1 864	104,2
Foderrotfrukter . .	1 432	1 145	1 344	975	790	1 031	909	853	732	965	1 017	49,8
Summa potatis och rotfrukter	4 794	4 453	5 068	4 252	3 738	4 829	4 510	4 010	3 876	5 131	4 466	78,4
Hö från odlad jord	4 381	4 592	4 939	4 728	3 338	3 840	4 190	4 250	3 517	4 294	4 207	98,6
Halm av höstaäd .	550	760	920	991	633	958	731	505	797	905	775	90,6
» » vårsträäd .	2 099	2 158	2 584	2 390	1 634	2 654	2 284	2 443	1 833	2 581	2 266	115,0
» » baljväxter	38	34	38	43	26	49	41	41	25	31	37	82,2
Summa halm	2 687	2 952	3 542	3 424	2 293	3 661	3 056	2 989	2 655	3 517	3 078	107,2
Höstraps	169	144	64	139	129	14	159	100	130	41	109	..
Vårraps	42	20	8	8	4	8	8	8	4	4	11	..
Höstrybs	19	35	17	28	31	6	40	22	46	8	25	..
Vårrybs	9	3	2	2	2	1	1	2	1	1	2	..
Oljelin	29	23	10	3	1	3	3	2	1	3	8	..
Vitsenap	16	24	22	11	11	11	8	4	5	4	12	..
Summa oljeväxter	284	249	123	191	178	43	219	138	187	61	167	..
Klöver och gräsfro	17	13	13	9	11	9	10	11	16	9	12	92,3

Tab. 13. Skörden per hektar i deciton, totalavkastning i milj. skördeenheter och avkastning per hektar i skördeenheter, samt allmän skördesiffrå åren 1951—1960

Yield per hectare in metric quintals, total crops in millions of crop units, crops in crop units per hectare, and general crop index

Växtslag	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	Me- deltal 1951/ 60	1951/ 60 i % av 1941/ 50
<i>Skörd per hektar, deciton</i>												
Höstvete	16,9	28,5	27,8	26,4	23,8	24,0	24,0	24,2	30,1	24,4	25,0	120,2
Vårvete	12,6	18,9	23,3	20,7	16,3	23,9	18,2	19,3	20,1	24,1	19,7	120,9
Höstråg	18,1	22,9	22,8	20,4	18,3	22,1	20,4	18,7	22,1	22,3	20,8	117,5
Vårråg	11,3	11,3	13,7	12,7	10,3	13,5	12,1	11,8	11,3	15,0	12,3	111,8
Korn	22,6	21,5	24,8	21,7	19,2	25,6	21,2	22,5	21,0	26,2	22,6	115,3
Havre	16,5	15,8	19,4	18,2	11,7	21,2	16,4	16,8	14,7	21,1	17,2	117,8
Blandsäd	21,0	21,1	23,7	22,0	17,5	24,0	20,2	20,4	19,6	24,4	21,4	118,9
Kökärter	14,8	15,2	15,4	16,0	6,9	16,9	12,7	11,4	14,0	9,4	13,3	..
Foderärter o. vicker	15,0	14,6	15,2	14,7	11,5	17,8	15,7	14,4	15,4	15,7	15,0	..
All säd	17,7	19,9	22,8	21,0	16,3	23,1	19,2	19,5	19,7	23,3	20,3	120,1
Höstraps	18,4	17,8	14,2	22,8	19,7	16,4	27,1	18,8	25,1	17,4	19,8	..
Värraps	12,1	9,3	11,0	13,0	8,8	15,1	12,5	10,5	11,4	11,9	11,6	..
Höstrybs	12,1	17,1	13,5	16,0	15,8	12,2	19,7	13,0	19,4	12,3	15,1	..
Vårrybs	7,4	7,1	7,2	8,2	7,0	11,2	6,5	6,4	8,2	8,9	7,8	..
Oljelin	12,0	10,1	10,6	9,0	11,2	17,1	14,9	12,5	14,1	12,4	12,4	..
Vitsenap	13,0	12,8	12,2	11,0	13,1	14,1	12,7	7,8	12,5	12,9	12,2	..
Potatis	134,3	134,9	135,9	118,7	104,8	165,1	125,6	122,6	118,8	141,1	130,2	98,7
Sockerbeter	320,3	295,0	390,0	311,0	316,0	356,0	393,0	343,0	339,0	476,0	353,9	102,9
Foderrotfrukter . .	328,2	287,5	359,8	293,0	255,2	334,1	336,0	327,0	282,8	363,1	318,7	96,8
Hö från odlad jord	35,4	38,2	41,5	39,9	28,1	34,0	36,9	36,9	31,4	39,3	36,2	112,4
<i>Halm av:</i>												
Höstsäd	23,1	27,3	29,0	27,1	22,7	25,5	25,1	25,7	26,8	26,4	25,9	104,9
Vårsträsäd	19,3	18,9	21,9	20,7	13,7	22,0	18,9	19,4	15,1	21,3	19,1	102,1
Baljväxter	15,6	15,5	16,7	17,2	10,4	17,9	15,5	16,7	13,1	15,4	15,4	104,8
<i>Avkastning i milj. skördeenheter från:</i>												
Spannmål	2 190	2 679	3 226	3 037	2 293	3 457	2 739	2 675	2 837	3 417	2 855	127,7
Potatis o. rotfrukter	984	941	1 065	917	816	1 063	991	875	859	1 138	964	86,3
Hö och halm	2 637	2 788	3 086	2 958	2 060	2 615	2 633	2 655	2 224	2 787	2 644	101,1
Blast	91	82	101	90	80	88	100	85	82	114	91	89,2
Bete och grönfoder	1 766	1 734	1 757	1 670	1 221	1 448	1 576	1 705	1 296	1 766	1 594	99,7
Hela åkern ¹	7 668	8 224	9 235	8 672	6 470	8 661	8 039	7 995	7 298	9 222	8 148	106,2
Naturlig äng	615	642	701	698	553	633	667	702	590	*659	646	95,8
Åker o. naturlig äng	8 283	8 866	9 936	9 370	7 023	9 294	8 706	8 697	7 888	9 881	8 794	105,4
<i>Avkastning per hektar i skördeenheter från:</i>												
Spannmål	2 100	2 350	2 670	2 490	1 900	2 680	2 280	2 300	2 260	2 700	2 370	116,2
Potatis o. rotfrukter	4 830	4 570	5 310	4 730	4 350	5 590	5 460	5 020	4 810	6 250	5 090	106,5
Foderväxter	2 270	2 380	2 530	2 470	1 760	2 140	2 350	2 420	1 960	2 540	2 280	114,6
Hela åkern ¹	2 260	2 390	2 630	2 480	1 860	2 460	2 380	2 370	2 170	2 720	2 370	112,9
Naturlig äng	790	810	900	960	760	920	980	1 030	860	*960	900	128,6
<i>Allmän skördesiffrå för:</i>												
Samtliga grödor ¹ . .	2,8	3,0	3,2	3,0	2,3	2,9	2,8	2,8	2,6	3,2	2,9	..
Säd, potatis och rotfrukter	..	..	..	2,8	2,2	3,1	2,7	2,6	2,7	3,1	2,7	..
Foderväxter	..	..	..	3,2	2,3	2,3	3,0	2,9	2,6	3,2	2,9	..

¹ Utom avkastningen av vall till frö, olje-, spånads- och köksväxter samt andra växtslag.

² Omfattar endast bete från naturlig äng (se not på sid. 62 a).

Tab. 14. Antal hästar, nötkreatur och får inom län, hushållningssällskapsområden samt
Number of horses, cattle and sheep in June 1960

Beträffande komplettering av uppgifterna för lägenheter och bruksningsenheter med högst 2 hektar åker se sid. 2.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Områden	Hästar				Tjurar (för avel) 1 år o. där- över	Kor	Kvigor 1 år o. däröver avsedda för på- lägg	Stutar, kvigor o. kalvar 1 år o. däröver avsedda för slakt	Kalvar under 1 år	Summa nöt- kreatur	Får och lamm
	3 år o. där- över	Ung- hästar 1 och 2 år	Föl	Sum- ma							
Stockholms län och stad	5 580	310	190	6 080	1 190	37 440	14 820	3 790	13 140	70 380	4 370
Uppsala län	3 580	270	100	3 950	850	36 490	14 430	2 930	12 770	67 470	2 800
Södermanlands län . .	4 830	230	140	5 200	770	48 360	20 330	3 970	18 500	91 930	2 130
Östergötlands län . . .	8 230	720	270	9 220	1 970	71 380	31 930	11 240	33 540	150 060	6 400
Norra skogsbygden . . .	1 650	100	30	1 780	390	12 890	5 210	1 950	5 460	25 900	180
Östgötaslätten	3 050	330	140	3 520	740	33 150	16 280	6 810	17 590	74 570	2 850
Södra skogsbygden . . .	3 070	240	80	3 390	710	21 050	8 700	2 100	8 900	41 460	3 170
Södra kustlandet	460	50	20	530	130	4 290	1 740	380	1 590	8 130	200
Jönköpings län	12 100	940	340	13 380	1 860	74 210	27 720	7 520	30 630	141 940	3 400
Kronobergs län	9 510	1 020	300	10 830	1 240	49 910	16 260	5 210	18 180	90 800	2 600
Kalmar län	9 770	900	440	11 110	1 310	67 380	28 220	10 920	34 810	142 640	8 630
länets norra del	3 850	250	150	4 250	540	24 890	9 290	2 360	10 450	47 530	1 540
Norra kustlandet	2 700	210	110	3 020	360	17 440	6 990	1 860	7 320	33 970	600
Skogsbygden	1 150	40	40	1 230	180	7 450	2 300	500	3 130	13 560	940
länets södra del	5 920	650	290	6 860	770	42 490	18 930	8 560	24 360	95 110	7 090
Kalmarslätten	1 820	160	70	2 050	240	14 830	7 400	2 350	8 070	32 890	1 120
Norra kustlandet	210	30	—	240	30	1 200	430	140	420	2 220	130
Skogsbygden	2 660	210	150	3 020	270	13 270	4 940	1 940	6 930	27 350	1 120
Öland	1 230	250	70	1 550	230	13 190	6 160	4 130	8 940	32 650	4 720
Gotlands län	1 580	180	150	1 910	330	21 260	10 070	7 970	14 520	54 150	43 800
Blekinge län	3 810	340	150	4 300	600	22 280	7 870	4 530	9 800	45 080	2 640
Skogsbygden	2 250	200	80	2 530	250	10 730	3 190	1 310	3 640	19 120	1 140
Stättbygden	1 560	140	70	1 770	350	11 550	4 680	3 220	6 160	25 960	1 500
Kristianstads län	9 540	970	480	10 990	1 360	77 320	38 040	26 710	48 730	192 160	3 820
Skogsbygden	4 820	510	190	5 520	580	29 170	11 640	7 370	15 880	64 640	1 330
Mellanbygden	2 590	300	160	3 050	480	25 710	14 130	9 140	17 590	67 060	820
Stättbygden	2 130	160	130	2 420	300	22 440	12 170	10 200	15 260	60 470	1 670
Malmöhus län	9 200	1 330	710	11 240	1 840	87 500	51 010	27 400	59 090	226 840	4 600
Skogsbygden	1 640	160	70	1 870	320	12 960	6 400	2 030	6 510	27 950	740
Mellanbygden	3 280	550	340	4 170	660	29 160	16 680	6 570	16 080	69 150	710
Stättbygden	4 280	620	300	5 200	860	45 650	27 930	18 800	36 500	129 740	3 150
Hallands län	6 740	460	290	7 490	530	57 840	24 670	8 920	31 140	123 100	1 820
Stättbygden	2 610	260	150	3 020	240	29 470	14 560	5 870	19 580	69 720	910
Skogsbygden	2 690	160	100	2 950	180	16 580	5 920	1 690	7 310	31 680	660
Norra Halland	1 440	40	40	1 520	110	11 790	4 190	1 360	4 250	21 700	250
Göteborgs och Bohus län	7 780	820	370	8 970	600	42 770	13 770	3 900	16 780	77 820	3 630
Älvsborgs län	14 960	1 690	660	17 310	1 680	97 190	27 010	9 330	35 280	170 490	2 940
länets norra del	7 730	830	440	9 000	900	51 990	13 080	3 040	17 200	86 210	1 680
Stättbygden	3 450	400	190	4 040	520	28 710	7 970	1 850	9 900	48 950	620
Dalbygderna	2 340	210	90	2 640	230	14 060	3 480	750	4 190	22 710	840
Dalslands bergsbygd . .	1 710	210	160	2 080	130	7 180	1 320	380	2 720	11 730	220
Södra högländet	230	10	—	240	20	2 040	310	60	390	2 820	—
länets södra del	7 230	860	220	8 310	780	45 200	13 930	6 290	18 080	84 280	1 260
Dalbygderna	770	100	40	910	110	5 560	1 750	440	2 230	10 090	340
Södra högländet	6 460	760	180	7 400	670	39 640	12 180	5 850	15 850	74 190	920

naturliga jordbruksområden, den 1 juni 1960

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Områden	Hästar				Tjurar (för avel) 1 år o. där- över	Kor	Kvigor 1 år o. däröver avsedda för på- lägg	Stutar, kvigor o. kalvar 1 år o. däröver avsedda för slakt	Kalvar under 1 år	Summa nöt- kreatur	Får och lamm
	3 år o. där- över	Ung- hästar 1 och 2 år	Föl	Sum- ma							
Skaraborgs län	10 650	980	370	12 000	2 750	105 530	42 430	15 740	43 660	210 110	3 850
Slättbygden	6 330	580	240	7 150	1 470	68 840	26 550	7 830	27 790	132 480	3 020
Falbygden	2 060	210	80	2 350	670	18 050	8 320	4 460	8 820	40 320	280
Nordöstra höglandet . .	920	40	10	970	180	5 750	2 040	690	1 920	10 580	210
Sydöstra höglandet . .	1 340	150	40	1 530	430	12 890	5 520	2 760	5 130	26 730	340
Värmlands län	9 130	560	210	9 900	920	51 600	10 250	4 320	18 440	85 530	7 670
Slättbygden	2 840	250	80	3 170	440	17 900	6 080	2 260	7 150	33 930	2 710
Centr. o. v:a Värmland	4 880	250	130	5 260	340	25 480	3 340	1 830	8 440	39 430	3 180
Bergslagen	510	60	—	570	80	2 700	450	180	920	4 330	170
Norra Värmland	900	—	—	900	60	5 520	380	50	1 930	7 940	1 610
Örebro län	5 350	300	140	5 790	870	38 430	12 320	4 340	13 160	69 120	5 170
Södra skogsbygden . . .	1 160	70	30	1 260	260	6 950	2 220	640	2 310	12 380	1 330
Slättbygden	2 140	160	100	2 400	380	20 060	7 660	2 590	7 380	38 070	2 370
Bergslagen	2 050	70	10	2 130	230	11 420	2 440	1 110	3 470	18 670	1 470
Västmanlands län . . .	4 130	230	110	4 470	440	35 090	13 150	3 580	12 740	65 000	480
Bergslagen	820	10	10	840	90	4 360	1 190	380	1 370	7 390	60
Slättbygden	3 310	220	100	3 630	350	30 730	11 960	3 200	11 370	57 610	420
Kopparbergs län	7 910	180	110	8 200	370	37 750	6 970	1 080	10 100	56 270	5 310
Bergslagen	640	10	—	650	20	3 330	740	60	740	4 890	100
Östra Dalarna	2 940	110	50	3 100	170	15 620	3 690	760	4 700	24 940	3 550
Mellanbygden	3 740	60	60	3 860	170	15 870	2 260	230	4 060	22 590	1 140
Fjällbygden	590	—	—	590	10	2 930	280	30	600	3 850	520
Gävleborgs län	9 210	530	240	9 980	460	36 160	7 990	1 410	10 980	57 000	4 280
Gästrikland	2 830	80	60	2 970	230	10 230	2 430	620	3 270	16 780	640
Hälsinglands kustland .	5 330	430	170	5 930	180	21 650	5 040	640	6 390	33 900	3 230
Inlandet	1 050	20	10	1 080	50	4 280	520	150	1 320	6 320	410
Västernorrlands län . .	9 280	340	120	9 740	810	51 160	7 510	1 250	15 110	75 840	13 690
Kustlandet	5 440	260	80	5 780	440	33 450	5 470	740	9 110	49 210	9 280
Inlandet	3 690	70	40	3 800	370	16 660	1 880	510	5 620	25 040	4 100
Silurumrådet	150	10	—	160	—	1 050	160	—	380	1 590	310
Jämtlands län	7 390	390	250	8 030	650	38 060	6 490	2 150	12 660	60 010	3 460
Silurumrådet	4 120	360	190	4 670	360	22 410	4 690	1 410	7 420	36 290	690
Mellanbygden	1 240	20	20	1 280	70	6 340	760	260	1 740	9 170	110
Fjällbygden	2 030	10	40	2 080	220	9 310	1 040	480	3 500	14 550	2 660
Västerbottens län . . .	10 770	360	140	11 270	1 140	70 680	10 690	1 780	30 360	114 650	7 160
Kustlandet	7 970	310	140	8 420	790	54 750	9 140	1 550	23 810	90 040	3 330
Inlandet	2 800	50	—	2 850	350	15 930	1 550	230	6 550	24 610	3 830
Norrbottnens län	7 700	150	50	7 900	450	42 710	5 910	1 060	12 930	63 060	11 720
Kustlandet	6 030	150	50	6 230	300	34 550	5 080	680	10 770	51 380	7 050
Inlandet	1 670	—	—	1 670	150	8 160	830	380	2 160	11 680	4 670
Hela riket år 1960	188 730	14 200	6 330	209 260	24 990	1 298 500	449 860	171 050	557 050	2 501 450	156 370
» » » 1959	209 340	13 540	6 130	229 010	29 800	1 353 300	459 240	158 940	578 990	2 580 270	145 830
» » » 1958	225 610	13 160	5 500	244 270	30 680	1 383 570	447 890	119 710	560 920	2 542 770	139 060
» » » 1957	235 250	13 460	6 260	254 970	31 930	1 372 730	440 050	86 300	494 660	2 425 670	143 100
» » » 1956	255 180	14 250	6 470	275 900	31 920	1 392 780	450 590	67 150	454 460	2 396 900	153 970

Tab. 15. Antal kor, fördelade på åldersgrupper och antal kalvar, avsedda för hållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, den 1 juni 1960

Number of cows divided into age groups and number of calves for breeding and slaughter

1	2	3	4	5	6	7
Områden	Kor som kalvat endast en gång	Övriga kor	Summa kor	Kalvar under 1 år		
				avsedda för pålägg	avsedda för slakt	Summa
Stockholms län och stad . .	8 440	27 990	36 430	8 880	4 140	13 020
Uppsala län	7 660	28 170	35 830	8 650	4 040	12 690
Södermanlands län	10 630	37 320	47 950	13 420	5 050	18 470
Östergötlands län	15 550	53 890	69 440	22 130	11 210	33 340
Norra skogsbygden	2 740	9 880	12 620	3 560	1 880	5 440
Östgötaslätten	7 670	24 720	32 390	11 430	6 100	17 530
Södra skogsbygden	4 160	16 130	20 290	6 020	2 790	8 810
Södra kustlandet	980	3 160	4 140	1 120	440	1 560
Jönköpings län	13 050	58 680	71 730	17 070	13 250	30 320
Kronobergs län	9 530	37 190	46 720	10 070	7 690	17 760
Kalmar län	14 500	51 060	65 560	21 080	13 530	34 610
länets norra del	5 230	19 140	24 370	6 650	3 740	10 390
Norra kustlandet	3 730	13 380	17 110	4 770	2 510	7 280
Skogsbygden	1 500	5 760	7 260	1 880	1 230	3 110
länets södra del	9 270	31 920	41 190	14 430	9 790	24 220
Kalmarsslätten	3 360	11 150	14 510	5 270	2 760	8 030
Norra kustlandet	220	940	1 160	300	110	410
Skogsbygden	2 790	9 890	12 680	3 590	3 280	6 870
Öland	2 900	9 940	12 840	5 270	3 640	8 910
Gotlands län	4 980	15 380	20 360	8 080	6 360	14 440
Blekinge län	4 400	16 160	20 560	5 470	4 150	9 620
Skogsbygden	2 080	7 630	9 710	2 210	1 320	3 530
Slättbygden	2 320	8 530	10 850	3 260	2 830	6 090
Kristianstads län	16 280	58 420	74 700	27 250	21 120	48 370
Skogsbygden	5 630	22 380	28 010	9 160	6 590	15 750
Mellanbygden	5 550	19 440	24 990	9 650	7 820	17 470
Slättbygden	5 100	16 600	21 700	8 440	6 710	15 150
Malmöhus län	19 570	65 540	85 110	35 530	23 210	58 740
Skogsbygden	2 510	9 920	12 430	4 300	2 180	6 480
Mellanbygden	6 650	21 820	28 470	11 080	4 920	16 000
Slättbygden	10 410	33 800	44 210	20 150	16 110	36 260
Hallands län	12 650	43 670	56 320	17 900	13 030	30 930
Slättbygden	6 930	22 090	29 020	11 000	8 510	19 510
Skogsbygden	3 410	12 670	16 080	4 100	3 120	7 220
Norra Halland	2 310	8 910	11 220	2 800	1 400	4 200
Göteborgs och Bohus län . .	7 710	31 700	39 410	9 830	6 500	16 330
Älvsborgs län	16 310	75 230	91 540	19 020	15 500	34 520
länets norra del	8 550	41 400	49 950	9 400	7 500	16 900
Slättbygden	4 890	23 280	28 170	5 760	4 070	9 830
Dalbygderna	2 380	10 980	13 360	2 440	1 670	4 110
Dalslands bergsbygd	950	5 640	6 590	1 020	1 570	2 590
Södra höglandet	330	1 500	1 830	180	190	370
länets södra del	7 760	33 830	41 590	9 620	8 000	17 620
Dalbygderna	1 010	3 900	4 910	1 540	600	2 140
Södra höglandet	6 750	29 930	36 680	8 080	7 400	15 480

pålägg och slakt, vid brukningsenheter med över 2 hektar åker inom län, hus-

on [arms of more than 2 hectares (5 acres) arable land in June 1960]

1	2	3	4	5	6	7
Områden	Kor som kalvat endast en gång	Övriga kor	Summa kor	Kalvar under 1 år		
				avsedda för pålägg	avsedda för slakt	Summa
Skaraborgs län	20 850	82 660	103 510	29 980	13 500	43 480
Slättbygden	13 880	53 790	67 670	19 750	7 940	27 690
Fälbygden	3 470	14 210	17 680	5 380	3 400	8 780
Nordöstra höglandet	1 050	4 440	5 490	1 240	660	1 900
Sydöstra höglandet	2 450	10 220	12 670	3 610	1 500	5 110
Värmlands län	7 370	36 460	43 830	6 450	10 350	16 800
Slättbygden	3 120	14 210	17 330	3 560	3 520	7 080
Centr. o. via Värmland	3 400	18 040	21 440	2 150	5 570	7 720
Bergslagen	350	1 840	2 190	450	380	830
Norra Värmland	500	2 370	2 870	290	880	1 170
Örebro län	6 780	28 750	35 530	7 190	5 580	12 770
Södra skogsbygden	1 160	5 450	6 610	1 200	1 070	2 270
Slättbygden	3 750	15 340	19 090	4 600	2 690	7 290
Bergslagen	1 870	7 960	9 830	1 390	1 820	3 210
Västmanlands län	7 320	27 070	34 390	8 110	4 540	12 650
Bergslagen	740	3 440	4 180	850	500	1 350
Slättbygden	6 580	23 630	30 210	7 260	4 040	11 300
Kopparbergs län	4 870	26 360	31 230	4 870	4 000	8 870
Bergslagen	470	2 230	2 700	420	200	620
Östra Dalarna	2 680	12 300	14 980	2 680	1 940	4 620
Mellanbygden	1 640	10 390	12 030	1 650	1 730	3 380
Fjällbygden	80	1 440	1 520	120	130	250
Gävleborgs län	5 260	27 380	32 640	5 600	5 000	10 600
Gästrikland	1 520	8 270	9 790	1 920	1 300	3 220
Hälsinglands kustland	3 300	16 020	19 320	3 110	3 000	6 110
Inlandet	440	3 090	3 530	470	700	1 170
Västernorrlands län	6 760	34 250	41 010	5 880	7 250	13 130
Kustlandet	4 760	23 140	27 900	4 070	4 110	8 180
Inlandet	1 880	10 480	12 360	1 730	2 940	4 670
Siluroräddet	120	630	750	80	200	280
Jämtlands län	4 930	26 890	31 820	5 810	5 320	11 130
Siluroräddet	3 610	16 630	20 240	3 960	3 060	7 020
Mellanbygden	590	4 200	4 790	600	780	1 380
Fjällbygden	730	6 060	6 790	1 250	1 480	2 730
Västerbottens län	10 820	52 400	63 220	10 990	17 430	28 420
Kustlandet	9 320	42 930	52 250	9 320	13 930	23 250
Inlandet	1 500	9 470	10 970	1 670	3 500	5 170
Norrbottnens län	6 160	27 450	33 610	4 870	6 430	11 300
Kustlandet	5 300	23 780	29 080	4 490	5 270	9 760
Inlandet	860	3 670	4 530	380	1 160	1 540
Södra och mellersta Sveriges släktbygder	118 290	421 410	539 700	170 890	104 650	275 540
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	89 460	374 360	463 820	109 950	80 660	190 610
Norra Sverige	34 630	174 300	208 930	33 190	42 870	76 060
Hela riket	242 380	970 070	1 212 450	314 030	228 180	542 210

Tab. 16. Antal nötkreatur den 11 april och den 10 oktober 1960 i Götaland, Svealand och Gästrikland*Number of cattle in April and October 1960*

Avser brukningsenheter med över 2 hektar åker.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Områden	Tjurar (för avel) 1 år och däröver		Kor		Kvigor, 1 år och däröver, avsedda för pålägg		Stutar, kvigor och kalvar, 1 år och däröver, avsedda för slakt		Kalvar, under 1 år		Summa nötkreatur	
	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}
Stockholms län och stad .	1 340	1 170	39 800	36 100	14 470	13 010	3 750	3 580	15 160	14 010	74 520	67 870
Uppsala län	820	800	36 800	36 500	13 190	13 360	2 860	3 190	13 310	13 420	66 980	67 270
Södermanlands län	710	680	50 290	48 420	19 920	18 590	3 850	3 610	19 900	19 340	94 670	90 640
Östergötlands län	1 800	1 780	68 500	68 930	29 770	29 490	11 020	10 160	33 910	32 750	145 000	143 110
Jönköpings län	2 090	1 890	77 050	73 010	27 260	27 640	7 680	7 290	31 770	29 960	145 850	139 790
Kronobergs län	940	1 140	49 030	48 410	15 620	15 390	3 310	4 040	18 950	18 400	87 850	87 380
Kalmar län	1 370	1 170	69 060	66 610	28 800	27 380	11 290	10 010	35 850	34 360	146 370	139 530
därav norra delen	470	480	25 170	24 400	9 680	8 650	2 860	2 380	10 920	10 220	49 100	46 130
södra delen	900	690	43 890	42 210	19 120	18 730	8 430	7 630	24 930	24 140	97 270	93 400
Gotlands län	260	240	19 960	20 300	9 420	9 690	7 490	7 410	13 330	14 160	50 460	51 800
Blekinge län	770	500	21 860	20 320	7 380	7 470	4 070	4 070	10 160	10 040	44 240	42 400
Kristianstads län	1 510	1 240	79 190	76 080	38 700	36 490	24 980	23 120	52 820	51 060	197 200	187 990
Malmöhus län	1 920	1 580	86 660	85 690	49 000	49 310	27 890	28 410	62 010	59 750	227 480	224 740
Hallands län	410	470	56 620	57 270	24 100	23 470	8 830	7 710	32 380	31 900	122 340	120 820
Göteborgs och Bohus län . .	600	620	40 980	39 540	12 620	13 100	4 590	2 800	16 730	15 800	75 520	71 860
Älvsborgs län	1 790	1 640	92 160	92 280	25 220	24 980	9 220	7 060	35 990	34 270	164 380	160 220
därav norra delen	800	850	50 440	50 030	12 130	12 140	2 800	2 660	16 550	16 330	82 720	82 010
södra delen	990	790	41 720	42 250	13 090	12 840	6 420	4 400	19 440	17 940	81 660	78 220
Skaraborgs län	3 150	2 470	103 750	104 870	39 300	39 930	14 940	14 350	46 750	45 620	207 890	207 240
Värmlands län	910	760	46 880	43 890	9 670	9 410	3 180	3 880	17 270	15 810	77 910	73 750
Örebro län	780	770	35 550	36 050	11 960	11 300	3 830	3 980	13 830	13 870	65 950	65 970
Västmanlands län	500	430	36 970	35 230	12 490	12 030	3 380	3 740	13 460	13 390	66 800	64 820
Kopparbergs län	320	420	33 720	32 070	6 480	6 150	890	870	9 220	9 460	50 630	48 970
Gävleborgs län ¹	180	200	9 140	9 920	2 240	2 300	600	930	2 620	2 920	14 780	16 270
Summa	22 170	19 970	1 053 970	1 031 490	397 610	390 490	157 650	150 210	495 420	480 290	2 126 820	2 072 450

¹ Endast Gästrikland redovisat.

Tab. 17. Antal kor samt kalvar under 1 år med fördelning på åldersgrupper m. m. den 11 april och den 10 oktober 1960 i Götaland, Svealand och Gästrikland

Number of cows and calves in April and October 1960 divided into age groups

Avser brukningsenheter med över 2 hektar åker.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Områden	Kor, som kalvat								Kalvar under 1 år avsedda för					
	1 gång		2—4 gånger		5—7 gånger		8 gånger och däröver		pålägg		slakt			
											3—12 månader		under 3 månader	
	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}	^{11/4}	^{10/10}
Stockholms län och stad .	8 090	7 950	16 290	14 870	12 730	10 760	2 690	2 520	9 290	9 000	3 310	3 370	2 560	1 640
Uppsala län	7 350	7 650	15 060	14 900	11 840	11 410	2 550	2 540	8 640	9 050	2 220	2 610	2 450	1 760
Södermanlands län	10 820	11 100	22 010	20 790	14 440	13 710	3 020	2 820	13 930	13 010	3 060	3 720	2 910	2 610
Östergötlands län	14 410	15 430	29 300	29 410	20 530	19 910	4 260	4 180	20 430	20 360	7 020	7 670	6 460	4 720
Jönköpings län	13 250	13 050	31 560	29 330	26 740	24 520	5 500	6 110	17 450	18 350	4 700	6 790	9 620	4 820
Kronobergs län	8 960	9 540	21 160	20 770	15 590	15 010	3 320	3 090	9 960	11 030	2 490	3 620	6 500	3 750
Kalmar län	13 920	13 690	29 930	29 100	21 590	19 950	3 620	3 870	19 210	20 740	7 510	8 970	9 130	4 650
därav norra delen	4 810	4 990	10 810	10 000	8 130	7 840	1 420	1 570	6 420	6 750	1 990	2 200	2 510	1 270
södra delen	9 110	8 700	19 120	19 100	13 460	12 110	2 200	2 300	12 790	13 990	5 520	6 770	6 620	3 380
Gotlands län	4 280	4 770	9 590	9 620	5 250	5 150	740	760	6 520	7 130	3 640	5 380	3 170	1 650
Blekinge län	4 130	4 170	9 780	8 850	6 740	6 140	1 210	1 160	5 290	5 240	2 120	3 570	2 750	1 230
Kristianstads län	16 650	16 470	35 680	34 490	22 870	21 530	3 990	3 590	26 670	26 850	13 470	16 810	12 680	7 400
Malmöhus län	19 720	19 420	40 080	40 360	23 130	22 370	3 730	3 540	33 960	34 010	17 300	16 610	10 750	9 130
Hallands län	12 030	12 510	24 940	24 900	16 980	16 540	2 670	3 320	16 820	18 800	8 060	8 790	7 500	4 310
Göteborgs och Bohus län	6 930	7 100	16 550	15 460	14 020	13 700	3 480	3 280	8 230	9 910	3 660	4 150	4 840	1 740
Älvsborgs län	15 160	15 790	35 270	36 170	33 330	31 440	8 400	8 880	17 700	20 070	6 780	8 410	11 510	5 790
därav norra delen	7 720	8 010	19 060	19 110	18 900	17 680	4 760	5 230	8 250	9 890	2 810	3 470	5 490	2 970
södra delen	7 440	7 780	16 210	17 060	14 430	13 760	3 640	3 650	9 450	10 180	3 970	4 940	6 020	2 820
Skaraborgs län	19 950	20 440	43 230	43 230	33 720	33 530	6 850	7 670	28 250	29 980	8 850	10 750	9 650	4 890
Värmlands län	6 920	6 500	18 130	17 430	17 040	15 020	4 790	4 940	7 020	6 940	3 620	5 180	6 630	3 690
Örebro län	6 180	6 560	14 680	14 400	11 810	11 860	2 880	3 250	7 500	7 340	2 790	4 100	3 540	2 430
Västmanlands län	7 410	7 770	15 590	14 350	11 390	10 480	2 580	2 630	8 070	8 440	2 680	3 030	2 710	1 920
Kopparbergs län	4 620	5 270	12 480	11 400	12 750	11 990	3 870	3 410	4 950	5 060	1 590	2 140	2 680	2 260
Gävleborgs län ¹	1 480	1 570	3 890	3 970	3 010	3 300	760	1 080	1 510	1 600	390	950	720	370
Summa	202 360	206 750	445 200	433 800	335 500	318 320	70 910	72 620	271 400	282 910	105 260	126 620	118 760	70 760

¹ Endast Gästrikland redovisat.

Tab. 18. Antal svin den 11 april och den 10 oktober 1960 samt antal hönsningssällskapsområden

Number of hogs and poultry in Götaland, Svealand and Gästrikland

1	2	3	4	5	6	7
Områden	Svinbesättningar		Avelssvin		Övriga svin	
					3 mån. o. däröver	
	11/4	10/10	11/4	10/10	11/4	10/10
1 Stockholms län o. stad . .	1 760	2 980	1 830	2 150	11 980	21 780
2 Uppsala län	3 000	3 760	5 490	6 100	16 020	19 560
3 Södermanlands län	2 840	3 760	4 500	5 260	12 970	22 070
4 Östergötlands län	4 230	6 580	8 190	7 720	26 220	35 510
5 Jönköpings län	7 540	11 140	9 080	9 010	23 370	25 630
6 Kronobergs län	7 090	8 840	8 550	8 280	17 530	26 430
7 Kalmar län	6 580	9 100	11 400	11 960	33 460	45 580
8 därav norra delen . . .	1 580	2 930	2 460	3 190	6 480	14 790
9 södra delen . . .	5 000	6 170	8 940	8 770	26 980	30 790
10 Gotlands län	4 010	4 610	5 290	5 750	15 160	24 490
11 Blekinge län	3 220	4 070	3 320	3 530	27 380	33 230
12 Kristianstads län	12 910	14 180	36 890	37 610	163 860	187 700
13 Malmöhus län	12 550	13 620	39 870	40 880	167 070	185 950
14 Hallands län	7 930	9 140	28 150	27 860	68 960	83 940
15 Göteborgs och Bohus län .	3 190	5 090	5 240	4 610	10 020	18 800
16 Älvsborgs län	9 230	12 640	15 190	13 410	34 540	44 800
17 därav norra delen . . .	3 760	5 550	6 970	6 690	14 360	18 410
18 södra delen . . .	5 470	7 090	8 220	6 720	20 180	26 390
19 Skaraborgs län	10 150	11 820	26 490	26 520	73 830	78 110
20 Värmlands län	2 340	9 230	2 740	3 260	6 510	17 050
21 Örebro län	2 230	4 060	3 380	3 290	12 640	20 710
22 Västmanlands län	2 850	3 910	4 290	4 540	11 250	16 000
23 Kopparbergs län	2 910	4 930	1 510	1 120	8 470	9 760
24 Gävleborgs län ¹	660	1 680	120	90	1 730	2 050
25 Summa	107 220	145 140	² 221 520	³ 222 950	742 970	919 150

¹ Endast Gästrikland redovisat. — ² Fördelade på 7 170 fargaltar, 43 910 modersugor, dräktiga utelagssugor. — ³ Fördelade på 7 980 fargaltar, 38 100 modersugor, dräktiga första gången, 98 220

den 11 april 1960 i Götaland, Svealand och Gästrikland inom län och hushåll-

8	9	10	11	12	13	14	15	16
Grisar under 3 mån.		Summa svin och grisar		Inne- havare av höns	Höns kläckta		Kyck- lingar kläckta 1960	Summa höns och kyck- lingar
					1958 eller tidigare	1959		
11/4	10/10	11/4	10/10					
9 000	11 360	22 810	35 290	4 170	74 070	100 750	92 860	267 680 1
21 690	22 830	43 200	48 490	4 070	77 400	123 130	76 360	276 890 2
17 370	18 990	34 840	46 320	4 710	82 590	105 910	98 150	286 650 3
32 110	34 370	66 520	77 600	8 460	118 650	144 200	77 140	339 990 4
31 470	37 680	63 920	72 320	11 990	128 840	137 330	87 500	353 670 5
36 430	43 900	62 510	78 610	10 410	143 870	204 420	217 560	565 850 6
40 810	45 100	85 670	102 640	10 220	147 730	172 240	123 940	443 910 7
8 450	13 820	17 390	31 800	3 280	45 470	42 250	17 110	104 830 8
32 360	31 280	68 280	70 840	6 940	102 260	129 990	106 830	339 080 9
20 160	22 840	40 610	53 080	5 300	134 420	130 290	59 980	324 690 10
22 450	22 790	53 150	59 550	6 220	96 370	183 300	151 120	430 790 11
155 950	167 530	356 700	392 840	16 980	331 160	519 890	448 360	1 299 410 12
154 620	175 880	361 560	402 710	16 540	243 360	501 230	769 080	1 513 670 13
109 510	113 880	206 620	225 680	9 750	219 750	550 750	732 510	1 503 010 14
20 060	23 040	35 320	46 450	9 040	173 970	244 080	140 540	558 590 15
56 280	57 340	106 010	115 550	16 320	252 700	311 610	273 730	838 040 16
25 340	26 470	46 670	51 570	8 710	162 660	191 020	131 690	485 370 17
30 940	30 870	59 340	63 980	7 610	90 040	120 590	142 040	352 670 18
102 390	104 000	202 710	208 630	14 290	282 530	420 660	408 280	1 111 470 19
8 630	17 390	17 880	37 700	9 340	120 000	133 100	96 310	349 410 20
14 180	18 500	30 200	42 500	5 870	109 930	162 980	143 380	416 290 21
17 090	15 850	32 630	36 390	4 070	84 500	122 470	86 290	293 260 22
6 870	5 870	16 850	16 750	3 360	63 180	78 890	72 250	214 320 23
630	640	2 480	2 780	880	8 850	9 330	7 920	26 100 24
877 700	959 780	1 842 190	2 101 880	171 990	2 893 870	4 356 560	4 163 260	11 413 690 25

första gången, 95 960 övriga dräktiga, 65 910 digivande samt icke dräktiga modersuggor och 8 570 övriga dräktiga, 67 770 digivande samt icke dräktiga modersuggor och 10 880 utslagsuggor.

Tab. 19. Antal husdjur år 1960 på 100 hektar reducerad jordbruksareal¹*Number of livestock per 100 hectares agricultural land*

1	2	3	4	5	6	7
Områden	Hästar	Nöt- kreatur	Därav kor	Får	Svin	Nöt- kreaturs- enheter
Stockholms län och stad	4,1	47,5	25,3	2,9	15,4	46,8
Uppsala län	2,6	44,7	24,2	1,9	28,6	45,8
Södermanlands län	3,0	52,6	27,7	1,2	19,9	49,8
Östergötlands län	3,6	59,0	28,1	2,5	26,1	55,8
Norra skogsbygden	4,6	67,0	33,3	0,5	15,2	61,2
Östgötaslätten	2,2	46,8	20,8	1,8	26,9	44,0
Södra skogsbygden	7,7	94,3	47,9	7,2	34,8	92,4
Södra kustlandet	4,3	65,8	34,7	1,6	20,1	62,0
Jönköpings län	9,6	101,3	53,0	2,4	45,6	103,1
Kronobergs län	11,2	94,1	51,7	2,7	64,8	105,9
Kalmar län	6,0	77,0	36,4	4,7	46,3	77,5
länets norra del	6,8	76,0	39,8	2,5	27,8	75,3
Norra kustlandet	6,3	70,7	36,3	1,2	24,2	69,0
Skogsbygden	8,5	93,6	51,4	6,5	39,8	96,1
länets södra del	5,6	77,5	34,6	5,8	55,7	78,7
Kalmarsslätten	4,5	72,9	32,9	2,5	69,4	77,2
Norra kustlandet	8,6	80,0	43,2	4,7	58,4	89,3
Skogsbygden	9,2	83,3	40,4	3,4	47,7	87,5
Öland	3,7	77,9	31,5	11,3	46,9	72,8
Gotlands län	2,2	62,0	24,3	50,2	46,5	63,0
Blekinge län	7,4	77,6	38,4	4,5	91,5	92,3
Skogsbygden	10,7	80,7	45,3	4,8	34,6	87,8
Slättbygden	5,1	75,4	35,6	4,4	130,6	95,3
Kristianstads län	4,7	81,8	32,9	1,6	151,9	102,3
Skogsbygden	8,2	95,9	43,3	2,0	138,9	116,4
Mellanbygden	3,6	79,4	30,4	1,0	150,8	98,0
Slättbygden	2,9	72,9	27,0	2,0	163,4	95,3
Malmöhus län	3,3	67,0	25,9	1,4	106,9	78,1
Skogsbygden	6,6	98,3	44,6	2,6	127,8	113,5
Mellanbygden	4,9	81,5	34,4	0,8	131,8	98,0
Slättbygden	2,3	57,6	20,3	1,4	94,8	66,1
Hallands län	5,2	84,8	39,8	1,3	142,3	105,6
Slättbygden	3,5	79,8	33,7	1,0	154,4	100,5
Skogsbygden	9,0	96,7	50,6	2,0	142,2	122,6
Norra Halland	6,1	86,5	47,0	1,0	100,4	101,0
Göteborgs och Bohus län	9,6	83,6	45,9	3,9	37,9	88,5
Älvsborgs län	8,1	79,9	45,5	1,4	49,7	87,0
länets norra del	6,8	64,8	39,1	1,3	35,1	70,6
Slättbygden	5,1	62,0	36,3	0,8	41,7	67,1
Dalbygderna	7,9	67,7	41,9	2,5	29,0	73,8
Dalslands bergsbygd	11,8	66,6	40,8	1,2	11,7	73,3
Södra höglandet	8,5	100,0	72,3	—	67,4	116,0
länets södra del	10,3	104,7	56,2	1,6	73,7	114,0
Dalbygderna	8,3	92,3	50,9	3,1	85,2	105,3
Södra höglandet	10,6	106,7	57,0	1,3	71,9	115,4

¹ Ången reducerad efter sitt värde i förhållande till åkern enligt Jordbruksräkningen år 1956.

TAB. 19 (forts.). ANTAL HUSDJUR ÅR 1960 PÅ 100 HEKTAR REDUCERAD
JORDBRUKSAREAL

1	2	3	4	5	6	7
Områden	Hästar	Nöt- kreatur	Därav kor	Får	Svin	Nöt- kreaturs- enheter
Skaraborgs län	3,7	65,5	32,9	1,2	63,1	70,8
Slättbygden	3,2	59,3	30,8	1,4	65,2	66,3
Fälbygden	4,8	82,7	37,0	0,6	65,6	83,8
Nordöstra höglandet	5,6	61,5	33,4	1,2	42,1	66,9
Sydöstra höglandet	4,9	84,8	40,9	1,1	56,0	84,4
Värmlands län	5,4	46,6	28,1	4,2	9,8	48,3
Slättbygden	3,6	38,5	20,4	3,1	13,9	38,6
Centrala och västra Värmland	6,9	52,0	33,6	4,2	6,2	55,1
Bergslagen	6,7	50,9	31,7	2,0	2,6	52,2
Norra Värmland	8,1	71,0	49,4	4,4	6,8	75,7
Örebro län	3,9	46,6	25,9	3,5	20,4	47,6
Södra skogsbygden	6,0	59,0	33,1	6,3	19,6	60,9
Slättbygden	2,6	41,1	21,7	2,6	22,6	41,2
Bergslagen	6,1	53,9	33,0	4,2	14,8	57,0
Västmanlands län	2,8	40,4	21,8	0,3	20,3	40,3
Bergslagen	5,4	47,2	27,9	0,4	9,0	48,0
Slättbygden	2,5	39,6	21,1	0,3	21,5	39,5
Kopparbergs län	8,2	56,0	37,6	5,3	16,8	63,7
Bergslagen	8,3	62,5	42,6	1,3	5,4	66,5
Östra Dalarna	5,7	45,9	28,7	6,5	25,5	52,8
Mellanbygden	11,0	64,2	45,1	3,2	7,3	73,3
Fjällbygden	19,3	125,9	95,8	17,0	—	141,5
Gävleborgs län	9,2	52,8	33,5	4,0	8,8	59,3
Gästrikland	8,9	50,5	30,8	1,9	7,5	56,1
Hälsinglands kustland	9,3	53,1	33,9	5,1	9,7	59,8
Inlandet	9,9	58,0	39,3	3,8	7,9	65,9
Västernorrlands län	9,7	75,3	50,8	13,6	12,1	82,0
Kustlandet	8,9	76,2	51,8	14,4	7,1	80,5
Inlandet	11,1	73,4	48,8	12,0	21,7	84,7
Silurområdet	8,1	80,6	53,2	15,7	12,2	83,1
Jämtlands län	11,9	88,6	56,2	5,1	7,5	92,4
Silurområdet	10,8	83,9	51,8	1,6	7,5	85,5
Mellanbygden	12,5	89,6	61,9	1,1	10,8	97,4
Fjällbygden	14,7	102,5	65,6	18,7	5,2	109,7
Västerbottens län	8,6	88,0	54,2	5,5	31,7	92,7
Kustlandet	7,9	84,0	51,1	3,1	36,0	88,7
Inlandet	12,3	106,1	68,7	16,5	12,0	111,0
Norrbottnens län	8,8	70,1	47,4	13,0	7,5	75,2
Kustlandet	8,4	69,0	46,4	9,5	8,6	73,4
Inlandet	10,7	75,0	52,4	30,0	2,1	83,9
Södra och mellersta Sveriges						
slättbygger	3,2	57,5	26,5	3,8	61,3	62,5
skogs- o. dalbygger	8,2	80,7	43,4	2,9	49,4	86,9
Norra Sverige	9,6	75,7	49,3	8,4	14,8	81,4
Hela riket år 1960	5,6	67,0	34,8	4,2	51,3	72,5
" " " 1959	6,1	69,2	36,3	3,9	59,0	77,1

Tab. 20. Antal svin den 9 januari 1961 i jämförelse med antalet den 11 januari 1960 och den 10 oktober 1960

Number of hogs on 9th January 1961

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

1	2	3	4	5	6	7	8
Län	Avels- svin	Därv modersuggor		Övriga svin		Summa svin	Därv hus- hålls- svin
		dräktiga första gången	övriga moder- suggor	3 måna- der och däröver	grisar under 3 mån.		
<i>Kristianstads län</i>							
^{11/1} 1960	35 410	5 890	28 390	179 400	148 980	363 790	6 830
^{10/10} 1960	37 230	6 980	29 040	182 960	163 280	383 470	9 480
^{9/1} 1961	36 320	6 350	28 720	172 500	156 150	364 970	6 120
Förändring, i %, i förh. till							
^{10/10} 1960	- 2,4	- 9,0	- 1,1	- 5,7	- 4,4	- 4,8	- 35,4
^{11/1} 1960	+ 2,6	+ 7,8	+ 1,2	- 3,8	+ 4,8	+ 0,3	- 10,4
<i>Malmöhus län</i>							
^{11/1} 1960	37 880	6 020	30 380	187 850	164 080	389 810	6 890
^{10/10} 1960	40 360	6 110	32 500	177 550	172 250	390 160	9 510
^{9/1} 1961	38 900	5 670	31 550	172 160	158 920	369 980	6 250
Förändring, i %, i förh. till							
^{10/10} 1960	- 3,6	- 7,2	- 2,9	- 3,0	- 7,7	- 5,2	- 34,3
^{11/1} 1960	+ 2,7	- 5,8	+ 3,9	- 8,4	- 3,1	- 5,1	- 9,3
<i>Hallands län</i>							
^{11/1} 1960	27 720	4 290	22 920	79 800	115 870	223 390	2 750
^{10/10} 1960	27 580	4 840	22 120	81 990	112 130	221 700	5 420
^{9/1} 1961	26 830	5 100	21 020	90 970	100 880	218 680	2 930
Förändring, i %, i förh. till							
^{10/10} 1960	- 2,7	+ 5,4	- 5,0	+ 11,0	- 10,0	- 1,4	- 45,9
^{11/1} 1960	- 3,2	+ 18,9	- 8,3	+ 14,0	- 12,9	- 2,1	+ 6,5
<i>Skaraborgs län</i>							
^{11/1} 1960	26 740	4 700	21 370	101 710	105 430	233 880	4 710
^{10/10} 1960	26 380	3 630	22 020	75 250	102 840	204 470	7 180
^{9/1} 1961	26 300	4 280	21 300	80 110	93 920	200 330	4 680
Förändring, i %, i förh. till							
^{10/10} 1960	- 0,3	+ 17,9	- 3,3	+ 6,5	- 8,7	- 2,0	- 34,8
^{11/1} 1960	- 1,6	- 8,9	- 0,3	- 21,2	- 10,9	- 14,3	- 0,6
<i>Samtliga 4 län</i>							
^{11/1} 1960	127 750	20 900	103 060	548 760	534 360	1 210 870	21 180
^{10/10} 1960	131 550	21 560	105 680	517 750	550 500	1 199 800	31 590
^{9/1} 1961	128 350	21 400	102 590	515 740	509 870	1 153 960	19 980
Förändring, i %, i förh. till							
^{10/10} 1960	- 2,4	- 0,7	- 2,9	- 0,4	- 7,4	- 3,8	- 36,8
^{11/1} 1960	+ 0,5	+ 2,4	- 0,5	- 6,0	- 4,6	- 4,7	- 5,7

Tab. 21. Beräknat antal nötkreatursenheter inom län, hushållningssällskapsområden samt naturliga jordbruksområden, år 1960

Estimated number of units of cattle

1	2	1	2
Områden	Antal nötkreaturs- enheter	Områden	Antal nötkreaturs- enheter
Stockholms län och stad	69 390	Skaraborgs län	227 250
Uppsala län	69 130	Slättbygden	148 260
Södermanlands län	86 980	Falbygden	40 860
Östergötlands län	142 060	Nordöstra höglandet	11 510
Norra skogsbygden	23 650	Sydöstra höglandet	26 620
Östgötaslätten	70 150	Värmlands län	88 540
Södra skogsbygden	40 600	Slättbygden	33 910
Södra kustlandet	7 660	Centr. o. v:a Värmland	41 730
Jönköpings län	144 440	Bergslagen	4 440
Kronobergs län	102 120	Norra Värmland	8 460
Kalmar län	143 610	Örebro län	70 630
länets norra del	47 060	Södra skogsbygden	12 770
Norra kustlandet	33 140	Slättbygden	38 130
Skogsbygden	13 920	Bergslagen	19 730
länets södra del	96 550	Västmanlands län	64 920
Kalmarslätten	34 820	Bergslagen	7 520
Norra kustlandet	2 480	Slättbygden	57 400
Skogsbygden	28 740	Kopparbergs län	64 020
Öland	30 510	Bergslagen	5 200
Gotlands län	55 020	Östra Dalarna	28 710
Blekinge län	53 610	Mellanbygden	25 780
Skogsbygden	20 800	Fjällbygden	4 330
Slättbygden	32 810	Gävleborgs län	64 010
Kristianstads län	240 370	Gästrikland	18 650
Skogsbygden	78 490	Hälsinglands kustland	38 180
Mellanbygden	82 790	Inlandet	7 180
Slättbygden	79 090	Västernorrlands län	82 590
Malmöhus län	264 270	Kustlandet	52 030
Skogsbygden	32 270	Inlandet	28 920
Mellanbygden	83 100	Silurumrådet	1 640
Slättbygden	148 900	Jämtlands län	62 550
Hallands län	153 240	Silurumrådet	37 010
Slättbygden	87 750	Mellanbygden	9 970
Skogsbygden	40 150	Fjällbygden	15 570
Norra Halland	25 340	Västerbottens län	120 820
Göteborgs och Bohus län	82 350	Kustlandet	95 060
Älvsborgs län	185 680	Inlandet	25 760
länets norra del	93 930	Norrbottnens län	67 670
Slättbygden	53 010	Kustlandet	54 620
Dalbygderna	24 750	Inlandet	13 050
Dalslands bergsbygd	12 900		
Södra höglandet	3 270	Hela riket år 1960	2 705 270
länets södra del	91 750	” ” ” 1959	2 876 130
Dalbygderna	11 510	” ” ” 1958	2 853 090
Södra höglandet	80 240	” ” ” 1957	2 761 500
		” ” ” 1956	2 713 740

Tab. 22. Antal husdjur fördelat på olika storleksgrupper den 1 juni 1960, större riksområden och hela riket

Number of livestock within different size groups and in major regions

Djurslag	Storleksgrupper, hektar åker									Därav inom					
	0-2 ¹	2-5	5-10	10-20	20-30	30-50	50-100	Över 100	Summa	Södra och mellersta Sveriges slättbygder		Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder		Norra Sverige	
										0-2 ha	Över 2 ha	0-2 ha	Över 2 ha	0-2 ha	Över 2 ha
Hästar, 3 år o. däröver	16 560	34 300	62 390	44 750	13 330	8 500	4 590	4 310	188 730	5 430	52 820	3 940	79 790	7 190	39 560
Unghästar, 1 och 2 år	190	1 020	3 400	4 030	1 770	1 590	1 120	1 080	14 200	100	5 480	40	6 830	50	1 700
Föl	90	440	1 560	1 810	820	620	440	550	6 330	60	2 740	20	2 710	10	790
Summa hästar	16 840	35 760	67 350	50 590	15 920	10 710	6 150	5 940	209 260	5 590	61 040	4 000	89 330	7 250	42 050
Tjurar (för avel), 1 år och däröver . . .	520	1 090	4 170	8 300	4 010	3 100	1 760	2 040	24 990	160	10 910	110	10 290	250	3 270
Kor, som kalvat endast en gång	10 700	21 960	55 130	72 430	33 030	25 660	16 670	17 500	253 080	1 790	118 290	3 590	89 460	5 320	34 630
Övriga kor	75 350	133 650	263 990	284 100	112 960	81 400	49 320	44 650	1 045 420	11 500	421 410	25 240	374 360	38 610	174 300
Kvigor och kvigkalvar, 1 år och däröver avsedda för pålägg . .	7 500	27 790	79 870	129 650	66 680	57 910	39 500	40 960	449 860	1 240	247 040	2 680	159 820	3 580	35 500
Stutar, ungtjurar, kvigor och kalvar, 1 år och däröver avsedda för slakt	710	5 830	20 010	39 280	25 640	29 520	22 570	27 490	171 050	140	107 800	220	55 550	350	6 990
Kalvar under 1 år avsedda för pålägg . .	6 920	21 060	58 410	93 860	46 670	39 540	26 510	27 980	320 950	1 100	170 890	2 090	109 950	3 730	33 190
Kalvar under 1 år avsedda för slakt . .	7 920	31 740	52 880	54 670	24 160	23 860	18 790	22 080	236 100	470	104 650	1 880	80 660	5 570	42 870
Summa nötkreatur	109 620	243 120	534 460	682 290	313 150	260 990	175 120	182 700	2 501 450	16 400	1 180 990	35 810	880 090	57 410	330 750
Får och lamm . . .	16 600	23 440	30 610	31 350	16 230	13 610	9 970	14 560	156 370	3 930	76 040	3 950	29 510	8 720	34 220
Fargaltar	100	190	870	2 380	1 470	1 580	860	550	8 000	70	5 390	20	2 160	10	350
Modersuggor	1 450	12 190	40 100	75 860	35 950	28 880	15 080	9 150	218 660	1 060	139 730	320	70 350	70	7 130
Övriga svin, 3 mån. och däröver	31 720	43 330	96 600	198 480	114 980	108 660	91 480	87 230	772 480	16 730	533 420	9 720	177 290	5 270	30 050
Grisar under 3 mån. .	22 040	53 480	172 550	288 400	136 350	106 170	61 600	45 240	885 830	11 640	549 130	7 960	277 090	2 440	37 570
Summa svin och grisar	55 310	109 190	310 120	565 120	288 750	245 290	169 020	142 170	1 884 970	29 500	1 227 670	18 020	526 890	7 790	75 100

¹ Antalet husdjur i storleksgruppen 0—2 hektar enligt 1951 års jordbruksräkning.

Tab. 23. Antal husdjur åren 1951—1960

Number of livestock

Djurslag	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	Medeltal 1951/60	1951/ 60 i % av 1941/ 50
Hästar, 3 år och däröver . . .	377 610	352 760	333 920	311 570	290 250	255 180	235 250	225 610	209 340	188 730	278 020	58,9
Unghästar, 1 och 2 år . . .	25 210	21 800	18 470	16 310	14 990	14 250	13 460	13 160	13 540	14 200	16 540	28,5
Föl	9 140	8 430	6 850	6 880	7 190	6 470	6 260	5 500	6 130	6 330	6 920	
Summa hästar	411 960	382 990	359 240	334 760	312 430	275 900	254 970	244 270	229 010	209 260	301 480	54,4
Tjurar (för avel), 1 år o. däröver	38 300	36 780	35 470	36 550	36 420	31 920	31 930	30 680	29 800	24 990	33 280	..
Kor, som kalvat endast 1 gång	1 606 420	1 534 600	1 246 290	1 253 300	1 245 370	1 136 630	1 125 870	1 134 390	1 107 050	1 045 420	1 450 780	83,7
Övriga kor												..
Kvigor och kvigkalvar, 1 år och däröver avsedda för pålägg		468 140	454 480	472 430	478 670	450 590	440 050	447 890	459 240	449 860	538 910	
Stutar, ungtjurar, kvigor och kalvar, 1 år och däröver avsedda för slakt	485 900		31 830	37 360	45 840	63 630	67 150	86 300	119 710	158 940	171 050	114,7
Kalvar under 1 år avsedda för pålägg			320 480	336 280	327 390	305 540	320 590	324 710	332 260	320 950	500 270	
Kalvar under 1 år avsedda för slakt	479 780	437 410	158 960	140 740	155 530	148 920	174 070	236 210	246 730	236 100		
Summa nötkreatur	2 610 400	2 508 760	2 531 200	2 559 580	2 575 350	2 396 900	2 425 670	2 542 770	2 580 270	2 501 450	2 523 240	92,4
Får och lamm	228 460	222 980	208 990	202 240	177 200	153 970	143 100	139 060	145 830	156 370	177 820	41,6
Fårgaltar	4 260	4 330	4 800	5 320	5 470	5 770	6 810	7 450	7 520	7 540	5 930	151,3
Modersuggor	146 580	160 460	168 280	203 630	178 220	189 560	223 510	233 530	243 610	220 900	196 830	155,1
Övriga svin, 3 mån. o. däröver	532 280	585 600	578 180	623 880	650 210	647 490	780 830	877 650	925 500	770 230	697 180	155,9
Grisar under 3 mån.	640 920	623 670	670 310	781 140	733 610	712 020	844 190	912 320	1 025 680	916 000	785 990	150,0
Summa svin och grisar ¹	1 324 040	1 374 060	1 421 570	1 613 970	1 567 510	1 554 840	1 855 340	2 030 950	2 202 310	1 914 670	1 685 930	153,0
Summa nötkreatursenheter	3 076 980	2 958 340	2 942 370	2 971 040	2 924 990	2 713 740	2 761 500	2 853 090	2 876 130	2 705 790	2 878 400	86,2
Höns	9 128 160	8 597 050	8 167 190	8 130 460	8 005 990	7 671 610	7 470 920	7 502 780	7 871 790	7 643 060	8 018 900	107,7
Kycklingar	3 200 990	3 124 900	3 423 420	3 688 790	3 690 890	3 629 950	3 803 090	3 804 140	4 681 150	4 281 830	3 732 920	114,6
Summa höns och kycklingar ¹	12 329 150	11 721 950	11 590 610	11 819 250	11 696 880	11 301 560	11 274 010	11 306 920	12 552 940	11 924 890	11 751 820	109,8

¹ Delvis beräknade siffror, se sid. 45 och 49.

Tab. 24. I jordbruket sysselsatt arbetskraft över 15 år den 1 oktober 1959, 11 april, 1 juni och 3 oktober 1960

Number of persons over 15 years of age engaged in agriculture on farms of more than 2 hectares (5 acres) of arable land

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Områden och tidpunkt	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
<i>Södra och mellersta Sveriges slättbygder</i>								
Antal $\frac{1}{10}$ 1959	101 010	70 750	26 940	4 010	12 260	10 420	140 210	85 180
$\frac{11}{4}$ 1960	99 710	68 080	25 030	3 750	7 380	1 640	132 120	73 470
$\frac{1}{6}$ »	100 030	70 220	25 430	3 660	13 990	11 640	139 450	85 520
$\frac{3}{10}$ »	99 210	69 450	25 070	3 980	18 100	15 630	142 380	89 060
Index $\frac{1}{10}$ 1959	100	100	100	100	100	100	100	100
$\frac{11}{4}$ 1960	98,7	96,2	92,9	93,5	60,2	15,7	94,2	86,3
$\frac{1}{6}$ »	99,0	99,3	94,4	91,3	114,1	111,7	99,5	100,4
$\frac{3}{10}$ »	98,2	98,2	93,1	99,3	147,6	150,0	101,5	104,6
<i>Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder</i>								
Antal $\frac{1}{10}$ 1959	108 730	80 110	8 970	2 540	7 870	3 480	125 570	86 130
$\frac{11}{4}$ 1960	105 860	77 940	8 290	2 730	5 090	790	119 240	81 460
$\frac{1}{6}$ »	106 620	79 450	7 580	2 720	7 370	2 630	121 570	84 800
$\frac{3}{10}$ »	106 040	80 440	7 580	3 320	12 820	7 470	126 440	91 230
Index $\frac{1}{10}$ 1959	100	100	100	100	100	100	100	100
$\frac{11}{4}$ 1960	97,4	97,3	92,4	107,5	64,7	22,7	95,0	94,6
$\frac{1}{6}$ »	98,1	99,2	84,5	107,1	93,6	75,6	96,8	98,5
$\frac{3}{10}$ »	97,5	100,4	84,5	130,7	162,9	214,7	100,7	105,9
<i>Summa slättbygder samt skogs- och dalbygder</i>								
Antal $\frac{1}{10}$ 1959	209 740	150 860	35 910	6 550	20 130	13 900	265 780	171 310
$\frac{11}{4}$ 1960	205 570	146 020	33 320	6 480	12 470	2 430	251 360	154 930
$\frac{1}{6}$ »	206 650	149 670	33 010	6 380	21 360	14 270	261 020	170 320
$\frac{3}{10}$ »	205 250	149 890	32 650	7 300	30 920	23 100	268 820	180 290
Index $\frac{1}{10}$ 1959	100	100	100	100	100	100	100	100
$\frac{11}{4}$ 1960	98,0	96,8	92,8	98,9	61,9	17,5	94,6	90,4
$\frac{1}{6}$ »	98,5	99,2	91,9	97,4	106,1	102,7	98,2	99,4
$\frac{3}{10}$ »	97,9	99,4	90,9	111,5	153,6	166,2	101,1	105,2
<i>Norra Sverige</i>								
Antal $\frac{1}{6}$ 1960	65 510	53 840	1 040	1 300	4 310	1 320	70 860	56 460
<i>Hela riket</i>								
Antal $\frac{1}{6}$ 1960	272 160	203 510	34 050	7 680	25 670	15 590	331 880	226 780
$\frac{1}{6}$ 1959	282 580	208 130	38 160	7 970	23 810	12 220	344 550	228 320
$\frac{2}{6}$ 1958	288 820	208 120	40 480	7 020	27 420	12 330	356 720	227 470
$\frac{3}{6}$ 1957	289 990	217 170	42 690	8 200	28 530	15 320	361 210	240 690
$\frac{4}{6}$ 1956	293 200	222 420	44 860	9 390	28 060	14 690	366 120	246 500

Tab. 25. Antal i jordbruket den 1 juni 1960 sysselsatta personer över 15 år samt antal lejda arbetstimmar år 1959, storleksgruppsvis inom huvudområden och hela riket

Number of persons over 15 years of age engaged in agriculture and number of paid working-hours

Områden och storleksgrupper	Antal i jordbruket sysselsatta personer den 1/6 1960						Totala antalet lejda arbetstimmar under år 1959
	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				
			Fast anställda		Tillfälligt anställda		
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	
<i>Södra och mellersta Sveriges slättbygger</i>							
2— 5 ha åker	10 810	8 020	—	70	300	260	664 800
5— 10 » »	19 160	14 720	200	310	1 460	850	2 650 930
10— 20 » »	33 720	25 770	1 990	1 300	3 450	2 690	12 460 440
20— 30 » »	16 870	11 640	2 560	600	2 340	1 890	11 811 240
30— 50 » »	12 330	7 370	4 330	570	2 660	2 370	16 584 250
50—100 » »	5 580	2 350	5 910	380	1 790	1 740	18 496 780
över 100 » »	1 560	350	10 440	430	1 990	1 840	28 692 670
Samtliga över 2 ha åker .	100 030	70 220	25 430	3 660	13 990	11 640	91 361 110
<i>Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygger</i>							
2— 5 ha åker	30 030	22 400	120	340	1 270	460	2 221 830
5— 10 » »	40 870	32 180	510	1 060	2 360	940	5 962 810
10— 20 » »	26 070	18 990	1 450	810	2 070	780	7 978 060
20— 30 » »	5 610	3 810	1 050	230	770	190	3 999 430
30— 50 » »	2 750	1 600	1 170	140	450	90	3 941 910
50—100 » »	1 090	420	1 380	70	290	60	3 897 930
över 100 » »	200	50	1 900	70	160	110	4 758 780
Samtliga över 2 ha åker .	106 620	79 450	7 580	2 720	7 370	2 630	32 760 750
<i>Norra Sverige</i>							
2— 5 ha åker	28 220	22 700	70	380	1 010	370	2 036 710
5— 10 » »	26 350	22 660	180	430	1 790	540	3 167 070
10— 20 » »	9 720	7 640	360	380	1 230	380	2 664 480
20— 30 » »	940	690	110	70	160	20	484 190
30— 50 » »	240	120	100	20	40	10	371 440
50—100 » »	40	30	120	10	70	0	333 250
över 100 » »	—	—	100	10	10	0	231 340
Samtliga över 2 ha åker .	65 510	53 840	1 040	1 300	4 310	1 320	9 288 480
<i>Hela riket</i>							
2— 5 ha åker	69 060	53 120	190	790	2 580	1 090	4 923 340
5— 10 » »	86 380	69 560	890	1 800	5 610	2 330	11 780 810
10— 20 » »	69 510	52 400	3 800	2 490	6 750	3 850	23 102 980
20— 30 » »	23 420	16 140	3 720	900	3 270	2 100	16 294 860
30— 50 » »	15 320	9 090	5 600	730	3 150	2 470	20 897 600
50—100 » »	6 710	2 800	7 410	460	2 150	1 800	22 727 960
över 100 » »	1 760	400	12 440	510	2 160	1 950	33 682 790
Samtliga över 2 ha åker .	272 160	203 510	34 050	7 680	25 670	15 590	133 410 340

Tab. 26. Antal i jordbruket den 1 juni 1960 sysselsatta personer över 15 år samt antal lejda arbetstimmar år 1959, per 100 hektar åker, storleksgruppsvis inom huvudområden och hela riket

Number of persons over 15 years of age engaged in agriculture and number of paid working-hours per 100 hectares arable land

Områden och storleksgrupper	Antal i jordbruket den 1/6 1960 sysselsatta personer per 100 hektar åker						Antal lejda arbets- timmar per 100 hektar åker under år 1959
	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				
			Fast anställda		Tillfälligt anställda		
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	
<i>Södra och mellersta Sveriges slättbygder</i>							
2— 5 ha åker	21,0	15,6	—	0,1	0,6	0,5	1 290
5— 10 » »	12,4	9,5	0,1	0,2	1,0	0,6	1 717
10— 20 » »	7,6	5,8	0,4	0,3	0,8	0,6	2 795
20— 30 » »	5,0	3,5	0,8	0,2	0,7	0,6	3 530
30— 50 » »	3,4	2,0	1,2	0,2	0,7	0,6	4 534
50—100 » »	1,8	0,8	1,9	0,1	0,6	0,6	6 065
över 100 » »	0,5	0,1	3,1	0,1	0,6	0,5	8 418
Samtliga över 2 ha åker .	5,0	3,5	1,3	0,2	0,7	0,6	4 573
<i>Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder</i>							
2— 5 ha åker	22,0	16,4	0,1	0,3	0,9	0,3	1 626
5— 10 » »	14,0	11,1	0,2	0,4	0,8	0,3	2 049
10— 20 » »	8,5	6,2	0,5	0,3	0,7	0,3	2 615
20— 30 » »	5,3	3,6	1,0	0,2	0,7	0,2	3 754
30— 50 » »	3,5	2,0	1,5	0,2	0,6	0,1	4 992
50—100 » »	1,8	0,7	2,2	0,1	0,5	0,1	6 359
över 100 » »	0,4	0,1	3,7	0,1	0,3	0,2	9 323
Samtliga över 2 ha åker .	10,3	7,7	0,7	0,3	0,7	0,3	3 179
<i>Norra Sverige</i>							
2— 5 ha åker	21,4	17,2	0,1	0,3	0,8	0,3	1 542
5— 10 » »	13,9	11,9	0,1	0,2	0,9	0,3	1 669
10— 20 » »	8,9	7,0	0,3	0,3	1,1	0,3	2 434
20— 30 » »	5,5	4,1	0,7	0,4	0,9	0,1	2 874
30— 50 » »	3,7	1,9	1,5	0,3	0,6	0,1	5 681
50—100 » »	1,2	0,9	3,4	0,3	2,0	0,1	10 047
över 100 » »	—	—	5,8	0,4	0,7	0,2	13 754
Samtliga över 2 ha åker .	14,3	11,7	0,2	0,3	0,9	0,3	2 021
<i>Hela riket</i>							
2— 5 ha åker	21,6	16,6	0,1	0,2	0,8	0,3	1 537
5— 10 » »	13,6	11,0	0,1	0,3	0,9	0,4	1 855
10— 20 » »	8,1	6,1	0,4	0,3	0,8	0,4	2 686
20— 30 » »	5,1	3,5	0,8	0,2	0,7	0,5	3 558
30— 50 » »	3,4	2,0	1,2	0,2	0,7	0,5	4 631
50—100 » »	1,8	0,8	2,0	0,1	0,6	0,5	6 149
över 100 » »	0,4	0,1	3,2	0,1	0,5	0,5	8 558
Samtliga över 2 ha åker .	7,8	5,8	1,0	0,2	0,7	0,4	3 825

Förteckning över tabeller i publikationen »Jordbruk och Boskapsskötsel»**Texttabeller**

<i>Tabeller i föreliggande publikation</i>	<i>Motsvarande tabeller i Jordbruk och Boskapsskötsel år 1959</i>	<i>Anmärkningar</i>
Tab. A	Tab. A	
---	» B	Uppdelad i flera tablåer
Tab. B	» D, del av	Förutvarande tab. D, omarbetad, se nedan tab. 4
» C	---	Ny tabell
» D	Tab. E	
» E	Tablå på sidan 20, del av	Tabellen utvidgad jämfört med tablå
» F	Tab. F, del av	Uppgifterna i förutvarande tab. F har dels sammanställts till tablåer och dels överförts till den nya tabellen F
» G	Tablå på sidan 28, nedtill	
» H	» » » 31, »	
---	Tab. H	Uppdelad i flera tablåer
» I	» J	
» J	» L	
» K	---	Ny tabell
» L	---	» »
» M	Tablå på sidan 44	Tabellen utvidgad jämfört med tablå
» N	Tab. N, del av	Tabellen omarbetad
» O	» O	

Tabeller i tabellbilagan

<i>Tabeller i föreliggande publikation</i>	<i>Motsvarande tabeller i Jordbruk och Boskapsskötsel år 1959</i>	<i>Anmärkningar</i>
Tab. 1	Tab. 1	
» 2	» 2	
» 3	» C	Överflyttad från textavd.
» 4	» 3 och » D, del av	Överflyttad från textavd.
» 5	» 5	
» 6	» 6	
» 7	» G	Överflyttad från textavd.
» 8	» 15	
» 9	» 7	
» 10	» 4	
» 11	---	Ny tabell
» 12	---	» »
» 13	---	» »
» 14	Tab. 8	
» 15	» 9	
Tab. 16	Tab. 10	
» 17	» 11	
» 18	» 12	
» 19	» I	Överflyttad från textavd.
» 20	» K	»
» 21	» 13	
» 22	» 14 och » M, del av	Överflyttad från textavd.
» 23	---	Ny tabell
» 24	Tab. N och P, del av	Tabellerna sammanförda till en tabell. Överflyttad från textavd., se även tab. O
» 25	» 16	
» 26	» 17	

Uppgift om antalet svin och höns, om antalet nötkreatur och om arbetskraften i jordbruket den 11 april 1960.

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungärelse den 13 april 1956 (nr 116). Skyldig att lämna uppgift är envar, som av statistiska centralbyrån genom kommunens styrelse anmodas lämna uppgift. Uppgifterna skola endast användas för statistiskt ändamål.		Uppgifterna skola senast den 15 april 1960 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse. Om svin, höns, nötkreatur eller arbetskraft av något slag saknas, skall detta anges med ett vågrätt streck (—) i antalskolumnen.	
Fastighetsens namn, nummer eller dylikt		Församling (ej storkommun)	
Innehavarens (brukarens) fullständiga namn		Innehavarens (brukarens) postadress, Telefon (station och nummer)	
Brukningenhetens hela ökerareal i april 1960		hektar Andra än jordbrukare satta här streck.	
I Antalet svin den 11 april 1960 Under nämnda dag försälda eller till slakt levererade svin och grisar skola medräknas. Antal Fargaltar Modersuggar: a) första gången dräktiga b) övriga dräktiga c) digivande samt icke dräktiga d) utslagsuggar (d. v. s. avsedda för slakt) Övriga svin: e) hushållssvin (d. v. s. svin och grisar, som uppfödas för det egna hushållets behov av fläsk): 3 månader och däröver grisar under 3 månader f) andra svin än hushållssvin: 3 månader och däröver grisar under 3 månader Summa svin		III Antalet nötkreatur den 11 april 1960 Antal Kor, som kalvat endast 1 gång ” ” ” 2—4 gånger ” ” ” 5—7 gånger ” ” ” 8 gånger och däröver Tjurar (för avel) 1 år och däröver Kvigor och kvigkalvar 1 år och däröver avsedda för pålägg Stutar, ungtjurar, kvigor och kalvar 1 år och däröver avsedda för slakt Kalvar under 1 år avsedda för pålägg Kalvar under 1 år avsedda för slakt: 3—12 månader under 3 månader Summa nötkreatur	
II Antalet höns och kycklingar den 11 april 1960 Antal Höns som kläckts 1958 och tidigare antal den 11/4 1960 som kläckts 1959 antal den 11/4 1960 Kycklingar, som kläckts 1960 antal den 11/4 1960 Kycklingar avsedda för försäljning skola även medräknas Summa höns och kycklingar		IV Inom jordbruket sysselsatt arbetskraft den 11 april 1960 Arbetskraft över 15 år Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år sysselsatta i jordbruket den 11 april 1960 Antal Fulltidsarbetskraft över 15 år Post anställda den 11 april 1960 Tillfälligt anställda den 11 april 1960 Antal män kvinnor män kvinnor män kvinnor	
Den april 1960. Uppgiftslämnarens underskrift		Anvisningar till punkt IV Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och försäljare, i den mån de den 11 april 1960 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (bort antalet arbetare, ej antal dagverken), alltså även t. ex. brukarens tyskan, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 11 april 1960 mot ersättning utföra jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciala dag och icke någon tidperiod.	

Uppgift om åkerarealens användning och antalet husdjur m. m. år 1960.

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungärelse den 13 april 1956. Uppgifterna skola endast användas för statistiskt ändamål.

Uppgifterna skola senast den 5 juni 1960 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

Fastighetens namn, nummer eller dylikt		Församling	Län
Innehavarens (brukarens) fullständiga namn	Innehavarens (brukarens) postadress	Telefonstation	Telefonnummer
I Åkerarealens användning Arealen anges i hektar och tiondelar därav, ej i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar) Bruksenhetsens hela åkerareal utgör hektar och användes sommaren 1960 på följande sätt:			
1. Höstvet Hektar 2. Vårvet 3. Höstgräs 4. Vårgräs 5. Korn 6. Havre ¹ 7. Blandad ¹ 8. Kokärter (ej för grönskörd) 9. Foderärter och vicker ² 10. Grönfoder av säd och baljväxter 11. Potatis 12. Sockerbete 13. Foderrotfrukter 14. Vall (på åkern) till hä ³ 15. Vall (på åkern) för skörd av timotejfrö 16. " " " " rödkläverfrö 17. " " " " alsikeklöverfrö 18. " " " " annat vallfrö 19. Vall (på åkern) ej permanent, till grönfoder och bete (även ensilage) ⁴ 20. Permanent (varaktigt) betesvall (på åkern) ⁵ 21. Höströps 22. Vårropps 23. Höstrybs 24. Vårtrybs 25. Oljelin 26. Övriga oljeväxter 27. Köksväxter på åkern ⁶ (ej fröodling) 28. Andra växtslag ⁶ 29. Halträda och tillfälligt brukad åkerjord 30. Varaktigt obrukad åkerjord (inräknat ej utnyttjad vall) Summa åker			
II Antal husdjur Om något eller några av nedanstående djurslag saknas, skall detta anges med ett vågrätt streck (—)			
Husdjur den 1 juni 1960: 1. Hästar 3 år och däröver ⁴ Antal 2. Unghästar 1 och 2 år 3. Föl Summa hästar			
4. Tjurar (för avel) 1 år och däröver 5. Kor, som kalvat endast en gång 6. Övriga kor 7. Kvigor och kvigkalvar 1 år och däröver avsedda för pålägg 8. Stutar, ungtjurar, kvigor och kalvar 1 år och däröver avsedda för slakt 9. Kalvar under 1 år avsedda för pålägg 10. Kalvar under 1 år avsedda för slakt Summa nötkreatur			
11. Fargaltar Modersuggor: 12. Första gången dräktiga 13. Övriga dräktiga 14. Digivande samt icke dräktiga 15. Utslagssuggor (d. v. s. avsedda för slakt) Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin): 16. 3 månader och däröver 17. Griser under 3 månader Summa svin			
18. Får och lamm 19. Höns { som kläcks 1958 och tidigare antal den 1/6 1960 som kläcks 1959 antal den 1/6 1960 20. Kycklingar, som kläcks 1960 antal den 1/6 1960 Antalet skall avse räkningsdagen den 1/6 1960 Summa höns och kycklingar			
21. Kalkoner, antal den 1/6 1960			

1 Till mognad.

2 Ärtor och vicker odlade tillsammans med strådd redovisas under "Blandad" (rad 7).

3 Varaktigt utnyttjad vall inräknas på rad 30.

4 Även konservärter (ärter för grönskörd) och bruna bönor.

5 Här redovisas arealen på åkern för spånadskräter, frukt och bär, fröodling (ej vall till fröodling), melis, plantskolor o. d.

6 Här redovisas ide å brukningsenhets befintliga militära s. k. ackordskåder.

Ifyll även uppgifterna på nästa sida!

III Inom jordbruket sysselsatt arbetskraft

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jordbruket den 1 juni 1960

Antal

män

kvinnor

Lejd arbetskraft över 15 år

Fäst anställda
den 1 juni 1960

Antal

män

kvinnor

Tillfälligt anställda
den 1 juni 1960

Antal

män

kvinnor

Anvisningar

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 1 juni 1960 deltaga i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" omfattas all annan arbetskraft (absolut antal arbetare, ej antal dagsverken), alltså även t. ex. brukarens sysskon, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 1 juni 1960 mot avlöning utföra jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Användes lejd arbetskraft i jordbruket år 1959?

(Svaras med ja eller nej)

Totala antalet lejda arbetstimmar i jordbruket under hela år 1959¹

¹ Här medräknas arbetstimmar utförda av såväl fäst som tillfällig lejd arbetskraft.

IV Slakten av svin under tiden 1/1 - 31/12 1959

(Infordras efter framställning från statens jordbruksnämnd).

Totalt antalet slaktade
och till slakt förädlade
svin¹

Änvar för enskilt hushålls behov behållna, icke
voterade/behållna slaktreppor av svin, antal²

Hela

Halva

Färdedelar

¹ Förutom till slakt förädlade svin inräknas här även all hemslakt av svin.

² Här redovisas även vad som förädlats eller avsläppts till andra enskilda hushåll. Övermot redovisas icke de behållna slaktreppor, som återtagits från slakteri eller annat besiktningsskille.

V Uppgifter om åkers kvalitet m. m.

(Infordras efter framställning från statens jordbruksnämnd och kungl. landbruksstyrelsen).

Brukningens hela åkerareal fördelar sig på följande sätt:

	Hektar
1. Godartade, välbälgna jordar, lämpade för maskindrift	
2. Åkerjord, som med olika insatser skulle kunna göras mer lämpad att brukas som åker (t. ex. jord i stor ågospiltning, ofullständigt dränerad jord, jord med isolerat läge eller olämplig skiftesform)	
3. Åkerjord med låg avkastning på grund av förhållanden, över vilka man ej kan råda (såsom dålig jordmån, grund jord eller vattensjuk jord, som bedöms vara för dyr att dränera)	
Summa åker (= arealen nederst till vänster på omstående sida)	

Den juni 1960.

Uppgiftslämnarens underskrift

Uppgift till arealinventering i okt. 1960, om arbetskraften i jordbruket den 3 okt. 1960, om antalet nötkreatur den 10 okt. 1960 och om maskindriften m. m. under år 1960.

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 (nr 116). Uppgifterna skola endast användas för statistiskt ändamål.

Uppgifterna skola senast den 14 oktober 1960 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

Fastighetens namn, nummer eller dylikt	Församling (ej storkommun)	Län
Innehavarens (brukarens) fullständiga namn	Innehavarens (brukarens) postadress	Telefon (station och nummer)

Brukningsenfetets
hela åkerareal i oktober 1960 hektar
(såsom åker räknas även odlad mossjord)

Arealerna skola angivas i hektar eller tiodelar därav, ej i tunnland, (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar.)

I Areal, som besätts eller skall besås¹
med vete, råg, raps eller rybs hösten 1960:

	Hektar
Höstvete	
Höstråg	
Höstraps	
Höstrybs	

II Areal, som under sommaren 1960
använts för skörd av²:

	Hektar
Timotejfrö	
Rödklöverfrö	
Alsikeklöverfrö	
Annat vallfrö	

¹ Omräkna ett areal, som ännu ej blivit besädd men som väntas bli besädd i höst, skall här medräknas.
² Uppgifterna om frösåddingen skola avse såväl vallarealer, avsåtta till frö, som specialodlingar av vallfrö.

Om höstsådd eller vallfrösådding ej förekommit, skall detta anges med ett vågrätt streck (—) i hektarkolumnen.

III Inom jordbruket sysselsatt arbetskraft den 3 oktober 1960

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jord- bruket den 3 oktober 1960 Antal		Lejd arbetskraft över 15 år			
		Fast anställda den 3 oktober 1960 Antal		Tillfälligt anställda den 3 oktober 1960 Antal	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

Anmärkingar

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 3 oktober 1960 deltaga i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (absolut antal arbetare, ej antal dagverken), alltså även t.ex. brukarens syskon, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 3 oktober 1960 mot avlöning utföra jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

IV Antal nötkreatur den 10 oktober 1960

Om något eller några av nedanstående djurslag saknas, skall detta anges med ett vågrätt streck (—)

	Antal		Antal
1. Kor, som kalvat endast 1 gång		6. Kvigor och kvigkalvar 1 år och däröver avsedda för pålägg	
2. " " " 2-4 gånger		7. Stutar, ungtjurar, kvigor och kalvar 1 år och däröver avsedda för slakt	
3. " " " 5-7 "		8. Kalvar under 1 år avsedda för pålägg	
4. " " " 8 gånger och däröver		Kalvar under 1 år avsedda för slakt:	
5. Tjurar (för avel) 1 år och däröver		9a. 3-12 månader	
		9b. under 3 månader	
		Summa nötkreatur	

Ifyll även uppgifterna på nästa sida!

V Uppgifter om maskindriften m. m. under år 1960

(Infördas efter framställning från statens jordbruksnämnd)

1. Antal för arbete i jordbruk och skog avsedda traktorer m. m., som ägdes den 1 oktober 1960. Om någon av nedanstående maskiner ägdes endast till en del, anges andelens storlek i respektive antalskolumn, t. ex. 1/2, 1/3, 1/4. Här skola ej medräknas maskiner, som helt ägas av förening eller maskinstation. För de fall, då nedan angivna maskinslag saknas, skall detta anges med ett vågrätt streck (—) i respektive antalskolumn.

	Antal			
	Bensin-drivna	Fotogen-drivna	Motorbränn- olja-drivna utan stortbensin	Motorbränn- olja-drivna med stortbensin
a) traktorer (såväl hjul- som bandtraktorer)				
b) dragbilar, s. k. »epatraktorer» (ombyggda bilar)				
c) jeepar				
d) självgående skördetröskor				
e) bogserade skördetröskor med hjulmotor				
f) stationära förbränningsmotorer (ej elektriska motorer)				
g) transportabla (bärbara) motorsågar				

2. Antal bogserade skördetröskor utan hjulmotor (direktdrivna) den 1 oktober 1960: st.
3. Förbrukning av driv- och smörjmedel under år 1960 till endast ovanstående maskiner. (Obs! ej till person- och lastbilar.)
Förbrukningen av driv- och smörjmedel skall omfatta åtgången såväl på den egna gården som för eventuell körning
åt andra jordbrukare.

	Förbrukning 1 januari—30 september 1960		Beräknad förbrukning 1 oktober—31 december 1960	
a) stortbensin (1 fat=195 liter)		liter		liter
b) drivbensin (1 fat=195 liter)		liter		liter
c) motorfotogen (1 fat=195 liter)		liter		liter
d) motorbrännolja till diesel- eller tändkulemotorer (1 fat=195 liter)		liter		liter
e) smörjmedel, olja		liter		liter
f) „ „ , fett		kg		kg

4. På brukningsenheten befintligt lagerutrymme för flytande motorbränsle.

Antal behållare (tankar) st, rymmande tillsammans liter.

Här skall anges det totala utrymmet i behållarna, ej den för tillfället inläggande mängden. Även behållare, som av oljeleverantör placerats på brukningsenheten, skola medräknas.

5. Antal kor den 10 oktober 1960 (sin-kor medräknas).

a) maskinjökade kor: st.

b) handmjölkade kor: st.

Den oktober 1960.

Uppgiftslämnarens underskrift

K. Statistiska centralbyrån
Jordbruksstatistik
Blankett 5

Skörden m. m. år 1960

i församling
stad

inom hushållningssällskaps område.

Skörd per hektar, kilogram ¹⁾ (1 hektar = 2 tunnland)	Skördens beskaffenhet (T. ex. vårbärgad, delvis dåligt bärgad, dåligt bärgad; angiv även omfattningen av eventuellt förekommande skador av regn, frost, svampar, insekter o. d.)	Vikt per hecto- liter, kilogram	Del av arealen, använd till grön- foder eventuellt bete ²⁾
Höstvete			
Höstråg			
Vårvete			
Vårråg			
Korn			
Havre			
Blandsäd			
Kokärter ³⁾			
Foderärter o. vickor ²⁾			
Potatis			
Sockerbeter			
Foderrotfrukter			
Hösträps			
Vårträps			
Höstrybs			
Vårrybs			
Oljelin			
Hö från odlad jord, inräkn. efterslätter ²⁾			
Hö från naturlig äng, inräkn. efterslätter ²⁾			
Halm av höstsäd			
Halm av vårstadsäd			
Halm av baljväxter			

**Skörden i kg per
hektar**
(Obs! ej totalskörd)
inom församlingen har
utgjort:

Av timotejfrö
» rödklöverfrö
» alsikeklöverfrö
» annat vallfrö

På hur stor del ($\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$
o. s. v.) av arealen ha-
lmen bränts eller
medplöjts:

¹⁾ Skörden per hektar bör angivas i kilogram. Om skörden ej angives i kilogram, antecknas för varje växtslag det mått eller den vikt, som siffran anger. Uppgifter, som läggas till grund för beräkningen av skörden per hektar, böra anskaffas från ett så stort antal jordbrukare, att tillräcklig ledning vinnas för beräkning av skörden per hektar inom hela församlingen. Skörden angives, utan avdrag för utsädet och med inräknande av s. k. slösad och småpotatis, så noggrant som möjligt samt endast med ett siffertal för varje växtslag; sålunda exempelvis för havre icke 1200 å 1500 kg per hektar utan 1300 kg per hektar, för så vitt denna siffra angiver det verkliga medeltalet. I fråga om sädeslagen skall skördeuppgiften avse endast den areal, från vilken mogen säd skördats.

²⁾ Odas växtslaget i blandning med sträsäd, skall det ingå i raden »blandsad».

³⁾ Skörden per hektar för hö från odlad jord resp. hö från naturlig äng skall vara lika med summan av första skörd och efterslätter (den för ensilage) och beräknas i form av $\frac{1}{2}$ (i torkat tillstånd) och ej som grönmassa samt uträknas på hela arealen slåttervall resp. äng använd för slåtter.

⁴⁾ Vikten per hektoliter skall alltid angivas i kilogram och avse vikten i medeltal för hela skörden, alltså icke endast säljbar vara. I likhet med skörden per hektar angives även vikten med ett siffertal för varje växtslag. Sålunda exempelvis för havren icke 46 å 49 utan 47 kg per hektoliter, om detta är det rätta medeltalet.

⁵⁾ Här angives för varje sädeslag, huru stor del ($\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ o. s. v.) av den bestämda arealen, som använts till grönfoder eventuellt bete, och sålunda icke lämnat mogen skörd.

Beräknad avkastning av betet.

Avkastningen av betet anges i foderenheter (fe). En foderenhet = 2.2 kg h6. Avkastningen i form av bete torde dock bäst uppskattas med ledning av antalet betesdagar (antalet betesdjur ggr antalet dagar å bete). År antalet betesdagar känt, kan avkastningen tillnärmelsevis beräknas genom att detta antal multipliceras med antaglig foderförbrukning i foderenheter pr djur och dag. Sistnämnda fe-förbrukning torde allt efter betets beskaffenhet och avkastningen pr djur kunna beräknas utgå från följande:

Kor, tjurar och oxar: större (låglandsras) . . . 8.0 (7.0—9.0) fe Ungdjur: (ungnöt och unghästar) 4.0 (3.0—5.0) fe
 medelstora (rödbrokiga) 7.0 (6.0—8.0) fe Arbetshästar: lättare 6.5 (6.0—7.0) fe
 mindre (fjällras) 6.0 (5.0—7.0) fe tyngre 7.5 (7.0—8.0) fe

Ägoslag	Antal foderenheter per hektar ¹⁾	Betets beskaffenhet
Slättervall (på åker)		
Betesvall (på åker)		
Naturlig äng		
Kultiverad betesmark		

¹⁾ Hektarskörden beräknas för hela arealen av vederbörande ägoslag. Om således endast en del av arealen slättervall eller naturlig äng avbetas, fördelas betesavkastningen på hela arealen för respektive ägoslag. Antag t. ex. att hela arealen slättervall är 100 hektar, att hälften därav avbetas samt att betesavkastningen på den avbetade arealen är 1000 fe per hektar. Då skall här som antal fe per hektar redovisas 500. På motsvarande sätt förfaras, om betesvall eller kultiverad betesmark delvis användes till slätter.

Anmärkningar.

A) Väderlek, slätter- och skördetider, hagel- och vattenskadur, frost, insektsvärningar m. m.:

B) Areal nyodlad mark, som under senaste året första gången varit skörd, utgjorde hektar.

Av arealen nyodlad mark har använts till: grönfoder hektar.

¹⁾ hektar.

¹⁾ hektar.

¹⁾ hektar.

C) Övriga anmärkningar:

¹⁾ På dessa rader angivas övriga förekommande växtslag på den nyodlade marken och den ungefärliga därtill använda arealen.

..... den januari 1961.

Uppgiftsmeddelarens namn:

Telefon: Adress:
 (station och nummer)

Uppgifter enligt denna blankett skola för samtliga församlingar och städer inom hushållningssällskapets område insändas till sällskapet senast den 16 januari 1961.

Officiella statistiska publikationer utgivna intill den 21 augusti 1961

Nedanstående publikationer utdelas till svenska myndigheter av de olika ämbetsverk, som utger dem. Statistiska centralbyrån distribuerar sålunda inom landet endast sina egna publikationer. Till utlandet sänder centralbyrån även övriga här förtecknade publikationer *utom följande, som distribueras av respektive utgivare: alla socialstyrelsens publikationer, Arbetsmarknadsstatistik, Jordbruks-ekonomiska meddelanden, Kommerciella meddelanden, Konjunkturläget, Meddelanden från konjunkturinstitutet och Riksräkenskapsverkets årsbok.* Försäljning sker genom Nordiska bokhandelns förlag, Stockholm.

Om en publikation förut offentliggjorts såsom en särskild avdelning i serien Bidrag till Sveriges officiella statistik, angives publikationens littera i nämnda serie.

Allmänna statistiska publikationer

Utg. av statistiska centralbyrån.

Historisk statistik för Sverige.

1. Befolkning 1720—1950. Sthlm 1955.

2. Väderlek, lantmäteri, jordbruk, skogsbruk, fiske t. o. m. år 1955. Sthlm 1959.

— Statistiska översiktstabeller utöver i del 1 och 2 publicerade t. o. m. år 1950. Sthlm 1960.

Statistisk tidskrift, Ny följd: årg. 1 (1952)—9 (1960), 10 (1961): 1—7.

Forts. på Statistisk tidskrift: bd 1 (1860—1862)

—3 (1866—1869), årg. 1870—1913.

Statistisk årsbok för Sverige: årg. 1 (1914)—47 (1960).

Årsbok för Sveriges kommuner: årg. 1 (1918)—44 (1961).

Sveriges officiella statistik

Folkmängden och dess förändringar

Alla berättelser utg. av statistiska centralbyrån. Befolkningsrörelsen: 1911—1959.

Litt. A.

Befolkningsrörelsen. Översikt för åren: 1901/1910, 1911/1920, 1921/1930, 1931/1940, 1941/1950.

Litt. A.

Dödlighets- och livslängdstabeller för årtiondet: 1901/1910, 1911/1920, 1921/1930, 1931/1940, 1941/1950.

Dödsorsaker: 1911—1959.

Folkmängden inom administrativa områden den 31 december: 1910—1960.

Litt. A.

Folkräkningen den 31 december: 1910: 1—4; 1920: 1—5; 1930: 1—9; 1940: 1—3; 1945: 1; 2: 1—3; 3: 1—3; 4—6; 7: 1—2; 8: 1—2; 9; 10: 1—2; 11; 1950: 1—8.

Litt. A.

Särskilda folkräkningen 1935/36: 1—8.

Ut- och invandring: 1911—1938.

Allmänna ekonomiska förhållanden

1951 års företagsräkning, av kommerskollegium. 1951 års företagsräkning = Statistiska meddelanden. Ser. A. Bd 4: 10.

Jordbruk med binkringar

Alla berättelser utg. av statistiska centralbyrån. Arealinventeringen, kreatursräkningen och trädgårdsinventeringen den 1 juni 1943.

Arealinventeringen och kreatursräkningen den 1 juni 1945.

Fiske: 1914—1959.

Jordbruk och boskapskötsel: 1913—1937, 1940—1960.

Litt. N.

Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1952.

Jordbrukets skuldsättning år 1933 = Statistiska meddelanden. Ser. A. Bd 5: 3.

Jordbruksräkningen: 1927, 1932, 1937, 1944, 1951, 1956.

Mejerihantering: 1913—1939.

Årsväxten: 1911—1960.

Litt. N.

Skogshushållning

Domänverket, av domänstyrelsen: 1911—1959, 1911—1921 med titel: Kungl. domänstyrelsens förvaltning.

Det enskilda skogsbruket, av skogsstyrelsen: 1942—1950.

Fortsättes av: Skogsstatistisk årsbok: 1951—1958.

Skogsstatistisk årsbok, av skogsstyrelsen: 1951—1958.

Forts. på: Det enskilda skogsbruket: 1942—1950.

Fast egendom

Fast egendom år 1910, av statistiska centralbyrån.

Lantmäteri

Lantmäteri, av lantmäteristyrelsen: 1911—1950.

Litt. O.

Industri och bergshantering

Berättelserna utg. av kommerskollegium, där ej annat angives.

Bergshantering: 1911—1958.

Litt. C.

Industri: 1911—1958.

Litt. D.

Läder-, hår- och gummivaruindustrien. Specialundersökning. Sthlm 1915.

Statens vattenfallsverk, av vattenfallstyrelsen: 1920—1959.

Sveriges bergshantering år 1913. Specialundersökning.

Sveriges monterade vattenkraft. Specialundersökning. Sthlm 1919.

Sveriges utbyggda vattenkraft år 1930. Specialundersökning.

Sågverksdriften i Sverige år 1953. 1953 års sågverksinventering.

Textil- och beklädnadsindustrien. Specialundersökning. Sthlm 1914.

Handel

Alla berättelser utg. av kommerskollegium.

Handel: 1911—1958, 1959: 1.

Litt. F.

Kvartalsstatistik över handeln. I. Införsel: 1961: Jan./mars.

Kvartalsstatistik över handeln. II. Utförsel: 1961: Jan./mars.

Månadstatistik över handeln: 1954—1960, 1961: 1—5.

1913—1953 = Statistiska meddelanden. Ser. C.

Transport- och kommunikationsväsen

Allmän järnvägsstatistik, av järnvägsstyrelsen: 1911—1952.

Litt. L.

Lotsverket, av lotstyrelsen: 1911—1953.

Litt. T.

Postverket, av generalpoststyrelsen: 1911—1959.

Litt. M.

Sjöfart, av kommerskollegium: 1911—1958.

Litt. E.

Sveriges järnvägar, av järnvägsstyrelsen: 1911—1959.

1911—1952 med titel: Statens järnvägar. Litt. L.
Telefon, telegraf och radio, av telestyrelsen (telegrafstyrelsen): 1911—1958/1959.

1911—1943 med titel: Telefon och telegraf.

Televerket, av telestyrelsen: 1959/1960.

Vagnslastgodstrafiken & statens järnvägar. Bihang till järnvägsstyrelsens berättelse om statens järnvägar: 1913, 1916, 1919, 1924, 1929, 1934, 1937.

Litt. L.

Väg- och vattenbyggnadsverket 1911—1939, 1944/1947, av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.
1911—1939 med titel: Allmänna väg- och vattenbyggnader.

Vägtrafikolyckor, av statistiska centralbyrån: 1936—1959.

1936—1938 med titel: Olyckor vid trafik med motorfordon. 1935 = Statistiska meddelanden. Ser. A. Bd 5: 2.

Bankväsen

Allmän sparbanksstatistik, av statistiska centralbyrån: 1911—1950, 1955.

Utgivn. från 1950 endast de år som slutar på 0 och 5. Litt. Y.

Postsparbanken, av styrelsen för postsparbanken: 1911—1922.

Litt. Y.

Uppgifter om bankerna, av bank- och fondinspektionen: 1954—1960, 1961: jan.—juni.
1912—1953 = Statistiska meddelanden. Ser. E.

Försäkringsväsen

Allmänna pensionsförsäkringen, av pensionsstyrelsen: 1915—1936.

1915—1917 med titel: Kungl. pensionsstyrelsen. Fortsattes av: Folkpensioneringen: 1937—1939/1950.

Allmänna sjukkassor, av pensionsstyrelsen: 1911/1912—1928/1930, 1938 jämte översikter för åren 1933—1937: 1939—1951; av riksförsäkringsanstalten: 1952—1959.

1911/1912—1928/1930 med titel: Registrerade sjukkassor. 1938—1954 med titel: Erkända sjukkassor.

Enskilda försäkringsanstalter, av försäkringsinspektionen: 1912—1959.

Folkpensioneringen, av pensionsstyrelsen: 1937—1939/1950.

1939/1950 med titel: Folkpensioneringen jämte sjukkasaväsendet m. m. Forts. på: Allmänna pensionsförsäkringen: 1915—1936.

Olycksfall i arbete, av socialstyrelsen: 1910/1912—1917; av riksförsäkringsanstalten: 1918—1954. Fortsattes av: Yrkesskador: 1955—1958.

Olycksfall i arbete, reviderat sammandrag, av riksförsäkringsanstalten: 1918/1922, 1923/1928, 1929/1933, 1934/1938, 1939/1943.

Riksförsäkringsanstalten, av anstalten: 1911—1959.
Understödsföreningar andra än arbetlöshetskassor, av försäkringsinspektionen: 1956—1959.

Yrkesskador, av riksförsäkringsanstalten: 1955—1958.

Forts. på: Olycksfall i arbete: 1910/1912—1954

Arbetsmarknad samt arbets- och löneförhållanden

Berättelserna utg. av socialstyrelsen, där ej annat angives.

Anställnings- och avlöningsförhållandena för lägre personal i allmän tjänst. Sthlm 1931.

Arbetartillgång, arbetstid och arbetslön inom Sveriges jordbruk: 1911—1928.

Arbets- och löneförhållandena för affärsanställda i Sverige. Sthlm 1925.

Arbetsförhållandena för hotell- och restaurangpersonalen i Sverige. Sthlm 1922.

Arbetsförhållandena inom det husliga arbetet & landsbygden. Sthlm 1939.

Arbetsförhållandena inom det husliga arbetets område. Sthlm 1936.

Arbetsinställelser i Sverige: 1911—1922.

Fortsattes av: Arbetsinställelser och kollektivavtal samt förlikningsmännens verksamhet: 1923—1938.

Arbetsinställelser och kollektivavtal samt förlikningsmännens verksamhet: 1923—1938.

Forts. på: Arbetsinställelser i Sverige: 1911—1922, och Kollektivavtal i Sverige: 1911—1922.

Arbetslösheten inom fackförbunden samt därmed sammanhängande bestämmelser i förbundsstadgar och kollektivavtal. Sthlm 1931.

Arbetslöshetsräkningen och de lokala arbetslöshetsundersökningarna i Sverige år 1927.

Arbetsleden inom industri och hantverk m. m. i Sverige vid år 1917, av arbetstidskommittén.

Arbetsledens längd vid frisersalonger och badinrättningar i Sverige. Sthlm 1916.

Arbetsledens förhållanden inom detaljhandeln. Sthlm 1933.

Befätningshavare i statens och de större städernas tjänst. Deras antal och löneförhållanden åren 1919—1924.

Hannarbetyrket i Sverige. Sthlm 1916.

Inreasta utlännningar åren 1938 och 1939.

Kollektivavtal i Sverige: 1911—1922.

Fortsattes av: Arbetsinställelser och kollektivavtal samt förlikningsmännens verksamhet: 1923—1938.

Kollektivavtal i Sverige vid årsskiftet 1920/21: 1—2.

Kroppsutvecklingen hos minderåriga industriarbetare i Sverige. Sthlm 1925.

Lantarbetarnas arbets- och löneförhållanden inom olika bygder och & typiska lantegendomar. Sthlm 1915.

Löneförhållandena för försvarsväsendets civila arbetare och med dessa jämförliga arbetargrupper i enskild tjänst. Sthlm 1927.

Löner: 1929—1958, 1959: 1.

1929—1951 med titel: Lönestatistisk årsbok för Sverige.

Löner och levnadskostnader vid statens järnvägsbyggnader och statens vattenfallsverks byggnadsföretag samt inom därmed jämförliga arbetsområden. Sthlm 1924.

Den offentliga arbetsförmedlingen i Sverige: 1902/1912—1913/1922.

Sjömansyrket i Sverige: 1—2. Sthlm 1915—1919

Skogsarbetarnas levnads- och arbetsförhållanden i Värmland, Dalarna och Norrland. Sthlm 1916.
Skogsbyggdernas arbets- och levnadsvillkor: 1—2. Sthlm 1937—1938.

Statistisk undersökning av statstjänstemännens bishyllor. Sthlm 1928.

Svensk hemindustri: 1—2. Sthlm 1917.

Tjänstemän inom statlig och statsunderstödd verksamhet åren 1954—1957, av statistiska centralbyrån.

Undersökning rörande arbetsförhållandena inom hotell- och restaurangnäringen 1929/30.

Undersökning rörande löneläget och lönevariationerna inom jordbruket 1935—1936.

Undersökning rörande vissa hygieniska förhållanden inom cellulosaindustrin i Sverige. Sthlm 1915.

Undersökningar rörande arbetstidsförhållanden och lönevillkor för privatanställda. Sthlm 1938.

Undersökningar rörande vissa arbetstidsförhållanden inom bagerinäringen samt hotell- och restaurangnäringen. Sthlm 1938.

Priser och konsumtion

Alla berättelser utg. av socialstyrelsen.

Detaljpriser och indexberäkningar åren 1913—1930.

Hushållens konsumtion år 1958.

Hushållsbudgeter och livsmedelskonsumtion i städer och tätorter 1940—1942.

Konsumentpriser och indexberäkningar åren 1931—1959.

Levnadskostnaderna i städer och industriorter omkring år 1923.

Levnadskostnaderna i Sverige 1913—1914: 1; 2: 1—3; 3.

Levnadskostnaderna i tätortshushåll år 1948.

Levnadskostnaderna på landsbygden i Sverige vid år 1920.

Levnadskostnaderna på landsbygden år 1951.

Levnadskostnaderna år 1952.

Levnadsvillkor och hushållsvanor i städer och industriorter omkring år 1933.

Livsmedels- och bostadspriser i Sverige under åren 1910—1912.

Livsmedelsförbrukningen inom mindre bemedlade hushåll under krisåren 1914—1918.

Byggnadsverksamhet och bostadsförhållanden

Berättelserna utg. av socialstyrelsen, där ej annat angives.

Allmänna bostadsräkningen år 1920.

Allmänna bostadsräkningen år 1933 och därmed sammanhängande undersökningar.

Bostadsbyggandet, av bostadsstyrelsen: 1949/1950—1958.

Forts. på: Byggnadsverksamheten i Sverige: 1912—1918/1920, 1937—1948.

Bostäder och hushåll. Enligt allmänna bostadsräkningen 1945 och därtill anslutna undersökningar.

Byggnadsverksamheten i Sverige: 1912—1918/1920, 1937—1948.

1912—1918/1920 med titel: Byggnadsverksamheten i rikets stadssamhällen. Fortsattes av: Bostadsbyggandet: 1949/1950—1958.

Hyresräkningen: 1924: 1—2; 1926.

Undersökningar rörande de mindre bemedlades bostadsförhållanden i vissa svenska städer (bostadsbeskrivningar): 1—3. Sthlm 1916—1918.

1912—1914 Års allmänna bostadsräkningar: 1; [2]: 1—12.

2 med titel: 1912—1913 Års allmänna bostadsräkning.

Ekonomiska och ideella föreningar samt stiftelser

De ideella föreningarna i Sverige och deras ekonomiska förhållanden år 1917, av socialstyrelsen.

Kooperativ verksamhet, av socialstyrelsen: 1908/1910—1949; av kommerskollegium: 1950—1959.

Stiftelser år 1910, av statistiska centralbyrån.

Hälsa- och sjukvård

Allmän hälsa- och sjukvård, av medicinalstyrelsen: 1911—1959.

Litt. K.

Det civila veterinärväsendet, av medicinalstyrelsen: 1916—1945; av veterinärstyrelsen: 1946—1949.

Hälsa- och sjukvård vid armén, av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse: 1911—1930.

Fortsattes av: Hälsa- och sjukvård vid armén samt flygvapnet: 1931—1936.

Hälsa- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård vid armén, av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse, chefen för flygvapnet och överfältveterinären: 1937—1942.

Forts. på: Hälsa- och sjukvård vid armén samt flygvapnet: 1931—1936. Fortsattes av: Hälsa- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén: 1943—1944.

Hälsa- och sjukvård vid armén samt flygvapnet, av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse och flygstyrelsen: 1931—1936.

Forts. på: Hälsa- och sjukvård vid armén: 1911—1930. Fortsattes av: Hälsa- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård vid armén: 1937—1942.

Hälsa- och sjukvård vid försvaret, av försvarets sjukvårdsstyrelse: 1945—1958.

Forts. på: Hälsa- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén: 1943—1944.

Hälsa- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén, av försvarets sjukvårdsförvaltning och överfältveterinären: 1943—1944.

Forts. på: Hälsa- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård vid armén; 1937—1942, och Hälsa- och sjukvård vid marinen: 1911/1912—1942. Fortsattes av: Hälsa- och sjukvård vid försvaret: 1945—1958, och Veterinärvård vid armén: 1945—1955.

Hälsa- och sjukvård vid marinen, av marinöverläkaren: 1911/1912—1942.

Fortsattes av: Hälsa- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén: 1943—1944.

Sinnessjukvården i riket, av medicinalstyrelsen: 1911—1939.

Litt. K.

Veterinärvård vid armén, av överfältveterinären: 1945—1955.

Forts. på: Hälsa- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén: 1943—1944.

Socialvård

Ensamstående mödrars sociala och ekonomiska förhållanden år 1955, av socialstyrelsen.

Fattigvården, av statistiska centralbyrån: 1918—1935; av socialstyrelsen: 1936—1956.

Fortsattes av: Socialhjälpen: 1957—1958.

Litt. U.

Samhällets barnavård, av statistiska centralbyrån: 1928, 1931, 1934; av socialstyrelsen: 1937, 1940, 1943, 1946, 1949—1958.

Socialhjälpen, av socialstyrelsen: 1957—1958.

Forts. på: Fattigvården: 1918—1956.

Undersökningar angående alkoholen sociala skadeverkningar, av socialstyrelsen. Sthlm 1921. Ålderdomshemmen och deras vårdtagare år 1950, av socialstyrelsen.

Rättsväsen

Berättelserna utg. av statistiska centralbyrån, där ej annat anges.

Brott som kommit till polisens kännedom: 1959. Brottsligheten: 1913/1914—1959.

Litt. B.

Domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet: 1913/1914—1917/1918, 1921/1922—1943/1947, 1949/1952—1955/1956.

Litt. B.

Fångvården, av fängvårdsstyrelsen: 1911—1946/1947.

Litt. G.

Konkurser upphörda: 1914/1917, 1918/1920, 1926—1928.

Undervisning

Donationer vid allmänna läroverk, kommunala mellanskolor och privatläroverk år 1919, av skolöverstyrelsen.

Folkskolorna, av ecklesiastikdepartementet: 1911—1918/1919; av skolöverstyrelsen: 1929/1930, 1914/1915—1915/1916 med titel: Folkskolorna och folkskoleseminarierna. Litt. P.

Folkskolorna och högre folkskolorna, av skolöverstyrelsen: 1919/1920—1920/1921, 1926/1927.

Det högre skolväsendet, av skolöverstyrelsen: 1927/1928; 1935/1936 jämte översikt för läsåren 1928—1935.

Högre studier, av statistiska centralbyrån: 1956/1957—1958/1959.

De kommunala mellanskolorna, av ecklesiastikdepartementet: 1917/1918—1919/1920.

Forts. på: De kommunala mellanskolorna och privatläroverken läsåret 1916—1917. Fortsattes av: Statens allmänna läroverk, kommunala mellanskolor och privatläroverk samt realskol- och studentexamina: 1920/1921—1921/1922.

De kommunala mellanskolorna och privatläroverken läsåret 1916—1917, av ecklesiastikdepartementet.

Fortsattes av: De kommunala mellanskolorna: 1917/1918—1919/1920, och Privatläroverken: 1917/1918—1919/1920.

Lärarutbildningen, av ecklesiastikdepartementet: 1916/1917—1919/1920; av skolöverstyrelsen: 1920/1921—1921/1922, 1927/1928, 1928/1929 t. o. m. 1938/1939.

Privatläroverken, av ecklesiastikdepartementet: 1917/1918—1919/1920.

1918/1919—1919/1920 med titel: Statens normalskola för flickor och privatläroverken. Forts. på: De kommunala mellanskolorna och privatläroverken läsåret 1916—1917. Fortsattes av: Statens allmänna läroverk, kommunala mellanskolor och privatläroverk samt realskol- och studentexamina: 1920/1921—1921/1922.

Realskol- och studentexamina år 1919, av ecklesiastikdepartementet.

Fortsattes av: Statens allmänna läroverk läsåret 1919—1920 samt realskol- och studentexamina år 1920.

Statens allmänna läroverk, av ecklesiastikdepartementet: 1911/1912—1918/1919.

Fortsattes av: Statens allmänna läroverk läsåret 1919—1920 samt realskol- och studentexamina år 1920. Litt. P.

Statens allmänna läroverk, kommunala mellanskolor och privatläroverk samt realskol- och studentexamina, av skolöverstyrelsen: 1920/1921—1921/1922.

Forts. på: De kommunala mellanskolorna: 1917/1918—1919/1920. Privatläroverken: 1917/1918—1919/1920, och Statens allmänna läroverk läsåret 1919—1920 samt realskol- och studentexamina år 1920.

Statens allmänna läroverk läsåret 1919—1920 samt realskol- och studentexamina år 1920, av skolöverstyrelsen.

Forts. på: Realskol- och studentexamina år 1919, och Statens allmänna läroverk: 1911/1912—1918/1919. Fortsattes av: Statens allmänna läroverk, kommunala mellanskolor och privatläroverk samt realskol- och studentexamina: 1920/1921—1921/1922.

Yrkesundervisningen, av skolöverstyrelsen: 1919/1921—1921/1922, 1928/1929; 1936/1937 jämte översikt för läsåren 1929—1936.

Inkomst och förmögenhet

Alla berättelser utg. av statistiska centralbyrån. Företagens intäkter, kostnader och vinster: 1951—1958.

Skattetaxeringarna: 1922—1943.

Fortsattes av: Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet: taxeringsåren 1944—1960.

Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet: taxeringsåren 1944—1960.

1944—1948 med titel: Skattetaxeringarna samt inkomstfördelningen inom yrkesgrupper. Forts. på: Skattetaxeringarna: 1922—1943.

Taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt: 1917, 1920.

Finanser

Berättelserna utg. av kontrollstyrelsen, där ej annat anges.

Accispliktiga näringar: 1911/1912—1958.

Fortsattes av: Indirekt beskattning m. m.: 1959. Litt. V.

Indirekt beskattning m. m.: 1959.

Forts. på: Accispliktiga näringar: 1911/1912—1958.

Kommunernas finanser, av statistiska centralbyrån: 1918/1921—1958.

Litt. U.

Rusdrycksförsäljningen m. m.: 1914/1915—1958. 1914/1915—1918 med titel: Brännvinsförsäljningen.

Allmänna val

Alla berättelser utg. av statistiska centralbyrån. Kommunala valen: 1919—1958.

Litt. R.

Landstingsmannavalen: 1912—1918.

Litt. R.

Riksdagsmannavalen: 1909—1960.

Litt. R.

Statistiska meddelanden

Utg. av statistiska centralbyrån, där ej annat anges. Serien har upphört från 1954.

Ser. A. Tillfälliga statistiska undersökningar.

Band 1:

- 1 Dödlighets- och livslängdstabeller för åren 1816—1910.
- 2 Statens uttärrenderade domäner arrendet 1910—1911.
- 3 Stadsfullmäktigvalen åren 1911 och 1912 samt den kommunala rösträtten år 1912 i de städer, som icke deltaga i landsting.
- 4—5 Utom äktenskapet födda barn. 1—2. Sthlm 1914—1916.
- 6 Dödligheten i lungdot i Sverige åren 1906—1910.
- 7 Husdjursräkningen sommaren 1915.
- 8 Stadsfullmäktigvalen åren 1913 och 1914.
- 9 Husdjursräkningen den 1 juni 1916.
- 10 Utom äktenskapet födda barn. 3. Sthlm 1917.

Band 2:

- 1 Husdjursräkningen den 1 juni 1917.
- 2 Arealinventeringen den 20 juni 1917, av folkhushållningskommissionen.
- 3 Husdjursräkningen den 1 juni 1918.
- 4 Stadsfullmäktigvalen åren 1915 och 1916.
- 5 Arealinventeringen den 1 juni 1918, av folkhushållningskommissionen.
- 6 Stadsfullmäktigvalen åren 1917 och 1918.

Band 3:

- 1 Statistisk översikt av det svenska näringslivets utveckling åren 1870—1915 med särskild hänsyn till industri, handel och sjöfart, av kommerskollegium.
- 2—3 Arealinventeringen och husdjursräkningen den 1 juni 1919. 1—2.

Band 4:

- 1 Jordbrukskassorna och centralkassorna för jordbrukskredit åren 1916—1923.
- 2 Brödsförbrukningen vid vissa mindre jordbruk. Sthlm 1928.
- 3 Undersökning rörande försörjnings- och trohetsbrotten åren 1921—1927.
- 4 Undersökning angående mejerihanteringen. Sthlm 1930.
- 5 Svinräkningen den 15 september 1930.
- 6 Inventeringen av vete och råg den 1 februari 1931.
- 7 Svinräkningen den 15 september 1931.
- 8 Kyrkofullmäktigvalen år 1931.
- 9 Svinräkningen den 15 september 1932.
- 10 1931 års företagsräkning, av kommerskollegium.

Band 5:

- 1 Undersökning angående foderförsörjningen åren 1935—1936.
- 2 Olyckor vid trafik med motorfordon år 1935.
- 3 Jordbrukets skuldsättning år 1933.
- 4 Palsdjursräkningen den 15 september 1937.
- 5 Jordbrukskassorna och centralkassorna för jordbrukskredit åren 1924—1937.
- 6 Undersökning angående skogsavverkningen år 1937.
- 7 Palsdjursräkningen den 30 september 1939.
- 8 Den animaliska produktionen år 1937/1938.

Band 6:

- 1 Priser och taxeringsvärden å jordbruksfastigheter $\frac{1}{2}$ 1938— $\frac{3}{4}$ 1944.
- 2 Palsdjursräkningen den 30 september 1945.

- 3 Brottslighetens utveckling åren 1913—1947.
- 4 Minnesskrift med anledning av den svenska befolkningsstatistikens 200-åriga bestånd. Sthlm 1949.

Ser. C. Månadsstatistik över handeln, av kommerskollegium: 1913—1953.
Forts. se serien Sveriges officiella statistik. Handel.

Ser. D. Järnvägsstatistiska meddelanden, av järnvägsstyrelsen: 1912—1953.

Ser. E. Uppgifter om bankerna, av bank- och fondinspektionen: 1912—1953.
Forts. se serien Sveriges officiella statistik. Bankväsen.

Ser. F. Sociala meddelanden, av socialstyrelsen: 1912—1953.

Fortsättes utanför serien under samma titel; se sista avdelningen av denna förteckning.

Andra officiella publikationer med omfattande statistiska uppgifter

För en fullständig förteckning över det officiella trycket se Årsbibliografi över Sveriges offentliga publikationer, av riksdagsbiblioteket.

Arbetsmarknadsstatistik, av arbetsmarknadsstyrelsen: 1953—1960, 1961: 1—7.

Jordbruksekonomiska meddelanden, av statens jordbruksnämnd: Årg. [1] (1939)—22 (1960), 23 (1961): 1—6.

Årg. 1—11 med titel: Jordbruksekonomiska uppgifter.

Kommersiella meddelanden, av kommerskollegium: Årg. 1 (1914)—47 (1960), 48 (1961): 1—6.

Konjunkturläget [kvartalstidskrift], av konjunkturinstitutet: 1960, 1961: febr., maj.

Meddelanden från konjunkturinstitutet. Ser. A: 1—32, B: 1—30, 32. Sthlm 1938—1960.

Riksgäldskontoret, årsbok, av kontoret: Årg. 1 (1920)—40 (1959/1960).

Riksräkenskapsverkets årsbok, av verket: 1929/1930—1938/1939, 1948, 1950—1960.

Riksstat: 1835—1961/1962. (Riksdagens protokoll. Bihang.)

Sammandrag av till statistiska centralbyrån inkomna årsväxt- och skörderapporter, av statistiska centralbyrån: 1913—1960, 1961: $\frac{15}{s}$.

Litt. N.

Sociala meddelanden, av socialstyrelsen: 1954—1958. Från 1959 uppdelad i två serier med undertitel:

Allmänna häftet: 1959—1960, 1961: 1—3.

Statistisk information: 1959—1960, 1961: 1—8. 1912—1953 = Statistiska meddelanden. Ser. F.

Sparbankernas verksamhet, särskilda uppgifter för varje sparbank, av statistiska centralbyrån: 1951—1954, 1956—1959.

1951—1954, 1956—1957 med titel: De särskilda sparbankernas verksamhet. Utgives icke de år som slutar på 0 och 5.

Den svenska statskulden [månadsuppgift], av riksgäldskontoret: Årg. 1 (1941)—20 (1960), 21 (1961): 241—247.

Sveriges riksbank, tillgångar och skulder [vecko-uppgift], av banken: 1912—1960, 1961: $\frac{7}{1}$ — $\frac{15}{s}$.
Sveriges riksbank, årsbok, av banken: Årg. 1 (1908)—53 (1960).